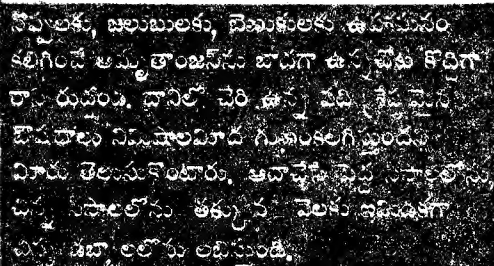

తలనొప్పిలకు జలుబులకు బెణుకులకు ఇంటింటా ఉండవలసిన దివ్యజాషడ్గము

80 ఎం.కె.ఆర్. రాజు
వై.ఆర్.ఎస్. సమ్యక్ మొస
దిన్న చాడు దేవుని.
అమ్మీ తాంబూలం విమలదేవి

తెలుగు ఉగాదికి

మా కాతాదారులకు, శ్రేయోభిలాషులకు
మా హార్దిక అభినందన కుసుమములు

నెల్సన్ డివ్ పౌండ్రి
ప్రెవేట్ లిమిటెడ్

62, సా మి పి క్ల య్ వీ థి, చూ శై,

మద్రాసు-600007

ప్యాక్టరీ :

అమిజిక రై, మద్రాసు-600029

ఆంధ్రపత్రిక

పింగలనామ
సంవత్సరాదిసంచిక

[అరువది ఏడవ సంవత్సరం]

[1977 - 78]

వ్యవస్థాపకులు : శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

*

శివరంక శండు ప్రసాద్

సంపాదకుడు

[1938 - 1972]

*

సంపాదకుడు : శివరంక రాధాకృష్ణ

వెల రూ. 3

ఆంధ్రపత్రికా తాత్కాలికమున ముద్రితము

Supplement to Andhra Patrika Issue Dated 20-3-1977

Regd. No. H/VJ No. 49

పింగలనామ సంవత రాది సంచిక

విషయం ను క్రమణిక

సంచిక 67

సంవత్సరము 1977-78

పింగళా! మాకాసంకుము హంకళములు!	శ్రీ బులసు వేంకటేశ్వరులు	7
వెండికొండ పావురాలు	శ్రీ ముక్కపూడి సప్తదాసందమూర్తి	7
గంధేయ మార్గమే నిశ్చయంగా విజయ స్మిచ్చే మార్గము	డా. బి. ఆర్. కె. రావు	8
విదాఖరు	శ్రీ భండారు పర్వతాచార్యులు	28
జైల!	శ్రీ కె. శివారెడ్డి	28
మసిషి	శ్రీ మతి ఆర్. వసుంధరాదేవి	30
వర్తమాన స్పృహనంతో	డా. చూడిరాజు రంగారావు	34
శ్రీనాథుని వచనాలలో సీతపు ముక్కలు	శ్రీ బండి నాగరాజు	35
కవితాహృదయం - జాగృత స్వప్నతరంగం	శ్రీ సోమసుందర్	37
రెక్కలొచ్చిన పక్షి	శ్రీ వి. సంపత్కుమారాచార్యులు	43
కావ్యసంరచనాసిద్ధి గణపతిముని : స్వీయ భారతీయ	డా. గంటి శ్రీరామమూర్తి	46
క్రీస్తు 973 నాటి అంధదేశ రాజకీయ కల్లోలము	శ్రీ పి. వి. పరబ్రహ్మశాస్త్రి	50
యవ్యనం	శ్రీ కొడవంటి లీలామోహనరావు	55
కొండపల్లి శేషగిరిరావు రు	(అంధపత్రిక ప్రతినిధి)	55
ఉగాది	శ్రీ దిలావర్	56
శ్రీహరి చారిత్రం	శ్రీ బులసు వేంకట రమణయ్య	57
విధివ కిన్నె	శ్రీ వనంతరావు వేంకటరావు	59
నిజాయితీ	శ్రీ పి. యస్. శాస్త్రి	60

ముఖచిత్రం వివరములు :

“రుద్రమదేవి”

చిత్రకారుడు : కొండపల్లి శేషగిరిరావు

గమనిక : ఈ సంచికలో పాఠపాటున కన్ను పజలు పరుసలు తారు మారు అయ్యాయి : 1-8 తరువాత 33-48, 9-24 తరువాత 49-64 పేజీలు వచ్చాయి. పాఠకులు సహృదయంతో ఈ పాఠపాటుని మన్నించ గలరని ఆశిస్తున్నాము

సం.

స్వ విషయం

ఈ సంచిక వెలువడేటప్పటికి లోకసభ ఎన్నికలు అయిపోవాలి. ఏ విధంగా చూసినా భారతదేశం చరిత్రలో ఈ ఎన్నికలు ఒక అతి ముఖ్యమయిన ఘట్టమే అనకతప్పదు. సుమారు పంతొమ్మిది నెలలుగా దేశంలో స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత లేని పరిస్థితి కొనసాగింది. ఈ కాలంలో వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యాన్ని బాగా తగ్గించివేసే మార్పులు ఎన్నో రాజ్యాంగంలో నచ్చాయి. ప్రజలకి స్వేచ్ఛగా తమ అభిప్రాయాలని ప్రకటించే పీఠ్ల లేకుండా పోయాయి. కొన్ని వారాలకింద ఎన్నికలు రాబోతున్నాయన్న ప్రకటన వెలువడిన తరువాత అత్యవసర పరిస్థితి లేక ఎమర్జెన్సీ కొంత సడలింపబడింది. దీని ఫలితంగా కొన్ని నెలలపాటు వినపడని విషయాలు దీన్నో బయటపడుతున్నాయి. అత్యవసర పరిస్థితిలో వచ్చిన నిర్బంధాలు ప్రజలలో తీవ్రమయిన అసంతృప్తిని కలిగించాయని స్పష్టంగా తెలిసిపోతోంది. సాధారణంగా ఎన్నికలలో అతిశయోక్తితో కూడిన ప్రచారం చాలా జరుగుతూఉంటుంది.

ఇది ద్వేషాలని అంతగా పెంచరాదు. అయితే కొంతకాలంగా భారతదేశం రాజకీయ వాతావరణంలో ద్వేషాలు చోటుచేసుకుంటూ వచ్చాయి. ఇవి ఎటువంటి పరిణామాలకి దారితీస్తాయో చెప్పటం కష్టం. ప్రజాస్వామ్యపు విలువలుగా గుర్తించబడుతున్న కొన్నిటిని కొందరు ఎంతో తేలికగా తోసివెయ్యగలిగిమని అనుకున్నారు; ప్రజలలో ఎందరిలోనో ఇది గాఢమయిన అవేదన చెలరేగేట్లు చేసింది ఎన్నికల ఫలితాలు బయటపడిన తరువాత భారతదేశం రాజకీయ వ్యవస్థ 1975 జూన్ లో తగిలిన తీవ్రవాదానుంచి కోలుకొని దేశం స్వాతంత్ర్యంకోసం కృషిచేసిన రాజకీయవేత్తల ఆశయానికి అనుగుణంగా ఉండేపద్ధతిలో ఎప్పటిలాగే అభివృద్ధి చెందుతుందని అశించాలి. అత్యవసర పరిస్థితికి వ్యతిరేకంగా పెల్లుబికిన అసంతృప్తి, ఆగ్రహం ఈ ఆశ నిరాధారంకాదని నూచిస్తున్నాయి.

కొత్త సంవత్సరపు సరికొత్త ఆశలకు నాంది పలుకుతోంది
ఈ ఉగాది!

ఆ ఆశలు పరిపజేసి బంగారు భవిష్యతుకు పునాదివేసే
ఆంధ్రా బ్యాంకు మీది!

- * కల్యాణం
- * కిడ్నీ బ్యాంక్
- * రికరీంగ్
- * భాగ్యలక్ష్మి
- * సంరక్ష

వంటి

మా పథకాలలో చేరి మీ భవిష్యత్తును భద్రపరచుకోండి!
మీ ఆస్తి మీద నా ఆదరణను కొడుతూ

ది ఆంధ్రా బ్యాంక్ లిమిటెడ్

తీరిక కార్యాలయం:

సుల్తాన్ బజార్, హైదరాబాద్ - 500001.

ఓ స్వామినాథరెడ్డి,
చైర్మన్.

పింగళా! మా కొసంగుము మంగళములు

శ్రీ బులుసు వేంకటేశ్వరులు

అనుకూల సుస్థాగత మో

నిమాత్ర సంకల్పరంబి! విచ్చేయుము మా
కవచదగ్గ పొఖ్యనివహించి
బును సమకూర్చంగ నీకు మ్రొక్కుదుము కడున్.

పింగళనామ కాబ్బమ! పవిత్ర మనోజ్ఞ నవ ప్రవర్తమా!
కొంగు పసిండి నీకు గుణకోటి నితాంత దయా తరంగిలో
త్తుంగవయోది నీవు ప్రణతుల గొని స్వాగత వాక్యముల్ ప్రక
స్తిం గని పర్యభాగ్యములు చేకూరజేయుము భారతాంబకున్.

పింగళా! విచుము మాసంగతి యిది నీవు

విచ్చేసినావు పవిత్రనేత

కోయిలల్ చిలుకలు గోరువంకలు నీకు
స్వాగతాలాపముల్ సలుపుచుండె

నవ వసంతుండు తన నగుమోముఁ జూపించు

మామిడి చిగుళులమధ్య యుండు

పిల్ల తెమ్మెర అని వెలువడి మలయంబు

నిండు సుఖంబును నీ కొసంగు

భరత జాతి పవిత్రతర బాయ నీకు

భరత జాతి సహోన్మతి బాయ నీకు

భరత భారతి మహిమంబు బాయ నీకు

పింగళా! మా కొసంగుము మంగళములు.

భారత మన్ వృద్ధేహమున భవ్యమహాంధము గుండెకాయ చె
న్నారును రెండు నొండొకట అష్ట విభాతులు నంది వృద్ధివి
స్తారము గాంచి నీ చలువ సంతతమున్ దృఢ నూతనాబ్జకూ!
కోరుచు రెంటిబాగు సమకూర్చుము పర్యము నీ ప్రసాదనన్.

వెండికొండపావురాలు

శ్రీ పుష్పపూడి సచ్చిదానంద మూర్తి

శివుడని కేశపుండనుడు శ్రీపతి గిష్పతి యంచు

వివిధ నాచుముల బిల్లు మొక పేరన్నదే లేని యట్లు

లవుననొ కాడనియో మహాదేవ శంభో పలుకవు

కువలయ భరహార వెండికొండ సిద్దేశ్వరా! స్వామి!

ప్రభుడవు పిల్లివంతటన పలికెడి సులభుడవంచు

ఈభముల నేను కోరిన యశోధనము వాసంగు దంచు

విభుడవు పెద్ద పరీక్ష పెట్టవటంచు వచ్చితిని

క్ష్మధిత మనస్కుడను వెండికొండ సిద్దేశ్వరా! స్వామి!

అవును. హైందవుల కొండరిని అప్యక్యలన్న దోషమున

తనిని వెంటను దారి వరమతమ్ముల కల్పకొన్నారు

వివరి గిరాకి వారిది మహితల వాణిజ్యనిధి

కువలయేక కిరీట! వెండి కొండ సిద్దేశ్వరా! స్వామి!

ఉండుండి కార్మబ్బులట్లు లురుమురిమి నడినట్లు లుండు

దండెతు కష్టాలు మెఱుపు దండలు దూసినే నూర

కుండుదు సంతలోపలనె ఊదినట్లులె పోవునాదు

గుండెలో నీవుంటి వెండి కొండ సిద్దేశ్వరా! స్వామి!

నేనెంత నా చదువెంత నీ ముందు నా బ్రదుకెంత

యేను వర్షింతు నిన్నునుట లెంతటి మార్కమ్యు విక్క

మోన మాలిపుడు దిదు కొనుచుంటి నేమిట? పాడుకొందు

కూన రాగాల్దీసి వెండికొండ సిద్దేశ్వరా! స్వామి!

[నా అముద్రితకావ్య "వెండికొండ పావురాలు" నుండి]

గాఢేయమార్గమే నిశ్చయంగా విజయాన్నిచ్చే మార్గము

డాక్టర్ బి.ఆర్. కె. రావు

Reader in Economics, Sri Venkateswara University, Tirupati-2

ప్రపంచ వ్యాప్తమైన శాంతి మధ్యనే ఏ దేశానికైనా జాతీయ శాంతి అభ్యంతరం రావడానికి వీలుంది. అదేరీతిలో జాతీయ శాంతి వ్యాప్తమైన సామాజిక శాంతి మధ్యనే వ్యక్తి తన వస్తువేదానియోగాల ఫలితంగా వచ్చే సంతృప్తినిపించి మానసికశాంతిని అనుభవించడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. యుద్ధాలులేని ప్రపంచము, ఒకరి నొకరు దోపిడి చేయకుండా ఆర్థిక సహకారాన్ని నెరవేరుకునే అంతర్జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో శాంతి నిర్బంధ ప్రయత్నానికి వీలుంది. అలాగే అస్తి అదాయాలు కేంద్రీకృతం కావడము, వ్యక్తిని వ్యక్తి దోయడానికి అవకాశాలు లేకుండా, చేసిన పనికి వ్యక్తికి న్యాయమైన ప్రతిఫలం ముట్టే అవకాశంవల్ల జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో వ్యక్తిత్వ శాంతిచేకూరుతుంది. అలాగే వ్యక్తి శాంతికి ప్రాధాన్యతనిచ్చే దేశాల్లో సామాజిక శాంతి, ఇరుగు పొరుగు దేశాలు కూడా తమవలె శాంతి అభ్యుదయాల నడుపుచుండడానికి తోడ్పడవలెననే భావన, అందుకు తోడ్పడే జాతీయ అంతర్జాతీయ భృత్యులు, పరిస్థితులు ప్రతి దేశంలో ఉన్నట్లుంటే విశ్వశాంతి సమకూరడానికి వీలుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులమధ్య వ్యక్తులు, దేశాలు అహింసాయుతమైన ప్రయత్నించి, సహకరించి సహాయపడే భోరణి, ఇతరుల క్షేమానికై శాంతిచే భృత్యులన్ని ప్రవర్తనను కన్నురించువును, వ్యక్తులను, దేశాలను సంక్షేమం సమకూరగలదు. ఒకవ్యక్తి ప్రయత్నించును మరొకవ్యక్తి, ఒక దేశంపడను మరొకదేశము దోయకుండా ఉండటము, ఒకరి హక్కుల నొకరు, దేశాలు గనికర్యం లేదా వ్యక్తులు గనివ్యంధి, దోయకుండా ఉండటము సహాయ సహకారాల స్వరూపికి, సంక్షేమాన్ని కాంక్షించడానికి, అహింసాయుతమైన ప్రవర్తనను ప్రదర్శించడానికి తోడ్పడుతాయి.

ఇతరుల ప్రయత్నించును, వనరులను, ఆస్తులను హింసాయుతంగా దోపిడి చెయ్యాలనే సంకల్పం. ప్రవృత్తి, ప్రవర్తన కల్గడానికి కారణమేమిటి? అవిధంగా చేయడము అనవసరమని భావించడము, కొంతమందికి తమసహారంగా అవిధంగా చేయడము అలవాటు కావడము, అ అలవాటు పరిపాలనయ్య అంగికారం పొందిన అవకాశంగా పరిణమించింది అట్లులేకుండా అమలు జరిగడము యిందుకు కారణము.

అయితే దోపిడి చెయ్యాలి అనే సంకల్పానికి మూలమేమిటి? మానవుడు తన స్వీయ అస్తిత్వానికి, అన్నిటికంటెముందు, ప్రాధాన్యతనిచ్చే స్వార్థమే! లేనివారు బాధపడటాన్ని మానవుడు చూస్తున్నాడు. అ పరిస్థితుల్లో లేనివారికి కలుగజేసి వారి బాధను తొలగించుదామనే భావానికి బదులుగా, తనకు లేని అనేది లేకుండా చేసుకుని తన అస్తిత్వాని తెన్నుదూరం గం రాకుండా తనను తాను కాపాడుకోవడానికి అతడు ప్రయత్నిస్తాడు. ఆ ప్రయత్నం అతని అస్తిని తనగునలకు గురి కాకుండా నిలబడేట్లు చేయడానికిగాను, పెంచే రూపాన్ని పొందుతుంది. ఆ పెంపుదల స్వీయ ప్రతిఫలంగాను కావచ్చు, లేదా యితరుల ప్రతిఫలంగాను, హక్కుల్ని దోపిడిచేసే భావంతోను కావచ్చు. ఈ దోపిడి ఫలితంగా కొందరు అస్తులు, అదాయాలులేని ఊదలు కావడము, మరికొందరు అస్తులు అదాయాలు తమ చేతుల్లో కేంద్రీకృతమౌతున్న కోటిగ్రుతులైన భరితులు కావడము జరుగుతోంది. లేని, జరిమిలో కూడి నడుస్తున్న ఈ దృగ్గోచరం (Phenomenon)తో జీవితం సాగే నడవడానికి, వీలులేకుండా అంతరాయం కలుగుతోంది. అంటే మానవ జీవనం స్వకమంగా నడవడానికి హామీ రక్షణ లేకుండాపోయినై. వ్యక్తుల జీవితంలోనలేనీ యీ ప్రక్రియ దేశాల జీవితంలో కూడా యదార్థంగా ఉన్నది. వ్యక్తుల చెతునడత వారు నభ్యులుగావుండి సాగిస్తున్న దోయ ప్రభుత్వాల చెతునడతకు త్రోవ తీసి అంతర్జాతీయ అశాంతిని ఏర్పరుస్తోంది. వ్యక్తి జీవనానికి, దేశ జీవనానికి భద్రతలేకుండా పోవడానికి లేని కలిమి కలిపిన దృగ్గోచరము కారణమై నట్లయితే యీ స్థితిని కల్పించడానికి వ్యక్తి అస్తి, వ్యక్తి అస్తిని సంరక్షణము చేయాలనే భృత్యధము కారణము. వ్యక్తికి అన్ని విధాల భద్రతను చేకూర్చే దోయ సాంఘిక-ఆర్థిక వ్యవస్థ, దేశానికి భద్రత చేకూర్చే అంతర్జాతీయ మానవ-ఆర్థిక వ్యవస్థ ఏర్పడి నట్లయితే ప్రయత్నాలు అస్తులు, అస్థుల సంరక్షణవల్ల అర్థికదోపిడి, ఆర్థిక అసమానతలు, వాటిని నిరాశాటంగా పొందినవానికి అమలు జరిగే హింస, తట్టనితంగావచ్చే అశాంతి, సంక్షేమానికి వ్యతిరేకమైన పరిస్థితులు ఏర్పడవు, అంటే అసమానతలు, అసమానత్య

వైశ్య బ్యాంక్ వా రి

“పరంపర”

డి పా జి టు ప థ క ము
భ వి ష్య త్ కు పూ ల బా ట

నెలకు రు. 50 వంతున

83 నెలలు పొదుపు చేయండి

అటు తర్వాత బ్యాంకు మీకు

నెలకు రు. 50 వంతున

నిరంతరము చెల్లిస్తుంది

నేడే “పరంపర”లో పొదుపు చేయండి.

రేపటి మీ అవసరాలగూర్చి మేము శ్రద్ధ వహిస్తాము

వివరాలకు సమీప బ్రాంచిలో సంప్రదించండి

డి వైశ్య బ్యాంక్ లిమిటెడ్,

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు : ఎవెన్యూ రోడ్, బెంగళూరు-2

ఫోన్ : ఎం. వి. ఎన్. శెట్టి.

వర్తమాన స్పందనతో

డా. మాదిరాజు రంగారావు

అసంతకాల జలధిపై నౌక వలె

ఎన్ని యుగాల నుండో వస్తూ పోయే
ఉషస్సు ఇది, హిరణ్మయ తేజః పుంజం
ప్రాణి వికాసోదయానికి సంకేతం.

ఇది ఉషస్సు హిరణ్మయ కల్పానంతరణి
మనయానందానికి లక్ష్య మూలకృతి,
ఇప్పుడు గగనం వర్షించేది పాండర్యం
ప్రాదైక్కితేగాని తెలిదు సాభాగ్యం.

పరిమళ లహరితో పవనానం
మృదు సునర్శ రూపంలో వెలుగు,
క్షణాల్లో తీసుకొని పోయేను
తెలిసి అనుభవ రోకాల్లోకి.

చూస్తూ చూస్తుండగానే మనం
అద్భుతమయ్యేను క్రమిస్త (భ్రాంతి,)
మతిలో స్పష్ట కథా విశేషమై,
కంటి ముందు ఆశారాగంతో.

ఇంతటి వెలుగులోనూ మనిషి చూపు
క్రిందికి దిగితే నేలపై నీడలు.
ఇంతటి అనుభవంతో అతని చూపు
తీవ్రతే ప్రక్కకు శూన్య రోదసి.

ఉషస్సు మెదలేను ఉదార చరిత
ఏ రోజున కారోజు క్రాంతిగా
ఎన్నెన్ని యుగాల నాటివైవా.

తమస్సు గతానికి పూర్వ బంధువు
ఏ రోజున కారోజు పాతగా
కదలేను యుగ యుగాల స్ఫురతో.

శూన్యమైన జీవితాన్ని నింపే
శిశువు నవ్వులో తరాల ఉషస్సు
ఎప్పటికప్పుడు శిశువు కళ్ళలో
వెలుగై వేచి ఉన్న భవిష్యత్తు.

శరదాకాశం చాలిన
శిశువు ముఖంలో ఒలికిన ఉషస్సు.
భ్రమదావర్తం నిలచిన
శిశువు ఆర్తిలో మురిసిన నీకటి.

నిదురలో ప్రశాంత రూపమై
ఆర్తిలో కళ్ళలో నీళియై
హృదంలో ఉషః కీర్తియై
కన్యస్మంది కాలఖండం

పగలు రాత్రి కాలానికి
కదలే రెండు పాదాలు.
బ్రతుకులో ఆర్తి, హృదం
రూపాన రెండు ముద్రలు.

ఈ ఉషస్సు ఎక్కడిది ?

కాలం కదలినప్పటిది.

హృదం విరిసినప్పటిది.

ఈ తమస్సు ఎన్నటిది?

నీడ గుండైనప్పటిది.

హృదం తొలగినప్పటిది.

ii

ఈ రోజు అరుణోదయ బిరబం

వ్యక్తి అలోచనకు లోచనం

కాదే నియంత అనంతంపై

శేఖరి భూత మణి కీరీటం.

అర్ధమైన అవని నుండి

మొరకెత్తిన జాడలతో

నిలచేను కాలరూపం

వికసింది స్పష్ట ముఖాన.

దిశంలో దాగిన రహస్యార్థి

వెలికి తీసి చూపుతూంది వెలుగు.

బ్రతుకులో ఒదిగిన సముద్రార్థి

బయటపెట్టి చూపుతూంది వెలుగు.

విధ కాంక్షి సమ్మేళనంతో

గతిలో అత్యంతకనంతో

పయనించే మానవ జీవితం

బిందించే ఆనంద రూపం.

మంగిట కదలుతూ పెద్దగా

జనురెప్పలు విప్పిన వేళకు

ఈ కొననుండి ఆ కొనదాక

ముగ్గులు నింపేను ఉషస్సుని,

దిశ దిశను కలిపి రేఖలలో

ప్రతి ఉపా నిలిపి శిల్పంతో,

రాత్రి నిలి నిదురలో మూగి

కళ్ళు, కన్న వెలుగు కలలుగా.

వెచ్చదనంతో సాగేను కాలం

చిత్రిస్తూ కళ్ళముందు జీవితం

గుండెబలంతో కదలేను ప్రాణం

మూచిస్తూ స్వేచ్ఛా జీవన పథం.

ప్రాచ్య పితవడంతోనే దూకి

ముఖంలో ముఖం పెట్టి వెలుగు,

ఏదో ప్రాణరహస్యం తెలిసిన

స్నేహితుని వలె ప్రవరిస్తూంది.

గాలులు తిరుగుతూన్నవి నాపై

అలోచనా రమణీయంగా

జ్ఞాపకం చేస్తూ అనుభవాలు

చచ్చుతూ ఉదయం పంక్తివలె,

సూర్యుని వెలుక్కి క్షీణిం

పొందుతూంది స్వర్ణ తేజం,

అత్య ఉన్న మానవుణ్ణి

వెక్కిరిస్తూ నానటితో.

వదలుతాడు తరణి వెలుగునిచ్చెన

నింగి నుండి నేలకు ప్రతి ఉదయం,

అలోచన నుండి అనుభవానికి

క్రమించే మనస్సుకు చిహ్నంగా.

iii

నెత్తురోడు పిడికిలి వలె

ఎదురుగా ఉదయ గోళం.

ఉలికిపడు వక్తులతో

గలగలా చెట్లు ఆకులు.

క్రమిస్త మంచు తెరల్లో

భయంతో అణగిపోయిన

వక్తుల కంఠాల నుండి

మ్రోగేను అనల స్వరం.

జనసమూహ చక్రంలో

వర్తమాన సర్వశక్తి.

కన్పించేను ఘటనలో

చరిత్ర గతి సూచనగా.

ఇప్పుడు ప్రతి ప్రతిమలోనూ

జ్యోతిషము సందారం.

ఇప్పుడు ప్రతి తరగరోహ

తురంగ వేగ వల్లనం.

ఒక్కొక్క స్వల్ప రూపం ఉదయస్ఫురంది

ఒక్కొక్క రవి దింబమై మనస్సులో,

వినిపిస్తూ సుఖదుఃఖాల చరిత్ర

వెలుగు నీడల రూపంలో మనలో.

ఉంటుంది శరీరాణుపాణువులో

ఉషః కిరణంలోని చైతన్యం

ఉంటుంది ప్రాణి జీవాణువులో

తరాల క్రిందటి జీవిత చిత్రం.

ఇప్పటికీ ఉంది మన కళ్ళలో

మొట్టమొదట దూకిన ఉషఃకాంతి.

ఇప్పటికీ ఉంది మన గుండెలో

మొట్టమొదటి ప్రాణ స్పందన బిందు.

అనుభూతులు వెలిగేను

అనల దాహ సమానమై

అలోచన క్రమేణు

నీల మేఘ సదృశమై.

(మిగతా 36 పేజీలలో)

శ్రీ నాథుని వచనాలలో నీసపు ముక్కలు

శ్రీ బండి నాగరాజు

ఒక్కొక్క కవిత ఒక్కొక్క కవ్యము నేయము. అక్కణటు రంజము చెట్టి నని నెరు కలి చొడవు, అక్కన నీడలో నిల్చునాని గచ్చలు కొట్టివాడు. కాని, నువ్వి కలక కర్త అంతరంబి మంచి జనివాడు. నర్సివోడుగూడ గట్టిచాడే. కందాల అందాలగూర్చి వర్ణనముగా వ్రాయవలె. అట్లే అటవెంది. దాని ప్రేమలుచు నెరుగు. అప్పు వద్యాల తొలిలోను దాదాన జనినవి, సార్వక దాతలమునుగా తోచు వాడు, పితరాల!

ప్రవాళుడంటే నీరమే నుట్టుచున్నాడు. నీరము చూడనప్పు డెల్ల అతని మూర్తి లోనును. ప్రవాళునికంటె మంచి మూల కట్టుగా నీరమును పీనవారుగూడ కలుగు. సోలరాజే పోటీ ఉన్నాడు. నన్నయమా అమరు అన్నవరామ నన్నయ నన్నయరాములు నీరమే నన్నయ మహాత్ములముండి, అందు నీరము కొంచెము తీరా జనినది. నన్నెలోడుని నీరముగూడ అంబునదే. తోడుని నీరము, అమ్మగారి నీరముకంటె అర్వాసము గురుల అంబాలు చిందినది అన్నది నిష్ఠ వాడము. లెక్కన, నీరము నిష్ఠయుగా నీరమేగట్టి వయరుచుడే చెట్టివాడు.

నీరమునను ప్రవాళుడు కొట్టి నేసివాడు. అతే అవి అగాధగా వచ్చిన నీరుగారు. అతని రకగా గమన నీరపు గణములు అహమహ మహతో నంద్రములు ముందును. అతనికి లోకమే నీరమయమేమా! ఏ వద్యము వ్రాసినచు, వదనము తీర్చినచు నీరపు మూలముగా తొంగిచూచును. అదిదా వద్యమును అంతగా సాధన చేసినాబట్టి సారాంశము.

“కవిత కంసాలికి నీరము లేవక” అన్నాడు. అది అర్థవపుమాట. “అందము చెప్పినవాడే కవి, పండిని చిసినవాడే బంబు” అన్నాడు. అదియు అట్టిదే. ఏ వద్యముని నా రెప్పగా సాధన చేయనిదే అవి తొంగుడు; దాని అటు దొరకదు.

దాగుగా తీరిన ఏ కవితైనను ఒక వద్యములో ముగ్ధుల తొరవ

యుండును. అ వద్యవృత్తులు అవ్యవహారిక పరివేష ముగా నుండు. అది వద్య వైఖరమును విశ్రాంతిముగా నుండు. వద్య వైఖరముగా నుండు దానిని అవ్యవహారిక సందర్భానికి యుండును. అట్లే, అందుకు సందర్భము ప్రసాదించు. అందుకోక అభూతాదానముగా నుండు ప్రసాదము నేమని లోలో నీరపు ముక్కలు” లొంగిమేలి చూపు చున్నాడు.

ఇది యిన్నియు “ప్రేమిష్టల పురణము” లోను, అప్పుడు అది అందుకు కావ్యాలనుంకి నాలుగుదాదానము నూర్చును. అట్టి, అట్టి రావ్యమునుండి నది యుద్ధాలజలు మూలమునను దాని అందు అను లేటదనిండు.

(1) అని యిన్ని దేవరా శివశ్రుతియును అగాధ అకటిం ప్రాసాదం కవ్యమును (1) ప్రేమిష్టల పురణములో యిదియు నుండునది. అట్టివాడు అందుకు కావ్యము గూడ విన్నది. “ప్రేమిష్టల పురణము” లోను, అందుకు నీరపు ముక్కలు నుండును కలిగిగణు.

(2) అని వారి నయనామా నయనా నయనా తాయనా తాయనా తాయనా తాయనా (తాయనా తాయనా) (2)

అంతటను కందునూ రాకమును కవితో ప్రేమిష్టల పురణము లోను, అది రహస్యములలో ముగ్ధులైన అవి ముందు అందుకు కావ్యము ముగ్ధులొ రొంగిగణమును “అవ్యవహారిక”గా మూర్ఖులొంగిగణమును అందుకు “అవ-నవలము” లను వూర్ణము లానన కన్నలు మూలమునను అందుకు

అక ణల్యంబు నుం జనవారు నెరుచిలక
అర్థవరాల నిధనముల నిర్మలంబు
అన వదానము నూని అనరాదు గలక అక
నదివరుల చాలవలెను అదిగలక
నింగియ దాధన నీది కాధన అక అక
అక్కలల దాధన అక అక అక

దండి నిరుదాని నాల్గు దశరిన మూరలు

నవరంగ కేశవ నాథు కేదిరి

-వద్యనాయకాల పానగలు శాసనము
జనవరి, 1970 భారతి 79 పు.

రల గల 'పెచ్చలు' దీనిని శుద్ధ సీసమునుండి 'వేర్పాటు చేయు
చున్నాను.

పై శ్రీనాథుని వచన పద్యములో ఉత్తరార్థమున అఖండ
యతి భా.ంపవచ్చును.

(3) [నర్క] (నతిసర్గ వంశము న్యంతర వంశము
చరితంబు ఎనువచం లక్షణంబు (ల...) I, 30
ఇందు పూర్వార్థమున యతియు నడిచినది.

(4) అశ్వజ్య వంశంబు కంసాను రధాంసి
చరణాన శ్చంబు దనకు బుట్టి (నిల్లు)
గావున గారణ గుణసం క ముంబునం
బోలె జా మరతోమ రచ్చ తధనుః
ఖడ్గాది చిహ్నో శోభితం బె చద
వేటి నీటి వలః సోద రీయ (స్నేహ)
బ్రహ్మంబు లుంబోని పావన త్వ శుచిత్య
గాంధీర్య మాధుర్యం బులు చరిత... I, 32

(5) నైమిశా రణ్యపుణ్య క్షే తం బున
ద్వారక వార్షికం బై న దీర్ఘ (న తంబు)... I, 120

తొలిసంకిలో "క్షేత్రముయందు" అని గాని, "క్షేత్ర
మందున" అని గాని మార్పులు గ్రహించదగును. యతులును నరి
పోవును.

(6) తుల్యభా గా తీర లిఖిత రు వనాంత
రంబున శశికాంత (శిలాతల పదేశ బున)
వాసిను లె యిల్య లానుర గమకుఁడు(న) II 86

రెండవసంకిని తప్పించినచో తక్కిన రెండు బంతులు ప్రానియతు
లతో నరిపడుచున్నవి.

(7) సూతకౌశల హల హేతుసూతంబును... II 145.

(8) మడిచిదులం జేతు—లిడియొక్క కెలవ ని(లిచి
II. 152.

(9) నీవు విశ్వేశ్వర-దేవ విచిత్రాన
మాన మనశ్శుల్క-ంబున డస్సి... III 38.

ఈ వచనంతయు సీసమే. శ్లోకముగా మార్పులు చేసికొన
వచ్చును. రెండవ సంకిలో 'నల్లనములు' అని సవరించదగును. చివరి
సంకిలో 'మాధుర్యములు' అని మార్చవచ్చును. ఉత్తరార్థపు చివ

క్కొ కొన్ని కొద్ది మార్పులతో పై వచనములు సీసపు పద్యపాదము
లుగా మారుట్లును ఇట్టిగి శ్రీరాధుః సోధున పశేషి ఫలమని మనము
భావించవలసియున్నది.

వర్తమానస్పందనః తో

(34 వ పేజీ తరువాయి)

అనుభూతుల క్రమంలో
అలోచన అవసరం,
ముఖ్యంగా కవితలో
అపై మన బ్రతుకులో.
సాగి పేర్చా విహంగాలు
రెక్కలు సాచి కొలుసూ నిశలు.
విదురం వెనుక నున్న యి ర్యుధు

మెలకువతో వచ్చేను ముందుకు.
గగనం నుండి ధ్వని తరంగాలు
మన స్వరంలో కలసిపోయేను.
క్షీతిజం నుండి వర్ష చిత్రాలు
మన రూపులో ఒదిగిపోయేను.
అవనిపై పాద ముద్రలతో
బ్రతుకులో దర్శన శక్తితో
క్రమించే అత్యుయ రూపం
కాదు దేనికి ప్రతిబింబం.
భయపు చీకటి దారిలో

నీడ క్రమిస్తూ డిహలో,
రానీ తేజో రూపం
చిత్రిస్తూ నవ దృశ్యం.
అర్థం లేనిదై రాత్రి,
మహా కృత్యై ఉదయం
సందేశమిస్తున్నట్లు
వెలిగేను గడుసు కాలం
శూన్యం నుండి అత్మ దా
వర్తమాన స్పందనంతో.

క వి తా హృ ద యం -

జా గృ త స్య ప్న త రంగం

శ్రీ సోమసుందర్

“ఒకనాడు రా నక్కపాపులో కూర్చుని కనిత్యం వ్రాసుకుంటున్నాను...” అంటున్నాడు అక్షంశ అధ్యుని కవి. కవి మనః కార్మికడనే స్పృహలో జనించిందీ అభివ్యక్తి.

గీతనే మనవాడు నిస్సరితరకూ సాహితీ కార్యాలయం అనే వారు. మొన్నటివరకూ శారదా నిలయమని పిలిచేవారు.

గీతనే జపాన్ సాహితీపరులు టిన్ కన్ (TIN CAN) అని పిలుచుకుంటారు. టిన్ కన్ అంటే వారి భాషలో ధ్వనిమందిరమని భావార్థం.

నేలబారుగాలి, లోకస్థ బాడరబండ్ల దుమ్ము సాకని ఒక కూర్మకవదాస్; లేదా ఒక వర్మకాపు తనదుట్టా నిర్మించుకొని లోజల తరబడిగా, నిలంకరాలంగా, చదవడానితో తనప్పు చెప్పాడు కవి. ఈ తనప్పు బహుశ సాందర్భాన్ని అక్షరబద్ధం చేయడానికి గాని, అముష్మిక చింతలోకాదు. ఆలా చేయగా చేయగా గొంగళి పురుగు విస్సబో సీతాకోక చిలుకగా మారుతుంది. మామూలు కవి స్వాదయం ద్రవ్య గమారి నలమ రమణీయతా ప్రస్థానా మారుతుంది. అదిగో మనోగమంలో శక్తివాం అచిరమిస్తుంది.

ఈ పరిణామానికి ప్రతీకగానే అదికవి తన వైయక్తిక నామ ధేయాన్ని మరుగుపరచి, ‘వాల్మీకి’ అనే లేఖనీ నామంలో తాను వ్యవహరించబడాలని వాంఛించి ఉంటాడు. లేకపోతే వాల్మీకి అనే పేరుగాని ఆ మనిషి ధ్యానంలో ఉండగా అతనిదుట్టా పుట్టి లేర్పడ్డాయని చెప్పబడే అనందరూపు జానపద గాథలకు గాని అర్థమే వుండదు. అలాగే వ్యాసనామంకూడా బాదరాయణునకు సంభవించిన కలంపేరే అనిపిస్తుంది నాట. భారతీయ సంప్రదాయంలో కర్మకేగాని కర్మకు ప్రాధాన్యత లేకపోవడం భారతీయ శిల్పిలు భ్రువపరచినదే! మన తార్కిక సంప్రదాయంనుంచి ఉద్భూతమైనదే ఈ అవగాహన!

కొన్ని గొంగళిపురుగులు తనశ్రమనేగాని తనః ఫలితాన్ని అనుభవించకుండా అలాగే నిండిపోతాయి. మాటవరసకే-గొంగళిపురుగు అన్యమయకొళానికి ప్రతిక అనుకుందాం. అది నిత్యనే మిత్తిక అర్పాటూ అన్నిటికీ సర్వసమగ ప్రతినిధిగా నిలుస్తుంది. కేవల తమోమయ గీతానికి ప్రతిక. అది ఆ ఆరాటాను కట్టిపెట్టి ధ్యానమగ్నం కలంబంధించిన దాదిగా దాని బ్రతుకులో పాటమరించే సర్వ సరిణా

మాలా-ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ కోశాలద్వారా క్రిమి సరిణాతి చెంది అనందమయ కోళానికి తనను తాను అనిష్కరించుకోవడమే, సీతాకోకచిలుకగా ప్రదర్శితమవుతుంది.(Manifestation)

బాహ్య దృష్టికి ఒక కళాఖండంగా ద్యోతకమయ్యే సీతాకోక చిలుక అనందమయ కోళానికి ఒక దృష్టింతంగా మాత్రమే మనం సిగ్గరించాలి. ఉన్నలోపుర బ్యోతిస్తమలకు జరిపే పోలావిలాస యా అకు అది సజీవ చిహ్నం. శుద్ధ సత్వగుణానికి అది ఒక ప్రతీక. అలా అంటున్నామంటే అదే యిదిగా భ్రమచెందరాదు.

సత్వగుణమే జీవిత తపఃఫలపిద్ది. అలాంటి శుద్ధాంత రంగంనుంచి లోకదర్శనం కొత్తరీతుల నాయత్వం చేసుకుంటుంది. సరిపూర్ణానిష్కారం పొందుతుంది. సాధారణ క్షుద్రజీవీకి భౌతిక పరంగా వార్షిక పరంగా ఎన్నో అలంకరణలను సమకూర్చ గలుగుతుంది. ఆ దశనందుకోగలిగినపుడే హృదయానికి గొప్ప స్వేచ్ఛా విహారం ప్రసాదించబడుతుంది. ఆస్వేచ్ఛయే ప్రతిభాశాలితకు ప్రాతిపదిక...

ప్రతిభాంసవన్మయ హృదయం పృథ్వీపరాభూమికలో ఏపుగా పెరిగి లోక వృత్త దర్శనంనుంచి దేనిని ఏ రీతిగా ప్రదర్శించాలో సులువుగా తెలుసుకోగలుగుతుంది. కాళలానికి పథనిర్దేశం జరుగుతుంది. నవనవోన్మేళాలిత్యం అభిమిస్తుంది. అన్యదే కవితాసిద్ధి స్యాదీనమవుతుంది.

సీతాకోకచిలుకవలెనే మయూరంకూడా కవితాసిద్ధికి పరస్పర రూపంగా నిలిచే ప్రతీక. అది కవితా హృదయంలోని అనందమయ సువర్ణ దీప్తిల కలాది! మేలుకీళ్ళరయగలిగే రాసేక్యాన్ని కవి చైతన్యం అలవోకగా ఆలవప్పుకుందుకు అతని హృదయ హంస అనవరతం ఆరాటపడుతూనే ఉంటుంది. అందువల్లనే సామాన్య దృష్టి కందని రాకీక సత్యాలు కవి దర్శనకంది, రసమయంగా ప్రదర్శితమవుతాయి!

దర్శన : ప్రదర్శన -

దర్శించిన దానిని దర్శించినట్లే ప్రదర్శించడం విస్తరణ

కవి బాధ్యతకాదు. అభివ్యక్తి చేసిన దానిని చేసిన మేరకే అర్థ స్ఫురణ కలిగించడమే కాదు. అప్పుడే న కవి తాను దర్శించిన యథార్థ దృశ్యాలను భావవివ్రాణగా మార్చుకుంటాడు. పదాల అల్ప శరీరాల మీద అనల్ప అర్థ భారాన్ని మోపి ప్రయుక్తం చేస్తాడు. ఈ బాధ్యతను నిర్వహిస్తున్నప్పుడు - వాస్తవిక దృశ్యం నుంచి భావనావళిలో కవి చాలా దూరం ప్రయాణించినట్లు స్పష్టమౌతుంది. యాం లిఖితకవాగ దృష్టిలో కవిత్వాన్ని పరామర్శించే వారికి నైయాణం - సలామనంలా కూడా లోచనమవును. కాని అది సత్యం కాదు.

కవి దర్శనకే ప్రదర్శనకే మధ్యలో - భావన, భారణలనే రెండు అంతస్తులుంటాయి. ఈ అంతస్తులు అంతస్సూత్ర బంధం చేస్తూ అనిభాజ్యంగా పెనగే మూర్తులను రిచ్చి కరిస్తూ ఉంటాయి. ఈ క్రమ పరిణతిని ధంజినపదానికి కవిగాని, సహృదయుడుగాని ప్రయత్నిస్తే, వైఖ్యమే తటస్థపడుతుంది. దర్శనకే, భావనకే, అభివ్యక్తిరీతిని సంతరించుకునే భారణకే, ప్రదర్శనా దైపుణ్యానికి కవి హృదయమే ఆధారభూమి అదే వాటి మధ్యగల సంబంధాన్ని నిర్దేశిస్తుంది. ఆ బాంధవ్యం బాహ్యదృష్టికి గోచరమకాదు. ఒక అంతర్యామినిగా మానంగా సాగుతుంది. విశిష్టతను సాధిస్తుంది. కవి హృదయంలో పరిణతి పొందుతూ సందర్భానుసారం - భిన్నరీతులలో, భిన్న స్వరూప సంధానాదులలో అభివ్యక్తమవుతుంది. చెతనవంతమైన కవికి ఈ సరళ క్రమ పరిణామమూ జ్ఞాతపరిధిలోనే జరుగుతుంది.

భావావళిలోని అవేళోదేకాలు వింత సృష్టంగా కవి అనుభవ పరిధిలోనికి వస్తాయో, అనుభూత్యర్థ రసభావాలు కూడా అంత గాఢంగానూ అతని హృదయంలో పర్యవసరిస్తాయి. ఒక కవి అనుభవాలను చీలి, వాసనలను చీలి, సంస్కారం నుంచి ఉద్భూతమైన భావచిత్రాలు విన్నప రూపురేఖలలో అక్షరరూపం పొందుతాయి. జాగృత కవి హృదయం బేవో సత్యాలను ఎంత నిశితంగా పరిశీలించగలుగుతుందో, వాటికి సమాంతరంగా నిలిచే భావము దిక్కుకోసం అంత తీవ్రంగానూ అన్వేషిస్తూనే ఉంటుంది.

భౌతిక పరిధిలో కవికి తటస్థమే ఈ యథార్థాలు భావనా పరిధిలో భావచిత్రాలుగా (Ideograms) పదచిత్రాలుగా (IMAGES) ప్రతీకలుగా (SYMBOLS) కవి హృదయతరలలో పరిణతి చెందుతాయి. ఈ ముదికా ప్రతిష్ఠానోత్పన్నం కవి శబ్దమయ ప్రపంచంలో నుంచి పయోగశాలకు తరలివస్తూ ఉంటుంది. ఈ తరలిరావడం ఒక్కసారిగా వెల్లువలా కాక, వీచిలు వీచలుగా అంచులవారిగా రూపొందడం ప్రతి కవికీ అనుభవపూర్వకమే! ఇది నిరంతర పరిభోధనా ప్రయత్నంలో లభించే సిద్ధి మార్గమే! అలవోకగాగాని, సునాయాసంగాగాని, యాభిప్రాయంగా గాని లభించే ఫలితం కాదు.

దృశ్యమూ-భావమూ :

లోకచృత లోని ఉపరితల వాస్తవికతలను దర్శించినప్పటి కవి చిత్రమత్తి ఉద్దేశావేశాలతో వ్యాకోచం పొందుతుంది. సమాధి

నిష్ఠుడై కవి ఆయా దృశ్యాలను భావకత్వంతో పునర్గ్రహణ చేసుకుంటున్నప్పుడు (RECALL) అతని అంతస్సూత్ర నైరూప్యస్థితి నందుకుంటుంది. వాస్తవిక చిత్ర శిలాలు, వాతావరణ పరిస్థితులు, బ్రతుకులోని అటాపోటులు, హార్షిక సుఖదుఃఖాలు, ప్రాకృతిక సౌందర్య బీభత్సాదులవంటి వసుప్త దృశ్యజాల మంతటిని కవి హృదయం నిర్వహించే భావము దిక్కులు గర్భిభూతం చేసుకుంటాయి. భావచిత్రాలకూ, సగుణ నిర్గుణ పదచిత్రాలకూ, ప్రతీకలకూ ఒక క్రమ వివాసంలో సుదృఢ వ్యక్తిత్వం మూర్తీమంతన మవుతుంది.

కవి విశ్లేషించిన అర్థాలు వింత విగూఢంగా ఉన్నా, సహృదయు హృదయక్షేత్రంలోని పారభూత సంస్కారం అసరాలో అంత ప్రగఢ అనుభూతినీ పురులు విప్యతాయి. దీనికి కారణం కవి తాను దర్శించిన దానినంతా పోదెలా తు. చ. తప్పకుండా ఏకరువు పెట్టడంకాదు. సన్నివేశావిష్కరణ పొందిన అభివ్యక్తికీ, కవి స్వీకరించిన వస్తువుకీ మధ్య సంఘటన కల్పించే సంవిధానం బలంగా ఉంటుంది. అది ఆంతరిక సమన్వయం (congruence) రూపొందిస్తుంది. ఆ సంవిధానం ద్వారానే కవి ఒక నిర్దిష్టార్థాలకు పరిమితమయ్యే పదాలను పోషిస్తూనే అనిర్దిష్ట విశిష్టార్థాలను ధ్వనించేస్తాడు. వ కోకి, చమత్కారమూ, ధ్వని పంటివన్ని సంవిధానానికి (Technique) లోబడి ఉండేవే!

దర్శించిన యథార్థాలను దర్శించినట్లే చెప్పేవాడు తత్త్వవేత్త. అతడున్నూ తన నిరంతరార్థయవంద్యారా సిద్ధించినలవగా వాసలో యథార్థానికి తనదైన వ్యాఖ్యను అనుసరిస్తూనే అభివ్యక్తంచేస్తాడు. కాని కవి దర్శనంగాని, బాధ్యతగాని, అది కాదు. దర్శించినదానిని కళామయంగా చెప్పడమే కవిబాధ్యత. ఈ కళామయత అనేది ప్రాతిపదికగా అంగీకరించినప్పుడు - దాని బహుముఖీన లక్షణాలలో ధ్వని ప్రాధాన్యత ఒకటి; అన్యవదేశ సందేశ మార్గ మొకటి; ఆలంకారిక భూషణాలను అవేశమూర్తికి తోడిగి-అభివ్యక్తి ప్రధానమైన ఉద్ఘాటనద్వారానే కళ కట్టించడమూ కావచ్చు. ఒక కవిగాని, లేదా ఒక కవితగాని తన కళామయమార్గాన్ని తానే అన్వేషించుకుని ఆవిష్కరించడం జరుగుతుంది. అయితే సర్వోత్తమ కళాకారుడైన కవికి ఆధారం శబ్దమయ ప్రపంచమే. పదాల రంగులద్వారా, రేఖలలో అతడెన్నో చిత్ర చిత్ర సన్నివేశాలు సృష్టించాలి. మరో గత్యంతరంలేదు.

సామాజికత ఇంద్రియానుభూతులను దమింపచేయడం తాత్త్వికుల విద్యుక్తధర్మమైతే-ఇంద్రియానుభూతులను రమింప చేయడం కవి జీవితధర్మం! అంటేనే, అన్నమయకోశంలో గండ గోళంగా కదలాడే ఇంద్రియానుభూతులను అనందమయ కోశానికి సముద్ధరించడమే కవుల కర్తవ్యం! అనుభూతులను అనుభవతోకల కావిష్కరించి రస పారమ్యతను సిద్ధింపచేయడమే కవులధ్యేయం. ఈ కర్తవ్యాలనుంచి తన్నుకొని, తాను ప్రవక్త వెనుకునేవాడు - ప్రాథమికంగా కవి కాలేడు!

తత్త్వవేత్తకీ, కవికీ మనోమయ భూతలం ఒకటే కావచ్చు. దృశ్యీయ యథార్థమూ ఒకటే కావచ్చు. దృక్కోణంవేరు; తద్వారా

వినిపించే శాఖలు వేరేలేదు! అభివ్యక్తాంశాలద్వారా అందుకోవే ఆశా శాలు వేరు; కవి కళామయ అభివ్యక్తితో అనుసరించి భావ ముద్రి కలుపు, పురాణానకలను అద్వి తరలెత్తే అభివ్యక్తంబంటే. అయితే ఏదో తోని ఏ సంఘటనా విరాళిగా ప్రతీకము. ఇటుగ పొరుగులతో సన్నిహితంగా జటకటాలు మెనుతుని పొగుతుంది. ఒక సమష్టిస్వరూప సమాహారంలో స్వీయవ్యక్తిత్వాన్ని ప్రదర్శిస్తూ మెదులుతుంది. శారేతర వాసనా ప్రేరణలయిన ప్రతికలలో కవిమెలన ప్రభువులుంది. అంటే సమష్టిలో అంతర్లీనమయ్యే వ్యష్టిగా స్వయం ప్రకాశంలో అవతరించుకుంటుంది. వ్యక్తి అభిజ్ఞుడు కోల్పోయారా, అభిజ్ఞ వ్యక్తిని కోల్పోయినా ఫలితం భూభూమి! వ్యంజనా సర్వస్వం చెబుతుంది. దుష్ట్యంతుని కొలుపుకొలుపులో భంగపాలుచెందిన శతులంతల వ్యభిచిత పొందుతుంది.

సహృదయ హృదయతలంలో కవిత :

కవి ప్రవేశమెట్టవ నెమలి సహృదయ హృదయశరణలో అవరంజులతోమెలుస్తుంది. అవస్థాపితమ ప్రవేశిస్తుంది. అంటే ఒక ముద్రికమంటే, రేక సంజ్ఞమంటే వినిపించుకొనుట వాసనలూ సామాజికమ హృదయంలో మేల్కొని పురివిప్పటంటాయి. స్వర్ణాలూ పృథులూ ఖోటగా, వాజాకుగా వాల్చుం చెప్తాయి.

అన పింఛాన్ని ముడుచుకోవ్వచ్చుడు నెమలికీ, మామూలు పిట్టకీ అట్టే తదా కేసిపంకమ. పింఛం విప్పకపుడే సంపూర్ణవ్యక్తిత్వంలో నెమలి భావిస్తుంది. నయనానందకలమైన సమారాధ్యమవుతుంది. ఇతే అది సజావుగా పురివిప్పకోవానికి పాతక హృదయ క్షేత్రంలో శ్యామల మెనుమాలికలు సంపద్యం కావాలి. అప్పుడే అ నెమలికీ, దర్శించేవాని హృదయానికి ఉత్త సుంబంధం విగ్ధజనీనంగా నీసి పుడుతుంది. కవి-సహృదయమని హృదయంలో పునరవతరణ పొందగలడు.

ఒకడు ప్రాసిత కవిత చదువరి అనుభూతికీ, అవగాహనకీ అంధ నంత క్లిష్టంగా ఉంటే అంటే-ఈ అగమ్యతకు రెండు పాఠ్యాలుంటాయి. రెండు వర్ణిస్తూ చాచకాలుంటాయి. ఒకటి-కవి హృదయంలో మెలిసిం ఉద్దేశాలను (Sensations) అనుభూతను (Sentiments) భావతీప్రత్యక్ష (Emotions) తెలం అత్తసరిలే అయినా (Private Symbols) వ్యాయాల్లమిష్యతాబుగా, పరిస్థితిర్హితులుగా అప్రతికలో రివలంబుడలుమైనా కావచ్చు. అదేమి రుచిమైన దోషం. రెండోదే:-అ కవి కల్పించిన భావతీప్రత్యక్షమను సామ్యతలో, మునినత రుచిహృదయంలో (Rebined Sensibility) ఆప్యదించే స్థితిలో పతీత్ర హృదయం సంపద్యం కాకపోవడమైనా కావచ్చు. ఇది సహృదయ పరస్పర సదృశం.

అంటే అటు కవితో హృత్ప్రసంగంగా పరివేషంకాని అభివ్యక్తి అనుభూతి ప్రేరణకాక అపమర్త కవితగా విరా దోషభూయస్య మవుతుందో, అలాగే యెటు పాతకునిలోని అనంప్రసృత భావదాండ్రం కూడా అవర్తతగానే పరిగణనీయమవుతుంది. నేటి సామాజికలు అనుభూతి దారిద్ర్యంతో పీడింకంబుతున్నాడు. వారితోపాటు భావదా

ండ్రం కూడా పరిగణనీయ స్థాయిలోనే ఉండటం విస్మయకరమౌతుంది. కనుకనే సహృదయ విమర్శకుని వ్యాభ్యాసం ఏ కవితా సందర్భాన్ని అవి విమర్శించగలవోనా అనుభవమిప్పుడూనే వుంటుంది.

భాతం అవతరణలోని జాగృతవాస్తవీయతను సామాజికతలంబరిలో పాటు పని ఉర్విర్భూతం. కాని కవి దర్శన విగ్ధమైనది. రాకేక స్థితికి ఆరీతంగా అనంతావృతం (ideogram) అంటే కుడ్డికన కలిగి పుడుతుంది. ఆ భాగ్యిదాన్ని అనుభవం చెబుకొనికీ పదవిత్రాబూ ప్రతికలూ సంపద్య రుచితామన వాస్తవమ అన్యతాలను పాతకుని భావనా పరిధికి అనుసంధించడానికి పదవిత్రాలు గ్రంథాలూ కలితులూ ఉపయోక్తమవుతాయి. కాని అవస్థాపితమగ్రంథాలూ-అనంబద్ధం గానో, అవస్థాపితగానో అలగవచ్చు. అంటే ఉర్విరమైన రహస్య భూమి-కవి హృదయం కల్పించిన భావతీప్రత్యక్షా ప్రదర్శితమైన రహస్యమైన మధ్య సమాంకర సమ్మేళన (association) సంఘటితం కావడం అర్థం చెబుకోవచ్చు.

ఒక్కసార్లుడు సర్వాలభ్యవ్యక్తికాక కవిలో ప్రదర్శితమైన పదవిత్రాలు విమర్శనమైనట్లు, రివలంబుమవు. కాని సూక్ష్మపరిశీలన అపేక్షాపూర్వకమైనదగల అంబుగంబంధం తెలుస్తెల్లంబాగుడు. పుష్కమైన సమన్వయత భాసించగలదు. ఈ అంతరానికి గల వాచనమేమంటే ఈ పదవిత్రాబు కోసలు సర్వాలభ్యవ్యక్తి రివలంబునంత భూరంలో సర్వతలబద్ధం చెబుకొని ఉండడమే. ఇది ఆ కవి సంపద్యా స్వరూపిగానే స్వీకరించుకొని ఉంటుంది కానీ, రుచిత్రా కోసంగా వెలివెలు అనవలసింది కాదు. మననీత ఫలిత కలిగి సహృదయ భావమి-ఈ ముడుచుకొని గ్రంథాలూ యిల్లె నెట్టుకోగలడు.

ఉత్తమ కవి, అతనిర సృజనాత్మక ప్రయోగాలయ్యంలో ఈ పదవిత్ర ప్రవేశిస్తూ స్వీకరించుకొంటుంది. అంటే ప్రయోగాలయ్యంలో-అవి సమష్టియ అవతరణంగా వ్యవస్థి కనుమ్యే అంటే, అవి వాచకాదులను ఇట్టే ప్రవేశిస్తుంది. ఆ ముట్టమైన అనుభవతరంగా భాసించే అనుభవమూర్తీల ము యానం ప్రవేశిస్తుంటుంది. పరిణామావతరణ ప్రవేశినియగా సమీక్షా పదవిత్రాబుల రెవోల్వం తోనూ, అవి అంప్రయోగమయ్యా పరికర యంప్రయోగమయి రిలో అనుభవాలయగలరోనూ అర్థం చేశరం ప్రవేశిస్తుంది. అందు అవి త్రితాలను పైతం నెమలిత పుష్కమైన అనుభవంగా మెలలే ఉత్తమ, సమాజస్థులమన సమాకరించే కంకులున్నాని దైవరూపి, అంటే ప్రయోగాత్మక పరికరం సమీకరితంగా ప్రవేశిస్తుంది.

ఒక సమన్వయ కలిగిని పరిగణనీయమవుతుంది-ఈ ప్రయోగిదా మూర్తి అవతరం రివలంబు అవతర పాతమగ్ర రివలంబం పాతమన అలవోకగా అభింలేదీకాదు. అన పరిణంగా పాతమన విమ ముద్రికలెకుడానే రివలంబుకొని అంబుకోవాని అంటుంటుంది రేంబు మూలమే. భావనాభావ హృదయంలో, మునినత రుచిత్రంలో, సమ భావనలలో, అనుభూతిగానీ, అన్యరీతియ అభివ్యక్తి సమల చెబుకొంటుంది.

భావయ్యతి-కారయ్యతి:

కవి నిత్యధర్మవా నైజంలో కలిగిన భావాలు అతని మనస్సులలో సోగులుసోగులుగా సంకీర్ణంగా పడివుంటాయి విడివిడి భూతులవలె అసంగతంగా మెరుస్తాయి. కొన్ని భావాలు పదచిత్రాల వ్యూహసౌరి కొద్దిగి, అప్పున్న రూపాలుగా ముఖకళనలికలులేని బింబాలుగా కవి హృదయంలో కదులుతూ ఉంటాయి. అయితే అతని తరేక ద్యావంలో అవి మరగి అవిరిరూపం చెంది (Sublimasse) తిరిగి ఉజ్జ్వలరూపం దాల్చే క్రమపరిణామంలో పక్యమై, అభివ్యక్తి నందుకుని శోభకా, పాఠకుడికి, అభివ్యక్తమవుతాయి. పున్నమైన అనుభూతి స్వరూపాన్ని పొందుతాయి. గతానుభవ స్మృతులను మేల్కొల్పే (Evokeative) సాధనాలు కాగలుగుతాయి.

ఈ పరిణామమంతా కవి హృదయం ఏ విధమైన పటాటోపకూ లేకుండానే సాగిపోతుంది. ఏ ఆదంబరమూ తన పాదముడ్రలుకు ఎక్కడా వేయకుండానే సాగిపోతుంది. అలాగే కవిత్వంలో సైతం మన ఈ వివరణకు ఆధారభూమిగానిలిచే తార్కాణమేదీ లభించుమా పోవచ్చు. కాని కవి ధర్మవకూ ప్రదర్శనకూ వడుమ ఏదైనా అగడ్త విర్యడిం దంటేమాత్రం-కవిత ఫలప్రదంగా బయటపడదు. ఇదువరి హృదయంలో జయప్రదంగా కవి పునరవతరణ పొందలేక పోవచ్చు. పంపూర్ణ స్వరూపం ధరించకుండానే ఒక కవిత-కవి హృదయంనుంచి బయటపడితే, అట్టిది పాఠకుల హృదయాలను కంకాలి చేస్తుంది. దానిని చదవడానికి వట్టి నకాలంకన్న తక్కువ వ్యవధిలోనే పాఠకుడు విస్మరిస్తాడు. కనుకనే అపరివక్య-కవిత పాఠకుల హృదయంనుంచి ఏ ప్రయోజనమూ పొందించలేకపోగా కించిత ప్రభావాన్ని కూడా కలిగించలేదు.

కావ్యోక్తిమయ ప్రపంచం, పాఠక హృదయంలో సహజ కాంతులతో ప్రవేశించే రీతి నిలా వుంటుందో సహృదయు అందరికీ అనుభవ కవేద్యమే! కవితోక్తి భావచిత్రంగా తిరిగి పరిణతి చెందడం మూడు అంతస్సులుగా జరుగుతుంది. ముందుగా పదమైత్రిగల అభివ్యక్తి చతురక్షర న్యాయంగా కంటి ద్వారా ప్రవేశించి, ఏక హృదయాన్ని చెవికి చేరుస్తుంది. తత్ఫలితంగా పద్యోపర నిర్వృతి కలిగిస్తుంది. కావ్యోపర మందర రీతి హృదయాన్ని ఆకర్షించి, మనస్సు లోపలి పాఠంలో మార్మోగుతుంది. ఆ కావ్యానుభూతి బిందురూపం చెంది, పాఠక హృదయంలో మధింపబడి, అలోచనామృతాన్ని అందిస్తుంది.

పదచిత్రాలు, ప్రతికటా పాఠకుని సంస్కారానికి పరివిర పూర్వాలై అతని వాసనా భాండారాన్ని తాకి- వేయి ప్రకంపనలు కలిగిస్తాయి. ఆ ప్రకంపనలలో నుంచే భావచిత్రాల యథా స్వరూపం వాద తరంగాల సుదూతం చేస్తుంది. ఆ పదచిత్రాలు ఏ అమేయ భావాభివ్యక్తికి సాధనమయ్యాయో- ఆ భావచిత్ర స్వరూపాన్ని చైతన్యవంతంగా అవిష్కరిస్తాయి. ఈ పరిణామమంతా పాఠక హృదయంలో కూడా దాదాపు ఆ పయత్నంగానే జరుగుతుంది. ఐతే పాఠకుడుగా ఒకడు చేసే ప్రయత్నమంతా తన హృదయ సంస్కారాన్ని పెంపొందించుకొందుకే! సత్కవిత్వాన్ని అనుభవించడానికి సము

చిత సంస్కార స్థాయిని స్వీకరించే సుకౌశ్లపుడే సైతం తెల్లనడంతా సాధ్యమవుతుంది.

ఆ క్రమ పరిణామంలో విజయవంతంగా పాఠక హృదయ ప్రవేశం చేసిన కవిత- ఒక్కొక్కమారు కవి ఉపాసన విశిష్టార్థాలను సైతం అలవోకగా అందించవచ్చును. అది సహృదయుని సంస్కార స్థాయి ననుసరించి, భావకత్యక్తి ననుసరించి సంభవించేదే కాని- కవికి వివరీతార్థాలను ఆపాదించడం కాదు. పరిణత ప్రతిభుడైన కవి ప్రయత్నపూర్వకంగా కాని, అప్రయత్నంగా గాని నిలువడిన మనోహర భావజాలమంతా అతని సంస్కార భూమినుంచి ఉత్పాద్యమైందే! దానిని అందుకొన్న సహృదయ వ్యాఖ్యాత వివరిస్తున్నప్పుడు మూల దృష్టికి- ఇంతా కవి ఉపాసననడేనా అనే సంశయం కలుగుతూ ఉంటుంది. కాని మౌలికంగా కవితా భూమికలో లేని ఏ విమతార్థాలనూ సహృదయ వ్యాఖ్యాత వెలికి తోడడం సాధ్యం కాదు. అథవా అలాంటి ప్రయత్నం చేసినా ఆధారభూమి ప్రతికూలమై విదురు తిరుగుతుంది. వ్యాఖ్యానం పేతుబద్ధంగా ద్వితీకం కాదు. సకారణ వివరణగా భాసించదు. అట్టి వ్యాఖ్యాకు సహృదయాదరణ లభించదు. ఏ కవి, ఏ విమర్శకుడూ ఏకాకి ద్వీపాంతరవాసి కాలేడు.

ఇక్కడే మరో ధర్మమాక్షణం వివరించుకోవలసిన అవసరం విదురవుతుంది. సహృదయ విమర్శకునికి స్ఫురించిన విశిష్టార్థాలు- కవి ఉద్దేశించినవే కావని డబాయించే పాషండు తెప్పడూ ఉంటారు. వారు ప్రతి దానిని గురించి సంశయించడమే ద్వేయంగా పెట్టుకుంటారు. అలాంటి వారు కూడా నోరు మెదపడానికి వీలులేని విధంగా విమర్శకుడు తన వ్యాఖ్యానాన్ని పేతుబద్ధంగానూ, సోపంత్ర కంగానూ అమర్చుకుందుకు జాగరూకత వహించి తీరాలి. అప్పుడే అది సర్వామోదకరంగా ఉంటుంది. ఒక కవి లేదా విమర్శకుడు నమకాలికు లందరి ప్రశంసలనూ మారగొనలేడు. అతడెంత పరిణత ప్రతిభుడైనా సమకాలికుల ఈర్ష్యానూయలకు గురి అవుతూనే వుంటాడు. అల్ప ప్రతిభులూ, అప్రతిభులూ సంశయాత్ములుగానూ, అమాయాగ్రస్తులుగానూ తలెత్తుతూండడం సార్వకాలికమూ సార్వదేశికమూ కూడా!

కవిత్యం అక్షరబద్ధమైన ఇంద్రజాలమే:

అనవరత ప్రయోగశాతిలలో, నిరంతర కవిత్వాప్యేషణలో నిమగ్నమైన కవి హృదయంలో అసంఖ్యాక పద చిత్రాలు, భావ చిత్రాలూ సుసంబీజాలవలె ప్రసరితమై ఉంటాయి. అక్షర రూపం పొంది, సమన్వయ రీతిలో అభివ్యక్తమైనపుడే కవిత్వాస్వరూపంపొందుతాయి. ఆ క్రమవికసనంలో- అతని జాగృత హృదయానికి కూడా తెలియకుండానే- అంతశ్చైతన్యం ఒక ఐంద్రజాలిక్ శక్తిని ఆ పదాలకు ఆపాదిస్తుంది. ఈ మాట పెక్కి కేవలం భావవాదపు ప్రలాపలా కనిపించవచ్చు. కాని ప్రపంచ మనస్తత్వ శాస్త్రవేత్తలంతా అంగీకరించినదే! అదే భావబీజం పాఠక హృదయం షే తలలోని పాఠభూత పరిసరాల ఆసరాతో అంకురించి కావోపకాళం నెత్తవచ్చు. ఒక నట వృక్షమంతటి భావజాలాన్ని విస్తరింప చేయవచ్చును.

గిరిజనులకు ఆశాజనక మైన రోజులు

“ఇరుకు గోడల మధ్యలో స్వేచ్ఛా వాయువులు యింకా పీల్చకముందే, వా తండ్రి దేశాన్ని మేల్కొల్పిపివాడు” స్వేచ్ఛా భారత్ ను గూర్చి బార్డ్ కన్వ కలలు యివి. ఎంతోకాలం భారత దేశంలో మనిషికి మనిషికి మధ్య అడ్డు గోడలు నిల్చివున్నాయి. స్వాతంత్ర్య సిద్ధి అనంతరం బలహీన వర్గాలు, గిరిజనుల పట్ల నూతన దృక్పథము ఏర్పడింది.

గడచిన 20 సంవత్సరాల కాలములో, పంచ వర్ష ప్రణాళికలలో గిరిజనుల, కొండజాతులనారి సంక్షేమానికి నిరంతరాయము ప్రత్యేక శ్రద్ధ మూపబడుతున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కొండజాతులు, గిరిజనుల క్రమబద్ధమైన అభివృద్ధికి మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో రూ. 188.77 లక్షల వ్యయం చేయబడింది. రెండవ ప్రణాళికలో ఉట్టుారు, అరకు, నరసంపేట, పాడేరులలో నాలుగు బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్టుల స్థాపనతో గిరిజన సంక్షేమం కార్యక్రమాలు ఒక మైలు రాయిని దాటింది.

మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో, గిరిజన సంక్షేమ బ్లాకుల స్థాపనతో పాకాపాడి చేరుకొన్నది. నాలుగవ ప్రణాళిక కాలంలో, పెట్టుబడి వ్యయం రూ. 774.03 లక్షలకు పెరగడంతో ఈ కార్యక్రమాలకు మరింత వూత వచ్చింది. ఐదవ ప్రణాళికా కాలంలో యివి మరింత త్వరితగతిన అమలు జరుగగలదని భావించబడుతోంది.

గిరిజనులకు ఋణ సదుపాయం, మార్కెటింగ్ వసతులు విస్తరింపబడటంతో, గిరిజన సహకార సంస్థ, ఏంతో ఫలవంతమైన కృషి సల్పుతోంది. ఈ సంస్థ కార్యకలాపాలు అన్ని జిల్లాలకు విస్తరించి వున్నది. ఈ సంస్థ రాష్ట్ర మంతటా విస్తరించుకున్న 402 గృహ నగర దీపాబ్జిల్లు తోనూ, 28 ప్రాథమిక సా సై టీలను అనుబంధముగ కలిపి పనిచేస్తున్నది.

కొన్ని విన్నిక చేసిన గిరిజన ప్రదేశాల శీఘ్రతర అభివృద్ధికిగాను రూ. 150.00 లక్షల వ్యయం వ్యవసాయం ప్రాధాన్యత గల ఒక బృహత్తర ప్రాజెక్టు నొకదానిని, గిరిజన డెవలప్ మెంట్ ఏజన్సీ పేరుతో ప్రారంభించబడినది. ఈ సంస్థకు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆర్థిక సహాయము అందజేస్తున్నది. శ్రీకాకళా జిల్లా లోని పాలకొండ, సర్వతీపురం, సాలూరు, తెక్కలి, సోంపేట, పాతపట్నం తాలూకాలలోని షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలు, నాన్ షెడ్యూల్డ్ ప్రాంతాలుకూడ ఈ ఏజన్సీ క్రింద పని చేస్తున్నవి. ఈ ప్రాజెక్టు అమలుకు 1170 చ. మైళ్ళ విస్తీర్ణముగల ప్రాంతములలో సుమారు 42300 గిరిజన కుటుంబాలు విన్నిక చేయబడినవి.

గిరిజనులు రేపటి ఉజ్వల భవిష్యత్ కై కృతవిశ్మయంతోనూ, ఆత్మ విశ్వాసంతోనూ ఎదురు చూస్తున్నారు.

డై రెక్టర్, సమాచార పౌర సంబంధాల శాఖ,

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము, హైదరాబాద్.

DI R/27/76-77

ఒక మహత్తర భావ చిత్రాన్ని పాఠక హృదయంలో బీజ స్థాయిగా ఆరోపణ చెయ్యగలిగే శక్తి నే ఆంగ్ల విమర్శకులు ఇన్-మ్యూషన్ (Intuition) అంటారు. ఈ శక్తి పాఠక హృదయాన్ని ఒక యింద్రజాలంలో ముంచి పరవశిభూతం చేస్తుంది. కవిత్వం పాఠక హృదయంలో కలిగించే గారడీ ఒక్కొక్కమారు భావారోపణవల్ల కలగవచ్చు; అనుభూతి పారమ్యత వల్ల ఒక్కొక్కమారు కావచ్చు. విస్మృత సత్యావిష్కరణవల్ల కూడా ఒక్కొక్కమారు కలగవచ్చు. మార్గమేదైనా కవిత్వం ప్రతిపాదించే సమగ్ర భావజాలం ద్వారా పాఠకుడు యదార్థ జీవనవృత్తాంతం, అనుభవాలనూ స్మృతి సీమలో నిలుపుకొని సమన్వయించుకుంటాడు.

తన కన్పూలముందు ప్రత్యక్షమయ్యే నిత్య జీవన కళాం వాస్తవాలనుంచి జ్ఞానకాలం మైచురని, కవితాలోకంలో తాదాత్మ్యం చెందుతాడు. ఆధౌతిక ఆవరణలో తన హృదయాన్ని విహరింప చేసుకుంటాడు. కవితాపరంగా జరిగే ఇంద్రజాలమంటే ఇదే! పాఠకుడు తన మనోలోకంలో కళాన్యతమై చిత్ర విచిత్రానుభూతుల్ని ఆ జ్ఞానంలో పొందుతాడు. కాని అవి జ్ఞానకాలంగా అంతర్ధానంకాక అతని సంస్కారంలో లీనమవుతాయి. ఉత్తమ సంగీతం కలిగించే నూద కత్తపు సదృశమూర్తి మాదిరిగానే—ఉత్తమ కవిత్వం కూడా భాంటి అతివేల ప్రభావాలను తత్ జ్ఞానే నిర్వహించగలుగుతుంది.

సాఠకుని ఊహితాత్మకము, భావకత్తకము, ఆలోచనా చర త్తకము మున్నగు సంస్కార సామగ్రి యావత్తూ సారభూతశక్తి శ్రంగా సహకరించవలసి ఉంటుందని మళ్ళీ చెప్పుకొనక్కరలేదు. ఆ ప్రాధమిక సంసత్తి కలిగినపుడే కవితామృతం పాఠకునికి ఆస్వాద్యమవుతుంది. శ్రోతకి సంగీత మాధుర్యాన్ని అనుభవించగలిగే సునిపిత కర్మ పరి కరమూ; సంగీతజ్ఞానమూ, పరిచయపూర్వకమైన అవగాహనాశక్తి ఉండాలని కోరడం దురాశాదు. ఇచ్చి ఉండికూడా చిత్తస్పృహ్యం తొడువడకపోతే అతడు సంగీత స్వరస్యమే అనుభవించలేడు. అలాంటిది దాని తర్వాత మెట్టుకు సంబంధించిన కవితానుభవానికి కొన్ని ప్రాథమికావసరాలుండాలని కోరడం గొంతెక్కు కోరిక కాదుకదా?!

జాగృత స్వప్న తరంగాలు :

నెలాపాతా ఎరుగకుండా రవి మనస్సు విద్రేన్య స్వప్నాలను వెలి గ్రక్కుతూ ఉంటుంది. కొన్ని మరీ సుతారంగా ఉంటాయి. రాణి వాసపు అంబగులవరె వాణాకుగా నడుస్తూ అయ్యారా లొలికిస్తాయి. ముట్టుకుంటే చాలు, క్షి సోతాయో, నదిగిసోతాయో, నాడిసోతాయో

అన్నంత మృదుళాలై మెరుస్తాయి. సీతాకోక చిలుకల దెక్కిలవరె సుకుమారంగా చలిస్తూంటాయి; నెమలిపింఛపు మెరుపులవరె నేత పర్యం చేసుంటాయి కొన్ని! గాలిలో తేలుతూ నడుస్తూంటాయి. హంసలవరె తాన్యంచేస్తూ ఎదురొకాయ కొన్ని!

అలసిన స్వప్నవదనాలలో కొన్ని స్వప్నాలు తమ శయ్యా మందిరాలలోంచి ఒంటిపారగా చీరనో, తువ్వాయి నో చుట్ట పెట్టుకుని చప్పున స్నానాగారాన్ని వెదుక్కుంటూ వెళ్ళిపోతున్నట్లు నిపిస్తాయి!

మరికొన్ని స్వప్నాలు మరీ గడసరిని...వనంత వన విడులలో విహరించి విహరించి ఒడళనిండా మధ్యాశీ మాఝీక రసమూ పురుసు కొని జోగుతూ వస్తాయి. కొన్ని పుప్పొడి పూరేకులూ పూసుకుంటాయి. ఒంటి కంటుకున్నవాటిని దుబపుకొందుకు కూడా తిరిక లేనంత సోమరిగా, అంగలో అంగవేసుకుంటూ నడుస్తాయి. మలము పనసాల తాకిడికి కంపించే కపాల పాళిపై కొన్ని స్వప్నాలు చిత్ర పత్రాలు లిఖించుకొని తాపీగా నిష్క్రమిగా వస్తాయి. తమ వర్షాలపై మాయని చంద్రరేఖలలో అలాగే వస్తాయి కొన్ని! అలాగేకగా నప్పుతూ, హేలగా నడుస్తాయి!

శిదునానుతూ, తూలుతూ, గెంతుతూ. కైపుల కనురెప్పల బరువు క్రింద ఆర్థోక్తుల్ని దాస్తూ వస్తాయి కొన్ని కలలు! మరికొన్ని ఆకులన్నిటిని విప్పిసారేసుకున్న పతాక కనుమాలవరె నిరలంకార పోలి తల్లి సొక్కు త్తరిస్తాయి! నాటి రూపరేఖ విలాసాలెలాఉన్నా వచ్చాయి—స్వప్నాలే!

కవి అంతఃకరణం ఒక అంతఃపురం వంటిది. శుద్ధాంతంలో నారీ జననమూహం కదలాడుతుంది. దాసీపరిపాలికాది మహిళాజంజనూ ఉంటుంది. కవి అంతఃకరణంలో సుందర స్వప్నాలు భావాంబరాలు ధరించి, దుచిర శబ్దాలలో నడుస్తాయి! సుకుమార పద చిత్రాలు కీలించుకుంటాయి. రసభావాల పట్టికలో జలక్రీడలాడతాయి! ప్రతి కవి ప్రేక్షా మట్టుకుని ఒరుసుకుంటూ తిరుగుతాయి.

ఆ స్వప్న సుందరులు విరచించే తంత్రాలపై నైర్వర్గ్య చేతులు జాణలు!...కవిహృదయం — స్వప్నకారిక అనవరతం సంవరించే గంధర్వ వాటి! కోటి మధురనాదాల పలంకోటి!

రెక్కలాచ్చిన పక్షి

శ్రీ వి. సంపత్కుమారాచార్య:

“శంకరంగారూ!... మీకో ఉత్తరం”

అత్యంతగా అందుకున్నాడు పోస్ట్ మేన్ శంకరం విదురుక్షండా ఉత్తరాలు సార్వే చేస్తూవు మరో పోస్ట్ మేన్ నించి. కవరుమీద అడ్రసు రాసిన దస్తూరిని చూడగానే (పాఠం) లేచివచ్చివట్లయింది. త్వర త్వరగా తన బీటుకి సంబంధించిన ఉత్తరాని, పార్శ్వల్ని సర్దు కున్నాడు. అనంతంగా పోస్ట్ పీసు బయటకువచ్చి కవరువెప్పి ఉత్తరం చదువుకున్నాడు. మొహంలో వున్న ఆనంద చిహ్నాలన్నీ ఒక్కొక్కటే మాయమయ్యాయి.

“అంతేరా...కనీ...పెంచి పెద్దచేసి. చదివించి...నీ మీద ఆశ్చర్య పెంచుకున్న నీ తల్లిదండ్రులకి మచ్చ చెయ్యకపోవ్వ నేన యింతేరా... మాకు అగిన బుద్ధే చెప్పాలి...”

అనుకుంటూ నిరాశగా సైకిలెక్కి తన బీటుకి బయల్పెరాడు ఉత్తరాలివ్వడానికి.

శంకరం ఉత్తరాలివ్వవలసిన బీటులోనే అతని ఇల్లు ఉంది. ఇంటిముందు ఆసాడు. రోపతికి వెళ్లి భార్యను పిలిచి కాసిని మంచి నిల్గిమ్మని అడిగాడు. పిల్లందిన్నన్న భార్య కళ్ళల్లో అత్యంత కని పెట్టి.

“ఇదిగో రాసేదే నీ ముద్దుల కొడుకు; రోజూ విదురు చూస్తున్నావుగా ఉత్తరం కోపం?... చదువుతా నీను...”

“ప్రియమైన వావుగారికి...”

వేమ మీ చెవరికి చెప్పుకుండా వెళ్ళిపోయానని కోపం వచ్చి ఉంటుంది. ఈ మూడు వెలుగు ఉద్యోగ ప్రయత్నాలలోనే ఉన్నాను. ఇంతవరకూ దొరకలేదు. అలాగని వేవేదో డబ్బుకోసం రాస్తున్నానని అనుకోవద్దు. మీరు అప్పో సప్పో చేసి పంపిస్తారని నాకు తెలుసు కాబట్టే నా అడ్రసు కూడా ఇవ్వడంలేదు. మన కష్టాలు తీర్చగలిగే స్నేహిత కలిగేవరకూ... అక్కయ్యల పెళ్ళికి అయిన అప్పు తీర్చగలిగే తాపాతు కలిగేవరకూ మీకు నా ముఖం చూపించడంకోలేదు. ఎక్కడ ఉన్నా వేమ కేమంగానే ఉంటాను, నా కోపం అందోళన వద్దు, అమ్మకి ధైర్యం చెప్పండి.”

మీ
గోపి.

“నిన్నావుగా.. నీడు కోశాలు పట్టి వెళ్ళినందుకు నీడవడమా... నీ ఆ దస్తూ కూడా రాయకుండా ఇన్నాల్సికి ఓ ఉత్తరం రాసి పడేసి నందుకు సంతోషించడమూ?... చూడు...లోకంలో వి.తమింది

ఉన్నారో...అందరి కొడుకులూ ఇల్లాగే ఉన్నారా? వాడికి మన దరి ద్రవు కొంపలో జీవితం వచ్చలేదు. హాయిగా రెక్కలాడించుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు. వాడికేం యువకుడు. సుఖంగా కాలం గడుపుతాడు. ముసలివాళ్ళజోలి వాడికెందుకు? పైగా మనల్ని ఉద్దరించేందుకే వెళ్ళిపోయాట్ట...”

అంటూ అసలే కుమిలిపోతూన్న భార్యకేసి చూడలేక మామూ సైకిలెక్కిాడు శంకరం.

మనస్వంతా అందోళన నిండగా అలాగే యాంత్రికంగా ఉత్తరాలిస్తూ ఇంటంటికి వెడ్తున్నాడు.

సందు చివర ముసలావిడ పంపుదగ్గర నీళ్ళు పట్టుకుంటున్న దల్లా శంకరాన్ని చూడగానే అత్యంతగా విదురునచ్చి ప్రశ్నించింది,

“బాబూ... యివాళ్లైనా మా వాడిదగ్గర్నించి డబ్బేమైనా వచ్చిందా? కనీసం ఓ ఉత్తరమ్ముక్క అయినా...?”

అలవాటుగా లేదని చెప్పబోయి ఆమె వడిగాడు, “నిమమ్మూ? మీ అబ్బాయిగారికి ఢిల్లీలో ఏం ఉద్యోగం?”

“ఏదో పెద్ద ఉద్యోగమేబాబూ. దానిపేరు చెప్పడానికి నాకు నోరు తిరగదు. ఏం లాభం? నాయనా?...తెలిసినవాడిని కాబట్టి నీతో చెప్తున్నాను. ఉద్యోగంలో ప్రవేశించి ఆర్నెస్టుయిందా?—ఇంతవరకూ పైసాపంపలేదు. వెడ్తూనే పెళ్ళాన్ని తీసుకు వెళ్ళాడు. వాళ్ళ పికా ర్నకి...నీనీమాలకే చాలదు నాయనా...ఈ ముసలిముంధని గుర్తించు కునే తీరికా ఓపిక వాళ్ళకేది బాదూ?...ఇంతకీ నీమీ రానట్టేగా?!” అంటూ వెళ్ళిపోయింది నీళ్ళ నిండిన కళ్ళు తుడుచుకుంటూ.

“పోస్ట్ మేన్ గారండీ... మా అన్నయ్య దగ్గర్నించి ఉత్తరం వచ్చిందండీ?”

ఆలోచిస్తూ ముసలావిడకేసి మామూన్న శంకరం వెనుతిరిగి చూసేడు.

పదేళ్ళపిల్ల వేతిలో ఉత్తరాలకేసి ఆశగామామూ అడుగు తోంది. ఆ పిల్ల రోజూ అల్లాగే అడగుతుంది. తను లేదనిచెప్పేడు. ఇవాళ కూడా అదే జవాబు ఎదురవడంతో ఆ పిల్ల బిక్కమొహం వేసుకుని వెళ్ళిపోయింది.

ఆ అమ్మాయి రిటైర్డ్ పెండ్లరి గేడు టీవరు వెంకట్రావుగారి నాలుగో కూతురు. ఆయన నానా బాధల్లాపడి ముగ్గురు

కూతుళ్ళ పెళ్ళి చేసేడు. పెద్దకొడుకు ఏదో ఉద్యోగంవేస్తూ హఠాత్తుగా ఏళ్ళదెంబులో చనిపోయాడు. చిన్నకొడుకు పైదరాబాదులో ఉన్నాడు. వాళ్ళని వీళ్ళు బ్రతిమాలి తండ్రి ఉద్యోగంవేయిస్తే ఆ తండ్రికే లన్ని బాధ్యతలా వదిలిపెట్టి, హాయిగా ఆ పట్టులో కులుకుతున్నాడు. పైపెచ్చు తన అవసరానికి అడపా తడపా డబ్బు కోసం ఉత్తరం రాస్తాడేలాని, మిగిలిన సమయాల్లో క్షేమ సమాచారం కూడా చెబవడు. పాపం... ఈ వసిపిల్ల చేం కలుసు? అన్నయ్య ఏదో సంపాదించాడు... పుస్తకాలు... రిబ్బన్లు... స్కూలు సంచి... పెన్నా... అన్నీ కొనేసుకోవచ్చునని ఆశగా రోజూ ఎదురుచూస్తుంటుంది...

మరో యింటి కిటికీలోంచి మెరిసే కళ్ళ ఆశగా తన చేతిలో ఉత్తరాలవేపు చూస్తున్నాయి. మౌనంగా సైకిలికట్టగానే కిటికీ రెక్కలు నిరాశగా మూతబడ్డాయి...

“ప్రపంచంలో ఎన్ని సమస్యలు!... ప్రతి యింట్లోనూ ఏదో సమస్య... ప్రతి మనిషికీ ఏదో ఆవేదన... తన చేతినిండా పున్న ఇన్ని ఉత్తరాలలో ఎన్ని జీవితాల ప్రశ్నలకి జవాబులున్నాయో!... ఎన్ని బుధివార్తలు... ఎన్ని విషాద వార్తలున్నాయో!... మూడైల్ల క్రితం తనకు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయిన తన కొడుకు చెను వార్తకోసం తానెదురుచూసినట్లే ఏండ్లలో ఎన్నో సమస్యలతో కొట్టు మిట్టాడుతూ... తాను వీధిలో కనుపించగానే చేస్తూన్న పనులు వదిలేసి ఎదురు వస్తారు. ఉత్తరాలేవని చెప్పగానే చిన్నబోయి రోవలికి వెళ్ళిపోతారు.”

అనుకుంటూ శంకరం ప్రక్క సందులోకి తిరిగాడు.

ఎదురుకుండా సేట్ బ్యాంక్ ఏజెంటుగారు కనపడ్డారు.

“సార్!... మీకో ఉత్తరం సార్! ...మీరే ఎదురు పడ్డారు. ఇదిగో...”

అంటూ కవరిచ్చి సాగిపోయాడు.

“ఇదిగో శంకరం ... మాట” అని వెనక్కి పిలిచిన ఏజెంటుగారి దగ్గరికి మళ్ళీ వెళ్ళాడు.

“ఏజెంటుగారికి ఏదై రూపాయలు యివ్వాలి. ఆ విషయం అడుగుతారేమో” అనుకుంటూ ఆయనకేపి చూసేడు.

“మీవాడూ మా వాడూ ఒకేరోజున కదోయ్ వెళ్ళిపోతారేమో వాడు రాసేడు. బెంగుళూరులో ఉన్నట్టు. చదువుతా విను... డియర్ ఫాదర్... నేను ప్రస్తుతం బెంగుళూరులో ఉన్నాను. నమ్మకంలో కూడా చల్లగా పోయిగా ఉందిక్కడ. మీరు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయానని బాధ పడద్దు. మీరు బీరువాలో దాచిన మూడు వేలూ తీసుకు పోయానని కోసం వచ్చి ఉంటుంది. కాని ఏం చెయ్యను?... ఆ ఊర్లో

నాకు రాని షార్ప్ హౌస్ నేర్చుకోడంకన్నా సర్వాగా నాలుగూతు తిరిగి ఆసుభవం సంపాదిస్తున్నాను. చెప్పిన డబ్బు అయిపోయింది. కాబట్టి మీరు కోరినంతకొక వెయ్యిరూపాయలు పంపించండి. అడ్రసు పైన రాసేను. ఇంకొన్నాళ్ళ ఇక్కడే గడిపి వస్తాను. మీరు స్వాతంత్ర్య సేవ కాక మరెవ్వరున్నారని గనుక?... స్నేహ... వెంటనే పంపించు కదూ?...”

“చూడవయ్యా చూడు... ఎలా రాసేదో... పురుడయ్యా పురుడు. పున్నాను నరకం నింది రక్షించడం అలా ఉంది ఎక్కడ నరకం వున్నోస్తున్నాడు. వీడి దురలవాట్లకి ఇక్కడుంటే సాగదని ఇలా చంపుతున్నాడు. ఇప్పుడేం చెయ్యడం?... సంపితే అని స్వాసో చేసి మళ్ళీ రాస్తాడు. పంపకపోలే అసలుకే వలా ఉండదు. చూసేవా ఈ ఊమాండు?... నీడు నాకో సమస్యగా తయారయ్యాడు. అన్నటు మీవాడెక్కడున్నాట్ట? విమర్శ రాసేదా?”

అంటూన్న ఏజెంటుగారికి రాసేదన్నట్టు అల డిపి, వెంటనే వేగంగా ఇల్లు చేరాడు శంకరం వెయ్యేసుగుల బలంతో.

గోడకి రగిలించి ఉన్న కొడుకు పోటోకేసి (పేమగా చూసేడు.

భార్య వంటింట్లో కూర్చుని సన్నగా ఏడుస్తోంది.

చేబులోని ఉత్తరాన్ని మరో మారు చదువుతున్నారు...

“ఏమే యిలా రాసే... ఏందుకే ఏడుస్తావు?... ”

నీ కొడుకంటే ఎవరే!... రత్నమేవాడు... రత్నం... వాడు కృతఘ్నుడు కాదే... రెక్కలొచ్చిన పక్షికి లిల్లితెచ్చే గింజలమీద ఆశ ఉండదే. అని తల్లిని పీడించుకు తినదే తిండికోసం. రాసే సంపాదించి పెద్దుండే. చూస్తూండు... మనవాడు పట్టుదలగా ఉద్యోగం సంపాదించి మన కష్టాల్ని తీరుస్తాడే!.. యవ్వనోదేకంలో పెద్దలని అలజ్జించేసే యువకులూ... తన కొళ్ళమీద నిబబ్బడే శక్తినిచ్చిన తల్లిదండ్రులనే అలా పీడించుకుతినే కొడుకులూ... దురభ్యాసాలతో కళ్ళుమూసుకు పోయి పెద్దలకే సమస్యగా తయారైన వెధవలూ నిండిన ఈ లోకంలో గోపీలాంటి కొడుకుని కన్పండుకు గిర్వింపారే మనం. మన బాధల్ని చూడలేక వెళ్ళాడేవాడు. మనల్ని పువ్వుల్లో పెట్టి పూచిరాడు. చువ్వేం బాధపడద్దు. వాడి క్షేమసమాచారం తెలిసాడు అంతేవాలు. సంబోషించు...”

అంటూ భార్యకన్నీళ్ళు తుడిచి, మిగిలిన ఉత్తరాల నివ్వడానికి మళ్ళీ సైకిలికట్టాడు శంకరం.

గడచిన 4 దశాబ్దాల కన్నా టెక్స్ వార్షిక అభివృద్ధి రేటు 6% గా వుంటోంది

- ★ 1971-77లో రూ. 188 కోట్లుగా వున్న అభివృద్ధి వ్యయం 1976-77కు 126%కు పెరిగింది.
- ★ వార్షిక ప్రణాళికా ఖర్చు 1971-77లో రూ. 88 కోట్లు వున్నది. ఇది 1976 - 77 కు రూ. 227 కోట్లకు పెరిగింది. పెరుగుదల 157%.
- ★ తలసరి అభివృద్ధి వ్యయం 1971-72లో రూ. 64 వున్నది. ఇది 1976-77కు రూ. 131కి పెరిగింది.
- ★ నిర్వహణ రంగంలో గడచిన 4 దశాబ్దాలలో ఉపాధి కల్పన రూ. 8.6 లక్షల నుండి రూ. 10.6 లక్షలకు పెరిగింది.
- ★ రాష్ట్ర స్వంత బడ్జెట్ వనరులకు తోడు, ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో మొత్తం రూ. 144 కోట్ల వ్యయంతో 5 భారీ ప్రాజెక్టులు అమలుపరచబడుతున్నవి.

జాతీయ సేవ :

డైరెక్టర్, సమాచార, ప్రచార శాఖ, కర్నాటక ప్రభుత్వము

కావ్యకంఠవాసిష్ఠ గణపతిముని స్వీయ కథారచన

డా. గంటి శ్రీరామమూర్తి

‘నాయన’ గా పసిగిచ్చి చెందిన కావ్యకంఠ వాసిష్ఠ గణపతి ముని అచోకసామాన్యమైన వ్యక్తి. మహాకవిగా, మహాపండితుడుగా, మహాఅవ్యక్తగా, రాజకీయ నాయకుడుగా, సంఘసంస్కర్తగా, సకల కళాపాఠశాలకు, మహామేధావిగా, అంకా ఎన్నెన్నో విధాలుగా వైరి స్వ్యాన్ని సంపాదించుకున్న మహోజ్వలమూర్తి గణపతిముని. అతని జీవితమే ఒక రసవత్కావ్యం. అతని జీవిత చరిత్రను ‘నాయన’ అన్న పేరుతో గుంటూరు లక్ష్మీకాంతం తెలుగులో అవిష్కరించినప్పుడు “ఆంధ్రవన” అ గ్రంథాన్ని ఇలా సమీక్షించింది: ఇది ప్రత్యక్షర సత్యమని చదివిన వారందా అంగీకరిస్తారు.

“ఈ నను గ కథనంలో అబ్బురపాటు కల్పించుననీ, డారా అనిపించుననీ, అయ్యో అనిపించుననీ, ఆనందభాష్యములను రాల్పించు ననీ, ఆవేదనలో కనుల చెమరింపజేయుననీ- అనేక సంఘటనలు కాన వస్తాయి.”

అందుకే అన్నారు నాయన చరిత్రను మొట్టమొదటి సారిగ సంస్కృతభాషలో ‘వాసిష్ఠ వైభవం’ అన్న పేరుతో రచించి లోకానికి మహోపకారం చేసిన కపాలిశాస్త్రి తన గ్రంథాదిలో-

“అచిరానుష్ఠ గంధీరా నిర్మయావహవిస్తరా
వాటి వివాసభూయిషా మునేర్ణ సతేఃకథా” అని

రసవంతమైన పై రెండు జీవిత చరిత్రలు రావడానికి ప్రధాన కారణం నాయనే అని చెప్పాలి. అయితే వారిద్దరు తమ గ్రంథాల్లో ఎక్కడా నాయన స్వీయ కథారచనకు ఉద్యమించినట్లుగాని, రచించినట్లుగాని చెప్పలేదు. అయినా వారిద్దరి గ్రంథాల నుంచి నాయన అలాంటి ప్రయత్నం చేసినట్లు బుటవౌతోంది. వాటిని ముందు పరిశీలిద్దాం.

‘నాయన’ అన్న పుస్తకంలో గుంటూరు వారు ‘స్వీయ చరిత్ర వివరణము’ అన్న టైటిల్ క్రింద ఒక అధ్యాయాన్ని రచించారు. ఈ అధ్యాయంలో నాయన తన చరిత్రను సంస్కృతంలో గాని, తెలుగులో గాని రచించినట్లు చెప్పలేదు. కానీ ఒకరడుగగా నాయన తన చరిత్రను వివరించినట్లు మాత్రం తెలుస్తోంది. అంతకన్నా ముఖ్యంగా నాయన స్వీయ కథారచనకు ప్రేరణ ఏమిటో తెలుస్తోంది. నాయన తాను చాలా

గొప్పవాడనని, ప్రపంచమంతా తన్ను అలా గుర్తించాలన్న ఆకాంక్షతో ఆర్యులపత్యయంతో ఆత్మచరిత్ర రచనకు లేదా వివరణకు పూనుకొన లేదని స్పష్టమౌతోంది. గణపతిమునిని స్వీయ కథారచనకు నుము ఖనిగా చేసి ఆయత్నపరచింది కేవలం రమణమహర్షి సంకల్పమేనని కూడా విదితమౌతోంది.

1929 వ సంవత్సరంలో ఒక రోజున రమణ భిక్షుడైన బి. వి. నరసింహస్వామి అనే వ్యాయాదికి భగవాన్ రమణమహర్షి జీవితాన్ని అంగంలో రచించి లోకానికి సమర్పించాలన్న కోరికపూట్టింది. అతడు వెంటనే తిరువళ్ళూరు వెళ్లి, రమణమహర్షిని దర్శించి, తన కోరికనుచెప్పి తనకు కావలసిన వృత్తాంతాన్ని వివరించమని అడిగాడు. రమణమహర్షి ముందుగా రచనకు సోదరతఃపూర్వకమైన కావ్యకంఠ వాసిష్ఠ గణపతిముని జీవిత చరిత్రను వాయమని ఆదేశించారు. నరసింహస్వామికి రమణగణపతులిద్దరి మీద భక్తి సమానంగా ఉన్నా, రమణమహర్షి మీదగల ప్రత్యయం గణపతిముని మీదలేదు. అయినా విధిలేక నాయన దగ్గరకు వెళ్లి విషయాన్ని విన్నవించాడు. ఆ సందర్భంలో నాయన తన జీవిత చరిత్రను వివరించడం జరిగింది. ఆ వివరణ తమిళభాషలో జరిగిందని, తమిళభాషలో ఆ విధంగా నరసింహస్వామి వ్రాసుకున్న ‘నోట్సు’ అతని నిజాభిప్రాయం గ్రహించిన రమణ మహర్షి తాను పుచ్చుకుని తన దగ్గరే భద్రపరచాడని గుంటూరు వారు వాచారు. తరువాత నాయన నిర్వాణానంతరం వారి శిష్యుడైన కపాలిశాస్త్రి ఆ తమిళ మూలాన్నే యథాతథంగా సంస్కృతంలోకి అనువదించి ‘వాసిష్ఠ వైభవం’లో ప్రథమ భాగంగా ప్రచురించారని కూడా వాస్తవం. కానీ ‘వాసిష్ఠ వైభవం’ చదివిన తరువాత ఈ అనువాద సిద్ధాంతం సరికాదని ఏర్పడింది. కారణం అది ‘నోట్సు’ లా కనిపించక పోవడం ఒకటి. రెండోది కపాలిశాస్త్రిగాని, ఆ గ్రంథాన్ని ప్రచురించిన శ్రీ ఎస్. పి. పండిట్ గాని ఎక్కడా అది తమిళ మూలానికి తర్జుమా అని చెప్పక పోవడం. అంతేకాక తమిళంలో ఉన్న ఆవృతాలు నరసింహస్వామి వ్రాసుకున్నవికావని, రమణ గణపతులిద్దరికీ ప్రీతిపాత్రుడైన శ్రీ ఆర్. విశ్వనాథం తయారు చేసినవని కూడా ‘వాసిష్ఠ వైభవ’ సీరికవల్ల తెలుస్తోంది. ‘వాసిష్ఠ వైభవ’ రచనకు ఆధారాలను ఉట్టాకిస్తూ, శ్రీ పండిట్ ఇలా వ్రాశారు:

“A word about the material for the book is necessary. The author, disciple of the sage, knew his guru for more than a quarter of a century and had

heard from him self the life story on many occasions. This intimate knowledge constitutes the main basis for the structure of the book. But this is supplemented by many sources of help of which three deserve mention. Sri Daibarata of Gekaran gave us the use of his diary which amidst useful detail contained useful letters and papers referring to the last years of Vasistha Muni. Shri Viswanath of Tiruvannamalai, had prepared in Tamil a brief account of the incidents of the earlier years and this was frequently consulted especially for corroboration of dates and details. The author had the benefit of receiving some letters from a few Andhras and information from disciples of Tamil Nad and Karnatak about the sage as they knew him" [Publisher's Note, Vasistha Vaibhavam, P 11]

వాక్యాలూ, పద్యాలూ అన్నీ ఉత్కృష్ట పురుషైక నడనంతోనే కనిపిస్తాయి. ఉదాహరణకు ఈ క్రిందిపంక్తులు చూడండి :

జాల కీదా సుగ్రామే అహం కర్మస్వయంకః సర్వత్రాపి క్రిదా
యామే కస్య పక్షస్యహం నేతాదేతా చ సాయః మమపూర్వేవంశా న
పితాపి సాధు వృత్తస్త్వః అయుర్యేదే దైవజ్ఞతంత్రే, మంత్రశాస్త్రేచ
విదక్షణః సవ్యవహర విదామూద్యుః, శ్రోత్రీయ భాస్యసీ వృత్త్యా
అధికారేనా గ్రామదేరగజే ర్కోలాభిజ్ఞానామ్ మయ్యతీవ నాభ్యుత్పాద
సకదా చిదపి మామతాదయతో విమేవిచిత కథాద్యరా లోకయాత్రా
ముదితేన్ మమవిజ్ఞాన మవర్తయతే ప్రాశాశాస్త్రే పితృవృష్టు రావ్య
పాతే, గవాపితేవ మమోపాధ్యాయ స్తదా త దామానుతా రయదితి
స్మరామి; క్రిదావ్యసనేనైవ తాద్యో దంధోమయో యను భూతః నతు
విద్యాయాం మాంద్యతః"

సంస్కృత భాషలో నాయన స్వీయకథారచన ప్రారంభించి నట్లు కపిలిశాస్త్ర ఉదాహరించిన ఈ క్రింది పంక్తులన్ని తెలుస్తోంది:

పై వాక్యాలవల్ల 'వాసిష్ఠ వైభవం'లోని ఏ భాగమూ తప్పుచూ కాదని ఋజువు అయింది. అంతేకాక 'వాసిష్ఠ వైభవం' ప్రధానంగా నాయన చెప్పిందేనని కూడా స్పష్టమే. అందులోని మొదటి పదహారు ప్రకరణాలు నాయన రచించినవే అని భావించవలసి ఉంటుంది.

"వాసిష్ఠ, పాదైర్లలి తేషువత్రబంధే ష్యేష్యిష్టేపద్యభ్యుతే:-
మమ పితుర్నామ నరసింహశాస్త్రీ మాతానరసిమాంబా త్యేష్ఠే
భ్రాతాభిషాస్త్రీ అస్యతాస్త్రిత్యం పితామహస్యశాస్త్ర విభానవాసః

జాగిరూకతకు వ్యయం లేదుకాని
అపాయంనుండి వేలాది జీవితాలను
కాపాడును

బస్ ఫుట్ బోర్డులపై ప్రయాణం చేయడం ఎప్పుడూ ప్రమాదకరమే !

తర్వాతి బస్సుకోసం వేచియుండండి. బస్ ఫుట్ బోర్డులపై ప్రయాణం చేసి
మీ జీవితాన్ని ప్రమాదానికి లోనుగానీయకండి.

- ✱ ఎల్లప్పుడూ బస్సు లోపల ప్రయాణం చేయడం మంచిది !
- ✱ మిమ్మలను రక్షించుకోండి!!
- ✱ మాకు సహకరించండి!!!

జారీ చేసినవారు: : ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర రోడ్ రవాణాసంస్థ

త్యాత్, సప్తయంశాన్తిత్వం భగవత్పుత్రా కనిష్ఠో భాతా శివ రామః పితృచ్ఛేన ప్రకాశాన్తిదా స్వీకృతః సుమాన్యః పితృవ్యః సర్వేభ్యరశాన్తి తస్యపు తోమతోజ్యేష్ఠః సూర్యసారాయణః వయం అయ్యం సోమయాజ్యపనామకాః పేరూగదావివాభిజనాః, కౌండిన్య సగోత్రాః, కుండినాభ్య వసిష్ఠా ఇతివాసిష్ఠో గణపతిరిత్యహం దధామి నామ ఇతి'॥

అక్కడక్కడా కపాలికాన్తి తీర్చిదిద్దినా, మొత్తంమీద మొదటి పదహారు ప్రకరణాలు గణపతిముని రచనగానే భావించడం సమంజసం. కపాలికాన్తి దీన్నే వాచ్యంగా వద్యంలోను, గద్యంలోను కూడా చెప్పారు. ఈ క్రింది ప్రారంభ శ్లోకాలు గమనించండి:

చారుదర్శన సాధగానాం సిద్ధపర్వేన పద్యశాం
(వక్ర)త్యా సరళా భాతి గతిర్నాథా మనోరథాన్॥
భృషాగంగేన గంధీరా ద్యులోకాదవ తారిణీ
త్రేయం భూజాషాంకగ్యారీతిః కుత్వాంభ సామివ॥
గురౌర్గణపతే రేవగీర్విలాసేన తాసిరి
ఇయం సంస్కృతీసిద్ధా తత్కథామృత రర్చిణి॥

పదిహేడవ ప్రకరణ ప్రారంభంలో కపాలికాన్తి వ్రాసిన ఈ క్రింది వాక్యంకూడా గమనించదగ్గది:

[అతః పఠం అస్మాద్యక్తైరేవ వాసిష్ఠ వైభవ కథాదఃతి]

పైన వాసిన దానినిబట్టి చూస్తే, గణపతిముని సంస్కృత భాషలో స్వీయకథారచన కువచ్చింది, అసంపూర్ణంగా విడచిపెట్టి నట్లు అన్యచూతుంది. సంస్కృత సాహిత్యంలో అత్యుత్తమ రచన అన్న సాహిత్య ప్రక్రియ లేనిలోటును నాయన కొంతవరకు పూరించారని భావించి పొర్లించాలి మనం.

వాసిష్ఠ వైభవాంతర్గతమైన నాయన స్వీయచరిత్ర కేవలం చారిత్రికంగానేకాక ఇంకా ఎన్నో విధాల విశిష్టమైనది. శైలిమనోజ్ఞము, ఆచార మధురము అన్న విషయం స్పష్టమై, గణపతిమునిగో సమానమైన శైలీరమ్యతను పదర్శించిన కపాలికాన్తి బహుధా సంపన్నుడగు. 'వాసిష్ఠ వైభవం' ఆధునిక సంస్కృత వచన శైలికి సర్వశ్రేష్ఠమైన మహాపరాణ. విశ్వవిద్యాలయాలలో పాఠ్య గ్రంథం రాదగిన ఉత్తమ సాహిత్యఖండం వాసిష్ఠ వైభవం.

మరొక్క విశేషం. ఆధునిక స్వీయచరిత్రలో అత్యుత్తమమైన చాటిలో మాత్రమే కానుపించే వెర పరుగని నిజాయితీ ఈ ఆత్మ కథలో కనిపిస్తుంది. ఉదాహరణకు భారతీయు తెనకూ-సత్యసంధు లెనవాడుకూడా-తమ కామ వాంఛలను గురించి బహురంగంగా ప్రకటించడంగాని, వ్రాయడంగాని చేయరు. గాంధీ 'ఆత్మకథ'కు విశేష గౌరవం లభించడానికి ఒక ప్రధాన కారణం గోష్ఠమైన విషయాలను కూడా నిర్భయంగా పేర్కొనడమే అన్న సంగతి మ కుతూహలం. అపు రూపమైన ఈ లక్షణం గణపతిముని 'ఆత్మకథ'లో కనిపిస్తుంది. గాంధీ తన 'ఆత్మకథ'ను వ్రాయకనుండే, గణపతిముని స్వీయకథారచనకు పూనుకున్నాడన్న విషయం గమనిస్తే, అతడంతటి ఎవని

గుణసనాదుడో మనకు అర్థమౌతుంది. నాయన ప్రయాణంలోఉండగా ఒకసారి అకస్మికంగా కామ ప్రకోపం జరిగి, భార్య గమనాభిలాష పెరి గిందట. వెంటనే స్వగ్రామం బయలుదేరాడట ఆయన, ఆ సందర్భంలో ఇలా వ్రాశారు నాయన:

"తత్ర అనుజేన సహ వనతోమను కుతర్శితే కుటుంబ పాశేనా కృష్ణస్య గృహగమనశాంక్యా తీవ్రాపాపంజ ముషన్మని సకృదేవేత్తం తపోర్తంగతం మామబాధిష్ణ గృహవాసనా!!"

నవీనగుణ సనాదుడైన నాయన సంస్కృతంలో ఎంతటి ఉద్బంధ పండితుడైనా, తెలుగును చిన్నమాపు చూడలేదు. ఆ రోజుల్లో సంస్కృత పండితులు సర్వసాధారణంగా తెలుగును చురుకైనగా చూసేవారు నాయన అలా చేయలేదు. సరిగదా, విశేషమైన ఆంధ్రాభిమానంతో తెలుగు సాహిత్యాన్ని ఆ మూల చూడం అధ్యయనం చేశారు. పైదరాబాదులోని శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషా నిలయ రణతోత్సవాలకి అధ్యక్షతవహించి తెలుగు సాహిత్యాన్ని గురించి ఆంధ్రదైక్యతను గురించి తెలుగు భాషలో ఎంతో ఆదరంతో, లభికారంతో ప్రసంగించారు. తెలుగులో స్వయంగా రచనలు చేశారు. 'పూర్వ' అన్న పేరుతో తెలుగువారి తొలి సామాజ్యాన్ని గురించి ఒక నవల వ్రాసి ప్రచురించారు. ఆ ఆంధ్రాభిమానంతోనే తన 'ఆత్మకథ'ను తెలుగులో కూడా వ్రాయాలని ప్రయత్నించారు. అయితే ఈ ప్రయత్నం కూడా ఆనమ గంగానే నిలిచిపోయింది. నేను 'శిరసి' గ్రామంలో వారి ప తాలను పరిశీలించిన సందర్భంలో ఈ విషయం స్పష్టమైనది. నాకు లభ్యమైన బాగాన్ని యధాతథంగా ఈ క్రింద ప్రచురిస్తున్నాను. దాన్ని పాకిచ్చినందుకు శ్రీ డి. ఎస్. వివేకమిత్ర (అద్వైతే, శిరసి) కు నా కృతజ్ఞత చెప్పుకుంటున్నాను.

గణపతి (ఆత్మచరిత్ర)

"పథమ భాగము"

1 వ ప్రకరణము

- నేను పుట్టక ముందు -

* అయ్యల సోమయాజుల భీమకాన్తిగారు విభాగరత్నం జిల్లా సోలూరు తాలూకా కలవరాయి అ గ్రామములో నొక సంపన్న గృహస్థుడు. కృష్ణారాయపురం కాపురస్తులగు ఆర్య సోమయాజుల నరసయ్యగారి కుమారిశె విశాలాక్షమ్మ నాతడా వివాహమాడెను. ఆ దంపతులకు నలుగురు కొమరితెలును, నలుగురు కుమారులును గలిగిరి.

భీమకాన్తిగారు గీర్వాణ భాషయందు మంచి పుష్కలములు. వైద్య జ్యోతిష మంత్ర శాస్త్రములయందు పండితులు, అతని పుత్రులలో మూడవవయతడు కృతదారుడై బాల్యమునందే కాలధర్మము నొందెను బాల్యమునందే దుర్బర వైధవ్యమును పొందిన యతని బాల్య యిప్పటికినీ (19 10-29) నిందించుచున్నది. ఈ కష్టమునకు తన కుమారునకు బాల్యవివాహము నాచరించిన భీమ

లకు తోవతీసి సరిస్థితులులేని వర రాహిత్య సమాజము, పరస్పర వివాదాన్ని ప్రదర్శించే ప్రజాసమూహాలు, పరస్పర సంక్షేమాన్ని కాంక్షించే దృక్పథము, అందుకు తోడ్పడే ప్రవృత్తి అవసరము.

అసమానత్యాల లేకుండా అందరికీ సమాన అవకాశాలుండి సమానంగా జీవితంలో మెట్లులు ఎక్కడానికి వీళ్ళున్నట్లు యితే తమకు భద్రతలేదనే భావం మనుష్యులకు కలగదు. అప్పుడు హింసాత్మకంగా గాని; మరొకరేకంగా గానివరుల శమనదోయడానికి అను అనంతమనంచేయడానికి గాని పయ్యత్నించరు. అవిధంగా హింసలేకపోతే ప్రతీకార చర్యగోస్యము రక్షణార్థం, ప్రతిహింస నువయోగించే అవసరంగాని, ప్రసక్తిగాని ఉండదు. అయితే చాలమంది మేధావులు, సక్రమమైన విద్యావ్యాప్తి జరిగి, కుల, మత, జాతి, తెగ, రంగు, ప్రాంతీయతలకు వెందిన హేతుబద్ధమైన పాక్షిక దృక్పథాలు పటాపంచలయినట్లయితే హింసా ప్రతిహింసా దృక్పథాలు, తత్ఫలితంగావచ్చే అశాంతి అంత రించిపోగలవని చెప్పడంలో కొంత సత్యం లేకపోలేదు. పాక్షిక దృక్పథం అంతరించగానే సహనదృష్టి, సహాయ సహకారదృష్టి దోపిడిచేయుట తప్ప అనే భావము ఏర్పడి హింసా ప్రయోగం అపవేయబడుతుంది. అందువల్ల పంచన వ్యాప్తంగాను, దేశీయ ప్రమాణంలోను శాంతి ఏర్పడడానికి తగిన విద్యావిధానము, సత్ప్రచరణ, సంక్షేమదృష్టిగల ఉపాధ్యాయులు కూడా అత్యవసరమనే విషయం నిర్ణయదాశం.

జర్మనీనుండి (ప్రాసు) బెర్లియంలమీదగా ఇంగ్లండు చేరిన మార్క్సు, ఈంజెల్స్ తో కలసి శాంతికి వర్గరాహిత్య సమాజాన్ని అనగా ఆస్తి ఆదాయాల్లో అసమానత్యాలలేని సంఘాన్ని అనగా సమాజం చేతుల్లోనే ఆస్తి అంతావుండి, అందరికీ పని, ఆదాయము దొరికే అవకాశాలుగల సమాజాన్ని కోరాడు. భారతదేశంలో మహా విరుడు, బుద్ధుడు యిందుకు అహింసా ప్రబోధాన్ని చేయగా వారి ప్రబోధనలు మతాలూ పాస్తి దాల్చినై. బౌద్ధమతం వ్యాపించిన దేశాలు సహితము వ్యక్తిదోషిని అపలేదు. పాపం అనికూడా యుద్ధా లకు గురికావలసి వచ్చింది. ఒక్క అశోకుడు మాత్రమే తన దృక్పథ పరివర్తన ఫలితంగా తరువాత తన రాజ్యం యుద్ధంలో పాల్గొనకుండా తాను బ్రదికి వున్నవాళ్ళు మాత్రంచేయగల్గారు. అయితే మార్క్సు మాత్రం కనుసారంగా సమాజ నిర్మాణానికి పూనుకున్నదేశాలు పహితం వ్యక్తులమధ్యగల ఆదాయ వ్యత్యాసాలను సాంఘిక అంతస్తులను రాజకీయ అధికార అవకాశాల తారతమ్యాలను, వ్యతిరేకభావాలు గల వారిని హింసాత్మకంగా అణచివేయడాన్ని, ప్రతిహింసకు పూనుకునే తిరుగుబాటులను లేకుండా చేయలేకపోతున్నవి. జైన, బౌద్ధవాదాలకు ఆర్థిక రాజకీయ కార్య కమాలు లేకపోవడము, మార్క్సును అనుస రించేవారు ప్రధానంగా హింసద్యారా శాంతిని స్థాపించడానికి ప్రయ త్నించడము వారి పరాజయాలకు కారణము.

అయితే మహాత్ముడుగా ప్రస్తుతించబడి, కర్మయోగిగా వర్ణించ బడ్డ గాంధీ అహింసా ప్రబోధానికి; ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక కార్య క్రమాలను కలిపాడు. ధనికులు తమ ఆస్తులకు ట్రస్టీలుగా పని చేస్తూ, చాటి ఫలితాలు ప్రజలకు ఉపయోగపడేట్లు చెయ్యాలని, తప్పనిసరిగా ఉండవలసిన భారీ పరిశ్రమలు, పెద్ద ఉత్పత్తి సాధ నాలు, పబ్లిక్ యుటిలిటీ పరిశ్రమలు (విద్యుచ్ఛక్తి, రవాణా మొద

లైనవి) ప్రభుత్వంద్వారా సమాజ యాజమాన్యంలో ఉండాలని, ప్రతి వ్యక్తికి పనిని, ఆదాయాన్ని, జీవన భద్రతను, హామీని సమకూర్చేం దుకు ప్రతి ఇల్లు ఒక చిన్న కుటీర పరిశ్రమగాను, ప్రతి కుటుంబము ఒక సామిక యూనిట్ గా ఉండాలని కులభేదాల, అంటరానితనము, లైంగిక విభేదాల కారణంవల్ల వ్యక్తుల ఆర్థిక రాజకీయ సరిస్థితు లలో అసమానత్యాలు ఉండరాదని, పారిశుధ్యానికి ప్రధాన సాధనమత నివ్వాలని, ఉన్నతమైన ఆలోచనలతో సాధారణ జీవనాన్ని గడి పేందుకు వినియోగాలను తగ్గించాలని, తద్వారా పనరులు త్వరగా ఖర్చయిపోము భవిష్యత్ తరాలకు లోబరుకుండా ఉండే పరిస్థితి ఏర్పడకుండా ఉంటుందని, యీ దిశలో వ్యక్తులకు, కుటుంబాలకు, దేశానికి, ప్రపంచానికి జీవనం భారం కాకుండా ఉండేందుకు జనాభా నియంత్రణ అవసరమని, అందుకుగాను బహుచర్యవంటి అనేక నైతిక నియంత్రణ పథ తులద్వారా కుటుంబ నియంత్రణకు పున కౌశలాలని చెప్పారు. అంతేగాక వ్యక్తుల అధిక ఆస్తులను సమాజపరం చేసేటపుడు ఆ పని ఒప్పించడంద్వారా (Persuasion) జరగాలని అప్పుడు హిం కు తావులేకుండా శాంతి ఏర్పడుతుందని చెప్పారు. అయితే ఆస్తులన్నిటిని రాజ్యాంగమున తం అధీనంలో ఉంచినట్లు యితే అదొక పీడించి, అణచివారేనే నియంతృత్వ శక్తిగా జయో రపుతుంది కాబట్టి ప్రతిష్ఠాక్తికి, లేక ప్రతి కుటుంబానికి ఒక చిన్న ఉత్పత్తి సాధనాన్నిచ్చి, నిరుద్యోగము, సామరీతనము, అసమానత్యము, దోపిడి లేకుండాచేసి అహింసాయంతంగా శాంతిసామరస్యాలను సంక్షే మాలను ఏర్పర్చాలని గాంధీజీ కోరారు.

రాజ్యాంగయంత్రం చేతుల్లో ఆస్తులి యాజమాన్యం కేంద్రీ కృతమైన దేశాల్లో ఆర్థిక అసమానత్యాలు అంతరించకపోగా, అధి కారవర్గాలు, మేనేజర్ వర్గాలు ఏర్పడటము, నభావాక్ పత్రికా స్వతంత్ర్యాలను అణచడము, సైనిక బలంతో విరుగు చెప్పినవారిని హింసాత్మకంగా అణగద్రొక్కడము; మహామేధావులను సైతము జైలుపాలు చేయడము, దేశంనుండి బైటకు వెళ్ళగొట్టడము జరుగు తోంది. అందువల్ల సమానత్యము; శాంతి ఏర్పర్చడానికి రాజ్యాంక యంత్ర యాజమాన్యంకంటే దోషిడికి ప్రోవతీయని సహకార యాజ మాన్యము, చిన్న ఆస్తులతో కూడిన వ్యక్తిగత ఆస్తుల వ్యవస్థ అను కూంమైనవి. రష్యా, యుగోస్లావియాలో స్వేచ్ఛాయదారుల కిచ్చిన చిన్న పరసనల్ కమతాలలో దోషిడిలేకుండా, పాచ్చు ఉత్పాద కతలో, పెద్ద రాలుబడి రాబడి గిట్టడముపై అభిప్రాయాన్ని బలపరు స్తోంది. మార్క్సు దోషిడికి ప్రోవతీసే పెద్ద ఆస్తులు ఉండకూడ డవ్వాడే గాని దోషిడి లేకుండా పాచ్చు ఉత్పాదకతనిచ్చే చిన్న ఆస్తు లను అనగా పరిసనల్ ఆస్తులను ఉండకూడదని చెప్పకపోగా ఉండ వచ్చనే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేసాడు. అయితే చిన్న ఆస్తుల్లోని ఆదాయాలు ఉన్నత జీవన ప్రమాణానికి ప్రోవతీయవుకదా అని తప్పుం తరం చెప్పవచ్చు. ఉన్నత భౌతిక జీవనానికి పాదులులేవు. పైగా భౌతిక ఉన్నత జీవనంవల్ల పనరులు త్వరగా అంతరించిపోయి భాని తరాలవారికి ముప్పుల కొరత ఏర్పడే ప్రమాదం వుంది. అంతేగాక పాద్య లేని ఉన్నత జీవన ప్రమాణం దురాశకు, దుర్బుద్ధికి, దుష్ట వర్తనకు, దోషిడికి, హింసకు ప్రోవతీసే అవకాశాలందవచ్చు.

అంతేగాక ఆధునిక పురోగామిక ఆలోచనా ధోరణులు భౌతిక విలువలు నైతిక విలువను మరుగుపర్చరాదని చెబుతున్నవి. పాద్యులైన భౌతిక జీవన ప్రమాణాలు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యాన్ని, ఆలోచనా, రచనా వాక్స్వాతంత్ర్యాలను అణచివేస్తాయి కాబట్టి, సాధారణత్యాన్ని, సమత్యాన్ని, నైతికవిలువలను అనగా మానవుని వ్యక్తి స్వేచ్ఛను (అనగా మానవుని ఏకస్వామ్య నియంతృత్వమని తప్పకర్థం చెప్పరాదు) కలిపి జీవన ప్రమాణాలుగల వ్యవస్థను నిర్మించినట్లయితే హింసకు, దోపిడీకి, అణగారినట్లడానికి, అశాంతికి తావుండదు. దోపిడి చేయవలసిన అవసరం లేనపుడు, పెద్ద పరిశ్రమల ఉత్పత్తిని యితర దేశాల్లో అమ్మనలసిన అవసరం లేనపుడు యుద్ధాలు చేయవలసిన అవసరం ఉండదు. అప్పుడు ప్రపంచశాంతి, సాంఘికభుద్ధయము, మానవ వికాసము ఏర్పడడానికి వీలుంది. చిన్న అస్తి వ్యక్తి చేతుల్లో ఉన్నట్లయితే ఉత్పత్తి చేసుకుని బీవరోపాది పొందడానికి, నియోగిగా, సోపరిగా, చెడు ఆలోచనలకు తావిచ్చే అవకాశం లేకుండా ఉండటానికి వీలుంది. దోపిడి చేయడానికి అవకాశం ఉండదు. అంతేగాక యితరుల పెన్న అధారపడకుండా, రాజ్యాంగ యంత్రానికి బానిసకాకుండా, వాక్స్వాతంత్ర్యం కలిగి స్వేచ్ఛలో బదులకవచ్చు. వ్యక్తి వికాసానికి ఆదాయ మెంత ముఖ్యమో, అభిపాయాన్ని వ్యక్తంచేసే స్వేచ్ఛకూడా అంతే ముఖ్యము; సమానత్వమెంతముఖ్యమో, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము కూడా అంత ముఖ్యము. పశువునకు కేవలం తిండి చాలు; మానవునకు పని, తిండి, స్వేచ్ఛకావాలి. ఈ పరిస్థితుల్లో వ్యక్తులు వైషమ్యాలు, ద్వేషాలు, పుర్వకులకుండా వికాసంచెందితే సాంఘికాభివృద్ధి, జాతీయ అంతర్జాతీయశాంతి ఏర్పడుతుంది. చిన్నతరహా బీవనానికి అలవాటుపడ్డ ప్రజలు ఏ దేశంలోకూడా వాతావరణ కాలవ్యానికి తోడ్పడే కార్యకలాపాలకు పూనుకోరు. అందువల్ల ప్రజల ఆరోగ్యానికి భంగం రాదు. అందువల్ల వ్యక్తికి, జాతికి, ప్రపంచానికి శాంతి, వికాసము, ఆభుదయము, స్వేచ్ఛ శాశ్వతంగా చేకూరడానికి గాంధీజీ అహింస, వికేంద్రీకరణ, కుటీర పరిశ్రమలు ఒప్పించి అమలు జరిపించే విధానము నిశ్చయంగా విజయాన్ని చేకూర్చగల మార్గాలు. ఇందుకుగాను సంఘబీనిమైన మానవుడు, వైషమ్యంలేని మేధావీతో తనభర్త్యాన్ని (కర్తవ్యాన్ని) బుద్ధుడు చెప్పినట్లు నిర్వహించినట్లయితే హింసీకేరే చెప్పినట్లు పని వెనుకనే ఫలితం లభ్యమై సంక్షేమం చేకూరుతుంది. మానవులందరి సంక్షేమం కలిపి మానవ వికాసం, ప్రపంచాభుద్ధయం అవుతాయి. ఈ సిద్ధాంత ధోరణికి ప్రోత్సహించిన మహామేధావుల ఆలోచనలను, వైఖరులను, సేవలను గురించి విచరిస్తూ పెచ్చెప్పర వాదపటిమకు బలం చేకూర్చడలచాము. మేధావుల ఆలోచనల్నిక చదవండి.

ప్లాటో (క్రి. పూ. 427-347)

ప్లాటో 'రిపబ్లిక్' అనే తన గ్రంథంలో ఆదర్శరాజ్యం విశా ఉండాలి' వివరించాడు. ఈ రాజ్యంలో బీదవారు, దనికులు ఉండరు. పౌర సమాజం అతి జాగ్రత్తగా రూపొందించబడుతూ ఆభివృద్ధి చేయబడుతుంది. ప్రతి వ్యక్తికి అతడు చేయగలిగిన పనికి తగినప్పానం ఇవ్వబడుతుంది. నియమబద్ధంగా తయారుచేయబడిన ప్రణాళికలను అమలుజరపడంద్వారా పరిపాలకులు, ప్రతి ఒక్కరికీ న్యాయం కలుగజేస్తారు. "రాజ్యాంగయంత్రం నిర్మాణంద్వారా ఏ ఒక్క వర్గానికి

చూ తమేగాకుండా, సర్వజనాలకు సౌభాగ్యి గరిష్టంగా ఏర్పాలు చేసుడమే మన ఆశయం; సర్వ ప్రజలకు మంచిని కలగజేయడానికి ఉద్దేశించి నిర్మించే రాజ్యంలో, న్యాయంజరగడానికి చాలా ఎక్కువగా విజుద్ధుని మనం అనుకుంటున్నాము" అని ప్లాటో రిపబ్లిక్లో వ్రాసాడు. మేధావుల పరిపాలనను పాటో కోరాడు. మేధావుల కలిసిన నియంతృత్వం (intellectual aristocratic dictatorship) క్రింద తన కమ్యూనిజం నిర్మించబడాలని ప్లాటో కోరుకున్నాడు. అస్తిని స్త్రీలకు జాతీయం చెయ్యాలని తన రిపబ్లిక్లో పాటో చెప్పినా, ఆయన కిస్సుడు ఆరిస్టోటిల్ (క్రి. పూ. 384-22) ఆ అభిపాయాలను వ్యతిరేకించగా, తరువాత తాను వాసిన 'లాస్' (LAWS) అనే గ్రంథంలో ప్రయివేటు అస్తి, ఎవరి భార్యవారికి ఉండటానికి ప్లాటో సమ్మతించాడు. ప్రపంచ సంఘటనలన్నీ చెడిపోని నగరరాజ్యంలో కమ్యూనిజం అమలు జరగాలని ప్లాటో వాంఛ. ప్రజల పంతతినుండి తెలివితగిలినవారిని ప్రత్యేకించి పరిపాలకులు కావడానికి వీలయ్యేటట్లుగాను, భుజబలము, ధైర్యముగలవారిని ప్రత్యేకించి సైనికులు కావడానికి వీలయ్యేటట్లుగాను, యితరులకు వ్యవసాయ, చేతివృత్తులలోను ప్రత్యేక శిక్షణయిచ్చి, నైపుణ్యాలను పెంపొందించి తద్వారా పరిపాలనా సుస్థిరతను, శాంతిని ఏర్పర్చి వాటి మధ్య పంపడను అందరికీ అందేటట్లుచేసే మహావి పెంపొందించాలని ప్లాటో గట్టిగా చెప్పాడు. అయితే పరిపాలకులకు, సైనికులకు ప్రయివేటు అస్తి వుండరాదని, రైతులకా, చేతిపనులవారికి పరిపాలనా సామర్థ్యం ఉండదనికూడా ప్లాటో చెప్పాడు. అన్ని లక్షణాలు బాగా వున్న స్త్రీ పురుషుల్ని వీలైనంత హెచ్చుగా కలిపి మంచి సంతాదాన్ని పుట్టించాలని, లక్షణాలు సరిగలవేని స్త్రీ పురుషుల కలయిక వీలైనంత తక్కువగా జరిగేటట్లు చేయడంద్వారా హింసగుణ సంతానం కల్గకుండా ఆపి మానవగుణ వైరిష్ట్యాన్ని పెంపొందించి తద్వారా సుఖ పంక్షేమాల పెరుగుదలకు మార్గాల వేర్పర్చడం అవసరమని పాటో అభిప్రాయం.

సెయింట్ ఆగస్టయిన్ (354-430)

ఆగస్టయిన్ 'సివిటాస్ డె' (దేవుని నగరము) అనే గ్రంథం రచించాడు. ప్రజలను అణగారినట్లొకడంవల్ల, యుద్ధాలవల్ల ఏర్పడిన దీనస్థితిని పరిశీలించిన దాని ఫలితమే యీ గ్రంథం. ఇహలోకాని కపటిల ఆధ్యాత్మిక ప్రసవంఉన్నదని, యీ రెంటికి మధ్య ధైర్యవంత సంఘాతులు, మంచివారు సంబంధాన్ని ఏర్పరుస్తారని చెప్పారు. థామస్ యాక్వినాస్ తన రచనల్లో యీయన్ను ఆశీకపార్శు ఉడపరించారు.

సెయింట్ థామస్ యాక్వినాస్ (1225-1274)

ఆర్థిక రంగంలో సుమన్యులు తగినట్లు ప్రవర్తించేటట్లు చేయడానికి యాక్వినాస్ ప్రామాణిక మూత్రాలను రూపొందించాడు. ఆర్థిక వ్యవహారాల్లో మనుష్యులు న్యాయబాగు, నిష్పక్షపాతంగాను

పదమూడవ అయిన కోరాడు. క్రైస్తవ సంవత్సరములో నిష్క్రమణ పాతాన్ని, సమావేశాన్ని సోదర పేరును ఆయన వాచించారు. ఆర్థిక అవకాశాన్ని, తప్పని పరిధిద్దరానికాయన ప్రయత్నించారు.

సర్థామన్ మూర్ (1478-1535)

సోపలిస్తు సారస్వతంలో గొప్పదిగా పరిగణించబడుతున్న 'ముబ్తాసియా' అనే గంధాన్ని సర్థామన్ మూర్ రచించారు. తరువాత ఊహావాదంమీద అనేక గంధాలు యీ గంధాన్ని సమానంగా పెట్టకవి రచించబడినాయి. ఇంగ్లండులోను, యూరోపులోను కనిపించిన అనేక ఆర్థిక ఆనర్థక పరిస్థితుల నాయన యీ గంధంతో ఖండించారు. ప్రయివేటు స్థితి, సోమరి తనాన్ని, దుర్వ్యయాన్ని, నివరికంలోవుండి భూమిని సాగుచేస్తున్న కౌలదార్ల దుస్థితిని, ఆనర బోధమాన్ని (Enclosure system), అలాటి ఆర్థిక చట్టాన్ని మూర్ ఖండించారు. పై చెప్పిన గంధం రెండవభాగంలో 'రివల్విక్'లో ప్లాటో కోరిన సమాజాన్ని పోలిన సమాజం నిర్మించబడాలని కోరాడు. ఆయన కోరిన యీ సమాజం ప్రాతిపదికంగా వ్యవసాయ సమాజము. ఇందులో ప్రతిపౌరుడు శ్రామికుడుగా ఉంటాడు. ప్రతిరోజు ప్రతి శ్రామికుడు ఆరుగంటలు పనిచేసి మిగతాకాలాన్ని విశ్రాంతికి సాంస్కృతిక

తీరాభివృద్ధికి వినియోగిస్తాడు. సోమరితనం ఉండదు. సరిపాలనలో ప్రతివారికి భాగం ఉంటుంది. అనగా పరిపాలకులను నిర్ణయించడంలో ప్రతివారికి భాగస్వామ్యం ఉంటుంది. ఈ సమాజంలో అందరికీ సుఖాన్ని కలుగజేయడమే అంతిమ ఆశయము. వివరికికూడా అవసరాన్ని మించిన వంపడగాని, దారిద్ర్యంగాని ఉండదు. ఇటువంటి సమాజ నిర్మాణానికి పారిశ్రామిక సంస్కరణలు అవసరము. ఉద్ధృత పాత్రవాద పరిధిలో యీ సమాజం ఆదర్శరాజ్యంగా ఉంటుందని చెప్పవచ్చు. ఈవిధంగా చెబుతూ సమాజంలోని లోపాలను అత్యక్షంగా చూపి, వాటిని సరిదిద్దుకోమని మూర్ ప్రతి వారిని కోరారు. దాంతో ఆయన తర్వాత సాంఘిక సంస్కరణలమీద చాలా సారస్వతం వెలువడింది. విమర్శకులు మాత్రం యీ పూర్వ ప్రస్తుతానికి కల అని, అయితే చాలాకాలం తర్వాత యీ కల నిజమౌతుందని, అయితే యీ పూర్వ స్వప్నం చివరకు నేడు అమలు జరుపవలసిన అర్హస్వప్నాలు అమలు జరగడంద్వారా వాస్తవిక మౌతుందని అన్నారు.

ఫెంచి ఊహావాదులు :

అసోసియేషనిస్టులు

ఫ్రాంకాయిస్ బాబుఫ్ [1764-1797]

పబ్లిషన్ లూయీ (1643-1715), పరిపాలన

STATE BANK OF HYDERABAD

Wishes you a happy & Prosperous Ugadi

స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ హైదరాబాద్

50 పైసలు అపై గుణకములపై చిన్న డిపాజిట్లను

“జినతా డిపాజిటు పథకము”

క్రింద మీ యింటివద్దకే వచ్చి స్వీకరిస్తారు. ఇందుపై 7% వడ్డీ లభిస్తుంది.

మీ అకౌంటును రూ. 2 లతో మూతమే పారంభించండి.

దిన భత్యం ఆర్జించేవారికి, హాకర్లకు, గృహిణులకు, పాఠశాలలకు వెళ్ళే

విద్యార్థి విద్యార్థినులకు ఇది ఆకర్షణీయమైన పథకము.

వివరములకు మా 345 బ్రాంచిలలో దేనినందైనను సంప్రదించండి

ఎన్. కె. దత్తా,

మేనేజింగ్ డైరెక్టర్.

లూయీ(1715-1774)నిర్వచ్యంగాదుర్వయం చేశారు. యుద్ధ, దుర్వయావసరాలకు విపరీతంగా సమృద్ధిభారాన్ని పెంచి, ప్రజల్ని నలిదిలి చేశారు లూయీ చక్రవర్తుల అవినీతి, అంతగొండితనం మీద జనించిన హేయభావం ఆనాటి ఫ్రెంచి రాజకీయచటంపై ద్వేషంగా రూపొందింది. అన్యాయంపై తిరుగుబాటు అనేభావం పెరగడానికి ఫ్రాన్సు సారవంతమైన భూమికదా! జాబ్బాబ్బానంగా చక్రవర్తులకు వ్యతిరేకమైన ధోరణులు ప్రబలివాయి. అంతటిలో ఫ్రాంచాయీన్ బాబుఫ్ రంగంలోకివచ్చి “సంపూర్ణ సమానత్వం” సిద్ధాంతాన్ని ప్రవోదించాడు. “సమాజం ఉద్దేశం అందరికీ సుఖం కల్పాలని, సమత్వంవల్లనే సుఖం కలుగుతుంది” అని బాబుఫ్ ఎలుగల్ని చాటాడు. ఆస్తులపై ప్రయవేలు యాజమాన్యాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ, ఆస్తులన్నింటిని రాజ్యాంగంయంత్రం యాజమాన్యం కిందికి తేవాలని కోరాడు. మొట్టమొదటి కమ్యూనిస్టు వ్యతిరేకంగా పేరొందిన ‘ది ట్రిబ్యూన్ ఆఫ్ ది పీపుల్’ను నడిపి లూయీ చక్రవర్తుల ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ప్రచారంచేసి, తద్వారా అనేకవేలమంది అనుచరుల్ని పొందిన ఫలితంగా గిలిటీస్ చేత అతని తల కత్తిరించబడటం జరిగింది.

జబీ ఎన్నె కాబెట్ (1788-1856):

కాబెట్ 1840లో ‘వాయెట్ టు ఇంగ్లండ్’ అనే గంధం వ్రాసాడు. దీనికి ‘సోషల్ రివోల్యూన్’ అనే పేరు వచ్చింది. ఆర్థిక కరమైనవేగక వివిధ లాభిగాల్ని భావాలు యందులో యిమిడిపున్నాయి. రాబర్ట్ ఓవెన్కు అనుచరుడుగావుంటూ ఫ్రాన్సునుండి పారిపోయినప్పటి యింగ్లండులో రహస్య చీలితం గడిపాడు. మూర్ వ్రాసిన ‘యునైటెడ్ పీపుల్’ చదివిన సందర్భనే ‘ది వాయెట్ టు ఇంగ్లండ్’ వ్రాసాడు. అనతిపాతాలను ఆచరణలో పెట్టేందుకు పదిహేనువందలమంది ‘ఇకేరియన్స్’ను తయారుచేసి పెర్మానెంట్ ‘రెవెరెన్స్’ దగ్గర భూదా గంలో వ్యవసాయంచేస్తూ నివసించడానికి ప్రయత్నం కట్టాడు. అంతఃకలహాల కారణంగా వారు పెర్మాన్ చేరకుండా ‘ఇంగ్లండ్’లోని ‘నావాకు’ చేరారు. అనైక్యత, వారిమధ్య, మరింతగా విభజింపగా చిలిపోయారు. ఇంతలోనే కాబెట్ ‘మిక్సర్’లోని ‘సెయింట్ లూయీస్’లో సురణించాడు. బ్రదికున్నంతవరకు “సాంఘిక యాజమాన్యంలోవున్న ఆస్తిక్రింద అందరికీ సమమైన హక్కు” అనే ప్రాథమిక సూత్రంమీద సమాజ నిర్మాణం జరగడానికి తొలి ప్రయత్నాలు చేసినవారిలో కాబెట్ ఒకరు.

కామె హెన్రీ డి సెయింట్-సైమన్ [1760-1825]

సెయింట్ సైమన్ ఛార్లెస్ ఫోర్ సంతతి వాడినని చెప్పుచున్న తిక్కతత్వంగల జమీందారు యార్క్ష్ పట్టణం ముట్టడిలో పాల్గొన్నాడు. ఫ్రెంచి, అమెరికా సైన్యాలలో పనిచేసాడు. సైనిక జీవితం నచ్చక సాంఘిక సంస్కరణోద్యమానికి, విప్లవ కార్యక్రమ నిర్వహణకు పూనుకున్నాడు. పీటర్ శక్తింతా సమర్పిస్తూ చాలా ఆస్తి పోగొట్టుకున్నాడు. చివరిలో బర్లో పాపం పేదరికంతో బాధపడ్డాడు. సైమన్

నను సోషలిస్టు అనటంకంటే కలెక్టివిస్ట్ (సమష్టివాది) అనటం మరిపాటి అయ్యింది. అవకాశాలు అందరికీ సమానంగా ఉండాలని, ప్రత్యేక హక్కులను రద్దుచెయ్యాలని, వర్గవిభేదాలను రద్దుచెయ్యాలని, పారిశ్రామిక సమానత్వాన్ని స్థాపించాలని సెయింట్-సైమన్ కోరారు. ధనికులు తమ ఆస్తులను ప్రజల మేలుకోరకు వినియోగించాలని గాంధీజీవరే కోరారు. శాంతిని స్థాపించాలని; జ్ఞానము పరిచుకు కలసి ప్రపంచాన్ని మరిపాలించి సూదన సమాజ వ్యవస్థను స్థాపించాలని కోరారు.

సెయింట్-సైమన్ అనుచరులైన ఎన్ ఫాన్ టీన్, బజార్ లు మరి ప్రముఖులు ప్రముఖేయ యాజమాన్యంనుండి సర్వోయోజమాన్యానికి వచ్చి అత్యధిపంగావున్న పేదరికాన్ని, ధనాధ్యతను బాగా చిగ్గి చాలని కోరారు. ప్రతివ్యక్తి తన కృతసామర్థ్యాలు చేయించగలిగినంత పని చెయ్యాలని, ప్రతివ్యక్తికి అతడు చేసిన సేవకు అనుగుణ్యంగా ప్రతి ఫలం యివ్వాలని వీరు చెప్పారు వినియోగ సమృద్ధులు మాత్రమే ప్రయవేలు ఆస్తిగా వుండాలని వీరు వాదించారు. సారి శామిక ఉచ్చాదన జ్ఞానంతో సమానంగా సేవగలని, జ్ఞానము సారి శామికోచ్ఛాదనము నడిపించాలని కోరారు. సమాజ వాయువ్య అక్షణాలు గలవారు వాయువ్యం సహించాలని, ఆ లక్షణాలు ప్రస్తుతంగా గోచరిస్తాయని వీరు సూచించారు. సహకార పద్ధతి అమలు జరగాలని, సమానత్వానికి అడ్డురగాలుతున్న వారంతకై నిదానాన్ని రద్దుచెయ్యాలని, దీనితంపంద్య బుట్టలాగా సాగాలని నిరూపారు.

ఛార్లెస్ ఫోరియర్ [1772-1837]

ఈశాంపదంలో ఫోరియర్ సర్వోభావన మూర్తిను సుంచిన వాడని భావించబడింది. ఈయన సామాన్య కుటుంబంనుండి వచ్చిన ఆతివాది. కొంతమంది వీరి అధి సాయార్డ్ నిమగ్న అర్థిక ఆలోచన లేదని అన్నారు. చాలా చిన్న వయస్సులోనే అందగిజిత అంగీకరించబడ్డ వాణిజ్య పద్ధతుల్ని త్యజించిందారు. తరువాత సంస్థ సంస్కరణకు తీవ్రంగా పూనుకున్నాడు. అయితే అంతగా నిజయం పొందలేదు. ప్రపంచంలో సర్వదా అస్థిత్వంగాల సహజీవి ఒకటి మనుష్యులందరినీ ఒకదోటకుచేర్చి, బంధించే వినియోగిస్తోందనే భావము ఆయన సాంఘిక తత్వంలోని ప్రధాన విషయము. ఆరగించే యీ మహాశక్తి ‘ఫెలాంప్’ (దారు తీరిపున్న సైనికులు లేక ప్రజా సమూహము, ఫోరియర్ కోరిన సోషలిస్టు సమాసమూహము) రూపం ధరించి ‘సోషలిస్టు యూనిట్’ రూపంలో సాంఘిక సామరస్యాన్ని ఏర్పరుస్తుందని ఫోరియర్ ఉద్ఘాటించారు. ఈ ఫెలాంప్ లో నాలుగవంశంనుండి రెండువేల వరకు సభ్యులుండి, ఒక బిళ్ల సమాజంగా లేచిస్తూ, ప్రతి విభజన స్కూలంమీద వివర వి పనికి బాగా అక్కలో ఆ పనిని చేస్తూఉంటారు. ఇందువల్ల ఉత్పాదకత పెరుగుతుంది. శ్రామికుడు తన పద్ధతిమీదక. సంవత్సరంనుండి ఖరవై వినిమిదవ సంవత్సరం వరకు చేసిన ఉత్పత్తి మిగతా జీవితమంతా సుఖంగా, విశ్రాంతిలో బ్రదగడానికి సరిపోతుంది. ఉత్పాదకత పెరగడంవల్ల ప్రతి ఆర్థిక యూనిట్ లోను తగినంత మిగులు ఏర్పడుతుందని, అందులో 5/12 వ వంతు శ్రామికులకు, 4/12 వ

పంతు మూలధరానికి (పెట్టుబడిదారైనా); మిగతా 3/12 వ పంతు పాధ్యాయకు (కార్యకలాపాల నిర్వాహకులకు) పంచవచ్చునని పోలిశుర్ చెప్పాడు. ఎక్కువ ఖర్చుతో నడిచే ప్రభుత్వం అవసరం లేనిది చెప్పాడు. పంతులతోని ఫెలాంప్స్ లిన్స్టీ కాన్స్టాన్టీన్ పోపుల్ లో సమావేశమై థియోడోర్ కార్యకమానికి సంబంధించిన నిర్ణయాలు చేపాటునిటాదా చెప్పాడు. థియోడోర్ వివాహాలు, కుటుంబాలు లేని వ్యవస్థ ఏర్పడుతుందని నమ్మాడు.

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో జరిగే వ్యర్థవ్యయాన్ని, శ్రామికుల కష్టాలను, సహకార విధానం విజయవంతం కావడానికన్న అవకాశాలను రాజకీయ ప్రవాహానికి ఉపయోగించాడు. వ్యవసాయోత్పత్తికి ప్రభుత్వ పాధ్యాయత, పారిశ్రామికోత్పత్తికి ద్వితీయ పాధ్యాయత అనే ప్రాతినిధికమీద "వెనుదిరిగి పాతాలలోకి వెళుండు" అనే ఉద్యమాన్ని నడిపాడు.

లూయిస్ బ్లాంక్ [1813-1882]

తన కాలంలోని రాజకీయ సంస్థల (institutions) ద్వారా సంస్కరణలను అమలుపరచడానికి ప్రయత్నించిన మొదటి సోషలిస్టు లూయిస్ బ్లాంక్ 1848లో ఏర్పడిన (పారిస్ కమ్యూన్) తార్కాళిక ప్రభుత్వంలో సభ్యుడుగావుండి 'లెబర్ అండ్ ప్రోగ్రెస్' అనే ము. తిత్వశాఖను ఏర్పర్చవలసిందిగా గట్టిగా వాదించాడు. ఇతరచోట్ల ఉద్యోగాలు దొరకని వారికి మం తిత్వశాఖ ఉద్యోగం ఏర్పర్చాలని కోరాడు. ప్రతివానికి పనిచేసే అవకాశం కల్పాలని. యీ అవకాశం సంపూర్ణంగా మేధస్సు, నైతికశక్తి, చారిత్రక ప్రమాణము పెంపొందడానికి తోడ్పడే కార్యక్రమంలో భాగం కావాలని వాదించాడు. కాని యిట్టి అవకాశం 'గూసికోరు' పెట్టుబడిదారీ పోటీ వ్యవస్థ ఫలితంగా వచ్చే లేమి, దైన్యస్థితివల్ల రాకండా పోతుంది అని చెప్పాడు.

ప్రజల వసరాలను రీల్ చే ఉత్పత్తిని చెయ్యడానికి 'సోషల్ వర్క్ షిప్' ల నేర్పర్చి ప్రతివారికి పని కల్పి గ్యారంటీ నివ్వాలని బ్లాంక్ వాదించాడు. ప్రయివేటు మూలధనము, ప్రయివేటు ఉత్పత్తి దారులు యీ ఏర్పాటులో భాగస్వాములు కావచ్చునన్నాడు. అందుకు వారిని ప్రోత్సహించవచ్చు. వారికి పోటీచేసే అవకాశం వుండదు కాబట్టి కొంతకాలానికి వారే మటుమాయమైపోతారు. కాబట్టి యిలా ప్రోత్సహించినా ప్రమాదంలేదు. కొంతకాలంలో సోషలిస్టు రాజ్యం వస్తుంది కాబట్టి థియోడోర్ లో మరల ప్రయివేటు పెట్టుబడిదారులు తలెత్తగలరనే భయంలేదు.

"శ్రామికులందరి ఉత్పాదకత సమంగా ఉండదు. అయితే ప్రతివారినుండి చేయగలిగే పని తీసుకుని, వారికి కావలసింది వారి కివ్వాలి" అని బ్లాంక్ చెప్పారు. ప్రజలు కలసి పనిచేసి, కలసి బీదలను గలరు. రాజ్యాంగయంతం వారికి బ్యాంకువలె తోడ్పడుతూ 'సహకార సాంఘిక వర్క్ షిప్' మేనేజర్ గా పనిచెయ్యాలి. రాజ్యాంగ యంత్రం ఉద్యమదారు (Entrepreneur) కాదు కాని పని శమను క్రమబద్ధం చేస్తుంది అని చెబుతూ, సంస్కరణ త్వరగానే అమలు జరుగు

తుందని, రాజ్యాంగ యంత్రం మార్గదర్శకత్వంలో సంస్కరణలు జరగడం సంభవమని అందువల్ల ప్రజలకు ఉద్యోగాలు, పనిచేసే అవకాశము లభ్యమౌతాయని చెప్పాడు. బ్లాంక్ గౌనార్థం పనిపోయిన తర్వాత ప్రభుత్వం రాజలాంఛనాలలో అంత్య కిములు జరపడం గమనార్హము.

పియరె-జోసెఫ్ పౌథాన్ [1809-1865]

పౌథాన్ తనకు నచ్చని ప్రతి విషయాన్ని రీచేతంగా విమర్శించేవాడు. అరాచకవాదిగాను, భావాల్లో సిండికలిస్టు గాను, సాధారణంగా నిష్ప్రవాదిగాను పరిగణించబడ్డాడు. ఐహిక, ఆధ్యాత్మిక సంస్థలనే గాక, అధికారాన్ని ఎటువంటిదైనా వ్యతిరేకించేవాడు. సోషలిస్టు ఆలోచనా సవంతిమీద యితని ప్రభావం చాలా గొప్పగా పడింది.

వ్యాయస్థాపన అతని అంలిమ ఆశయం. చెడుకు, అన్యాయానికి మూలకారణమనే కారణంలో ప్రయివేటు అస్తిని వ్యతిరేకించాడు. అసమానత్వానికి ప్రయివేటు అస్తి మూలకారణమన్నాడు. ప్రయివేటు అస్తిని రక్షించడానికి, అందుకుగాను వ్యక్తిస్థితం ద్వారా హరించడానికి ప్రభుత్వాన్ని, అధికారాన్ని ప్రయివేటు అస్తి సంస్థ అధికారం రోకి తెచ్చింది. ప్రయివేటు అస్తి దొంగలనంవల్ల సంపాదించబడిన అస్తి ఉది ముఖ్యంగా వారసత్వంవల్ల చేమారుతుంది. అనేక విధాలుగా దీన్ని దుర్వినియోగంచేసే వ్యాపార కల్పించడానికి వీలుంది కాబట్టి అదర్చ సమాజంలో దీనికి రావుచేవచ్చు. ప్రయివేటు అస్తి సుపయోగించి యితరులు కష్టించి సంపాదించిన ఆదాయాన్ని ప్రసక్తవడం అన్యాయం గాబట్టి అదర్చ రాజ్యంలో దీన్ని తొలగించడమేగాక, అస్థులనుండి వచ్చే రాబడిని ఏకస్వామ్యం కిందికి పోకూడాలనే, సంఘానికంతకు చెందే ప్రతిఫలంగా చేయడం జరుగుతుంది. ఉత్పత్తి చేయబడిన వస్తువు విలువ శ్రామికుడు దాన్ని ఉత్పత్తి చేయడానికవయోగించే గంటలరూపంలో కొలచబడుతుంది.

భూస్వామివలెనే పెట్టుబడిదారుడైన యజమానుడు కూడా ప్రభుత్వత్వం కోరకు చేసిన ఖర్చుకంటే చాల ఎక్కువ మొత్తాన్ని ధర ద్వారా తీసుకుంటున్నాడు. ఈవిధంగా వస్తువుల ధరలకారాన్ని పెంచి దోపిడి చేస్తున్నాడు శ్రామికు విలువ సిద్ధాంతాన్ని పని చేయించడానికి శ్రమ వినిమయ బ్యాంకును స్థాపించాలని ఆయన కోరాడు. ద్రవ్యరూపంలో ధర చెల్లించకుండా పనిచేసిన గంటలనువెచ్చే కార్కును యివ్వడంద్వారా, యీ బ్యాంకులో నివ్వేయబడిన వస్తువులను కొనుగోలు చేయవచ్చు. ఉత్పత్తి చేయబడిన వస్తువులన్ని యీ బ్యాంకు శాఖలో నివ్వచేయబడతాయి. ఒక వస్తువును తయారు చేయడానికి ఎన్నిగంటలు పడతుందో, అన్నిగంటలు శ్రమకార్కును (యదే ఆ బ్యాంకు కర్నీ నోటు) ఆ బ్యాంకుకిచ్చి ఆ వస్తువును పొందవచ్చు. ఈ బ్యాంకును పడపడానికవసరమైన మూలధనాన్ని చేమార్చడానికి అస్థులపైన పన్ను వెయ్యాలని, ప్రభుత్వోద్యోగుల రాబడులమీద పురోగామిక పన్ను విధించాలని ఆయన కోరారు. శ్రమ

వినిమయ వ్యాపార మొదలై తక్కువ వడ్డీకి అప్పలిచ్చి, కొంతకాల మైన తర్వాత వడ్డీలేదుగా అప్పలిస్తుంది. ఈ వ్యాపార పోషకుడు శామికులే. అతడు తన శ్రమగంటల కార్డును యిచ్చి లంచకు పూర్తిగా సమానమైన శ్రమగంటల విలువగల వస్తువులను పొందు తాడు కాబట్టి పూర్తి న్యాయం సమకూరుతుంది.

స్వేచ్ఛాముతంగా అనుయోగికి వచ్చే సమాజం ఏర్పాటులోను, సంస్కారాలను అతనికి నమ్మిక ఉన్నది. అతడు కోరే సంపూర్ణ సంతోషాన్ని సమాజంలో రాజ్యాంగ యంత్రము, యజమాని ఉండరు. ఊహమాత్రవాదాన్ని నమ్మకుండా ఎసోసియేషనిస్టుగా ఆయన ప్రచారం చేశాడు. "స్వేచ్ఛ, సమానత్వము, శాంతి, భాత్యత్యము" అను పదాలను చేసినా, పాత భాత్యత్యము దలవనమ్మకాన్ని కన్పిస్తున్నది. "అత్యున్నతమైన మంచినీటి, కమలదర్శిత, యూరార్చి (అరాజకవాదమని చెప్పబడుతోంది)ల కలయికతో లభ్యమౌతుంది" అని చెప్పిన పాథాన్ బాంబులు విసరకుండా వుండే యూరార్చిస్టుగా పరిగణించబడ్డాడు. ప్రభుత్వం ఏ రూపంలోవున్నా, ఎవరి చేతుల్లోకి వచ్చినా చెడుగానే ఉంటుంది" అని పాథాన్ వాదన. 1846లో "ఫిలాసఫీ ఆఫ్ సోషలిజం" (సెలెక్షన్ యొక్క తత్వము) అనే గ్రంథంలో పాథాన్ సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాలను ఏ సంగ విమర్శించగా, కారల్ మార్క్స్ తన "సోషలిజం ఫిలాసఫీ" (తత్వము యొక్క పేదరికం) అనే గ్రంథంలో పాథాన్ తత్వాన్ని ఖండిస్తూ వాటినుండి హెగెల్ వాదంతో తన సంబంధాలను పూర్తిగా తెంచే సుకున్యాడు అప్పటి కున్న సంస్థలనుండి విడిచిపెట్టి ఏమి కాలాలో నిర్మాణాత్మకంగా చెప్పని అతని వాదనను యుజితముగా పింగళివారు పులి పోతులో జొరబడిన అబోరని విమర్శలు కొందరన్నారు. అయినా విప్లవకారులైన ఆయన్ను మరచిపోలేదు.

బ్రిటిషు సోషలిస్టులు : రాబర్ట్ ఓవెన్ [1771-1858]

బ్రిటిషు సోషలిస్టుల ఆలోచనను ప్రాచీన సోషలిస్టుల ఆలోచనా ధోరణినుండి విడదీయకూడదు. నిజానికి యుటోపియనిజము, అసోసియేషనిజము కలిసి బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి సోషలిస్టు ఆలోచనా ధోరణులను ప్రభావితంచేసినాయి. రాబర్ట్ ఓవెన్ నుండి జాన్ స్టువెర్ట్ మిల్ వరకుగల ఆలోచనా సంపరకు సెయింట్ సైమన్ భావాలవల్ల ప్రభావితమైనాయి. బ్రిటిష్ పారిశామిక విప్లవంలోను, ఫ్రెంచి రాకేయ విప్లవంలోనూకూడా అతిగాపోయిన ప్రవృత్తులు కనిపించినాయి. ఇంగ్లండులోని భావాను పొంగేవరకు మధించిన రాబర్ట్ ఓవెన్ ఆలోచనలు ఫ్రెంచి సోషలిస్టు ఆలోచనలంత ప్రాముఖ్యంగలవి.

ఓవెన్ పారిశామిక యజమాని. వేలులోపుట్టి ఇంగ్లండు, స్కాట్లాండ్ లో జరుగవదంగా వ్యాపారాన్ని నిర్వహించాడు. ఈయన్ను "సోషలిస్టుల పిత" గా పరిగణిస్తారు. పారిశామిక వేత్తగా ప్రఖ్యాతిపొందిన యితడు సాంఘిక సంస్కరణోద్యమం నడపడానికి

అనేకవేల డాలర్లు వ్యాపారంచేశాడు. తన జన్మలి మిల్లులో తన సంస్కరణలను వేతే పట్టాడు. స్కాట్లాండ్ లోవున్న తన మిల్లులోని శామికుల జీవితాలను మిల్లులోపల, వారియిండ్లలోను, సమాజంలోను అభివృద్ధి పర్చడానికి యాయన కృషి చేశారు. ఇంగ్లండులో తన ప్రయోగం జయప్రదంకావడంతో అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలకు వచ్చి ముప్పై వేల ఎకరాల భూమినికొని 'న్యూహామ్స్' (నూతన సామర్యం) సమాజాన్ని నిర్మించడానికి పూనుకుని అక్కడకూడా విఫలమై ద్రవ్యాన్ని నష్టపోయాడు.

తోటి మానవులకు సుఖాన్నివ్వడానికి కృషి చేసిన అతని తత్వంలోని ప్రధానాంశాలివి : మానవుడు సహజంగా మంచినాడు. సాంఘిక, ఆర్థిక చెడుకంటకు పెట్టుబడిదారీ విధానమే చాలవరకు కారణము. ప్రజల్ని విద్యావంతులుగాను, జ్ఞానవంతులుగాను చేసే సహకార సంఘాలుగా ఏర్పాటుచేసి, సంయుక్తంగా ఉత్పత్తిని సాగించేటట్లుచేసి, అందరు ఆ ఉత్పత్తిని సంచుకునేటట్లు చేయవచ్చు. వ్యాపారపోటీ సమాజం అత్యధిక ప్రయోజనానికి తోడ్పడదు. లాభాలు లీకుకొగ్గు వస్తువుల ధర ఉత్పాదన ఖర్చుకు సమంగా ఉండాలి. వినిమయాన్ని నిర్వహించడానికి మాత్రమే ద్రవ్యాన్ని ఉపయోగించాలి. ఉత్పాదకానికి ద్రవ్యాన్ని ఉపయోగించరాదు బంగారాన్ని, వెండిని ద్రవ్యంగా ఉపయోగించరాదు ఇవ కరెన్సీ నోట్లను శ్రమగంటల యూనిట్ లో తయారుచేసి ఉపయోగించవలెను.

1821 తరువాతి ఓవెన్ భావాలు కమ్యూనిస్టు భావాలగా మారినాయి. ప్రముఖము శాస్త్రీ. తన సంచయము శాస్త్రమునకు, దుఃఖమునకు ప్రాతిపదిక కారణాలని ఓవెన్ వాటిని ఖండించాడు. పెట్టుబడిదారీ విధానం క్రింద తలపెట్టిన అసమానత్వాలను సమానత్వమే తొలగించ గలదని సమానులందరు సమాజంగా నిర్మిడితే సమస్య సులభంగా పరిష్కార మౌతుందని చెప్పాడు. అయితే తన చివరి రోజుల్లో, కమ్యూనిస్టు భావాల బోదు అతనిలో తగిలిపోయింది.

పెట్టుబడిదారీ విధానంలో చాలా దుర్వ్యయము, ఖర్చించినా దౌర్బోగ్ధా స్థితి వున్నది కాబట్టి ఉత్పత్తిని, పంపిణీని సహకార పద్ధతి మీద సాగించాలని అతడు చేసిన వాదము ప్రయోజనం లేకుండా పోలేదు. ఈ ఆందోళన ఫలితంగానే ఇంగ్లండులో 1844 ప్యాక్టరీ యాక్టు ప్యాసయ్యి, అమల్లోకి వచ్చింది. భూమికి, పరిశ్రమకు సమాన ప్రాధాన్యతనిస్తూ సంచులన ఆర్థిక వ్యవస్థ నీతడు వాంఛించాడు. సాంఘిక సంస్కరణలు రావడానికాయన ఆలోచన మార్కాన్ని సుగమం చేసింది. ఆయన మరణానంతరం, ఆయన్ను అభ్యుదయ సంస్కరణ వాదిగా ప్రముఖించడం జరిగింది.

రికార్డియన్ సోషలిస్టులు : ఛార్లెస్ హూల్ [1745-1825] :

రికార్డియన్ సోషలిస్టులను మార్క్సుకు ముందున్న సోషలిస్టులని కూడా అంటారు. వీరికి ఫ్రెంచి అసోసియేషనిస్టులకు, ఓవెన్

అనుచరులైన యుటోపియన్ సోషలిస్టులకు సంబంధము లేదు. రికార్డియన్ సోషలిస్టులందరూ కూడా విలువను శ్రమ యూనిట్ల సమాజంతో కొలవాలని చెబుతూ మార్క్సు మిగులు విలువ పద్ధాంతానికి బాటలు వేసారు. ఒక ముప్పువుకు వివిమయ విలువ రావడానికి 'శ్రమ' కారణమని; యీ వివిమయ విలువను చాలా అనుకూలమైన ఉత్పాదన వస్తువుల క్రింద ఆ వస్తువును ఉత్పత్తి చేయడానికివసరమైన శ్రమ గంటలతో కొలుస్తారని చెప్పిన వారంతా రికార్డియన్ సోషలిస్టులుగా పరిగణించబడుతారు. రికార్డ్ వేతన పద్ధాంతాన్ని ప్రవృత్తిగా గాక; యవార్థమని అంగీకరిస్తారు. వేతనాలు శ్రామికుల ఉత్పాదకతల ప్రతిబింబాలుగా లేవని, వేతనాలు ఉత్పాదకతతోపాటు పెరగాలని, లేక కనీసం పెరగడానికి వీలున్నదని, అయినప్పటికీ రాబడులు ఉదరవిషణ స్థాయికి (subsistence level) దిగిపోట్టబడతాయని, శ్రామికుల సంఖ్య పెరగడానికిగాని, తరగడానికిగాని వీలు లేకుండా పోతుందని రికార్డియన్ సోషలిస్టులు చెబుతున్నారు. రికార్డ్ చెప్పిన పైరెండు ప్రవృత్తులు సోషలిస్టు సిద్ధాంతం భావాలలో ప్రధానమైనవి.

తీవ్రవ్యత్యాసాలను సరిదిద్దడానికి భూమిని జాతీయం చేయాలన్నాడు. వ్యవసాయాన్ని ప్రాథమిక పరిశ్రమ చేసినట్లయితే బీదవారిని మరింత బీదవారుగాచేసి పెట్టుబడిదారునిమీద ఆధారపడేట్లు చేసిన స్వాక్షరీ వ్యవస్థవల్ల వచ్చిన అనర్థకాలు అంతరిస్తాయన్నాడు. అప్పుడే మానవుడు తాను ఉత్పత్తిచేసినవి తనకు దక్కించుకోగలడు. పరిమితంగా సాగే స్వాక్షరీ ఉత్పత్తి మాత్రమే మానవసౌఖ్యానికి తోడ్పడగలదని చెబుతూ పేదరికం నిర్మూలనకు నివారణోపాయాలనునిండుమనస్సుతో చెప్పాడు.

విలియం థాంప్సన్ [1785-1883]:

తొలి సోషలిస్టు సారస్వతంలో హోల్ కంటెంట్ థాంప్సన్ కు విక్కువ ప్రాముఖ్యత ఉంది. ఈయన "యూన్ వింక్లయిర్ యిన్ టు ది (పిన్) ఫుల్స్ అఫ్ ది డిప్రెస్సిబిలిటీ ఆఫ్ వెల్త్ మోస్ట్ కండ్యూసివ్ లు మ్యామన్ హిస్టరీ" (అండన్, 1824) అనే గ్రంథాన్ని, తరువాత హడ్సన్ ప్రెస్ 'లేబర్ డిఫెండెడ్' అనే గ్రంథానికి జవాబుగా 'లేబర్ రివలెడ్' (అండన్, 1827) అనే గ్రంథాన్ని వ్రాసాడు. రికార్డ్ ఆర్థిక సూత్రాలకియన యుటిలిటీయన్ (ఉపయోగితా) ధృష్టిలో భాష్యం వ్రాసాడు. 'అత్యధిక సంఖ్యకు అత్యధిక సుఖము' అనే సూత్రము వీరి ఆర్థిక భావాలకు ప్రారంభస్థానము. శ్రమ 'సంపద జన్మకు నిత్యక విత్తమూర్తి' అని వీరి అభిప్రాయము.

థాంప్సన్ హోల్ హక్కులకుగల మైనారిటీ వర్గానికి వ్యతిరేకంగా అత్యధికసంఖ్యలోవున్న శ్రామికులను సమర్పించే భావాలను చెబువరించాడు. పేదలకు, ధనికులకు మధ్య ఆర్థిక వ్యత్యాసం నానాటికి పెరుగుతున్నదని, అన్యాయానికి, యుద్ధానికి, దైన్యస్థితికి, బాధకు అనకూనత్యాలు కారణమని నిందించాడు. సంపదంలోవున్న

★

ఏకాలమైనా
మంచి కాలమే
శుభస్య
శీఘ్రం!!

★

GARUDA

★

మా వద్ద
ఏచీటీలోగానిచేరండి.
భద్రతతో కూడిన
భవిష్యత్తుకు ఇది
సుగమన మార్గం

★

గరుడ చిట్ & ట్రేడింగ్ కంపెనీ ప్రై. లి.,

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు : బొంబాయి-400050

సెంట్రల్ ఆఫీసు : 115-డి. మాట్రేన్ రోడ్, మద్రాసు-600018.

విలువకు శ్రమమే కారణం కాబట్టి, శ్రామికుని ఉత్పత్తి అంతా అతనికే చెందాలి. పెట్టుబడిదారు యిందులో భాగం తీసుకోవడం వల్ల పెట్టుబడిదారి సమాజంలో ఆ విధంగా జరగడంలేదు. ఉత్పత్తి చేయడానికియోగించిన మూలధనము ఉత్పత్తి చేయబడిన వస్తువుల విలువను పెంచుతోంది. కాని పెట్టుబడి దారుడు, అదనపు విలువను తీసుకోరాదు. మార్కు తదుపరి పరిశుద్ధంగా వ్రాసిన 'మిగులు విలువ' సిద్ధాంతాన్ని యీయన ముందుగానే వ్రాసినట్లు తేలుతోంది. పెట్టుబడిదారుల చేతుల్లో సంపదంతా సంపదం కావడంవల్ల మిగులు విలువన వారు తమకే అట్టి పెట్టుకో గల్గుతున్నారు. అందువల్ల తక్కువ అదృష్టవంతులుగా వున్న శ్రామికులకు వారి శ్రమ ఫలితం కొంతవరకు మూత్రమే అందుతోంది. ఆర్థిక సమస్యలకు సహకార విధానం పరిష్కార మార్గమని, ఓవేస్ వలె, యీయన నమ్మాడు. ఈ విషయాన్ని 'లేబర్ రివల్యూషన్' అనే గ్రంథంలో వడ్డీ, లాభము ఎవరికి చేకూరరాదని హాడ్స్ ఫీల్డ్స్ వ్రాసిన దానికి, సమాధానంగా వ్రాసాడు. ఉత్పాదనలో మూలధనం ఒక విజేతలుగా అవసరమని, దాని యజమాని అయిన పెట్టుబడి దారుడు కూడా అవసరమని కూడా థాంపసన్ వ్రాసాడు. పెట్టుబడి దారుడు సహకార విధానం మీద నడిపే సమస్యకు సమాధానం లభ్యమౌతుందనే అభిప్రాయాన్నియన వెలిబుచ్చారు.

థామస్ హాడ్స్ ఫీల్డ్స్ [1787-1869]:

హాడ్స్ ఫీల్డ్స్ మార్కు కంటే ముందుగా వచ్చి త్రవ్వడానికే గొప్ప సోషలిస్టు, ఆలోచకుడు. 1829 లో మూలధనం హక్కులకు వ్యతిరేకంగా 'లేబర్ డిఫెండెడ్' అనే గ్రంథాన్ని వ్రాసాడు. పెట్టుబడి దారులు తమవద్ద నుండి తీసుకున్నదాన్ని తిరిగి పట్టుకోదలచి నట్లుంటే ఆయన శ్రామికుల సంఘటనను, సంస్థలను బలపర్చాడు. మూలధనం అనుత్పాదకమని ఆయన అన్నారు. స్థిరమూలధనం 'నివ్వజేయబడిన శ్రమ' (శ్రమవల్ల వచ్చిన విలువను నివ్వజేయుట); చరమూలధనం శ్రామికులతోపాటుగా వస్తున్న శ్రమ (చరమూలధనం కాలంలోని శ్రామికులు తయారుచేసిన విలువ) అని హాడ్స్ ఫీల్డ్స్ అన్నారు. పెట్టుబడిదారుడు శ్రామికునకు అతడు తయారుచేసిన వస్తువుకు మధ్య నిలబడి తనకు చెందనిదానిని తీసుకుంటున్నాడు. పెట్టుబడిదారి విధానం క్రింద వేతనం పెరగడానికి వీలుమాపని రికార్డ్స్ అభిప్రాయంతో ఆయన ఏకీభవించారు. పెట్టుబడిదారుడు శ్రామికుడు చేసిన ఉత్పత్తి నంతన తనకుగను తీసివేసుకోగల స్థితితో ఉన్నాడు. ఇతని అభిప్రాయాలు మంచి ప్రభావాన్ని నిర్వహించాడుగాని, విజయం పొందలేక పోయినవి. ఇతరులు వాటిని సోషలిస్టు రూపంలోకి తేవలసి వచ్చింది.

జాన్ గే (1799-1850):

జాన్ గే 1825 లో 'ఎ లెక్చర్ ఆన్ హ్యూమన్ హ్యాపీనెస్' అనే గ్రంథాన్ని వ్రాసారు. మానవుడు తన శ్రమతో ఉత్పత్తి చేసిన దానిని యితర మానవుడు అందుకు సమానమైన శ్రమతో ఉత్పత్తి

చేసుకున్న దానితో మార్పిడి (వినిమయం) చేసుకోవాలనే ప్రవృత్తిని కన్పరుస్తున్నాడు. ఉత్పత్తికి శ్రామికుడే పూర్తి కారణం. ప్రస్తుత సమాజంలో శ్రామికునకు తానుఉత్పత్తిచేసిన దాంట్లో కొద్దిభాగం మాత్రమే లభ్యమౌతోంది. పనిచేయకుండా వడ్డీ, భాటకము, లాభాలను వనూలుచేసుకునేవారు "పరాన్న భోజులు" అని యీయన చెప్పారు. సమకాలీన దోపిడి విధానం ఉన్నంతకాలము శ్రామికుడు తన స్థితిని మెరుగుపర్చుకోలేదని గే ఘంటాపథంగా చెప్పాడు.

జాన్ ఫ్రాన్సిస్ బ్రే [1809-1895]:

మార్కు వాదానికి దగ్గరగా వచ్చిన బ్రిటిషు సోషలిస్టుల్లో జాన్ ఫ్రాన్సిస్ బ్రే ఒకరు. 1839 లో లండన్ లో 'లేబర్ రివ్యూ' అండ్ 'లేబర్ రెమెడీస్' అనే గ్రంథాన్ని వ్రాసి ప్రచురించాడు. గార్డీన్, ఓవేస్, యుటిలిటీరియన్, మార్క్సియన్ అభిప్రాయాలియన ఆలోచనలో కన్పిస్తున్నాయి. పరిసరావల్ల, వాతావరణం వల్ల మానవ ప్రవృత్తి ప్రభావిత మౌతుందని యీయన చెప్పాడు. ఈయన చెప్పిన సమావేశ సిద్ధాంతం ప్రకారము పయిలేము ఆస్తి సంపదం కావడానికి వీలులేదు. ప్రతి శ్రామికునకు అతడు శ్రమించిన కాలానికి సమమైన విలువ నతిఫలంగా లభ్యం కావాలి. అన్యాయంతోకూడిన వినిమయం (మారకము) సాంఘిక అనర్థకాలకు కారణము. శ్రామిక సమూహాలుగాని, శ్రామిక సంఘాలుగాని చెలామణిలోకి తెచ్చిన కాగితం కిర్రీగ్యూరా జరిగే విశ్వవ్యాపిత, విశ్వ ఆమోదమారక పద్ధతి మీదనే ఆర్థిక 'లావాదేవీలు' జరగాలి. సమాజం పూర్వదశలో అనేక వినిమయ యూనిట్లు పనిచేస్తూ ఉంటాయి. వీరు ఒకరికొకరికరు, ఉత్పత్తిని, వినిమయాన్ని నిర్వహిస్తూ శ్రమించుతారు. బ్రే వాదంలో వాస్తవికతకంటే అవాస్తవికత హెచ్చుగావున్న సోషలిస్టు మిచ్చాకీ వాదము పిండిమరను చేకూర్చిందని విమర్శకులన్నారు.

సేట్ సోషలిస్టులు : జోహన్ కారల్ రోడ్ బరెన్ [1805-1875]:

కారల్ మార్క్స్ అభిప్రాయాలకంటే జోహన్ కారల్ రోడ్ బరెన్ అభిప్రాయాలే ఎదురుగా ప్రజల్లో చొరబడినవి. అయితే ధైర్య సోషలిజం పోరాటం జరుపుతున్న యుద్ధభూమికి దూరంగా ప్రకాంతంగావుంటూ తన అభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చాడు. న్యాయ వాదిగా పనిచేసి, ఎన్నేటూకొని భూస్వామిగా పనిచేస్తున్నా, అయిదు లేక ఆరు వందల సంవత్సరాలో ప్రపంచాన్ని మెరుగుపర్చాలనే అభిప్రాయాలను విడనాడకుండా పనిచేసాడు. 1848లో ప్రవ్యాజాతీయ విపెంబ్లిలో సభ్యుడుగా ఉన్నాడు. రికార్డ్స్ వేతన సిద్ధాంతాన్ని వమ్మి వేతనాలు హెచ్చుకాలం ఉదర పోషణ స్థాయికి పైనుండవని వ్రాసాడు. జాతీయాదాయం పెరుగుతూఉన్నస్థితిలో, వేతనాలు ఉదర పోషణ స్థాయిదగ్గర స్థిరపడి ఉండటంవల్ల, జాతీయాదాయంనుండి వేతన

బిల్లు చెల్లింపుకు పోయే భాగంయొక్క అనుపాతం తగ్గిపోతోంది. ఇదే యితని క్షీణ వేతన భాగ స్ఫూతము. జనాభా పెరుగుతూవు కొలది శ్రామికుల సంఖ్య పెరుగుతోంది. ఇందువల్ల వేతనబిల్లు పెరిగినా, జాతీయాదాయంలో అనుపాతంగా మాత్రం అది తరుగు లోంది. పోనుపోను శ్రామికుల వేతనాలు తగ్గిపోతాయి. (ఇందుకు భిన్నంగాను, అమెరికాలోని ఉదాహరణలు చూపుతూ అనేక అభిప్రాయాలు వెలువరించబడినాయి-రచయిత)

ఉత్పాదన కేవలం లాభం కొరతే జరుగుతోంది. ఉత్పత్తి అంతా శ్రామికుల ప్రత్యక్ష, అప్రత్యక్ష చర్యద్వారా మాత్రమే వస్తోంది. ఈ ప్రమాణిక సోషలిస్టు స్ఫూతాన్ని అతని నమ్మకాలతో కలపడంవల్ల అతని “సంకటాల సిద్ధాంతము” ఏర్పడింది. శ్రామికుని వేతన భాగం తగ్గిపోతూవుండటంవల్ల తానుఉత్పత్తి చేసినవస్తువులన్నింటిని అతను కొనుగోలు చేయలేక పోతున్నాడు. వస్తువులు మార్కెట్లోకి వరదల్లాగా వచ్చినాడున్నాయి. ధరలు పడిపోతూ ఉన్నవి. తత్కారణంగా ఉత్పత్తి తగ్గించవలసి రావడంచే నిరుద్యోగం ప్రబలుతుంది. ఈ స్థితి ఆర్థిక సంకటం రూపం దాల్చును. అందువల్ల మిల్లాల్ని రాజ్యాంగయంత్రం తన యాజమాన్యంలోకి తీసుకుంటే సమస్య పరిష్కారమౌతుంది. ఈ అభిప్రాయం వెలుబుచ్చిన రోడ్ బర్నేస్ ను స్టేట్ సోషలిస్టు అని అన్నారు.

భూమి, మూలధనము ప్రయివేటు యాజమాన్యం కింద ఉన్నందువల్ల అనర్థకాలకు మూలమౌతున్నవి. భూమి, మూలధనము మొదలైన ఉత్పత్తి సాధనాలను శ్రమచేసే ప్రజలు వశపర్చుకున్నట్లయితే, వారుచేసే ఉత్పత్తంతా వారికి దక్కుతుంది. ఈస్థితి అయిదారు శతాబ్దాలలో నెమ్మదిగా పరిణామ క్రమంలో ఏర్పడుతుంది.

ఇది అతని దీర్ఘకాలిన పరిణామానికి చెందిన అభిప్రాయమైనప్పటికీ, స్వల్పకాలిన వ్యవధిలో రాజ్యాంగ యంత్రం సంస్కరణలను అమలుజరిపినట్లయితే పరిస్థితులు మెరుగుపడగలవని చెప్పాడు. రాజ్యాంగ యంత్రమే శ్రామికుడు చేయవలసిన పని రాశిని, రోజులోని పని గంటల సంఖ్యకు నిర్ణయించవలెను. ఇందువల్ల శ్రమనంతా ఒకే స్థాయికి తెచ్చి సమత్వం ఏర్పరచుచు, శ్రామికుడు చేసిన పనిని, చేసిన ఉత్పత్తిని చేపే ‘కార్కు’ ప్రతిఫలంగా యివ్వబడుతుంది. ఇది ద్రవ్యలాగా పని చేయడమేగాక, యీ కొనుగోలు శక్తి త్వరగా చేతి కంది లొందరగా వినియోగం జరగడానికి వీలు ఏర్పడుతుంది. ఈ కార్కుతో సమాన ఉత్పాదకతతోను, కాలంతోను ఉత్పత్తి చేయబడ్డ వస్తువుల్ని కొనుగోలు చేసుకోవచ్చు. ఇందువల్ల ధరలను నిర్ణయించి న్నువుతుంది. ఈ ఏర్పాటువల్ల భూస్వామికి, పెట్టుబడి దారులకు ప్రస్తుతమున్న “యాక్విటీలు” అలాగే వుంటాయి కాని శ్రమచేసే జనానికి చొప్పు ప్రతిఫలం గిడుతుంది.

రోడ్ బర్నేస్ భాగా చదువుకున్నాడు. ప్రజలు అతని రచనల్ని చొప్పుగా చదివారు. యాదంపిల్ చేప్పిన స్వేచ్ఛా వ్యాపార సిద్ధాంతాన్ని, వ్యాపార పోటీని అతడు తీవ్రంగా నిరసించాడు. ప్రాచీన రాజ్యాలలో పీల్ ఊటుండని చెప్పిన సహజ సామరస్యం ఉండదని

చెబుతూ, ఆ సామరస్యము, అసమానత్వము ఉన్నట్లు చరిత్ర చూపుతోందని చెప్పాడు. విప్లవమంటే చాలా భయపడ్డ అతడు మానవజాతి ప్రకారం పద్ధతులలో సాంఘిక వ్యవస్థలో మెరుగుదలను తెస్తుందని గట్టిగా చెప్పాడు. నియంతృత్వ చక్రవర్తిత్వాన్ని వ్యతిరేకించినా, చివరకు దిస్కార్డ్, విధానాన్ని అంగీకరించాడు. కాని పడక కుర్చీ సోషలిస్టులతో కలవలేదు. నిజమైన సాంఘిక సంస్కరణలను కోరిన మార్కుస్ సంబోవారు, రోడ్ బర్నేస్ అతుకుల బొంత అభిప్రాయాలను అంగీకరించలేదు గాని రోడ్ బర్నేస్ సోషలిజానికిచ్చిన ఊపును, శక్తిని మరచి పోవడానికి వీలులేదు.

ఫెర్డినాండ్ లాసెల్లె [1825-1864]

లాసెల్లె అనే పదాన్ని లాస్సల్ అని ఉచ్చరిస్తారు. ఇతను యూడి జాతికి చెందినవాడు. పదిమందిని ఆకర్షించే లక్షణాలు గలవాడు. 23 సంవత్సరాల వయస్సులో క్రియాశీల మార్క్సిస్టు రాజకీయ అందోళనలో పాల్గొన్నాడు. బ్రెస్లా, బెర్లిన్ లో న్యాయ శాస్త్రం అభ్యసించాడు. చాలా తెలివిగలవాడు. ఒకోప్పుడు ఇతని ప్రసరణలో సమతౌల్యం కన్పించేది కాదు. 1861 లో ‘ది సిస్టమ్ ఆఫ్ ఎక్స్ యిర్డ్ రైట్స్’ (వాసి లీవజిగ్ నుండి ప్రచురించాడు. మంచి భవిష్యత్తుకు తోప తీయగల పాండిత్యాన్ని ప్రదర్శించేవాడు. ఇందువల్ల సోషలిజం, రాజకీయాలలోకి ప్రవేశించడం జరిగింది. 1848 లో మార్క్సుతోను, కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టోతోను సంబంధంకల్గి. మార్క్సుయన్ గా పని చేసినా కొన్ని విషయాలలో మార్క్సుతో భేధించాడు. తన విప్లవాభిప్రాయాలను మార్క్సిస్టు స్ఫూతాలతో కలిపి ప్రజలకు చెప్పేవాడు. కార్మిక సమూహాల నుద్దేశించి యితడు చేసిన ప్రసంగ పాటలు మార్క్సు వాదతో కూడి ఉన్నయ్యి. మార్క్సు (వాసిన్ ‘దాన్ కేపిల్’ 1867లో రాగా, లాస్సల్ 1864 లో మరణించాడు. మార్క్సు నుండి ప్రత్యక్షంగా మార్క్సుజం నేర్చుకున్న శ్రద్ధగల శిష్యుడు.

లాసెల్లె కాలంలో చాలా శ్రామిక సంఘాలు జర్మనీలో పని చేసినై. సాంఘిక సంస్కరణలను గురించి వారికి ప్రత్యక్షంగా వినతి చేసేవాడు. శ్రామిక సంఘ నాయకుడు, లిబరల్ పార్టీ పభ్యుడు, అర్థ ధర్మ కార్యనిర్వాహకుడు, ఆర్థిక శాస్త్రవేత్త, ప్రజాహిత కార్యకారి షుష్ట-డెలిక్ట్ లాస్సెల్లెకి పైకి రావడానికి తోడ్పడ్డాడు. వీరి నాయకత్వాన ‘జెనరల్ ఎసోసియేషన్ ఆఫ్ జర్మన్ వర్కర్స్’ కొంతకాలం తర్వాత, మార్క్సిస్టుగా పని చేయడానికి పూనుకొన్న జర్మన్ సోషల్ డెమోక్రాటిక్ పార్టీగా మారింది. కొంతకాలం తర్వాత లాసెల్లె డెలిక్ట్ తో భేధించాడు.

లాసెల్లె రికార్డ్ వేతన సిద్ధాంతాన్ని అంగీకరిస్తూ, శ్రామికులకు కేవలం ఉదర పోషణకు సమానమైన వేతనం మాత్రమే లభ్యమై అతడు చేసిన ఉత్పత్తిలోని మిగతా విలువ పెట్టుబడి దారులకు పోతోందని చెప్పాడు. దీన్నే ఈయన అనుసరేతన సిద్ధాంతం (పెరిగిన వేతనానికి సంబంధించిన గట్టిగా వుండే సిద్ధాంతము అని

అభి సాయము) అని చెప్పగా శామికులకు యీ పదజాలం బాగా నచ్చింది ఈ సిద్ధాంతానికి రికార్డ్ ఒక ప్రవృత్తిగా చూపినట్టి. మార్షల్ జవాబు వత్తిడి అని చెప్పినట్టి విషయము; శామికుల సర్వము, డిమాండ్ వల్ల ఏర్పడే ఉదరపోషణ వేతనము శామికులు తాము తయారుచేసే వస్తువుల మీద ఆధారపడి బ్రదకడంవల్ల ఏర్పడుతోందనే విషయము ఆధారము. శామికులు 'తగ్గ కుండా' 'పొచ్చకుండా' సర్వము ఆయోగ్యత నిబంధింపుల వల్ల చేయడాని కవసరమైన దానికంటే వేతనము ఎక్కువగా కూడా చెప్పుగా ఉండదు లాసెల్లె తన వక్రత్య చాతుర్యంతో యీ అభిప్రాయాన్ని శామికులకు ఉద్ఘాటించడంతో బ్రహ్మసంతోషాగా పనిచేసింది.

యన్. ఐబ్బెన్ హీయర్ వ్రాసిన "పరిత్యాగ సిద్ధాంతాన్ని" - వ్యక్తులు తమ ఆదాయాలను ఏ యోగంవలనా మిగల్చడంవల్ల మూల్యం ఏర్పడుతోంది అనే సిద్ధాంతాన్ని - లాసెల్లె ఖండించారు. పెట్టె డిడారుల హేతురాహిత్యమైన ధారావాహిక తప్పిదంతో కూడిన ప్రవృత్తి "పరిత్యాగ సిద్ధాంతము" నిదర్శనము లాసెల్లె అభిప్రాయం. పెట్టె బదిలీదారుల్ని తిలకించి విమర్శిస్తూ యీ విధంగా చెప్పాడు: "మూలధనానికి ముట్టే లాభము పరిత్యాగానికిచ్చేవేతనము. సంతోషం, నిబురలెని వివరణ! భారతదేశంలో తమ తపస్సు వా పు కోపడానికి తపస్సుచేసేవారివలె లేదా స్థంభపు యోగులవలె వారు నిలబడతారు; ఒకే కాలుమీద. ఎవరి నిలపుదోయిలో వారు. పయత్న పూర్వకంగా చేయివాసి, వక్రకు వంగి ఊగుతున్న శరీరంతో, తొట్టోయిన చూపులలో, తమ పరిత్యాగానికి వేతనాన్ని వసూలు చేసుకునేందుకు ప్రజలవైపుకు వత్తించి పట్టుకొని, నిలబడతారు. వారి మధ్యన, తన సహచరులకంటే ఎక్కువగా, తపస్సుచేసేవారి నాయకులవలె, నేనాసితంగా, జమించారు లాసెల్లె నిలబడి ఉన్నాడు. ఇది పరిత్యాగ సిద్ధాంతం; నేనెప్పుడైనా వీరినెలా ఆశ్చర్యం చేసు కోగలను?"

విజయ, వేతన సిద్ధాంతాలమీద మార్క్సు, లాసెల్లె ఏకీ భవించారు కాని రాజ్యాంగయంత్రం కార్యకలాపాలమీద వీరికి విభేదాలున్నాయి. మార్క్స్-డిరెక్ట్ శామికుల కొరకు సూచించిన సహకార సంఘాలు, పరస్పరి సంఘాలు తాత్కాలిక నివారుణాలు మాత్రమే నని, సమర్థవంతమైనవి కావని లాసెల్లె వాటిని తిరస్కరించాడు. శామికులకు వారి మొత్తం ఉత్పాదకతను యిచ్చేటటువంటి శామిక వర్గ సంస్థ కావాలని ఆయన కోరాడు. ఇటువంటి దాన్ని సమకూర్చడానికి రాజ్యాంగయంత్రము బాగా తగినటువంటి ఏదీలేదు. శామికుల రాజ్యాంగ యంత్రముని, వారా విధంగానే పనినియ్యాలని ఆయన ప్రవోధించారు. రాజ్యాంగ యంత్రము ప్రజలను రక్షించే కావాలా దారు అనే అభిప్రాయాన్ని ఆయన ఖండించారు. అయితే ప్రవ్యన్ రాజ్యాంగ యంత్రాన్ని కూలదోయాలనిగాని, అది పండుటకువలె రాలిపోతుందనిగాని ఆయన చెప్పలేదు. మార్క్సు కోరిన శామిక నియంత్రాన్ని లాసెల్లె కోరలేదు. లాసెల్లె సోషలిస్టు సిద్ధాంతానికి కొంత విషయాన్ని సమకూర్చలేదు; సోషలిస్టు కార్యచరణకు మాత్రం తోడ్పడ్డాడు. జనరల్ ఎసోసియేషన్ ఫర్ జర్మన్ వర్కర్స్ దేశమంతటా స్థాపించి వ్యాపించేసాడు. దీనిలోనుండే జర్మన్ సోషల్

డెమోక్రాటిక్ పార్టీ పెరిగింది. అయితే యీ పార్టీ కాయన నాయకుడు కాలెషియాడు. మార్క్సు శాస్త్రీయ సోషలిజం ఆయన్ను ప్రియమేసింది. ఆర్థిక పదజాలాన్ని ఏర్పాటు చేయడంలోను, వైతన్య వంతుడైన ప్రచారకుడుగాను, ప్రచారంచేయడంలో వర ప్రసాదం కల్గిన సహజశక్తి వంతుడుగాను ఆయనలో పరితూగింబాళ్లు లేదు.

కారల్ మార్క్సు (5-5-1818 - 14-3-1888)

కారల్ మార్క్సుకు ప్రియ సహచరుడు ఫ్రెడెరిచ్ ఈంజెల్స్ (1820-1895) 1844 లో ఫ్రాన్సులో కంపి సచివయం ఏర్పర్చుకున్న తర్వాత వీరిద్దరూ ఆత్మబుద్ధులు, సహచరులు, కమ్యూనిస్టు నాయకులు అయ్యారు జర్మన్ భాషలో మార్క్సు వ్రాసిన కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టోను పామ్యూల్ మూర్ ఐంగ్లిషులోకి అనువదించడం (1888 లో), ఈంజెల్స్ ఆ అనువాద ప్రతికే సంపాదకుడుగా ఉన్నారు. ఈ గ్రంథానికి వివిధ భాషల్లో వెలువడిన తర్జుమాలకు మార్క్సు వ్రాసిన ఉపోద్ఘాతాలు కూడా ఈంజెల్స్ సంపాదకుడుగా ఉన్నారు. వీరిద్దరి అభిప్రాయాలు పూర్తిగా ఒకటే. 1883 లో మార్క్సు చనిపోయిన తర్వాత, మార్క్సు వ్రాసిన 'దాన్ కేపిటల్' రెండవ, మూడవ భాగాలకు ఈంజెల్స్ సంపాదకత్వం వహించి వరుసగా వాటిని 1885, 1894 సంవత్సరాలలో ప్రచురించారు.

మార్క్సు 1843 అక్టోబర్ లో ఫ్రాన్సు వెళ్లి 'ఫాంకో జర్మన్ ఇయర్ బుక్' లోని ముద్రణకు సంపాదకత్వం వహించాడు. అందులో ఆయన వ్రాసిన వ్యాసమే జీవితాంతంవరకు మార్క్సు, ఈంజెల్స్ లను ప్రాణస్నేహితులుగా ఉంచింది. ప్రతి సంవత్సరం కొంత ద్రవ్యాన్నిస్తూ ఈంజెల్స్, మార్క్సు, ఆయన కుటుంబ సభ్యులకు తోడ్పడ్డాడు.

1841 లో మార్క్సు తనా విశ్వవిద్యాలయం నుండి డాక్టరేట్ డిగ్రీ తీసుకున్నాడు. బాన్ లో యూనివర్సిటీ టీచింగ్ ఉద్యోగం పొందాలనుకుని వెళ్ళుడయ్యాడు. తరువాత "రైనిష్ జెట్యుంగె" అనే కోలోన్ పత్రికకు సంపాదకుడుగా 1842 జనవరి 1వ తేదీనుండి పనిచేసాడు. 1843 మార్చిలో కన్స్టెంట్స్ ప్రభుత్వం దాన్ని నిషేధించింది. తరువాత పీసీ కెన్సిలర్ కుమార్తె జెన్టీవాన్ వెస్ట్ ఫాలెన్ ను వివాహం చేసుకున్నాడు. కాని జీవవానికి కావలసిన ఆదాయం పొందడం జీవిత కాలమంతా అడువకు సమస్యగానే మిగిలింది.

1843లో హెగెలియన్ ఫిలాసఫీని తిరస్కరించి, మానవాని శాస్త్రత బానిసత్వంలో ఉంచుతోందనుకున్న మతాన్ని మత్తు పుండుగా కల్పించాడు. ఇయ్యర్ బుక్ కు ఆయన "ఇంట్రడక్షన్ టు ఎన్ క్రిటిక్ ఆఫ్ ది హెగెలియన్ ఫిలాసఫీ ఆఫ్ రైట్" అనే వ్యాసం

యినూ అందులో యిలా వ్రాసాడు: "మతము అణగ దొక్కబడిన మానవుడి నిట్కూర్పు, పృథులములేని ప్రపంచపు భావము, ప్రాణం లేని పరిస్థితులకుది సాక్షాత్తగా ఉన్నది. అది పశుసాటిని నల్ల (మరు) ముందు." దానిలో తత్వంమండి విడిపోతూ విస్తవ ప్రతి ఘాతకుల కబూధ పాస్టానుండి శ్రామికుల్ని విముక్తుల్ని చేయడానికి గతంలోని చూడనిద్యంత అనుండి వారిని తప్పించడానికి విప్లవ సిద్ధాంతాన్ని ప్రవోదించేస్తూ పారిస్ లో వుండగా పోషిలివాన్ని మున్నూ, దాన్ని బాగా మనసుకు పట్టింపమకున్నాడు.

తరువాత ప్రెషన్ పోలిసులాయన్ను పారిస్ నుండి తరిమివేయగా జైలియం రాజధాని బస్సెల్ కు వెళ్లి, 1848లో పారిస్ కమ్యూన్ విప్లవం ప్రారంభమయ్యేవరకు అక్కడనే ఉన్నాడు. బస్సెల్ నుండి తరిమివేయగా పారిస్ వెళ్లి కొద్ది రోజులుండి రైన్ ల్యాండ్ లోని 'కాల్ త్' కు వెళ్లి 'న్యూ రైనిస్ జెల్లంగ్' అనే పత్రికలో పనిచేసి, అక్కడ నుండి ఒక సంవత్సరం రోపలనే పోలిసులచే తరిమివేయబడి 1849 జూన్ లో మరల పారిస్ వచ్చాడు. అక్కడ నుండి మరల తరిమివేయబడి 'దూరల్ బిటాన్' అనే పత్రికలో పనిచేసాడు. కాని అక్కడ విప్లవశక్తులు లేని కారణంగా ఉండడంకే అందుకే 1883లో మరల రెంచేవరకు అక్కడేవుంటూ బిటిషు మ్యూజియంలో సరికొద్దన నిరంతరం సాగిస్తూ కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టోను, దాన్ రేసిట్ అనే

ఉద్గ్రంథాన్ని వ్రాసాడు. మార్కుస్ అతని కుటుంబము వరినంత ఆహారంతోకే బాధపడ్డారు. అయినా విప్లవ భావాలను విడనాడలేదు. లండన్ లోనే ఉంటూ 'న్యూయార్క్ ట్రిబ్యూన్' పత్రికకు వ్రాసే వాడుగాని, వారిచే సత్కారం చాలా తక్కువగావుండి చాలేదికాదు. ఈంజెల్స్ ప్రకారం అర్థికంగా అడుకున్నాడుగాని, ఒక కుటుంబ పోషణకు ఒకరిచ్చేది చాలుతుందా? లండన్ లో ఉన్నప్పుడు అక్కడనున్న విప్లవకారుల్ని, ముఖ్యంగా బకునిన్ ను నమ్మేవాడుకాదు.

1847లో ప్రొథాన్ వ్రాసిన 'ఫిలసఫీ ఆఫ్ హిస్టరీ' (పేద రికంమొక్క తత్వము) అనే పుస్తకానికి జవాబుగా 'ది పోపర్స్ ఆఫ్ ఫిలసఫీ' (తత్వముయొక్క పేదరికం) అనే గ్రంథాన్ని వ్రాసాడు. ప్రొథాన్ రచనలు అర్థమయ్యేవాదాని, అతను చరిత్ర చెబుకొన్న పరిణామంయొక్క ప్రభావాన్ని, వర్గ పోరాటం తరువినరిఅనేవిషయాన్ని గమనించలేదని మార్కుస్ తన గ్రంథంలో వ్రాసాడు. ఇదే గ్రంథంలో సాంఘిక పరిణామము, అర్థిక విప్లవము అనివార్యమని వ్రాసాడు.

1836 నుండి 'రిగ్ ఆఫ్ ది జస్ట్' అనే పేరుతో ఒక జర్నల్ శ్రామికసంస్థ వివిధ యూరోపియన్ పట్టణాలలో శాఖల నెర్చుని పనిచేస్తూ 1847 వేసవిలో లండన్ లో తన ప్రథమ మగా సభను జరుపుకుంది. ఈంజెల్స్ వాయుకత్తాన యీ సంస్థ 'కమ్యూనిస్టు లీగ్' గా తన పేరుమార్పుకుని 1847డి సెంటర్ లో, లండన్ లో

మా కా తా దా ర్ల కు శ్రీ యో బి లా మ ల కు చ గా ది శు భా కాంక్షలు

22 C.T. బంగారు కవరింగ్ చేయబడినది.

“శ్రీ”

ఆభరణములు

మాఫెలు బాండ్లు:-

1. 141. జి. కార్నెల్ ట్. తిరుపతి
2. 4/43. సుబ్బారాజు, అనంతపురం
3. 12/968. ఇష్టలబారు, నెల్లూరు
4. శేషయ్యస్వామి, విజయవాడ-1
5. 29-6-48. రామచంద్రరావురాజు, విజయవాడ-2
6. హగూరరాజు, మహబూబ్ నగర్.
7. 131. బ్రహ్మకృష్ణపురస్వామి, అదమూ, రాజ్ గుప్తా, బెంగుళూరు-53
8. 50. గాంధీ బజారు, తిరుపతి
9. No. 11. గాంధీ బజారు, బ్రహ్మనగర్, బెంగుళూరు-4.
10. 17-317. యమలక్ష్మి బజారు, బ్రహ్మనగర్, నెల్లూరు
11. గాంధీ బజారు, విశాఖ.

PHONES: OFF: 235, RES: 785

అక్షరావి ప్రజలు మక్కువతో వాడుచున్నారు

తయారు చేయువారు

శ్రీ గోల్డు కవరింగ్ వర్కు

REGD

PB No 35 శ్రీమహాల్ మిత్రి పబ్లిషింగ్ OAP

NE

తన రెండవ మహా సభను జరుపుకుంది. ఈ సంస్థకు విధానసూత్రాలు, కార్యక్రమాన్ని తయారుచేయవలసిందిగా మార్క్సును, ఈ డెబ్బురు కోరారు. ఉత్పత్తితంగా, 1848 జనవరిలో పారిస్ కమ్యూన్ విప్లవానికిముందు మార్క్సుకమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టోను రచించి యివ్వగా, దాన్ని వెంటనే ప్రచురించారు. కమ్యూనిస్టు మానిఫెస్టోలో మార్క్సు యీ క్రింది విధంగా తన భావాలను వివరించాడు:

ఇంతవరకూపున్న చరిత్రలో వర్గపోరాటాల చరిత్ర స్వేచ్ఛ గల మనిషి సేవకు; ప్రిటీషియన్ (రోమన్ జమీందారు) ప్రిడియన్ (రోమన్ సామాన్యుడు); జమీందారు (Lord) ద్వార్యంచేసేవాడు (Serf); గిర్ట్ మాన్స్టర్ జర్మియన్ ఒక్క మాటలో అణగారిన వాడు అణగారినవాడు, ఒకరి కొకరు వ్యతిరేకంగా వెలబడ్డారు: ఒకవ్వుడు చాటుగాను, మరొకవ్వుడు జపీరంగంగాను ఎడతెగని పోరాటం చేసారు. పోరాటం విప్లవాత్మకంగా సమాజ పునర్నిర్మాణం జరగడంతోగాని, అస్థులుండి సంతృప్తి చెందినవారి విచారణం జరిగి డంబోగాని వరి తథా అగిపోయింది. ప్రస్తుత సమాజం బూర్జువాలు (పెట్టుబడి దారులు) ప్రొలిటేరియట్ (శామికులు) అనే రెండు గొప్ప పరస్పర వ్యతిరేక వర్గ భేదిరాలుగా విడిపోయింది. అమెరికాను కనుగొనడంవల్ల అధునిక పరిశ్రమ ప్రపంచ మార్కెట్ను (విశిష్టి) ఏర్పరచింది. ఇండియా, చైనా, అమెరికా వలస రాజ్యాలుగాను మార్కెట్లుగాను మార్చబడినాయి. పరిశ్రమలో వస్తువులను తయారుచేస్తున్న బూర్జువాలు యీ మార్కెట్ను ఏర్పరచగా, యీ మార్కెట్లు పరిశ్రమలు, వాణిజ్యము, ఓడల ద్వారా రవాణా, రైల్వేలు, పెట్టుబడిధనము పెంపొందిక లాభాల సందించి బూర్జువాను మరింత భృకుల్ని చేసినాయి. ఉత్పత్తి వస్తువుల్లోను, వినియోగంలోను వరుసగా కొన్ని విప్లవాత్మకమైన మార్పులు రావడంవల్లనే ఆధునిక బూర్జువా ఉత్పత్తిమయ్యింది. బూర్జువాల ఆర్థికభివృద్ధి కనుసారంగా వారి రాజకీయ అధికారం బలపడతూ వచ్చింది. ఆధునిక పరిశ్రమలు, ప్రపంచ మార్కెట్లు, బలపడి బూర్జువాల ఆర్థిక ఆధిక్యత పెరగడంతో ఆధునిక రాజ్యాంగ యంత్రం వారికి పూర్తిగా సాధనమయ్యింది. ఆధునిక రాజ్యాంగ యంత్రంలోని కార్యకారణ సంఘము (Executive) మొత్తం బూర్జువా వర్గాని కంఠకు చెందిన ఒకేరకపు వ్యవహారాలను నిర్వహించే కమిటీ మాత్రమే. అయితే చరిత్రకంగా చూచినట్లయితే బూర్జువా వర్గము అత్యంత విప్లవాత్మకమైన సాతను నిర్వహించింది. తనకు అధిక్యత దొరికిన ప్రతిబోయిన బూర్జువావర్గం శమీందారులు (feudal), తొల అధిపతులు, అనాగరిక బీదలము, ఏర్పర్చిన సంబంధాలను అంతమొందించింది మనిషికి మనిషికి మధ్య నగ్న స్వేచ్ఛ (ప్రయోజనాన్ని) దయారహితమైన “ద్రవ్యపు చెల్లింపు”ను (నగదు చెల్లింపు) సంబంధంగా ఏర్పర్చింది. మత ప్రాంతము, ఏదో ఘనమైన రక్షణ కార్యాన్ని నిర్వహించాలనే ఐత్యాహితము, యితర మతాలను అణచాలనే నమ్మకాలను పటావంచలు చేసింది. వ్యక్తిగత సుగుణాలను వినియోగ విలువ (మారకపు విలువ)గా మార్చి, అనేక ఒప్పందపు స్వేచ్ఛల స్థానంలో స్వేచ్ఛావ్యాపారం అనే సహేతుకంగాని స్వేచ్ఛలను నెలకొల్పారు. మత, రాజకీయ మునుగులో దాగివున్న

దోపిడి స్థానంలో “నగ్నమైన, సిగ్గులేని, ప్రత్యక్ష, పటావలంబో కూడిన దోపిడిని” ఏర్పరచారు ఇంతవరకు గొంపించబడుతూ, పూజించబడిన ఆశ్చర్యాన్ని కలగజేస్తున్న వృత్తులమట్టుపుపు వాంతులను తొలగించారు. వెద్యుని, న్యాయవాదిని, పాఠాపాతుని, కవిని, స్పెంటిస్టును వేతనం వీనుకునే శామికుడుగా మార్చారు. ఓడ బూర్జువా వర్గం కుటుంబాన్ని గురించి ఏర్పర్చుకున్న మనోభావాల మునుగును ఓంచివేసి, కుటుంబ సంబంధాలను వేవలం ద్రవ్య సంబంధంగా మార్చింది. మానవ కార్యం తొలగి పరితాపను చూపింది ఈజిప్షియన్ పిరిమిడ్లను, రోమన్ యాక్వెడక్ట్లను, గోథిక్ చాథెడ్రల్స్ను మించిపోయిన ఆశ్చర్యకరమైన పనులను చేసింది; ఇంత వరకు దేశాలు, మతాలు చేసిన దండయాత్రలను చురించే కార్య సాధనోద్దేశ్య సమన్వితమైన యాత్రలను జరిపింది. ఉత్పత్తి సాధనాలలో నిరంతరము విప్లవాత్మకమైన మార్పు లేకుండా, ఉచ్చార ఉత్పత్తి సంబంధాలలోను, వాటిలోపాలు మొత్తం సమాజిక సంబంధాలలో మార్పులేకుండా బూర్జువావర్గము మనజాలదు నిరంతరము ఉత్పత్తిని విప్లవాత్మకంగా మార్చడము, సాంఘిక పరిస్థితుల్లో ఎడతెగకుండా కల్లోలము లేవడము, విప్లవా అనిశ్చితత, ఆందోళన ఉండటము బూర్జువా సాంఘిక ఆర్థిక వ్యవస్థ లక్షణంకాగా ఏర్పరచు యంతకు ముందున్న సమాజాలకుంటే భిన్నంగా కనిపించింది. ప్రపంచమార్కెట్లను దోయడంద్వారా బూర్జువా వర్గం ప్రతి దేశం లోను ఉత్పత్తికి, వినియోగానికి అంతర్జాతీయ లక్షణాన్ని (విశ్వగుణ సంభరితమైన) సమకూర్చింది. పూర్వకాలంనుండిఉన్న పరిశ్రమను నాశనం చేసింది, రోజూ నాశనం చేస్తూనేఉన్నది నాగరిక దేశాలకు నూతన పరిశ్రమల స్థాపన జీవన్మరణ సమస్య అయ్యింది. ఈ ఆధునిక పరిశ్రమల దేశీయ ముడి పదార్థాలతోగాక విదేశాలనుండి తెచ్చిన ముడిపదార్థాలతో పనిచేస్తుండగా, అవి తయారుచేసిన సరుకులు దేశంలోపలక యితర దేశాల్లో వినియోగించబడుతున్నాయి. దేశీయ వస్తువులు తీర్చగల పాతకొర్కెలు పోయి, యితరదేశాలనుండి తెచ్చే వస్తువులు సంతృప్తి సర్పాల కొర్కెలు తలపిస్తున్నాయి స్థానిక వికాశతరం, చాతీగా, స్వయంసమృద్ధి స్థానంలో అంతర్జాతీయ సహ సంబంధంద్వారా ఏర్పడిన విశ్వవ్యాప మైన చాతుల పరస్పరాధారిత ఏర్పడింది. భౌతికోత్పత్తిలో కానవచ్చే మార్పు పెధాపులుచేసే ఉత్పత్తులలో (రచనలు, భావాలు, నవకల్పనలు, విజ్ఞానము) కూడా కనిపిస్తోంది. పాక్షిక చాతీయ గృహ్యధము, సంకుచిత మనస్తత్వము వానాటికి హెచ్చుగా అసంభవమౌతున్నవి. అనేకంగాఉన్న బూయ, స్థానిక సారస్వతాలనుండి ప్రపంచసారస్వతం పుట్టి పెరుగుతోంది

ఉత్పత్తి సాధనాలను చాలా త్వరితంగా పెరుగుపర్చడం ద్వారాను, ప్రసారసాధనాలను (communications) అద్భుతంగా ఏర్పర్చడంద్వారాను, బూర్జువాలు చాలా వెనకబడివున్న దేశాలను సహితం నాగరికతలోకి తేగల్పారు. బూర్జువా ఉత్పత్తి విధానాలను అనలంబించకపోతే నాశనమైపోతారని చెప్పి నమ్మించి వివిధ దేశాలచే బూర్జువా ఉత్పత్తి విధానాలను, నాగరికతను అవలంబించజేసి, అదేలా చేసే బూర్జువాలుగా మార్చారు. నిజానికి వారి రూపంలో పుండే ప్రపంచాన్ని బూర్జువాలు నిర్మించారు. అజ్ఞానంలోఉన్న గ్రామీణ జీవితాన్ని ప్రజలను, పట్టణ జీవితంలోకి

భారత దేశములోని వినియోగదారులకు తగ్గింపు ధరకు అత్యుత్తమమైన ఇండియన్ కాఫీ

కాఫీ బోర్డువారి కాఫీ పాడరు
సబ్సిడీ ధర కిలో 13 రు. 11-60

1977 సంవత్సరం పాడవునా కాఫీ బోర్డు యొక్క
బ్లెండ్డ్ కాఫీ పాడరు సేసరైన కాఫీ వినియోగదారుల సౌకర్యార్థము
కిలో రు. 11-60కి లబ్ధి జరుగును. (దాని అసలు ఇరిదు
రు.16 కాగా) ఉత్పత్తిదారులు భారత దేశంలోని తమ సోదర
వినియోగదారులకు సహృదయంతో ఇచ్చిన సబ్సిడీ వల్ల యిది
సాధ్యమైనది.

ఇండియా కాఫీ డిపో లిమిటెడ్ లోనూ మరియు కాఫీ బోర్డు
వారి కాఫీ హౌస్ లోనూ లభించును.

కా ఫీ బో ర్డు,
బెంగళూరు

కూర్చారు. నాగరికతలేని దేశాలను, నాగరికతా రాహిత్యత కొంతవరకుగల దేశాలను నాగరిక దేశాలపై ఆధారపడేటట్లు, బూర్జువా దేశాంమీద రైతుదేశాలు, పశ్చిమదేశాలమీద తూర్పుదేశాలు ఆధారపడేటట్లు చేసారు. చెల్లాచెదురుగా ఉన్న ప్రజలను, ఉత్పత్తి సాధనాలను ఒకదానికొకటి అడ్డుకుని కొద్దిమంది చేతుల్తో కేంద్రీకృతం చేసారు. ఇందువల్ల రాజకీయ కేంద్రీకృతంకూడా ఏర్పడింది.

గత తరాల వారందరూ కనీస స్పష్టంచిన ఉత్పత్తి సాధనాల కంటే తమ మొదటి వందసంవత్సరాల అధిపత్యంలో గొప్ప ఉత్పత్తి సాధనాలను, చాలా హెచ్చు ఉత్పత్తి సాధనాలను బూర్జువాలు సృష్టించారు. ప్రకృతిశక్తులు మానవునకు, యంత్రానికి లొంగిపోయేటట్లు చేసారు. రసాయనిక శాస్త్రాన్ని పరిశ్రమలకు, వ్యవసాయానికి అనువర్తించేయడమేగాక, ఆలివి పడవలను, రైళ్ళను, విద్యుచ్ఛక్తితో వడిచే టెలిగ్రాఫ్ ను ఏర్పరచారు. అనేక భండారాల్లో పుట్టలను, సాదలను తొలగించి విస్తృతంగా వ్యవసాయం నెలకొల్పారు. నదులనుండి కాల్యాలను తెచ్చి సేద్యాన్ని సంధవం చేసారు. సాంఘిక దాస్యంలోని దహితాన్ని ఉత్పాదన శక్తుల్ని మేల్కొల్పి చనిపో ప్రవేశపెట్టారు.

అయితే యిప్పుడు బూర్జువాలు తాము సృష్టించిన ఉత్పాదన శక్తుల్ని తామే నియం తణ చేయలేకపోతున్నారు. ఇప్పుడు ఆధునిక ఉత్పాదనశక్తులు ఆధునిక ఉత్పాదన పరిస్థితులమీద బూర్జువాల ఆస్తిత్వానికి, పరిపాలనకు ఆధారభూతమైన అస్థిరంబుధాంమీద తిరుగుతాయి చేస్తున్నవని పారిశ్రామిక వాణిజ్యముల చరిత్రలు చెబుతున్నాయి. నియమిత కాలస్వయంత్రో, వస్తున్న వాణిజ్య సంకటాలు దాని తర్వాత ఒకటి బూర్జువా సమాజాన్ని హెచ్చుగా భీతావస్థాలో పెడుతున్నవి. ఈ సంకటాల సమయంలో తయారు చేయబడిన వస్తువులకే యంతకుముందే స్పష్టమైన ఉత్పాదక శక్తులు నాశనం చేయబడుతున్నవి. అధికోత్పత్తి పెద్ద అంటుబొడ్డలలాగా యీ సంకటాల వ్యవధుల్లో పనిచేస్తోంది. హఠాత్తుగా సమాజం ద్రవ్యసంబంధమైన అవాగరికస్థితిలో పడినట్లు అనుభవం పొందుతోంది. ఒక పెద్ద క్షామము, పశువ్యాధిమైన విరాళాన్ని కలుజ్జేసే యుద్ధము వచ్చి అహారంగా ఉపయోగించే ప్రతివస్తువు సంభరాను అంతరించినట్లు, కనిపిస్తోంది. పరిశ్రమలు, వ్యాపారము నాశనం చేయబడినట్లు కనిపిస్తోంది. ఎందువల్లా? చాలా ఎక్కువగా నాగరికత, ఆహార పదార్థాలు, పరిశ్రమలు, వాణిజ్యం ఉండటం వల్లా? సంఘం చేతుల్లో ఉన్న ఉత్పాదకశక్తులు బూర్జువా ఆస్తి పరిస్థితుల్నికే విమోచనం కూడా పెంచే ప్రయత్నాన్ని చూపడంలేదు. కాగా యీ ఆస్తి పరిస్థితులకంటే ఆ ఉత్పాదక శక్తుల శక్తి హెచ్చుగా ఉంది. ఆ శక్తి ఆ శక్తులకంటే వేరైంది ఈ బంధాలు లెగిపోగానే బూర్జువా సమాజంలో కలలోలం చెలరేగుతుంది. దాంతో బూర్జువాలు ఆస్తి సమాదంలో పడుతుంది. బూర్జువాలు సృష్టించిన ఆస్తిని ఉంచడానికి వీలులేనంత ఇరుకుగా బూర్జువా సమాజం కనిపిస్తోంది. ఈసంకటాలను బూర్జువాలు ఎలా అధిగమిస్తారు? ఉత్పాదకశక్తుల్లో చాలావాటిని నాశనం చేసా? కొత్త మార్కెట్లను జయించా? పాత మార్కెట్లను యింకా హెచ్చుగా దోపిడిచేసా? అంటే యింకా హెచ్చు

విస్తృతంగా పనిచేసే హెచ్చు వివాశనకర సంకటాలను సృష్టించడానికి మార్కెట్టి ఏర్పరచా? సంకటాలను నివారించే మధ్యమాలను తగ్గేట్లు చేసా?

జమీందారి విధానాన్ని పదగొట్టడానికి బూర్జువా ఉపయోగించిన ఆయుధాలిప్పుడు బూర్జువామీదకు ఎదురు తిరిగినాయి. బూర్జువాలు తమను చంపే ఆయుధాలనేగాక, వాటిని ఉపయోగించే ఆధునిక శ్రామికవర్గాన్ని అనగా పోటీలేయమ్యను కూడా సృష్టించారు. శ్రామికులు కూడా ఒక వసు నే. అన్ని వస్తువులవలె వారు వ్యాపార పోటీలోనికి, మార్కెట్ హెచ్చుతగ్గులకు గురివుతున్నారు. యంత్రాలను విస్తృతంగా వాడటంవల్ల, శ్రమవిభజన పద్ధతి ఏర్పడడంవల్ల, శ్రామికుని పనిలో నైపుణ్యం కలక్షణం నెలకొంది అందువల్ల పనిలో మనోహరత్యను లేకుండా పోయింది. అందువల్ల శ్రామికుడు యంత్రానికి తగిలించబడ్డ అనుబంధంగా తయారయ్యాడు. అందువల్ల అతనికి చాలా సాధారణంగాను, చాలా కఠినిగాను, చాలా లేతగా సంపాదించడానికి వీలుగాను ఉండే నేర్పు లేక నైపుణ్యము ఉంటే చాలు అందువల్ల కార్మికుని ఉత్పత్తిచేసే ఖర్చు తగ్గింది. ఆ ఖర్చు అతని ఉపరపోషణకు, శ్రామిక జాతిని భవిష్యత్తులో నిలబెట్టేందుకు సంతానాన్నికనడాని కవసరమైన లైంగిక రీయసు నెరవేరడాని కవసరమైన శక్తినిచ్చే ఆహారాన్ని తీసుకోవడానికయ్యే ఖర్చుకు సమానమయ్యింది. అందువల్ల వస్తువుధర శ్రామికుని ఇరకూడా వారిని ఉత్పత్తి చేయడానికయ్యే ఖర్చుకు నమనమైనవి అందువల్ల పని ఎడ అయివ్వత పేరిగిన అనుసాతంలో నేతనం తగ్గుతుంది. యంత్రాలను, శ్రమవిభజన పద్ధతిని ఉపయోగించడం హెచ్చునకొంది ఆ అనుసాతంలో వేతనం తగ్గుతుంది. ఈ అనుసాతంలో పనివల్ల కష్టంకూడా పెరుగుతుంది. పెరిగంటు పెరిగడంవల్ల ఒక ప్రత్యేక కాలంలో చెయింకే పని పెరిగడంవల్ల యంత్రాల చాలావేగంగా తిరిగి పని వల్ల యీ కష్టం పెరుగుతుంది. శ్రామికుల్ని పలు పేలు సైనికులులాగా ఉపయోగిస్తున్నారు. శ్రామికులు బూర్జువా వర్గానికి, బూర్జువా రాజ్యానికి యంత్రానికి సేవకులుగా చేయబడ్డారు. యంత్రాల, పర్యవేక్షకులు, బూర్జువా శ్రామికుల్ని పరిరోజా, పతి గంటా ౮ సురుగా చేస్తున్నారు. లాభమే తన లక్ష్యమని యీ నియంతృత్వం చెబుతున్నకొద్దీ దానియొడ వ్యతిరేకభావం చెబుతోంది. ఆధునిక పరిశ్రమ పెరుగుతున్న కొద్దీ హెచ్చుమంది పురుషుల్ని తొలగించి వారి స్త్రీల నం లో స్త్రీలచే పనిచేయిస్తున్నారు. వయస్సు, లైంగిక స్థితిని గమనించడంలేదు దోపిడి చేసినంతవరకు చేసే శ్రామికులకు నగదు వేతనం యిచ్చగానే, భూస్వామి, రూకాదారుడు, తాకట్టు పెట్టుకున్న వ్యక్తి మొదలైన యితర బూర్జువాలు దోపిడి చేయడానికి సిద్ధమై వస్తున్నారు. తమ దగ్గురున్న పెట్టుబడి ధనం ఆధునిక పరిశ్రమను నడపడానికి చాలనందువల్ల, పెద్ద పెట్టుబడిదారులు అధిగమించిన నిరాయుధుల్ని చేయడంవల్ల, తమ వద్దనున్న ప్రత్యేక కార్యనిర్వహణ నైపుణ్యాలు పనికిరాకుండాపోవడంవల్ల, మధ్యతరగతిలోని క్రిందివర్గాలకు చేరిన చిన్న వ్యాపారులు, రుకాదారులు, వ్యాపారంనుండి విరమించుకున్నవారు, చేతిపనులు చేసేవారు, రైతులు నెమ్మదిగా శ్రామికులుగా మారిపోతున్నారు. అందువల్ల శ్రామికవర్గాలు బూర్జువాలు నెలకొల్పిన పనిపరిస్థితులమీదవేగాక,

బూర్జువాల చేతుల్లో ఉన్న ఉత్పత్తి సాధనాలనుకూడ వాతనం చేయడానికి పూనుకున్నారు. మొదట్లో శామికులు చెల్లాచెదురుగానే ఉన్నప్పటికీ బూర్జువాలు తమ రాజకీయ అక్వైజింగ్ సాధనకు శామికుల్ని ఒకచోటకు చేర్చడంవల్ల, శామికులు తమ శత్రువులైన బూర్జువాలకు వ్యతిరేకంగా పనిచేసే జిమ్మిందారీ వర్గానికి చెందిన బూర్జువాల శత్రువులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడతారు. ఈ ప్రక్రియలో సమకూరే ప్రతి విజయంకూడా బూర్జువా విజయమే. అయితే యీ ప్రక్రియలో శామికులు కూడా కొంతవరకు తమలో ఐక్యత్యాన్ని సాధిస్తుంటారు.

పోర్ శామికాభి పురోగమంలో శామికుల సంఖ్య పెరగడమే గాక, వారు శ్రేణీకృతం కావడము, వారి శక్తి పెరగడము, తమశక్తి పెరిగిందని వారు తెలుసుకోవడము జరుగుతుంది. యంత్రాలు పనిలోకి రావడంవల్ల శామికుల్లోవున్న అంతరాలు సమసిపోవుండగా, అదే అనుపాతంలో శామికుల వివిధ ప్రయోజనాలు, వారి జీవిత పరిస్థితులు ఒకేరకంగా ఆయాభావనలనుగాక, వారి వేతనస్థాయి ప్రతిచోట ఒకేరకంగా కిందికి వస్తుంది. బూర్జువా అనుభవ వ్యాపారపోటీ పెరగడంవల్ల, తత్కారణంగా వ్యాపార సంకటాలు రావడంవల్ల, శామికుల వేతనాలు మరింతగా ఎగుడు దిగుళ్ళకు గురిఅవుతాయి. యంత్రాలు మెరుగై, త్వరితంగా పెరిగినకొద్దీ శామికుల సంపాదన తగ్గి, బూర్జువా శామికుల వ్యక్తిగత తగాయిదాలు ఏర్పడి, చివరి

కవి వారిమధ్య వ్యతిరేకవర్గాలమధ్య జరిగే పోరాటాలుగా మారతాయి. వెంటనే శామికులు తమ వేతనాలు పడిపోకుండా చూచుకోవడానికి కాళ్ళతంబా ఉండే తమ సంఘాల వేర్పర్యక్షాని అనుభవించు జాగ్రత్తలు తీసుకుంటారు సిద్ధమవుతూ, ఆ పరిస్థితి వర్గ సంఘర్షణలోకి దిగుతుంది.

అయితే యీ సంఘర్షణలవల్ల కలిగేలాభం శత్రువుల పరితాల్లో గాక, శామికవర్గాల ఐక్య సంఘటన నిరంతరం పెరగడంలో ఉంటుంది రాకపోకల సాధనాలు, వార్తా ప్రసార సాధనాలు అభివృద్ధి చెందినకొలది ఈ ఐక్యత పెరుగుతుంది. చిన్న చిన్న స్థానిక పోరాటాలు కలసి ఒకరోజున జాతీయ పోరాటం ఏర్పడుతుంది ప్రతివర్గ సంఘర్షణకూడా ఒక రాజకీయ పోరాటమే. అయితే శామికుల్లో పోటీ ఉండటంవల్ల వారు వర్గంగా ఏర్పడటానికి, దానివల్ల ఒక రాజకీయపార్టీగా ఏర్పడటానికి అంతరాయం కల్గుతుంది. ఎన్ని అవాంతరాలొచ్చినా శామికులు నిలబడి, బలపడి, దృఢచిత్తంతో గొప్ప శక్తి కాగల్గుతారు. దాంతో శామికుల పని పరిస్థితుల్ని, చీవన పరిస్థితుల్ని మెరుగుపర్చే కానవాలు, అంగండులోలాగా, అమలులోకి వస్తాయి. శామికశక్తి బలపడతూ విప్లవాత్మకమార్పు దరివాళులు వచ్చే సమయం ఆసన్నమయ్యే సరికి, యిదివరకు జిమ్మిందారీవర్గంలో వున్న కొందరు తమవర్గాన్ని వదిలి తమవర్గంలో పోరాడుతున్న బూర్జువా వర్గంలో కలిసిపోయినట్లు, బూర్జువాలలోని కొందరు తమ వర్గంనుండి విడిపోయి చరిత నడకతీరును గమనించడంవల్ల -

Grams : OFFCHEM

Phone . 39352

With Best Compliments

From

SILVER CHEM INDUSTRIES

437, Mint Street,

MADRAS - 600001

శ్రామికవర్గంతో కలసిపోతారు. బూర్జువాలకు వ్యతిరేకంగా విలబడిన వర్గాలలో శ్రామిక వర్గ మొక్కటే (Proletariat) విజయవంతమైన వర్గము. ఇతర వర్గాల్ని అంతరించుకొంటాము. తప్పనిసరిగా, వత్సేకంగా, తప్పనిసరిగా ప్రోలెటరీయట్ ఏర్పడుతుంది. అయితే కింది వర్గాలలో ఆర్థికంగా బాధపడుతున్న కొంతమంది - "సమాదపు వర్గము," అపరిశుద్ధులు (the social scum) - లంచానికి లొంగి విస్తృత ప్రతిఘాతకుల కుట్రకు ఉపయోగపడే ఆయుధంగా పనిచేయవచ్చు. శ్రామికులు తమ పూర్వపు 'తమదిగా చేసుకునే పద్ధతి' (appropriation) ముతర 'తమదిగా చేసుకునే పద్ధతుల్ని' రద్దుచేస్తే మినహా, సమాజంలోని ఉత్పాదకశక్తులకు యజమానులు (masters) కాలేదు. తాము బలపరచుకున్న శ్రామికులకు తమదనే దేమీదు, అందువల్ల వారు గతంలో వ్యక్తిగత ఆస్తికి (individual property) అనగా (సమున్నేలు ఆస్తి - పరస్పర ఆస్తికాదు వ్యాపరవయిత) ఉన్న హామీలను, సంరక్షణను తొలగించవలెను. గతంలో జరిగిన చారిత్రక ఉద్యమాలన్నీ మైనారిటీ. సమోజనకొరకు జరిగిన మైనారిటీ ఉద్యమాలు. అయితే శ్రామికవర్గ ఉద్యమం మాత్రం అత్యధిక మెజారిటీకి చెంది తనను తాను అర్థంచేసుకున్న, స్వతంత్ర ఉద్యమం.

బూర్జువాతో శ్రామికులు జరిపే పోరాటం, మొదట్లో విషయాత్మకంగా కాకపోయినా, రూపంలో జాతీయ పోరాటము. ప్రతి దేశంలోను శ్రామికులు మొదట్లో తమ దేశంలోని బూర్జువా వర్గంతో విషయాన్ని తేల్చిచేసుకోవాలి. ఈ విషయాన్ని వర్గ సంఘర్షణ తేల్చిచేసి బూర్జువాయి క్షేమికి తోయబడగానే, శ్రామికల ఆధిపత్యం ఏర్పడుతుంది. ఇంతవరకున్న ప్రతి సమాజంకూడా పీడిత, పీడక వర్గాలనుద్యమం వ్యతిరేకతమీదనే ఆధారపడింది. బూర్జువా వర్గం యొక్క పరిపాలించడానికి తగదు. శ్రామికవర్గంవేత పోషించబడటానికి బదులు, శ్రామికవర్గాన్ని పోషించాలి అనేటప్పటికీ, ఆధునిక శ్రామికజ్ఞో అతని వరస్థితికంటే కూడా క్షేమికి తోపిచేసింది. అతన్ని 'పాప' గా చేసింది. జవాభాకంటే, సంపదకంటే పాపరిజం వేగంగా పెరుగుతుంది. అందువల్ల బూర్జువా మనుగడ సాంఘిక పురోగమనానికి అనుకూలంకాదు. బూర్జువా ఆధిపత్యానికి మూలధన ఏర్పాటు, దాని పెరుగుదల కారణంకాగా అందుకు వేతనం తీసుకునే శ్రామికుడు పనిచెయ్యాలి. వేతన శ్రమ శ్రామికులనుద్యమం పోటీమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. కాని ఆధునిక పారిశ్రామిక పురోగమనము పోటీవల్ల ఏర్పడే శ్రామికుల ఏకాంత్యం స్థానంలో - అనగా శ్రామిక అన్వేషణ స్థానంలో - వారి సంఘటనవల్ల ఏర్పడిన విస్తృత కలయికను నెలకొల్పింది. బూర్జువాకు వస్తూత్పత్తి చేయడానికి, వస్తువులను తనవిగా చేసుకోవడానికి పునాదిగా ఉపయోగపడే స్థితిని, ఆధునిక పరిశ్రమాలన్ని, పాదాంకించడమండే తెగొట్టింది. అనగా ఆధునిక పారిశ్రామికాభివృద్ధి శ్రామిక ఐక్యతను తొలగించింది. అందువేత బూర్జువా తన 'సమాధి గొయ్యిని' తవ్వేసారని వ్యష్టింపకుంటుంది. "బూర్జువావర్గ వేతనము, ప్రోలెటరీయట్ (శ్రామిక వర్గ) విజయం సమానంగానే తధ్యము."

కానీయ పోషింజంగా తాను వర్ణించిన కమ్యూనిజాన్ని అనుసరించే రాజకీయ కార్యకర్తల విధులనుగూర్చి మార్క్సు యిత

చెప్పాడు: (1) ఇతర శ్రామికవర్గం చిర్రీలకు వ్యతిరేకమైన చిర్రీని ఏర్పర్చు. (2) మొత్తం శ్రామికవర్గం ప్రయోజనాలు కాని ప్రయోజనాలు, శ్రామికవర్గ ప్రయోజనాలకు దూరంగా వుండే ప్రయోజనాలు వారికి ఉండవు. (3) వారు వారి మూల పీడ్వాలను నెలకొల్పి, శ్రామిక ఉద్యమాన్ని రూపొందించడానికి, మంచడానికి ప్రయత్నించరు.

ఇతర రాజకీయ పార్టీలతో తన కమ్యూనిజాన్ని అమలు జరిపే వారి విభేదాను గురించి ఆయన యీ విధంగాచెప్పాడు: (1) వివిధ దేశాలతో శ్రామిక వర్గం జరిపే పోరాటాల్లో, జాతీయతతో ఏమాత్రం సంబంధంలేకుండా మొత్తం శ్రామికవర్గ ప్రయోజనాలను రంగాల్లో కురికించుతారు. (2) బూర్జువావర్గానికి వ్యతిరేకంగా శ్రామికవర్గం జరిపే పోరాటం వివిధ దశల్లో, ప్రతివోట, విస్తృతకూడా మొత్తం శ్రామికవర్గం ప్రయోజనాలకు వారు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తారు. ఇంకా మార్క్సు ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ విషయాలను గురించి యీ విధంగా చెప్పాడు: వేదము ఆస్తి సంబంధాలను రద్దు చేయడం కమ్యూనిజం ప్రత్యేక లక్షణంకాదు. చారిత్రక పరిస్థితుల్లో వచ్చిన మార్పుల ఫలితంగా, గతంలో, ఆస్తి సంబంధాలు చారిత్రకంగా మారుతూనే వచ్చాయి. ప్రాచీన విస్తృతం బూర్జువా ఆస్తికి అనుకూలంగా జమీందారీ ఆస్తిని రద్దు చేసింది. సాధారణంగా అస్థిలన్నింటిని రద్దు చేయడంగాక, బూర్జువా ఆస్తిని రద్దు చేయడం కమ్యూనిజం ప్రత్యేక లక్షణము. అయితే ఆధునిక బూర్జువా, సమున్నేలు ఆస్తి ఉత్పత్తిచేసే వ్యవస్థకు, వస్తువులను తమని చేసుకోవడానికి అత్యంత సత్వక్ష నిదర్శనము. ఈ బూర్జువా ఆస్తి, వర్గ వ్యతిరేకతలపైన మానవులందరి కొద్దీ చుంది దోయశం పైన ఆధారపడి ఉన్నది. ఈ అర్థంలో సమున్నేలు ఆస్తి రద్దు చేయబడుతుంది. మానవుని పరస్పర స్వేచ్ఛకు, కార్యచరణకు, స్వాతంత్ర్యానికి ఆధారంగా ఇండే పరస్పర ఆస్తిని మానవ శక్తుతో సంపాదించుకు ఉంచుకునే పాకు, ను రద్దు చేస్తామని మమ్మల్ని నిందిస్తున్నారు. బూర్జువా ఆస్తికంటే ముందుమండి ఉన్న చిన్న చేతిపనివాని ఆస్తిని, చిన్న రైతు ఆస్తిని పారిశ్రామికాభివృద్ధి యిది వరకే నాశనం చేయడమేగాక, ప్రతిరోజూ యిప్పుడుకూడా నాశనం చేస్తూ ఉండటంవల్ల దానిని నాశనం చేయవలసిన పనిలేదు. వేతనం మీద పనిచేసే శ్రామికుడు తనకు ఒక ముక్క ఆస్తికూడా సంపాదించుకోకుండా, తనను దోపిడి చేయడానికి వయోగిం చే మూలధనాన్ని వృష్టిస్తున్నాడు. ఈ మూలధనం యింకా కొంతమంది శ్రామికుల్ని దోపిడిచేస్తే మినహా పెరగదు. పెట్టుబడి దారుడుగావుండడం కేవలం పరస్పర విషయంకాదు. ఉత్పత్తిలో అదృశ సాంఘిక దర్జా. అదృశ సమష్టి ఉత్పత్తి. చాలామంది కలిసి, అంతేకాదు, సమాజ వ్యభిచారంలా కలిసి ఉత్పత్తిచేసి, మూలధనాన్ని, కార్యరంగంలో ఉంచారు. అందువల్ల మూలధనము పరస్పర శక్తికాదు, సాంఘిక శక్తి మాత్రమే. అందువల్ల మూలధనాన్ని అందరికీ చెందే సమాజ వ్యభిచార ఆస్తిగా మార్చినట్లయితే పరస్పర ఆస్తిని సాంఘిక ఆస్తిగా మార్చినట్లు కాదు; ఆస్తికి చెందిన సాంఘిక లక్షణం మాత్రమే మారుతుంది. అప్పుడు ఆస్తికున్న వర్గ లక్షణం పోతుంది. శ్రామికుడు కేవలం తన మనుగడకు కావలసినంత మాత్రమే తీసుకుంటు

శాస్త్రిగారి సత్కరవాదిగా చెప్పబోయింది. సంఘ పరిస్థితులట్లుండి నది. అతడు వాటిని నవరించి నడిచెను. తన పిల్లలు ఎవరూ గురు రక్షణ గూడ అతడు బాల్యవివాహమునే జేసెను. ఒక దానిలో మాతము పరిణామము దారుణమయ్యెను. అనేక నవీన పండితులు ఇట్టి కష్టములకెల్ల బాల్యవివాహవారమే కారణమని చెప్పెదరుగాని నిర్బంధ వైధవ్యవారమే కారణమని మా యభిప్రాయము.

తనయేబది యారవేట భావ సంర భాదపద శుద్ధ ద్వారణ నాడు భీమశాస్త్రిగారు స్వర్గతులైరి. మిగిలిన ముగ్గురు కుమారు లలో పెద్దవారినిగిరి చక్కగా విద్యాబుద్ధులను గణపి ఋణమే మియునుచుక దోహితీ దోహిత సంధర్మన తృప్తుడై కాలదర్మము నొందిన యతడు చాలావరకు ఆశోచనీయుడుగానే యుండెను.

తండ్రిగారి యంతరము అతని పెద్దకుమారుడు నరసింహ

ముందు ఒక సంగతి మాత్రము పాఠకులకు చెప్పవలసియున్నది. అప్ప టికి నరసింహశాస్త్రిగారి జ్యేష్ఠ సోదరి గంటి నరసమ్మ కాలధర్మము నొందినందున ఆమె కుమారుడు మాత్రం గృహమునకు వచ్చిచేరెను.

ఈ 'ఆత్మచరిత్ర' అసమగ్రమైనా, చాలా విలువైనది. దానినిబట్టి నాయన స్వీయ చరిత్రను వ్రాయడం 29.10.1929 తేదీని ప్రారంభించారని ఖచ్చితంగా తెలుస్తోంది. అంతకు కొద్ది నెలలు ముందుగానే నరసింహశాస్త్రి రమణ మహర్షి జీవితచరిత్రను వ్రాయసమకట్టి నాయనను కలుసుకొని వివరాలు సంగ్రహించినట్లు మనకుచెలసిన విషయమే. ఈ రెండింటిని సమన్వయపరచి చూస్తే, గణపతిమని తన వృత్తాంతాన్ని నరసింహశాస్త్రికి వివరించడంతో తృప్తి చెందక రమణ మహర్షి ఇచ్చిన స్ఫూర్తితో, ఆ ఊపుతో 'గణపతి'

భీమశాస్త్రి

1	2	3	4	5	6	7
నరసమ్మ + గంటి భవానీ తంకరం (బొమ్మ)	అప్పమ్మ + ఆ. సో. జగ స్వాధం	నరసింహ శాస్త్రి + పప్పు అప్పన్న కుమార్తె నరసమ్మ భీమశాస్త్రి (వాన్మయ్య)	విగమ్మ + పప్పు పేరయ్య వెంకటేశ	సర్వేశ్వరశాస్త్రి + విశ్వనాథ సర్వవ్య కుమార్తె పాపమ్మ స్వార్థనారాయణ	సూరమ్మ + ఆ. సో. కామన్న	సకాశం + పప్పు చలమయ్య కుమార్తె నరసమ్మ
అన్నపూర్ణ + వడ్డమాని సూరన్న	భీమశాస్త్రి	వీరేశ	స్వార్థనారాయణ			

* అయ్యల సోమయాజులవారు పేరూరు ద్రావిడ శాఖకు చెందిన బ్రాహ్మణులు వారిది కౌండిన్య గోత్రము. కౌండిన్య గోత్రమేమనగా వసిష్ట గోత్రమంతర్గతమగు నొక శాఖగోత్రము. పేరూరు ద్రావిడులలో ఈ అయ్యల సోమయాజులవారుమాత్రము ఋగ్వేదులు.

శాస్త్రి కుటుంబ భారమును వహించెను. అప్పటికి అతని వయస్సు ఇరువదియేడు సంవత్సరములు. అతని భార్యపేరు నరసమ్మ. అప్పటికి ఆమె వయస్సు యెడది మూడు సంవత్సరములు. ఆ దంపతులకు అప్పటికి తొమ్మిది మాసములు వయస్సుగల ఒక కుమారుడుండెను. అతడు తన తాతగారి పేరింటిగాడు. మఱియూడు సంవత్సరము లలో భీమశాస్త్రిగారి రెండవ కుమారుడు సర్వేశ్వరశాస్త్రి గూడా పురుష సంతానవంతుడయ్యెను. ఇది వేను పుట్టుక ముందు మా కుటుంబస్థితి అప్పటికేర్పడిన భీమశాస్త్రిగారి సంపూర్ణ వంశ వృక్షమునిచ్చి యీ సకరణమును స్మరించుచున్నాను, ముగించుటకు

అన్న పేరుతో స్వీయ కథారచనకు ప్రమించారని ద్వితీయమాత్రమే. అదేసమయంలో సంస్కృతంలో కూడా కొంతవరకు వ్రాసి ఉండవచ్చును. సంస్కృతంలో వ్రాసే తెలుగులో కూడా నాయన సరళము, దీర్ఘ సమాస రహితము అయిన శైలిని ఎన్నుకోవడం గమనించదగ్గ విషయం. సూటితనం, నిశితమైన విమర్శనా ధోరణి, స్వతంత్రాలోచనా ఫణితి కూడా ఈ రచనలో ప్రతిబింబిస్తున్నాయని చదువరులు తప్పక గ్రహించగలరు. 'ఆత్మచరిత్ర' అసంపూర్ణంగా ఉండిపోవడం నిజంగా శోచనీయమైన విషయం.

క్రీస్తు 973 నాటి ఆంధ్రదేశ రాజకీయ కల్లోలము

శ్రీ పి. వి. పరబ్రహ్మశాస్త్రి

తెలుగు దేశానికి కాదు మొతం దక్షిణ భారత దేశానికి క్రీస్తు 973 ఒక గడ్డు సంవత్సరమైంది. రాజ్యాలు తలకిందెనవి. రాజులు మారిపోయారు. కొంతకాలంపాటు ఏ ప్రాంతాని రెవరు రాజు తెలియకుండా గడిచింది. ఆ నాటి మన రాజకీయ పరిస్థితిని గూర్చి తెలుపుటయే యిక్కటి ముఖ్యోద్దేశము.

దక్షిణ దేశములో చాలామటుకు రాష్ట్రకూటుల యధికారములో నుండెను. వారిలో మూడవ కృష్ణుడు కడపటి గొప్ప రాజు. ఇతనికి ఆకాలవర్షుడు, కన్యరవల్లభుడు అను ముఖ్య బిరుద నామములు కూడ కలవు. క్రీస్తు 939 నుండి 967 వరకు ఇతడు నిర్భక్రపరా కుములో రాష్ట్రకూటు సామ్రాజ్యములో నలువైపుల తన యధికారమును దిట్టబరచెను. పరాంతకుడిపై దండెత్తి చోళ రాజధానులైన కంచి, తంజావూరులను జయించి 'కంచియున్-తంజయుంగొండ' అను బిరుదము నొందెను. రామేశ్వరము వరకు గల దక్షిణ దేశము నంతటను విజయ యాత్ర చేసి రామేశ్వరములో తన కీర్తిని చాటుటకై దేవాలయములు నిర్మించెనట. ఇంతియేగాక అక్కడే ఉన్నతస్థాయి నందుకొన్న చోళ రాజ్యమును చిహ్నాభిన్నమొనర్చి లొంగై మండలమును పూర్తిగా తన రాజ్యములో కలుపుకొనెను. గంగవాడి రాజ్యములో తన బావమఱది యగు రెండవ బూతుగుని రాజుగజేసి తన కావసామంతునిగ నుండుకొనెను. అప్పే తెలింగాణములో వేములవాడ చాళుక్య రాజైన ఇమ్మడి యరికేసరిని కూడ తన కత్తలరావునిగ జేసికొనెను. రేనాడు, పాతపే నుండల ములలో గూడిన తెలుగు దేశము కూడ రాష్ట్రకూటు పరిపాలన యందే యుండెను. ఈ విధముగ తెలుగు దేశములో సగభాగము పూర్తిగా రాష్ట్రకూటు రాజ్యాంతర శక్తియందుండెను. ఇంక మిగిలిన భాగములో వేంగి, కొరవి, యేలువ మండలాలు చేరియున్నవి. వీటికి సంబంధించిన ఆచార రాజకీయాలను కొంతవరకే విధిగా చెప్ప వచ్చును,

వేంగి రాజ్యము :

ఉత్తరమున నిలమంచిలి నుండి దక్షిణమున పెన్న వరకు గల కోస్తా మండలము ఆ నాడు వేంగి రాజ్యములో జేరి యుండెను. ఈ రాజ్యముపై ధారావర్మ, నిరుగు ధ్రువుని నుండి (క్రీ. 780) రాష్ట్రకూటు రాజుల్లరు కమ్మవైచి యుండిరి.

ధారావర్మకు వేంగీశ్వరుడైన వాగ్దేవ విష్ణువర్ధను నొడించి వాని కూతురగు శీలమహాదేవిని బరిణయమాడెను. కాని తర్వాత తరములో విష్ణువర్ధనుని కొడుకు రెండవ విజయాదిత్యుడు ధారావర్మని కొడుకైన మూడవ గోవిందుని నెదిర్చివేంగి స్వాతంత్ర్యమును తిరిగి స్థాపించెను. గోవిందుని పార దోలినందుకు చిహ్నముగా అతని వల్లభ నరేంద్ర బిరుదమునకు పోటీగా 'నరేంద్ర మృగరాజు' (వల్లభ నరేంద్రుడికి సింహము) అనే బిరుదమును తాను వహించి ఆ పేరుతో మాట యెరిపిది నరేంద్ర దేవరాలయములు కట్టించెను. తర్వాత తరములో మూడవ గోవిందుని కొడుకు అమోఘవర్మ స్వపతుంగుడు (814-880) నరేంద్ర మృగరాజు మనుమడైన గుణవిజయాదిత్యుని (848-892) ఓడించి తన కరిగాపుగా జేసుకొనెను. కాని అమోఘ వర్మకు గలించి వాని కొడుకు రెండవ కృష్ణవల్లభుడు 880లో రాజకాగానే గుణవిజయాదిత్యుడు వాని నెదిర్చి వాని మరదియు బావలయునైన గహవాధీశ్వరుడగు సంకీర్ణని రాజధానియుగ పీఠపురమును కాల్చి వారిదువరిపై గొప్ప విజయమును సాధించెను. తర్వాతకముగ గంగా-యమునా చిహ్నములను 'వల్లభ' బిరుదమును స్వీకరించెను. తర్వాత కృష్ణుడనేకమార్కు వేంగిపై దండయాత్రలు సలిపినచు చాళుక్య భీముడు ప్రతిఘటించెను; నాల్గవ గోవిందుడు (927-934) వేంగి సింహాసనమునకు అధికారములేని యుద్ధ మల్లుని రాజుగ జేసి వానిచే అయిదారేండ్లు అతి కష్టములో రాజ్యము చేయుండెను. క్రీస్తు 934లో వానిని చంపి చాళుక్య రెండవ భీముడు వేంగి సింహాసనముధిష్ఠించెను. అదే సమయములో నాల్గవ గోవిందుని పారదోలి బద్దగి అమోఘవర్మకు రాష్ట్రకూటు సింహాసన మా కమించెను. ఇతని కొడుకే పైన చెప్పిన మూడవ కృష్ణ వల్లభుడు. వేంగిలో రెండవ భీముడు గలించి వాని కొడుకు రెండవ అమ్మరాజు బాహమునందే 945లో రాజయ్యెను. ఇతనికింటి పెద్దవాడు దానార్జునుడనే సకలి సోదరుడు అధికారమునకై తిరుగు బాటు చేయ నుద్యుక్తుడగుచుండెను. దీనికి తోడు 934లో రాజ్యాధికారము కోల్పోయిన రెండవ యుద్ధ మల్లుడి కొడుకులు బాదపుడు-రాజరాజు అను నిరువురు సోదరులుకూడ తిరుగుబాటుచేసి పిద్దమగు చుండిరి. ఈ అవకాశమును కనిపెట్టి రాష్ట్రకూటు కృష్ణుడు వీరికి-సహాయము నొసెను. వేంగి రాజ్యములో గట్టి ప్రభుత్వము రేకుండ చేయుటయే అతని లక్ష్యము. అందుకుగాను ముందుగా తన సేనానియుగు కాకత్యగుండ్యనదేత వేంగినుండి రెండవ అమ్మరాజుప

వెడలదోలించెను. అతను ఈ తిరుగుబాటుకు తట్టుకోలేక తన రాజ్యములో సుత్తర భాగమైన కళింగమునకు పారిపోయి తలదాచుకొనెను.

క్రీస్తుడు దానార్థపునివేత వేంగి మండలములోను అదే నమయమందు బాదపునివేత వెలవాడులోను రాజ్యము చేయవలసివచ్చెను. అంటే వేంగి రాజ్యాన్ని కళింగము, వేంగి, వెలవాడు అనే మూడు భాగాలుగా చీల్చి ముగ్గురి యధీనములో నుండునట్లు పన్నుగడ విన్నెను. ఇది క్రీస్తు 955-56 నాటి కథ. ఈ ముగ్గురిలో దానార్థపుడు, బాదపుడు మొదటినుండి రాష్ట్రకూట సైన్యబలముతో తమ తిరుగుబాటులను సాగించుచుంటిమని తమ శాసనాల్లో చెప్పుకొన్నారు.

[నూనూన్ స్వామ్యరాజ స్మరపతి విభవః పట్టబద్ధో ధరి తిం రక్షన్యైకాదశాబ్దాన్వితరిపు రగమ తక్కుప్పకోపా తక్కులింగాన్ తస్యద్వైచూతురః ష్టైశ్చకలజనముదే వల్లభావాన్ రాజ్యో ధైమై దానార్థ వేంగీవతి మననయా దంకిదేవీ తనూజః]

అని దానార్థపుడు తన మాంగల్లు శాసనంలోను¹

[శివశక్తిర్ రాజాభ్యవల్లభం బాదపాధిపః
వినిర్మయ్యతందేశా దమ్మరాజాభ్యమూర్చితమ్॥]

అని బాదపుడు తన ఆరుంబాక శాసనంలోను² చెప్పుకొనిరి. కాని త్వరలోనే అమృరాజ కళింగమునుండి బలము సేకరించుకొని వచ్చి దానార్థపుని తరిమివేసి వేంగిలో నిలబడగలిగెను. బాదపుడు, అతని తమ్ముడు తాడరాజ చంపబడి యుందురు. అప్పటి కా తిరుగుబాటు కొంత తగ్గింది. కాని దానార్థపుడు రాష్ట్రకూటరాజు నాగయ్యనుకొని వాని దండయాత్రలో పాల్గొంటూ సమయం చూచి అమృరాజను పూర్తిగా లోలగించే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడు. ఈలోగా కృష్ణవల్లభుడు తొండైమండలాన్ని ఆక్రమించుకొనే ప్రయత్నంలో వానికి చాలా సహాయం చేస్తాడు. కొన్నాళ్లు ఆ మండలానికి తనే వాని పక్షమున ప్రతినిధిగా రాజ్యముకూడా చేసేవేనా. క్రీ. 967లో కృష్ణుడు చనిపోయెను. అతని తమ్ముడు ఖొట్టెగుడు రాజయ్యెను. దానార్థపుడు కొంత బలాన్ని బహుశ కళింగమునుండో, రాష్ట్రకూటమునుండో కూర్చుకొని 970లో అమృరాజను చంపి వేంగి సింహాసనాన్ని ఆక్రమించుకొన్నాడు ఈ విధంగా రాష్ట్రకూటరాజులు నిరంతరము వేంగి వ్యవహారాల్లో జోక్యం చేసుకొంటూ అనధికారులైన రాజకుమారులను పురికొల్పి వారిచేత తిరుగుబాట్లు చేయూర్చి దేశానికి శాంతి భద్రతలు లేకుండా పీడిస్తూ వుండేవారు 973 నాటికి వేంగి సింహాసనం పైన రాష్ట్రకూటానుయాయయ్యే తిరుగుబాటోనర్చిన దానార్థపుడు రాజగ నాండెను.

కొరవిరాజ్యము :

[పెన్మతల ఖమ్మంమెట్టు జిల్లా పూర్తిగను, వరంగల్లు

ఏఱువ మండలము :

[పెన్మతల సకాళజిల్లాలోని పల్లిమోత రహగమైన గిద్దలూరు, మార్కాపురం, పాదిలి, దర్శితాలాకాలు, కర్నూలుజిల్లా

22742
18

లోని కొన్నిభాగాల్లో కలిసి పూర్వము ఏలుకూడని చెప్పబడింది. దేనాటి చోళులవలె వేరొక ప్రాచీన చోళభాగ వారి సంతమున నెలకొని యుండిరి. వారిని యేలువచోళులనెరు. వీరి రాజధాని కొంతకాలము తురిమెళ్ళలోను తర్వాత కర్నూలు మండలములో పెడకల్లులోను ఉన్నట్లు తెలియుచున్నది. కొరిని సీమవలె ఏలుచు మండలముకూడ వేంగి రాజ్యానికి రాష్ట్ర కూట రాజ్యానికి సరిహద్దుల్లో నుండెను. అందువల్ల వీరు రాష్ట్ర కూటల ఆగ్రహను గ్రహించు లోబడి యుండవలసివచ్చెడిది. బాదామి చాళుక్యులకు లోబడి కొంతకాలముండి వారితర్వాత చాల కాలము స్వతంత్రులుగ నుండిరి. రాష్ట్ర కూట ఇంద్ర నరేంద్రునికి క్రీ 920 సంతములో లోబడి సామంతులైరి. కాని చూర్పు చాళుక్యులతో వీరు వివాహ సంబంధములు కలిగియుండిరి. కొల్లటగండ విజయాదిత్యుని (922) కుమారి తను జటాచోడుడనే యేలువ చోళరాజు వివాహమాడెను. మజల యితిని కూతురిని రెండవ అమ్మరాజునకిచ్చి వివాహము చేసి యుండునని డా. నేలూరి వెంకట రమణయ్యగారు చెప్పిరి. కాని కాధారముగ జటాచోడుని కొడుకైన జటాచోడ భీముడు కంచి కైలాసనాథాలయములో వేయించిన శిలాశాసనమును చూపిరి. అందువలన రాష్ట్ర కూటలకు తాత్కాలికముగ సామంతులై యున్నవని వీరు బాంధవ్యమును పురస్కరించుకొని వేంగిరాజులవై పే తమ యధిపానమును చూపుచుండిరి. ముఖ్యముగ జటాచోడ భీముడు తన సోదరి భరయగు అమ్మరాజును చంపి సింహాసన మా కమించిన దానార్లపురియొడ వైరమాని కక్ష సాధించుటకై యనునగు సమయము వెదకుచుండెను.

చోళరాజుగు పరాంతకుడు 955లో మరణించెను. అతని పెద కొడుకు రాజాదిత్యుడు ముందుగనే గతించుటచే చోళ సింహాసనానికి తగవులు బయల్పడెను. మూడవ కొడుకు అరింజయడు, అతని కొడుకు సుందరచోళుడు వరుసగ రాజులైరి. ఈ లోగా పరాంతకుని రెండవ కొడుకైన గండరాదిత్యుని కొడుకైన ఉత్తమ చోడుడు తిరుగుబాటు లేనదీయ నుద్ద్యమించు చుండెను. అదివరకే కృష్ణుడి దురాక్రమణకు లోనై కొంత రాజ్యాన్ని కోల్పోయిన చోళులను యీ మంతః కలహము అంకను బలహీన పరిచెను.

కృష్ణుడి తర్వాత రాష్ట్రకూట రాజ్యస్థితి:

క్రీ. 967లో మూడవ కృష్ణుడు చనిపోయెను. అతని పుత్రుడిదివరకే మృతి నొందుటచేతను మనముడైన నాల్గవ ఇందుడు పిచ్చరాడుగుట చేతను కృష్ణుని తమ్ముడు ఖొట్టెగుడు రాజయ్యెను. కృష్ణుడిదివరలో చేసిన దురాక్రమణల పరితముగ ఇరుగు పొరుగు రాజావేశాలు శత్రువులైరి. అట్టి వారిలో ఉజ్జయిని రాజుగు మాలవాదీశ్వరుడు సీమకుడు ముఖ్యుడు కృష్ణుడు 964లో మాలవరాజ్యంపై దండెత్తి ఉజ్జయినిని పలుకొని సీమకుడిని బలవంతముగ సామంతుడుగ చేసుకొనెను. అందుకు ప్రతికారముగ సీమకుడు 972లో రాష్ట్ర కూట రాజధాని యగు మాల్వేకుడు దొనుకొని తగులబెట్టెను. రెండు శతాబ్దాల విచ్ఛిన్నముగ దేదీప్యమానమై వెలిగిన రాష్ట్ర కూటల ప్రతిష్ఠ.

దీనితో ఆడుగంటెను. ఇది జరిగిన కొద్ది రోజులే ఖొట్టెగుడు మరణించెను. కృష్ణుని మనుమడైన నాల్గవ ఇందుకి రాజ్యం సంక్రమించుండ ఖొట్టెగుని తమ్ముని కొడుకైన కక్కాడు రాజ్యముపహరించెను. కాని ఇందుని పక్షమున వాని మేనమామ యగు గంగరాజైన మారసింహుడు ప్రతిఘటించెను. రాజ్యములో పలువురు సామంతులిదివరకే తమ స్వతంత్రతను తెలుపుచుండిరి. ఈ యదను చూచి చాళుక్య వంశజుడైన రెండవ తైలపుడు రాష్ట్ర కూట రాజ్యాధికారమును ప్రోసపుచ్చుటకు ద్యమించెను.

విప్లవము :

క్రీస్తు 973 నాటికి దక్షిణ దేశములోని రాజ్యములన్ని యేదోయొక విధంగా రాజకీయ కల్లోలానికి గురియై యున్నవని యంతవరకు చెప్పినదానింట్టి తెలుసుకొన్నాము. తైలపుడు బీజాపూరం సామంతులతో బాగ వాడియును చోట మహా సామంతాధిపతిగ నుండెను. తను బాదామి చాళుక్య వంశములోని వాడనని చెప్పకొనెను గాని దాని కాధారము లేదని చరితకారులు ప్రోసపుచ్చుదురు కాని యిటీవల పకటి చరితన బీజాపూరం జిల్లాలోని రూగి గ్రామములోని శిలా శాసనమునుబట్టి తైలపుని వంశ కమము యీ విధముగ తెలియుచున్నది. మొదటి పాలికేరి, కీర్తిచర్మ I, రెండవ పాలికేరి, ఏకమాదిత్య, యుద్ధమల్ల (ఏకయాదిత్య), నిరవధ్య విజయాదిత్య, కొక్కులి ఏకమాదిత్య (II), అతని తమ్ముడు భీమవరాక్రమ, అతని కొడుకు కీర్తిచర్మ (II), మొదటి తైలవ, ఏకమాదిత్య (III), అర్మకొండెయ భీమరస అయ్యణ ఏకమాదిత్య (IV), ఆహవమల్ల తైలవ (II), 4

ఇందు చివరివాడైన ఆహవమల్లతైలపుడు 973 నాటి విప్లవ నాయకుడు. ఇతడు బాదామిచాళుక్యుల సంతతివాడని స్పష్టముగ చెప్పబడెను. అతని విప్లవము తెలుగు దేశములో ఎట్టి సంబంధము కలిగి యుండెనో తెలిసికొనవలెను. జైన రచయిత మేరుతుంగచార్యుడు తన ప్రబంధ చింతామణి గ్రంథములో ఈ తైలపుని త్రిలింగ దేశాధిపతియని చెప్పెను. రాష్ట్రమాలలోకూడ నిట్లే చెప్పబడినట్లు శ్రీ వేదం వెంకటరాయశాస్త్రిగారు తెలుగు విశ్వానంద్యము (III) లో తమరు వాసిన కాళ్యాణి చాళుక్య ఆధ్యాయములో తెలిపిరి. తైలపునికి (II) తెలుగు దేశములో సంబంధ మెట్టిదో పై వంశావళినిబట్టి స్పష్టమగుచున్నది అతని నాలుగవ తరము తాత అర్మకొండెయ భీమరసుడని పేర్కొనబడెను. ఈ భీమరసుని శాసనముకంటే కాజీపేటలో దొరికెను. అది వరంగల్లు జిల్లా శాసన సంపుటిలో 1వ సంబంధముగ శాసనముగా ప్రకటించబడెను. చాళుక్య వంశస్థియగు సత్యాశయ తిరుదుతో కూడిన ఈ భీమరసుడు రాష్ట్ర కూట చక్రవర్తియైన మొదటి అమోఘ వర్మనికి మహాసామన్వాధిపతిగ క్రీ. 872లో అర్మకొండ విషయము నేలుచున్నట్లు ఆ శాసనము తెలుపుచున్నది. అతని సంతతివారు మరికొందరు అనుమకొండలో రాష్ట్ర కూటలకింద సామంతులుగ నుండి యుందురు. అందుచే వీరికి త్రిలింగ దేశాధిపతులనే పదము చెల్లుచుండెనుటలో సందియము లేదు. అంతేగాక తైలపుడు తిరుగు

బాటు చేయువాడు కర్ణాటక దేశములో సామంతుడుగ నున్నను వాని తాతలవాటినుండి అనుమతముతో ప్రాంతములో కొంత స్థానిక బలమున్నవాడని తోస్తుంది. ఈ తైలపుడే రాష్ట్రకూట మూడవ కృష్ణునికి ఆపన్న అనుంగుడై వానినుండి తర్జువాడి విషయమును అనుంగువుత్తిగా⁵ పొంది తెలింగాణమునుండికర్ణాటకమునకుపోయెను. దీనికి తోడు రాష్ట్రకూట రాజవంశములో నొక రాజకుమారి తను పరిణయమాడి వారికి బంధువుకూడ నయ్యెను. తన మేనమామయగు చేదిమండలపురాజు రెండవ యువరాజు లోగడ కృష్ణునిచే పరాభవము పొంది తైలపునికి అండగా నిలిచెను. అదే సమయములో రాష్ట్రకూటల ముఖ్య సామంతుడు, బంధువుడైన పశ్చిమ గంగరాజు మారసింహుడు తన మేనల్లుడు, కృష్ణుని మనుమడు అయిన నల్లవ ఇందరాజు వక్షమున కక్కలుని తొలగించు యత్నము చేయు చుండెను. కనుక ఈ యలజడిలో దేశములో సామంతులనుండియరుగు పొరుగు రాజ్యాధిపతీలనుండి మద్దతును పరిపూర్ణముగ పొందగలవాడే రాష్ట్రకూట సింహాసనాన్ని ఆక్రమించ గలుగులాడు. ఇట్టి సుహృద్భులము ఇదివరకు సింహాసనాన్ని ఆక్రమించుకొన్న ఖాట్టిగొడికి, కక్కలుడికి లేదని మాలవరాజుగ సీమక పార్కుడు 972 లో మార్కెడును దోచుకొనుటతో వ్యక్తమయ్యెను. నాలుగవ శతాబ్దానికి మేనమామయగు మారసింహుని అండ అప్పి చేరేమియులేదు సరిగదా తన తాత యగు మూడవ కృష్ణుడు ఇరుగు పొరుగు రాజుల యొడ చూపిన దమన విధానము వల్ల వారిలో రాష్ట్రకూట వంశాన్ని కూల దోయాలనే ద్వేషము తీవ్రముగ నాటుకొని యున్నది. ఈ సదవకాశాన్ని చాళుక్య రెండవ తైలపుడు సక్కుగా ఉపయోగించు కొన్నాడు.

రాష్ట్రకూట కక్కలుని తుది శాసనము (క్రీ. 973 జూలై నెల నాటిది కలదని డా. అల్లెకర్ రాష్ట్రకూట చరిత్రలో వ్రాసిరి. ఇంతకుముందే తైలపుడు తెలింగాణములో ముందుగా స్వతంత్ర్యాధ్యమము లేవనెత్తెను. మెదకుటిలా, కొర్రపొలు గ్రామములో నున్న క్రీస్తు 973, ఏప్రిల్ నాటి శాసనములో మహారాజాధిరాజ పరమేశ్వర పరమధర్మార్థక నర్త్యాశయ చాళుక్యాధిరజ⁶ శ్రీమదావ మల్లుడని తైలపుడు ప్రకటించబడుట శాసనమవుచున్నది. ఇదియే తైలపుని స్వతంత్ర రాజుగ చేర్చెను మొట్టమొదటి శాసనము. దీనినిబట్టి అనుమతముతో విషయము స్వయముగనో, పరోక్షముగనో అతని పలుకుబడిలో నున్నదని భావించవలెను. జనగామ తాలూక రోని అకుమారు, కడవెండి గ్రామాల్లో ఆ నాటి రెండు శాసనాల్లోను, జనరుమడు శాసనంలోను శంకర గండరుడును రాష్ట్రకూట సామంతుడొకడుశాసనమవుచున్నాడు.⁷ అతడు వీటిలో రాష్ట్రకూట చక్రవర్తి పేరు తెలుపలేదు. దీన్నిబట్టి తైలపుడికి అనుమతములే నోస్తుంది. ఇంక వేములవాడ చాళుక్యులలో తుదివాడైన మూడవ అరిశేరిఅప్పటివాడే. వాని యితనిని గూర్చిన విశేషములేవియు లేలియువు. ఇంతకు రాష్ట్రకూట సింహాసనంపై నున్నది రాజ్యానికి అధికారములేని కక్కలుడి విషయంలో నెవ్వరికి ఇష్టముండి యుండదు. వారిని తైలపుడు తన వైపుకి తీసుకొనుటతో నెగ్గి యుండును. వేంగి రాజకీయాలు వానికి మిక్కిలి అనుకూలంగా

నున్నవి. రాష్ట్రకూటానుయాయులైన దానార్జవుని కడతెచ్చితే చాల. వానికి విజయవంశ రాజైన జటావంశ భీముడు ఇదివరకే సిద్ధముగా నున్నాడు. కనుక వానికి కొంత సహాయం చేసి 973 లోనే ఆ పని పూర్తిచేయించి యుండును. అదే సమయంలో పాత్తసి, రే నాటి మండలములను వైదుంబ రాజైన భువన త్రిదేవుడు ఆక్రమించుకొన్నట్లు వాని మద్రాసు మ్యూజియం లామ శాసనము, ఉప్పరపల్లి లిలా శాసనాలనుబట్టి తెలియుచున్నది.⁸ దీనితో రాష్ట్రకూటానుయాయులైన బాణరాజుల కూడ మార్జువాడి నుండి (కడవ మండలమునుండి) తొలగించబడినట్లు తెలుస్తుంది. ఈ విధంగా తెలుగు దేశములోని అన్ని ప్రాంతాల్లోను ఒక్కొక్కటిగా రాష్ట్రకూటాధిపత్యాన్ని తైలపుడు కూల దోయించి యుండు ననుటకు ఆధారము కనుపించుచున్నది. ఇంక యచట మిగిలింది కొరవి రాజ్యము. మూడవ కృష్ణుడి కాలంలో అచట పాలించిన ముదుగొండ చాళుక్యులను తరిమి కాకత్యగుండన కొరవి నాక్రమించు కొన్నాడు. వారు అడవుల్లోకి పారిపోయి బొట్టు అనుచోట తల దాచుకున్నారు. వారినుడు తమ వంశంవాడైన తైలపుడికే తమ మద్దతును తెలియజేశారు. గుండన సంగలేష్టిందో ముందు చెప్ప బడుతోంది. తైలపుడివిధంగా ముందు వెనుకల గట్టి అండను సంపాదించుకొని 973 జూలై తర్వాత కక్కలడిని పారదోలి మార్కెడు సింహాసనాన్ని ఆక్రమించాడు.

వేంగి దేశములో దానార్జవుడు నిహతాడైన పిదప వాని పుత్రులిరువురు శక్తివర్మ, విమలాదిత్యుడు అనువారు దేశం విడిచి పారిపోయిరి మొదటినుండి స్వతంత్ర రాజ్యంగా వస్తున్నదగుటచేత జటావంశ భీముడచట స్థిరపడలేకపోయెను. అందుచేత తర్వాత చాళుక్య శాసనాల్లో దానార్జవుని తర్వాత 27 సంవత్సరాల కాలమును 'నకళింగ మ్రాన్త మండలముస్వయం' 'వేంగిమండల మనాయకం' 'వేంగి మహార నాయకా' త్యాదిగా దాటరేయబడుతోంది. తైలపుడికి కూడ తన పదవి స్థిరపరచుకొనుటలోనే కొంతకాలం పట్టింది. ఈ లోగా చోళరాజ్యానికి రాజరాజు 985లో రాజైనాడు. శక్తివర్మ, విమలాదిత్యులు అతని అండచేరి బలం కూర్చుకొని అతి కష్టంలో 990 నాటికి తిరిగి తమ వేంగి రాజ్యాన్ని పొందకలిగిరి.

ఇంక కొరవి సంగతి. నిజంగా బలపరాక్రమాలతోపే కాకత్య గుండన దీన్ని ముదుగొండ చాళుక్యులనుండి లాక్కొన్నాడు. వేంగిలో తన మిత్రుడైన దానార్జవుడు చంపబడ్డాడు. రాష్ట్రకూట రాజ్యం కూలదోయబడింది. చిన్నకొరవి మండలంలో తానెంతకాలం స్వతంత్రుడగ నుండగలడు. ఈలోగా ఇతని ప్రత్యర్థులైన బొట్టురాజులు తైలపుడికి తమ మద్దతును తెలియజేసి అందుకు ప్రతిఫలంగా తమ కొరవిని తమకప్పించమని అతన్ని కోరుకొన్నారు. తన వంశమువారైన చాళుక్యులను అచట మరల స్థాపించి రాష్ట్రకూటానుయాయులైన కాకతీయులను తొలగించుట మంచిదనే తలంపుతో తైలపుడు బొట్టు బేతరాజుకి సహాయం మండజేసిను. విరియాల వంశవాడైన ఎఱ్ఱవయను నాయకుడిందు ప్రముఖ పాత్ర సహించి యుద్ధములో కాకతీయ గుండనను చంపి బొట్టు బేతరాజును

కొరంతో తిరిగివెళ్ళాడు. దీనితో చాళుక్య చక్రవర్తియైన తైలపుని యొద్ద విరియాల యెట్టిన పలుకుబడి పొన్నాడు. ఈ యుద్ధంలో కొందికాలము క్రిందట తేలుగు దేశములో కాలానిన కాకతీయులకు నామరూపాలు లేకుండా పోయే క్లిష్టపద్ధతి యేర్పడింది. గుండన చంపబడ్డాడు. ఉప్పు కొద్ది కొరవి రాజ్యముకూడ పోయింది. అలా కొడుకైన గరుడవేతరాజు చిన్నవాడుట. అయినా వారిని తిరిగి నిలబెట్టటానికై రెండు విషయాలు తోడ్పడ్డాయి. వారు మొదటి నుండి పేరు ప్రఖ్యాతులు పొందిన సేనాధిపతులై రాష్ట్రకూటుల కనేక విజయాలు సాధించిపెట్టారు. కనుక అట్టి విఖ్యాత సేనాపతుల వంశాన్ని సరిగా ఉపయోగించుకొనుటయే మంచిదని పలువురు భావించారు. ఈ విషయాన్ని తైలపున కవర్తికి విన్నవించేందుకు విరియాల యెట్టిన భార్యయైన కామసాని తన పెనిమిటి పలుకుబడితో తోడ్పడుట రెండవ విషయము. అమె కాకతీయుల ఆడపడుచు కొందరు తలంతురు. నిజమైనను కావచ్చును. లేనిచో బాబడగు కాకతీ దేవరాజును తిరిగి అధికారములో నిలబెట్టునంత అనకి సహజముగ నుండదు. ఏదైనను తైలపుడు దేవరాజును అనుచుకొండ విషయానికి మండలేశ్వరునిగ నియమించి తనకు సామంతునిగ జేసెను. దీనితో కాకతీయులు రాష్ట్రకూటాధిపానము వదిలిపెట్టి చాళుక్యులకు విధేయ సామంతులైరి. ఇదియంతయు క్రీస్తు 1000 నాటికి ముందు జరిగెను.

ఈ విషయము మొత్తము దక్షిణదేశములో కొంత రాజ్యాలు నెలకొన్నవి. కాని యీ పర్వతోచ్ఛవనల్ల తెలియవగ్గ విషయా లేమనగా,

1. రాష్ట్రకూట మూడవ కృష్ణుడు తోటి రాజుల విషయమై చూపిన దమన విధానము ఈ యుద్ధానికింతకు తుది కారణమయ్యెను. ఎంత బలవంతముతో త్రొక్కి యుంచినను పరాక్రమ శాలురగు శత్రువులు సమయముచూచి ప్రతికార మొనర్చక మానరు.
2. నేంగి విషయములో రాష్ట్రకూటుల రాజనీతి పూర్తిగ

విఫలమయ్యెను. నరేంద్ర మృగరాజు. గుణగ విజయా దిక్కుడు వారి నోడించి స్వాతంత్ర్యమును నిజపెట్టగలిగిరి. అట్లే మొదటి చాళుక్యభీముడు రెండవ కృష్ణుడికి పోటీగ నిలబడగలిగెను. రాష్ట్రకూటరాజులెప్పుడు అధికారమునకు అర్హులుగాని వారిని పురిగొల్పి తిరుగు బాటను లేవనీయుటతప్ప తాము స్వయముగ జేంగిని అక్రమించుకొనే యత్నము చేపట్టుచుండలేదు.

3. ఈ రాష్ట్రకూటుల సంబంధమువలన తెలుగునేలానికి మిగిలింది కాకతీయులు. తమ పరాక్రమ విశేషముచేతనే రాజ్యాలు మారినా తాము నిలబడగలిగిరి.

అ ధో జ్ఞా పి క లు

1. ఎస్. ఆంధికా I, పు. 67-68
2. ఎస్. ఇండికా XIX పు. 137-148.
3. Eastern Chalukyas of Vengi. పు. 200
4. ద. హిం. కా. XX, 19.
5. జి. యజ్ఞాని. Early Hist. of the Deccan P. 319.
6. ఆం. ప్ర. అర్చి. సీరిస్ 3, No. Md. 5. P. 48.
7. వరంగల్ల జిల్లా శాసనాలు, 2, 3; కడపెండి శాసనము ప్రకటించబడలేదు. ఈ శంకర గండుడిదే వేరొక శాసనము నల్లగొండజిల్లా, తుమ్మలగూడెంలో కలదు.
8. ఎస్. ఇండికా XXVIII పు. 67; 1905 ఎస్. రిపోర్టు నెం. 325.
9. Eastern Chalukyas of Vengi - Appendix - పెన్నెరు శాసనము.

య వ్య నం

శ్రీ కొండవంటి లీలామోహనరావు

ఈ నిమిషం కదం తొక్కుతూ
మరు నిమిషం ఉరకలేస్తూ
ఏరులన్ని దాటుకొని
పైగులన్ని చుటు కొని
కొండలనే మెట్టుకొని
భూమండలమే తనదని
వా అశ్వం పోతున్నది
నను మోసుకుపోతున్నది.

కళ్ళేలను వదిలాను
నీ కడేమి టన్నాను
తమపు మరచి పోయాను
నేల కొరిగి పోయాను.

అర్థమైన కంటిచూపు
మనక మనక బతేను
క్రుంగిన జన సత్యాలు
తిరుగుబాటు చేస్తేను
ఎన్నాళ్ళో ఏలిన అహం
మన్ను కరచి పోతేను
కళ్ళు చించుకొని చూచాను
గొంతు పెంచుకొని పిలిచాను.

దూరంగా దూరంగా
పరుగే తన ధ్యేయంగా
గెంతుకుంటు ఎగురుకుంటు
పగలబడి నవ్వుకుంటు
పక్షివలె అమ్మువలె
నియితోని మేఘం వలె
వా అశ్వం పోతున్నది
నన్ను విడిచి పోతున్నది.

—:0:—

కొండపల్లి శ్రీశేషగిరిరావుగారు

“రేఖార్థం లనే పుస్తకం రాయటం మొదలుపెట్టాను !
ఆకాశం వ్యర్థం లేసింది. రేఖలు రూపాన్ని ఇస్తాయి. ఐటు
వంటి నా భావాన్నిటిని చిత్రాలలో వివరిస్తున్నాను.....” అన్నారు
వా గిరిబాదు లలితకళల కళాశాల అధ్యాపకులు శ్రీ కొండపల్లి
శ్రీశేషగిరిరావు. మేము వెళ్ళేప్పటికి రాతలో మునిగిఉన్నారు. గదివిండా
పటాచ, పుస్తకాలు, చిందరవందరగా ఉన్నట్టు లోచలేదు!
మాకోసమని బలీసులోఉన్న ఆయన కుర్చాచేసుకున్నారు.

రేఖార్థం వాతంతి చూపించారు. తమ భావవాక్కి
ఎటువంటిదో కొంత సూచించగలిగారు! రచనకి వానమామలై
సోదరులు తోడుపడువట్టుకున్నా కూడా వెప్పారు... [పుస్తకంపేరు మార
వచ్చునని అన్నారు!]

తిలో ఉండేవాటన్నిటికీ కళాస్వరూపం ఉంటుందని
శ్రీ శేషగిరి రావు తమ సిద్ధాంతాన్ని ఎన్నోబొమ్మలతో నిరూపించారు,
నిరూపించారు ...

ఉగాది సంచికకి బొమ్మ ఇవ్వమని అడగగా ఒకక్షణం అలో
చించి ఒక కట్ట విప్పారు. దానిలో ఎన్నో బొమ్మలు. ఒకరు పోతన,
మరొకరు నవ్వులు, అన్నమాచార్యులు, రామానుజాచార్యులవారు...
“ఈమె రుద్రమదేవి! కాని కొంచెం శృంగారరసం ఎక్కువగా
ఉండేమో...” అన్నారు నవ్వుతూ. అదేమీ లేదని ఆ బొమ్మలే
తీసుకువచ్చాము. అదే అట్టమీది బొమ్మ.

“ఈ బొమ్మలన్నీ తెలుగు మహాకవిలకని వేశాను. అప్పీ
ప్రతిభావ కాలేదు...”

తాంత్రిక చిహ్నాలకి వెనుక అర్థాలని శ్రీ శేషగిరిరావు
అమరీలిస్తున్నారు. అనతి కాలంలోనే ఆయన పయనం
రూపంలో పరిచయమని ఆశించాలి! (అంధప్రతిక సత్యం)

—:0:—

ఉ గా ది

శ్రీ ది లా వ ర్

వగదలో, కొట్టుకుపోయే జనాన్ని

పాలికాన్వర్లోంచి చూసే పుణ్యాత్ముల్లా
వింత య దలచి వచ్చావు ఉగాదీ!

అతనికంటే ఘనుడు అచంట మల్లన్న అని
నీ అందాల డైవరు మన్మథరావు

వసంతం విక్కి మత్తులో తన్మయత్వం చెండతూ
ట్రాఫిక్ రూల్స్ గంగలో కలుపుతూ

వినిపించి వినిపించని కోయిలల హాంస్ వొత్తుతూ
నువ్వు ఎక్కి వస్తున్న చెత్త శకటాన్ని

కామం పైవేసేమీద పల్లెటేలు కొట్టిస్తూ!

జన మీదకి పూల చక్రాలు

వింత మెల్లగా ఎక్కిస్తున్నాడు!

వింత అందంగా జనాభాను తగ్గిస్తున్నాడు!

అయినా...

ఉండబట్టలేక మేం అడిపోసుకోడమే కానీ

ఇవన్నీ పట్లించుకునేందుకు నీకున్న తీరిక మాత్రం ఏదీ?

వినెన్ని ఎంగేజిమెంటు!

పై అంతస్తు నుంచి దిగిరావాలంటే

మధ్యన ఎన్ని అవాంతరాల మెట్లు!

ఓ ఉగాదీ!

ప్రొత్త పాఠాల బాజా భజంతీలతో

బ్రహ్మరథం పట్టే కాకారాయుళ్లన హరచి

పూరిగుడిసెల గుండెల మీద కొండల్లా లేచిన

భూరి హోర్మోల విలాసాలు నిడిచి

అట్లుడుగున మట్టిగరుమైన యీ దీమలను చూడు

పుడమి తల్లి కడుపునంట పచ్చదనం కోసం

చెమట కాల్యంతో నేల తడుపుతున్న కర్షకులను చూడు

మండుటెండల్లో బండల పొట్టులు చీల్చి

తిండికోసం వెతుక్కుంటున్న శ్రమజీవుల్ని చూడు,

కార్టానా పాగల్లో, బొగ్గు గమల పెగల్లో

అవిరులవుతున్న యీ కార్మికులను చూడు

ఓ ఉగాదీ!

నీ వసంతం కండిషన్స్ చెత్త శకట విహారం మాది

ఈ మండే గుండెల గ్రీష్మంలోకి

ఇరుకు సందుల బ్రతుకు బాటలోకి

ముసురుకుంటున్న విరాళా చీకట్లలోకి

బ్రతుకుల అతుకుల్లోకి, ఈ గతుకుల్లోకి

ఒక్కసారి నడిచిరా!

భిందాంతరాలు పాకిన నీ పేరు

యీ కటిక దరిద్రులకు తెలుపేమో అడిగిచూడు

ధన పితాచాల మాయ కౌగిలింతల వీడి

సామాన్యులలో నువ్వు కలిసినవాడు

పంకుచిత దేవాలయాల చెరపాల వీడి

సకల జనుల గుండెల గుడిలో నువ్వు వెలసినవాడు

ఓ ఉగాదీ!

ఆ నాడు నువ్వు విజంగా వన యుగనికి అదివి!

లేకపోతే ...

నువ్వో పెద్ద రాజకీయ నాదివి....!

శ్రీ హరి చరిత్రం

(ఆంధ్ర విద్యత్కవికృత సంస్కృత పురాణావ్యయము)

శ్రీ బులుసు వేంకటరమణయ్య

శ్రీహరి చరితం ఆంధ్ర విద్యనాథాకవి హరి-పద్మనాభశాస్త్రిగారు రచించిన మహాకావ్యం. ఇందులో రామాయణ కథ ఉత్తరకాండ కథతో సహా సమగ్రంగా వున్నది. తెలుగువారు సంస్కృతంలో రచించిన సమగ్రమైన ఉపబ్రహ్మను రామాయణ కావ్యాకావ్యం కొంత పొందినట్లునది - 18వ శతాబ్ది చివరి కాలంనాటిది. ఇది ఒక్కటే కానవస్తున్నది. అంతేకాదు ఉత్తరకాండ కథతో కూడిన కావ్యం మరొకటి కావరాదు. సుపసిద్ధమైన భట్టి కావ్యంలోను, కుమారదాసుని జానకీహరణ కావ్యంలోను, అభినందుని రామచరిత కావ్యంలోను ఉత్తరకాండ కథ లేదు. తంజావూరు పాలించిన రఘునాథనాయకుని తెలుగు రామాయణానికి అతని ఆస్థాన విద్య త్కవయ్యతి మధురవాణి సంస్కృతీకరించిన రామాయణసారం ఒకటి వున్నది. కాని అది హాలెంవలే అసమగ్రంగానే అభించి ముద్రితమయింది. అందులోని కథ యుద్ధకాండలో కొంతవరకు మాత్రమే కానవస్తున్నది.

ఈ కుటుంబంలోనివారు మరొకరున్నారు. ఆయన ఇతనికంటే వసిమడు.

శ్రీహరి చరితం దేవనాగరి లిపిలో 1972లో అడయార్ రైబరీవారు ఎంతో అందంగా ముద్రించి, ప్రకటించారు. దానిని కనడా - టోరంటో యూనివర్సిటీలో సంస్కృత విభాగంలో ప్రొఫెసరుగా వున్న టి. వెంకటాచార్యగారు అమూల్యమైన పీఠిక లోను, నోట్సుతోను ఎడిట్ చేశారు. ఆయన పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా సరసాపురం నివాసులు. వేమూరి రామచంద్రశాస్త్రిగారి మూలంగా తెలుగు లిపిలో వున్న తాటాకు ప్రతులు రెండింటిని సంపాదించారు. రామచంద్రశాస్త్రిగారు సుపసిద్ధ సంస్కృత పండితులు, ఆలంకారికులు అయిన రామగోవిందశాస్త్రిగారి కుమారులు. పండిత కుటుంబంలోనివారు కాబట్టే దీన్ని భద్రంగా కాపాడారు. ఎడిటర్కు అభించిన రెండు ప్రతులలోనూ ఒక్కటే సమగ్రంగా వుండినది. రెండవదానిలో క్షేధిల్లా లెక్కవగా వున్నవట!

రామాయణ కథను వివరించే కావ్యానికి "శ్రీహరి చరిత" మనే పేరు పెట్టడం కొంత వింతగానే కానవస్తుంది. హరి పంకంలో శ్రీకృష్ణుని కథయే కానవస్తుంది. ప్రథమ పరమేశ్వరుడు రచించిన హరి చరితంలో శ్రీకృష్ణుని కథే వున్నది. అది 248 శ్లోకాల చిన్న గ్రంథం. అడయార్ రైబరీవారు దీనిని ప్రకటించారు. చతుర్ముఖ కవి రచితమైన హరి చరితం మరొకటి వున్నది. దానిని జెంగల్ విషయాలిక్ సోసైటీవారు ప్రకటించారు. అది 994 శ్లోకాలవై 13 సర్గల కావ్యం. అందలి విషయమున్నూ శ్రీకృష్ణుని ఉదంతమే! శ్రీహరి చరితంలోని తొలి సర్గ మూడవ శ్లోకంలో గ్రంథకర్త "శ్రీహరి చరిత ముదారం రచయితు మనః:-" అని శ్రీరాముడు శ్రీహరి అవతారమనే విషయాన్ని వ్యక్తం చేశారు. అందువల్ల శ్రీహరి చరితమనే కొత్త పేరు వచ్చింది. రచయిత యింటి పేరు హరివారు కాబట్టి, ఆ పేరు కూడా గ్రంథానికి వుండాలనే సంకల్పంకూడా వున్నట్లు ఊహించవచ్చును.

హరి పద్మనాభశాస్త్రిగారు తూర్పు గోదావరిజిల్లా కోటిపల్లి నివాసులు. తండ్రి కామశాస్త్రి. తాత పద్మనాభశాస్త్రి. మత్తాత మల్లానాథుని. శ్రీహరి చరితకర్త అక్కడి సోమేశ్వరుని ఉత్తర పండర్యంలో త్రిపుర విజయ వ్యాయోగాన్ని రచించినట్లు తెలుస్తున్నది.

మదనలీలాదర్శన భాణాన్ని రచించిన పద్మనాభశాస్త్రి

దీని సర్గల చివరనున్న గద్యంలో "ఇతి శ్రీహరి పద్మనాభ శాస్త్రి విరచితే శ్రీహరి చరితే మహాకావ్యే" అని ఉంటున్నది. ఒక్క పద్మాచలన సర్గ గద్య మాత్రం "ఇతి శ్రీహరి కులతిలక పద్మనాభ శాస్త్రి విరచితే" అని వున్నది. చిత్రంపాదకులు వెంకటాచార్యగారు శ్రీహరి కులమంటే విష్ణుపునకు సంబంధించిన కులమని - అంటే యితడు వైష్ణవుడనీ, 'శాస్త్రి' నామం శాస్త్ర పండిత్యంవల్ల బిరుదుగా వుండవచ్చునని అభిప్రాయపడినట్లు హరి ఆంగ్ల పాద్యాలం వల్ల తెలుస్తున్నది. 'హరి' అనేది యింటి పేరు గైవి మతాన్ని సూచించే పదం కాదు. హరివారు వెలనాటి వైదిక కుటుంబానికి చెందినవారు. హరి పంకంలో వేద శాస్త్రాలలోనూ, సంగీత సాహిత్యాల లోనూ పేరుపడిన విద్వాంసులు నాటికీ, నేటికీ వున్నారు. ఈ కావ్య కర్త మొదటి శ్లోకంలో "వితరతు మతి మతినిమలాం సోమా సోమపతంస వామాంగమ్" అని పిర్యలికేసి, రెండో శ్లోక లో "కరవదనం తం కలయే" అని గణపతిని స్తుతించి తర్వాత సరస్వతిని స్తుతిస్తూ శ్రీహరిచరిత మనే పేరుతో రామాయణ కథను వ్రాస్తున్నట్లు చెప్పి నాలుగో శ్లోకంలో కథను ప్రారంభించాడు.

శ్రీహరి చరితం వకహారు సర్గల మహాకావ్యం. కాళిదాసాది మహాకవులు తమ కావ్యాలలో ఒక్కొక్క సర్గకు ఒక్కొక్క చందమును వాడుతూ, చివర మాత్రం విభిన్న వృత్తాలను వాడేవారు. ఇందుమించు మహాకావ్యాలన్నీ ఈ పద్ధతిలోనే వున్నవి. ఈ కావ్యంలో

మా అదినంది అంతవరకూ అన్ని సర్వలోమా ఆర్యాభందస్యే వాడబడింది చివరి శ్లోకం ఒక్కటి మాత్రం వ్యతీత పుత్రంగా వుంటున్నది. ఇందులో ఈ సయమం చక్కగా పాటించబడింది.

ఇందులోని మొదటి పదమూడు సర్వలోమా రామాయణం లోని యుద్ధకాండ అంతవరకూ - శ్రీరామ పట్నాభిషేకాంతం వరకూ కథ యూయబడింది. తర్వాతి మూడు సర్వలో ఉత్తరకాండ కథ వున్నది. గంధాంభంలో ఈ కథ ఎవరి కోరికమీద ఎవరు చెప్పినది లేదు. కాని, ఉత్తరకాండ కథ పారంభించినప్పుడు పద్మావతి సర్వ ప్రారంభంలో పార్వతీదేవి పరిమేళ్యుణ్ణి రామ రాజ్యాన్ని గురించి పత్ని చిన్మల్లు -

“శ్రీకైలజాథ నాథం శ్రీకైశ్వర్యం సమున్మతాః శోభన్తే
అహ పణయః సంతా మహాత్మ్యం బ్రాహ్మ రామరాజ్యస్య”
అనే ప్రథమ శ్లోకంవల్లనే తెలుస్తున్నది.

పద్మావతి సర్వలో వున్న కథ యిది - శ్రీరాముడు రాజ్యం చేస్తున్నప్పుడు ఒకప్పుడు అగస్త్యుని మహామునులు అతని గర్భం నుంచి లోకంబుకుడైన రావణుని, జయింపనలవికాని అతని పుత్రుడు ఇంద్రజిత్తునూ, యితర రాక్షసిధీరులనూ నశింపజేసిన అతని పరాకమాన్ని ప్రశంసించారు. పిదప శ్రీరాముని కోరికపై రావణుని వృత్తాంతాన్ని సమగ్రంగా యిలా వివరించారు: “రావణుడు మౌర్య మైన తపస్సు చేసి బ్రహ్మవల్ల వరాలు పొంది తన్ను ఎదిరించేవాడు లేక విచ్చలవిడిగా వివారించేవాడు. కుడేరుణ్ణి లంకనుంచి తరిమి, అతని రాజ్యం ఆక్రమించుకొని, పుష్పక విమానాన్ని అహరించాడు. ఇంద్రునివల్ల పరాభవం పొందగా ఇంద్రజిత్తు తపస్సుచేసి శివుని మెప్పించి వరం పొంది ఇంద్రుని ఓడించాడు. దురహంకారి అయిన రావణుడు కైలాసాన్ని కదిపి, శివునివల్ల గర్వభంగం పొంది, తర్వాత అతనిని స్తుతించి ఆ మహాదేవుని అనుగ్రహం పొందాడు. చంద్ర హాసాన్ని కూడా సంపాదించాడు. వేదసతివల్ల శాపం పొందాడు. ఒక మునివల్ల శాపం పొందాడు. అయినా దుశ్చేష్టితలు తగ్గలేదు. ఇంద్రుడు ను హింసలపాలు చేశాడు.”

అగస్త్యుడు యిలా చెప్పతూ పదిహేనవ సర్వలో కూడా రావణుని గురించి మరికొంత చెప్పాడు. ఆ వృత్తాంతాలలో వాలి సుగ్రీవుల వృత్తాంతం, వానివల్ల రావణునికి కలిగిన పరాభవం, రావణుడు బలివర్షకు పోయి, రాక్షసులకు నాయకత్వం వహించవలెనని ప్రార్థించడం, బలి తిరస్కృతి, శ్రీహరివల్ల పరాభవం వున్నది. అలా చెప్పి అగస్త్యుడు రామానుజుని పొంది మునిగణంతో కూడా వెళ్లిపోయాడు.

ఆ తర్వాత ఆ సర్వలో కథ యిలా వున్నది - శ్రీరాముని రాజ్యకాలంలో ధర్మం నాలుగు పాదాలతో పడుస్తూ వుండినది. (శంఖాకుడనే) శూద్ర ముని తపస్సు చెయ్యడంవల్ల బ్రాహ్మణ పుత్రుడు మరణించగా, శ్రీరాముడా మునిని చంపి బ్రాహ్మణ బాలుణ్ణి బ్రతికించాడు. విజయుడనే మంత్రివల్ల జనాపదాదు

తెలుసుకుని రాముడు సీతను పరిత్యజించాడు. ఆమెను వాల్మీకి మహర్షి ఆదరించాడు జానకీదేవికి అక్కడ కుశంపులు జన్మించారు. వాల్మీకి వారికి జాతకర్మాదులు నిర్వర్తించి, తాను రచించిన రామాయణాన్ని బోధించాడు.

శ్రీరాముని తీర్పును వివరిస్తూ చెప్పిన చిత్రమైన కథ యీ సర్వలో గమనింపవలసింది. సముద్రతీరాన వున్న ఒక చెట్టుమీద నివసిస్తున్న ఒక కాకి, ఒక గర్భ వివాహాన్ని గూర్చి అగవులాడుకొని తీర్పుకోసం శ్రీరాముని దగ్గరకు వచ్చాయి. తాను చాలా కాలంనుంచి ఆ చెట్టుమీద గూటిలో వుంటున్నాననే దోరణిలో కాకి - సముద్ర, పర్వతాలు విప్పటనుంచి వున్నవో అప్పట్నుంచి వుంటున్నానని చెప్పింది. గర్భ మాతం అక్కడ వున్నది విచ్చడిన దగ్గర్నుంచి గూడు కట్టుకుని నివసిస్తున్నట్లు చెప్పింది. శ్రీరాముడు ఒక్క షణం అలోచించి గర్భ వక్షమే తీర్పు చెప్పాడు. కాకి అసత్యవాది అని తోచింది. అతని తీర్పు యుక్తమైనదే! చెట్టు విచ్చడక పూర్వం నుంచి కాకి వున్నట్లయితే అది వేరేదోట గూడు కట్టుకొని నందాలిగా! చెట్టుమీద గూడు దానిది ఏలా అవుతుంది?

లవణసురుడు మునులను బాధిస్తూ వుండగా శత్రుస్యుడు ఆ రాక్షసుని సంహరించుట, భరతుడు గంధర్వుల నోడించుట, భరతుని పుత్రులైన పుష్కల రతులు మేనమామం రాజ్యాధికారాన్ని స్వీకరించుట, రామాశ్వమేధం, యాగాశ్వం వాల్మీకి ఆశ్రమం ప్రవేశించగా అవుడు దానిని బంధించుట, రామాదుల రాక, కుశుని యుద్ధ కుశలత, శ్రీరాముని మూర్ఖ, సీత యాగాశ్వాన్ని విడిపించి కుశలపు లను ఆశ్రమంలోకి తీసుకొనిపోవుట, రామాదులు మూర్ఖ తెలిసి, ప్రతి పములను ఎదుట కానక యాగాశ్వంతో, అయోధ్యకు పోవుట, వాల్మీకి మహర్షి కుశలపులతో యాగమునకు వచ్చుట, వాల్మీకి సీతాదేవి పవిత్రతను నిండు సభలో వెల్లడించుట. సీత భూదేవితో సహా తిరోధానం పొందుట, పశ్చిమాదులు శ్రీరాముని ఓదార్పుట, అనంతరం చాలించవలెనని శ్రీరాముణ్ణి ప్రబోధించుటకై దేవతలు కాలుణ్ణి పంపుట, బ్రాహ్మణ రూపం ధరించిన కాలుడు రహస్యంగా రామునితో దేవతల సందేశాన్ని చెప్పట, దుర్యోధనుని రాక, లక్ష్మణుడు దుర్యోధాగమనాన్ని రామునికి చెప్పి, తాను సమయభంగం చేసినందున లక్ష్మణుడు దేహత్యాగం చేయుట, కుశలపులకు రాజ్యాన్ని అప్పగించి శ్రీరాముడు స్వర్గ ప్రస్థానం చెయ్యడం చివరి సర్వలోని కథాంతాలు.

ఈ విద్యవహాళిని కొన్ని విషయాలను సంగ్రహించి, కొన్నిటిని విపులీకరించి యిందుతో కూర్చినట్లున్నది. బాలకాండ కథలో పుత్రతామేష్ఠిని గురించే వున్నదికాని అశ్వమేధ వృత్తాంతం లేదు. యుద్ధకాండలో కాలవేదిని గురించి చెప్పినపుడు విష్ణువగా తోస్తున్నది.

ఈయన శబ్దాలంకారపియుడు ఇంచుమించుగా ప్రతి శ్లోకంలోనూ అనుపాస కానవస్తూనే వుంటుంది. రచన వింత సరళంగా వుండుటవల్ల ఆ ఆంధకారాలు సున్నితంగానే కానబోయి

గని కటాపుగా తోచవు. క్రియాపద ప్రయోగంతో దిలలో వేళ్లు రావడమొంది.

వైనది. దీన్ని అడయారోలోని వరంత ముద్రణాలయంవారు ఎంతో చక్కగా ముద్రించారు.

రచనా వైశిష్ట్యాన్ని చూడడానికి ఒక్క ఉదాహరణ చాలు -

“స్మృతి యదా రామసా వం దాశరథిః పాదపంకజేన తదా, కాపాంతస్య పునరపి కాపాంతే మామపైష్వసి స్వప్నా”.

[ద్వితీయ సర్గ-17 శ్లో.]

అహల్యకు కపింబిన గౌతముడు అమెకు కాపాంతాన్ని తెలియ జేసు న్న పందర్బలతో ఈ శ్లోకం వున్నది. ఈ రీతిచే యిందలి శ్లోకాలన్నీ పరశక్తిలిలో వుండి సులభంగా అర్థనవుతూ వుంటాయి.

ప్రాసెసర్ వేంకటాచార్యగారు చక్క తీసికోకపోతే యీ గ్రంథం యంత వేగంగా వెలుగులోకి వచ్చేది కాదు. వారి పీఠికా అంశ్చ కలు స. శీతలకు, సరిశి ధర్మలకా ఎంతో ఉపయుక్త

మరుగుపడిఉన్న ఒక అం ద విద్యవ్యూహాని కావ్యాన్ని యాన ద్భారతంలోనే రాకుండా ఖండాంతరాలలోకూడా వ్యాప్తికి తెచ్చే పదా శకుల యొక్కయు, సంపాదకుల యొక్కయు ప్రయత్నం ప్రశంస నీయం.

మ. వారెనరైవా ముట్టి ఉత్తమ గ్రంథానికి ‘ముందుమాట’ వ్రాస్తే - “ఓట్టి విజయై న గ్రంథాన్ని పరిష్కరించి ప్రచురింప జేసిన స పాదకులు అద్భుతవంతులు” అని వాసివుండేవారు. దీనిచే మున్నుడి వ్రాసిన విదేశీయ విద్వాసులు టౌరంటో విశ్వవిద్యాలయంలో భారతీయ భాషల విభాగానికి అభ్యర్థులూ, సంస్కృత విభాగంలో ప్రొఫెసరూ అయిన వి. కె. వార్కరు దొరగారు “ఓట్టి సంపాదకుడు తన గ్రంథానికి లభించి నందున అనుభవోక నివాసియైన గ్రంథకర్త ఎంతో అద్భుతవంతుడని చెప్పవలసి ఉన్నా లన్నారు. అయినప్పటి ముమ్మాటికి సత్యం.

వి ది వ క్రి షే

శ్రీ వసంతరావు వేంకటరావు

ఆత్మార్థ మెల్ల
అహ మద్ద తోసు,
అహమ దర్శించు పు
దాత్మకం విదన్తు.

విశ్వాన మెత పంక
పుద్గి యశామంప,
పంశయాశోక పం
సంక్షేప పెట్టు.

మమ నిలకడమైత
దమకొన్నయపును,
చెదరి దుస్వస్థులు వైపు
శిశుముగ పాడు.

మమ చేద్రక్షకం,
మనరించువపుడు,
దాచాలు పీడ్చిస్త
వై వేగించు.

మమ సరిట్టు సా
ధన వెవో తెలియ,
దిగదిసమృద్ధ్యాన
మనరించు లేదు.

కాంత నాశించి ఏ
క్రాంతి కొరంగ,
ప్రభులు వ్యాపించి ఏ
ప్రంతం కలిగించు.

గ్రాణై కూర్పున్న
పున్యా సమయాన,

భోగదాంత సం
పూర్ణముగ పట్టు.

మంచి చే దామంచు
మందడుగు వేయ
నెంచి ముచ్చడు పేర
మించుకయు పాడు.

దమ జోలనే వెళ్ళ
బాడనుపొళ్ళ,
పకివడిగ అటు వైసె
నది ఉచ్చు మును.

అలవుగా మంచి తె
గ్గల తెచ్చును ఒకమ
విరాళం ద మంచి
దించు సజడమనం.

నిజాయితీ

శ్రీ పి. యన్. శాస్త్రి

“బాబూ వెళ్ళిన పని ఏమైందిరా?” సుందరమ్మగారు కొడుకు రామచంద్రాన్ని ప్రశ్నించారు.

“ఏమవుతుంది? నా మొహం అయింది. మళ్ళీ మామూలు తరంగామే! ఈయనగారు ఆ యంటర్వ్యూ చేసే అసీనరుగారి కొడుక్కి చాలేజీలో సీటు కోసం రికమెండేషను చెయ్యలేదుట! ఇప్పుడా కష్ట తీర్చుకున్నాడు! ఉద్యోగం లేదు పామ్మన్నాడు!” రామచంద్రం ఆక్కసుగా అని తోసిలికి వెళ్ళాడు.

కొడుకు యీ యంటర్వ్యూలోనేనా పెద్దతప్పు చేస్తే వుద్యోగంలో స్థిరపడరాదని అనిచిన పరమేశ్వరరావుగారు ఆల్టి కొడుకుల సంభాషణ విని నిట్టూర్చారు.

పెద్దకొడుకు రామం బియ్యే ఫస్ట్ క్లాసులో పాసయ్యాడు. తగినంత లోకజ్ఞానం వుంది. తప్పుకుండా వాడికి వుద్యోగం దొరుకుతుందని తాము అనిపించడంలో తప్పులేదు! కాని తన ప్రవర్తన కొడుకు జీవితం మీద ప్రభావం చూపించడమే బాధగా వుందాయనకి.

పరమేశ్వరరావుగారు చాలా పెద్ద ఉద్యోగమే చేసి రిటైరయ్యారు. ఉద్యోగిగా నిష్కలాంటి మనిషిని పేరు చెప్పుకున్నారు. తన వాళ్ళు, ఆర్థికులు అని పక్షపాతం చూపకుండా ఉద్యోగ జీవితం గడవటం అయినకే చెల్లింది. అందుకే వొక్కప్పుళ్ళను పై అధికారుల ఆగ్రహానికి గురయ్యి, విద్యుదా వల్లదానికి సుముఖత చూపి ప్రదేశాలకు బదిలీ చేయబడి వుద్యోగాన్ని నిర్వహించారు. ప్రభుత్వ మిచ్చిన జీతంతోనే పాడుపుగా వాడుకుని, రిటైరయ్యేదానికి కొద్దిగా మాత్రమే డబ్బు నిలవవేసుకోగలిగారు. ప్రస్తుతం అడబ్బే సంపాదం గడవడానికి వుపయోగపడుతోంది. కొడుక్కి వుద్యోగం దొరక్కపోతే అది తొందరలోనే ఖర్చయిపోతుంది. ధరలు ఆకాశాన్ని అంటుతున్న యీ రోజుల్లో వచ్చే కొద్దిపాటి పెన్షన్ డబ్బులు యేమూలాకి? పైగా వయోపావైన కుమార్తె వివాహం వాకటి చెయ్యాలి! అందుకనే కనిపించిన ప్రతి వుద్యోగ ప్రకటనకూ కొడుకుదేత అప్పికేషను పజేయిస్తున్నారు.

“భోజనానికి రండి. తరవాత తీరిగ్గా కూర్చుని ఆలోచించుకుందురుగాని!” సుందరమ్మగారు నవ్వుతూఅంది.

“చిన్నబ్బాయి యింకా రాలేదా? అమ్మాయి యెక్కడకు వెళ్ళింది?” పరమేశ్వరరావుగారు ప్రశ్నించారు.

“చిన్నాడు బాపిరెడ్డిగారింటికి వెళ్ళాడు. వాళ్ళబ్బాయి పుట్టిన రోజుట. ఆలశ్యంగా వస్తానన్నాడు. కమల లక్ష్మణరావుగారమ్మాయిలో కలిసి సీనియారిటీ వెళ్ళింది. సుందరమ్మగారు జూబిలీచ్చింది. లోచిన్నా లేవాడు పరమేశ్వరరావుగారు.

చిన్నరాడు కుమార్ బియ్యస్సే పైన్స్ పరీక్షలకు వెళ్ళాడు. చదివింది వొట్టి బియ్యస్సేయే అయినా వాడి కోరికలు, అడ్డెలు చాలా పెద్దవి. ధనికుల విలాస జీవితాలు చూసి ఎప్పటికైనా తనూ వాళ్ళలా వుండగలగాలన్నది వాడి కోరిక. ఆ లక్ష్యం ఏప్పుడూ వాడి కళ్ళలో మెరుస్తూ వుంటుంది. చాలాసార్లు తను వాడి దృక్పథం మార్చటానికి ప్రయత్నం చేశాడు. కాని ప్రయోగం కనపడలేదు.

టాటూరు కమలదంలా అదో పడ్డం. విద్యుదా ఏదో ఒకలో చిన్నా వుంటుంది. అమె ఊహ లేమిటో ఎవ్వరికీ తెలియ నివ్వదు. అప్పడప్పుడమే కళ్ళల్లోని సంరోషపు మెరుపులు లోంగి చూస్తుంటాయి. కారణం అడిగినా చెప్పదామె. అప్పుడప్పుడు వచ్చే ఆ సంరోష తరంగాల వెనుక కారణం కనిపెట్టాలని ఊహ వచ్చినా రానుందికో కారణాలడిగి ఆమెని ఏసిగించలేక పోయాడు.

భోజనం చేస్తున్న పరమేశ్వరరావుగారి మనస్సు తన పిల్లల గురించే ఆలోచిస్తోంది. బయట తనివెత కరుకు మనిషిని పేరుచెప్పుకున్నా పిల్లలద్గర కొచ్చేసరికి చాలా మెత్తగా వుండేవాడు. వాళ్ళమీద ప్రేమవల్ల వాళ్ళని పాడచెయ్యకు గదా అనుకుంటూ వుండేవాడు. కాని దేవుని దయవల్ల పిల్లలంతా చక్కగా చదువుకున్నారు.

“మీ భోజనం అయిపోయి పావుగంట అయింది. ఇంక లేవరా అక్కణ్ణించి?” సుందరమ్మగారు నవ్వుతూనే హెచ్చరించింది.

“లేస్తున్నా. లేస్తున్నా” తడబడుతూ బయటకు వెళ్ళి చెయ్యి కడుక్కున్నారు.

తరువాత మంచంమీద పడుకున్నా అయినని ఆలోచనలు వడలలేదు. చిన్న వుద్యోగంలో చేరిన తను నిజాయితీ, ప్రతిభల ఆధారంగా పెద్ద వుద్యోగంలోకొచ్చాడు. తన పిల్లలందరికీ నిజాయితీ పరమ పనిత్రమైనదనీ, ఆరాధించవలసినదనీ నూరిపోశాడు. తను నమ్మి ఆరాధించిన నిజాయితీ యీ కాలానికి పనికిరాదా? సోటియలిస్ట్ పరుగులు తీస్తూ విలాగో, వొకలాగ. ధనం, సుఖం సంపాదించుకోవాలనుకునే వేటి సమాజంలో నిజాయితీ ముడికి గురైబండలా రుస్తూ

రవుతుందా? తను నిప్పుడో నీటకు రికమెండు చెయ్యలేదని తన కొడుకు సతిభిని, యోగ్యతల్ని కాదనడం యే యుగ ధర్మం? రాతి అంతా పరమేశ్వరరావుగారికి లెన్నగా నిద్రపట్టలేదు.

మర్నాడు పుడయమే బజారుకు కూరలకు బయలుదేరిన పరమేశ్వరరావుగార్ని కారాపి పలకరించాడు, ఆయన కింద పని చేసిన వెంకటరావు.

“బావున్నారా పరమేశ్వరరావుగారూ? మీ పెద్దబ్బాయి ఏం చేసు న్నాడు? చిన్నరాడు ఏం చదువుతున్నాడు? మీ అమ్మాయి పెళ్ళి చేశారా లేదా?” అన్నాడు.

తనని కారులోకి రమ్మనకుండా, తానూ కారు దిగక పళ్ళు లడుగుతున్న వెంకటరావు, కునింస్కారానికి పరమేశ్వరరావుగారి వాళ్ళ భగుమంది. అయినా అణచుకున్న కోపంతోటే, మర్యాదగా జవాబిచ్చాడు.

“అదేమిటి మీ వాణ్ణి బియ్యేతోనే ఆపేశారా? చాలా ‘ఇంటిలి జెంట్ చాప్’ కాదండీ? అరే! అలా చేశారేమిటి? మా అబ్బాయిని సారెన్ పంపించా. అమ్మాయి యం. బి. సైన్స్ లో కొచ్చింది” అన్నాడు వెంకటరావు మునిముసి నవ్వుతో.

పరమేశ్వరరావుగారికి వెంకటరావు ధోరణి బాగా చిరాకు కలిగింది తన వచ్చితి, స్థామతా తెలుసుండే వెంకటరావు యిలా మాట్లాడటం తన నిజాయితీని, తనని, యెచ్చేవా చేయటానికే అని ఆయన గ్రహించారు. ఒకటి రెండుసార్లు వెంకటరావు మీద వచ్చిన పిటీషన్లు, కంప్లెయింట్లు గురంచి అతన్ని హెచ్చరించి, వార్నింగ్ ఇచ్చినందుకే యీ బాధ అతనికి ఇప్పుడు అవకాశం వచ్చింది కదా అని మురిసిపోతున్నాడు.

“ఎక్కడ ఎవరితో మీకేం అర్జంటు వసులున్నాయో! తొందరగా వెలి చూసుకోండి సావం!” అంటూ జవాబు నాశించకుండా ముందుకి సాగిపోయారు పరమేశ్వరరావుగారు.

పరమేశ్వరరావుగారి మాటల్లో వ్యంగ్యం చూరుక్కుమని తగిలింది వెంకటరావుకి. “హూ! చింతచచ్చినా పులుపు చావలేదు” అని తనలో గొణుక్కున్నాడు వెంకటరావు.

“పోనీవోయ్ కారును!” అంటూ డ్రైవరుమీద విసుక్కున్నాడు

బజార్లో తిరిగి తిరిగి యింటికి వచ్చిన పరమేశ్వరరావుగారికి తన పెద్ద కొడుకు రామచంద్రం ఏదో దీర్ఘాల్చనలో వుండటం నిపించింది.

“ఏమిటోయ్ అంత గట్టిగా ఆలోచిస్తున్నావు!” తెచ్చి పెట్టుకున్న నవ్వుతో కొడుకు నడిగిరాయన.

“ఈ యింటో నేను పుట్టకుండా వుంటే ఎంత బావుండేదా అని ఆలోచిస్తున్నాను!” విసురుగా వచ్చింది జవాబు.

కలుక్కుమన్న మనస్సులో: “ఏం జరిగిందో చెప్పనోయ్ వెలి నాయనా!” అని బుజ్జగించారు కొడుకును ఆయన.

“ఇంతకుముందే నా క్యాన్సరుతోకడు కారులో మన యింటి కొచ్చాడు. వాళ్ళ నాన్ననారి ‘ఇన్ ఫ్యూయన్స్’ వల్ల వో పెద్ద కంపెనీలో బ్రాంచి మేనేజరు పోస్టు వచ్చింది వాడికి. నేనింకా పుద్యోగంలో చేరలేదని తెలిసి బాధపడ్డాడు. వాళ్ళ కంపెనీలో కొన్ని పెంపరరీ గుమాస్తా పుద్యోగాలున్నాయని, ముందు దాంట్లో చేరితే తరవాత వేరే మంచి పుద్యోగంలో చేరటానికి సయత్సం చెయ్యచ్చని చెప్పాడు. నరేని అతనికూడా బయలుదేరి వెళ్ళి వాళ్ళ జనరల్ మానేజరును కలుసుకున్నాను. క్వాలిఫికేషన్లు అన్నీ సరిగ్గానే వున్నాయన్నాడు. అను కంపెనీలోనే తరవాత వో పెద్ద పోస్టు కూడా యిస్తానన్నాడు. అన్నీ అయ్యాక నేను ఫలానావారి అబ్బాయిని అని తెలియగానే...” రామచంద్రం చెప్పటం ఆపేశాడు. అతని కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి.

“పరవాలేదు! ఏమన్నాడో చెప్పు బాబూ!” ఆందోళన చెందుతున్న మనస్సుతో అడిగారు పరమేశ్వరరావుగారు.

“మీ గురించి చాలా ఆసక్యంగా మాట్లాడాడు వాళ్ళ కంపెనీ లైసెన్సుకు పెట్టిన దరఖాస్తు ఏమైందో కనుక్కోడానికి వెడితే మీరు అతన్ని గౌరవించకుండా గెడాట్ అన్నారు కదా! అందుకని ఆ మాటే యిప్పుడు నా మీద ప్రయోగించాడు” అని కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు రామచంద్రం.

ఆ కంపెనీ పేరు, ఆ జనరల్ మానేజరు పేరు కనుక్కున్న పరమేశ్వరరావుగారికి అనాటి సంఘటన వెంటనే గురుకొచ్చింది.

తన రూములోని నీటు దగ్గరకు వస్తూనే “మీది మీరు తీసుకుని, మాది మాకు సారేయండి సార్!” అని వెకిలిగా నవ్వుతూ జేప్ బాగ్ లో చెయ్యి పెట్టిన అతన్ని చూసి తను కోపం ఆపుకోలేక పోయాడు. ఒక్కెరుగని కోపంతో “గెడాట్! బ్లడ్ షూల్ అని!” పెద్దగా అరిచాడు. అది అయిదారేళ్ళ క్రిందటి సంఘటన. తన మీద కోపం తనకొడుకుమీద తీర్చుకున్నాడా ఆ మేనేజరు? మనుషులు వారి మధ్యపున్న సంబంధ బాంధవ్యాలు తప్ప సతిభ, అడ్డతల అవసరం లేదా నేటి పుద్యోగానికి? తను పుద్యోగంలో చేరినప్పుడు ఆఫీసర్లంతా రాగధ్యేషం కవితంగా పున్నట్టు కనిపించారే!

“ఊరుకో రామం. బాధ పడకు. నీ సతిభకు తగిన

పుద్గంగ అలభ్యంగానైనా దొరుకుతుంది" ఓదర్పారాయన బదు వెక్కిరిస్తూ పునఃస్మరణ.

తెల్లవారి యంతసేపయినా యింకా యింటికి రాని చిన్నకొడుకును గురించి ఆలోచిస్తూ పుండగానే చిన్నకొడుకు రావడం జరిగింది.

"ఏమోయ్ యంత ఆలభ్యం అయ్యింది?" కుమార్తెను మామూలుగానే పిలిచేవారు పరమేశ్వ రావుగారు.

"ఊ! అయింది! అంటూ యింటోకి పోతున్నాడుకుమార్తె.

"రాకండా ఎక్కడికెళ్ళావ్?" మళ్ళీ పిలిచేవారు.

"మీ సంతోషాలున్న స్థలంలోకి వాస్తూంటా!" అంటూ నిద్రలేని ఎరుని కళ్ళలో తండ్రికినే వోసారి చూసి, లోపలికి నడిచాడు కుమార్తె.

'అంటే యీ యింటో మీ సంతోషాలు లేవనేగా!" అనుకున్నాడు పరమేశ్వరావుగారు. సాహస్య జీవితం ఈనాటి పిల్లలకు నచ్చట లేదా? రారాణం నిమిటి మనిషి పున్నంతలో తిని, మన శ్యాంతిలో జీవించటమే గానవ జీవితానికి సార్వకాల అని ష్వానా తను పిల్లల కందరికీ దోధించాడు. మనిషి అధిక సుఖాలు కోరుకొనటం సహజమే కాని తన పరిధికి మించిన ఆశలు కూడవు కదా? దీనివల్ల మనశ్శాంతి లేకపోవటం తప్ప ఉపయోగం వుండదు ఈ విషయం పిల్లలెప్పుడైనా మర్చిపోతుంది? అని అలభ్య అండ్లు విడిచిపోవాలన్న తన వాదన రైతువా?

"ఏమిటో! చెప్పటం వరకే తప్ప మనం ఎవరి భావాల్నీ, అచరణ లనీ చూడరే!" నిట్టూర్పులు పరమేశ్వ రావుగారు.

"ఏమిటో! ఈవేళ అమ్మాయిని మాడటానికి పెళ్ళివారొస్తారన్నాడటా! మరిచే పోయాడు!" భార్య సుందరమ్మ మందలింపుతో ప్రస్తుతంకోసా రాయన.

"లవ్వనవ్వను! ఆ విషయమే మర్చిపోయాను! అమ్మాయిలా పిలు!" అన్నారు.

లోపలికొచ్చిన కమఃలో "అమ్మా కనలా! సాయంకాలం కాసే యింటో వుండుతల్లీ!" అన్నారు. సంగతి తెలిసిన కమః "అలాగే లెండి!" అని తల ఎగరవేసింది; యిలా పెళ్ళి మాపులు అనుకోవటం యిది పద్దోసారి గనక.

పెళ్ళికొడుకు ఏ. జీ. ఆఫీసులో యు. డి. సి. గా చేస్తున్నాడు. అంద చందాల కంటే డాబ్బా దర్పం హెచ్చు. తన మట్లా లలో వొకరి వొకరి డివల్ల ఆ నయంధంకై వెళ్ళి మాట్లాడినవ్వారు. ఆ మట్టమే సాయం తం పెళ్ళివారిని లీరుకు వస్తున్నారు. "ఈ సంబంధమేనా కుదిరితే నా భారం తీరుతుంది" అనుకుని నిట్టూర్పు రాయన

సాయంకాలం పెళ్ళి మాపుల తలంగం ముగిసింది. "మరి

కట్నాల విషయంకూడా తేల్చేసుకుంటే..." నానాడు మగ పెళ్ళి వారి తరపు పెద్దమనిషి.

"ఆ సంగతులు ముందు గదిలో మాట్లాడుకుంటూ రండి' పరమేశ్వ రావుగారి చుట్టం ముందు గదిలోకి దారి తీశాడు.

"మంచి సాంప్రదాయం వున్న కుటుంబం. పిల్ల అందంగానే వుంది. పి యు సి. చదువుకుంది. ఏదో నామకార్తం వో అయిదు వేలు కట్టం యిస్తారు. అన్నీ దాంట్లోనే సర్దుకోవాలి" అన్నాడు ఆయనే మగ పెళ్ళివారిలో.

"ఏమిటి? ముప్పై అయిదువేల? మా సంగతి మీకు తెలిదా? కనీసం ఓదిహేతు వేలు కట్టం లంచే నేనాని పేం అసలు పిల్లని మాడటానికే బయలుదేరటంలేదు! రిటైరేషన్ పెచ్చ అసలు గారి కూతురుకదా, అందులోనూ వొక్కరై, కదా! కనీసం యిక్కడ వేయిచా యిస్తారనే పుట్టేటలో వచ్చాం. ఇదేమిటి యిలా అంటున్నారు? పోస్టలాదకండి!" ఇప్పుడున్నాడు మగ పెళ్ళివారి తరపు పెద్ద!

"పరమేశ్వ రావుగారు సభ్యకాలపువారు. నిజాయితీ కులారు. ఉద్యోగంధ్వరా అసీసాస్తులం సంపాదించలేదు. ఉన్న సావిదెంటు ఫండు డబ్బులోంచే కూతురు పెళ్ళి చెల్లుస్తారు. కనీసం మీరు ఆ అయిదువేల వొప్పకోవాని ప్రార్థిస్తున్నాను" పరమేశ్వ రావుగారి చుట్టం మగ పెళ్ళివారి తరపు పెద్దమనిషిని పట్టుకుని బ్రతి మాలాడు.

"చాప్రారేవయ్యా చెప్పిచ్చావు! మాట రావలసింది దబ్బు ఆయన నిజాయితీ పరుడైతే ఆ నిజాయితీకి మెచ్చి వచ్చేవాడికిచ్చి, చేసుకోమను ఆ కూతుర్నీ! డబ్బుకి ఇచ్చుండదు!" మగ పెళ్ళివారి పెద్దమనిషి ధుమధుమలాడుతూ బయటకు నడిచాడు. మిగిలినవాళ్ళు ఆయన్ను అనుసరించారు.

పరమేశ్వ రావుగారు అనాక్కయి నిలబడ్డారు.

కమఃకు, లోపలివాళ్ళకు యీ గొడవలూ వినిపిస్తూనేవుంది. కండువారో ముఖం అడ్డుకుంటూ లోపలికొచ్చిన తండ్రికినే నిలకనగా చూసి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది కమః.

సాయంత్రమంలా మరిపోయినట్టు యింటో లిరుగుతున్నారని పరమేశ్వ రావుగారు. తన పుద్గంగ జీవితమంతా కళ్ళముందు లిరుగు లోంది. "నివ్వలాంటి పరమేశ్వ రావు" అని పేరు లెప్పుకొన్నందుకు ఏంతో గర్వించాడు తను. వచ్చిన పేరును నిలబెట్టుకోడానికి శత విధాల ప్రయత్నించాడు అనుడణం అన్నిలో నడకే అయింది తన పుద్గంగ జీవితమంతా! లవ్వడందరూ తనను మెచ్చుకున్నవాళ్ళే. పొగడినవాళ్ళే! మరి యిప్పుడెందుకీరా అవులోంది? అధికారం పొగడే నిజాయితీకి విరువ తగ్గుతుందా? నిజాయితీగా బతకటం, చేరకక పోవటానికి పర్యాయనదంగా మారుతుందా? ఏమీ అర్థంకావటం లేదనుకుని తల పట్టుకున్నారు పరమేశ్వ రావుగారు.

రా తి ఎనిమిది గంటలవేళ కొడుకు రావడం గ్రం బట్టలు పెట్టిలో సర్దుకుంటూ కనిపించాడు.

“వెక్కడికయ్యా ప్రమాణమవుతున్నావు” మరీగా పలక
రీంచారు కొడుకులు.

“మీ నిజాయితీ ప్రధానం నా భవితంపై వదనం దూర
నీకి!” తక్షణంగా జవాబిచ్చాడు రామం.

“అంఠే!” అన్నారు పరమేశ్వరరావుగారు. అంతకుండు
పిమ్మటలో రోదం!

“వచ్చి విసిగించకండి నాన్నగారూ! మీరు నిజాయితీ అని
పట్టుకు ప్రాధాన్యత, నేనూ నా పుష్పాల్లా ఫారెన్ వెస్టింగ్ చే
వాడని. పెద్ద చదువు చదివి పెద్ద ఉద్యోగం చేసుకునేవాడిని. మీ
నిజాయితీ భర్తామా అని అధికి అని చిన్న పుద్యోగంకూడా సంపా
దించుకోలేక పోతున్నాను” వేసిగా నవ్వింది జవాబు!

“నాయనా! నా అంతరాత్మను సంతోషి, పరచకుండా
మరేదో చెయ్యటం అత్యు దోహం కాదురా?” దీనంగా ప్రశ్నించారు
పరమేశ్వర రావు.

“అంతరాత్మను తృప్తి కలిగించటంకూడా నాన్నగారూ మీరు
లేండి! మీ అహంకారానికి తృప్తి కలిగించటం! నేను నిజాయితీ
పరమార్థ అనిపించుకోవాల్సి స్వార్థంతో మీరు మీ పిల్లల దీనిరాల్సి

నాశనం చేశారు. కరుణగా, నిజాయితీగా ప్రవర్తించుకుని చుట్టూ
పున్న మనుషులకూ మీ ఎంరో అధికుణ్ణని వూహించుకుని, మీ చుట్టూ
పున్న సంఘంలో, మనుషుల్లో సంబంధాలు తెంచుకున్నారు. ఎన్నో
రోజు వీ అక్కరా లేకుండా మొండిగా బలకగలం అకుటనేనాళ్ళే
నిజాయితీ పట్టుకు ప్రాధాన్యత నాన్నగారూ! మీ పిల్లల
అవయవాలు, కోర్కెలు దగ్గించుకోమని శాసించే అధికారం మీకులేదు.
జన్మ నిచ్చినందుకు వాళ్ళ కోర్కెల్ని తీర్చడం మీ విధి! చేకూడు
అనుకున్నప్పుడు జన్మ నివ్వటమే నేరం! మీ అహంకార సంతోషి కోసం
మా జనుకుల్ని బుగ్గి చేశారు! మమ్మల్ని లోకంలోకి తీసుకు రాకుండా
మీరు మీ అంతరాత్మ పరారమే సందరించి వుంటే ఎంరో సాలో
పించి వుండేదాళ్ళం! మీరేదో ఒక ఉద్యోగం దొరికింది కనుక నిజా
యితీ పూజించారు! అసలు ఏ ఉద్యోగమూ దొరకని నే నేమని
పూజించను? అందుకే మీ పేరూ, మీ నిజాయితీ తోడేమి దూర
దేశం వెక్కడికైనా పోయి నా అశ్వస్థ్యం పరీక్షించుకుండా మనుకుం
టున్నా! విషయం కలిగితే విమర్శి మర్నీ కల సుకుంటూ!”

పరమేశ్వర రావుగారి నమస్కరించి రామచంద్రం పెట్టిలో
అడుగులు వేసి పోయాడు

ఆ పాటాత్మంతులన నుండి, అలాగే సహజపు తాకిడి నుండి

మా కాతాదారులకు ఈగాది శుభాకాంక్షలు

మీ సరుకులను మా సందర్శనకు విప్పగించండి!

కమర్షియల్ గూడ్స్ ట్రాన్స్ పోర్ట్స్ (Regd)

అడ్మినిస్ట్రేటివ్ అఫీసు :

107, తంబుచెట్టి వీధి,

మద్రాసు-1.

ఫోన్ నెం 24485 & 25748

హెడ్ క్వార్టర్స్ :

కాతాపేట, ఏ బి నెం 89,

గుంటూరు-1.

ఫోన్ నెం. 20560.

సీటీ బ్రాంఛులు: హంటర్‌రోడ్, 11 బి, అర్విమ్మూర్ వీధి, ఫోన్: 88594.

బుకింగ్ ఆఫీసు: మద్రాసు-1. 304, తంబుచెట్టి వీధి, ఫోన్: 22648.]

అంబర్నూర్: యంగ్స్ట్రీటులో ఎస్టేట్.

వల్తాక్స్ రోడ్: 173, రాజకవలె వీధి.

బొంబాయి: 20, టిల్లు చెంగారావర వీధి, ఫోన్: 338837.

మరియు బ్రాంఛులు: దొంగులూరు, ధైనుూరు, ఎర్నాకుళం,

అంధ్రప్రదేశ్ అంతటా గల వు.

శేరుకోటానికి పరమేశ్వరరావుగారికి చాలా సమయమే పట్టింది. తన కొడుకు వెళ్ళిందే నిజమా? అవసరమైతే దానికిన్న ఎక్కువ కరుకుగా వ్యవహరించాడతను? అందరిలాగా తనూ వుండి వుంటే సంఘంలో తన బిడ్డల స్థానం పదిలమయ్యేదా? తన స్వార్థానికి పిల్లల జీవితాల్ని బలి చేశాడా? మారుతున్న కాలపు సోకడను తను గుర్తించలేక పోయాడా? నిజాయితీగా వుండటమే నేరమా?

“ఏమండి చిన్నవాడి పుత్రరం సంపించాడట” అన్న సుందరమ్మగారి మాటల్ని ప్రపంచంలో పడ్డాడు పరమేశ్వరరావుగారు. తెలియని భయంతో వణుకుతున్న చేతుల్ని పుత్రరం విప్పారు.

“వాళ్ళగారూ! ఈ పుత్రరం మీ కంటే సమయానికి నేను మదాసు వెళ్ళే రైల్వే వుంటాను. నా స్నేహితులు కొందరి చేత వో ఫిలిం కంపెనీ పెట్టిస్తున్నాను. వాళ్ళ డబ్బుతోనే నేను పెద్ద వాణ్ణి అవటానికి వయస్సిస్తాను! నేను తప్పకుండా వెళ్ళాలనే నా విశ్వాసం! పిచ్చి వాళ్ళగారూ! నిజాయితీ యీ కాలంలో ఎవరికీ అక్కర్లేదండి మీ నిజాయితీ యీ రోజుల్లో మీకెంత సాయం చేసిందో చూశాకే యీ నిర్భయాని కొచ్చాను. డబ్బును బట్టే నేటి సంఘంలో వ్యక్తుల గుణగణాలు పకాశిస్తున్నాయి. డబ్బు లేనివాడి నిజాయితీ ఎందుకూ కొరగదు! డబ్బు సంపాదనే ఆదర్శంగా పెట్టుకుని యీ రోజుల్లో జయించటానికి బయలుదేరిన నన్నాశీర్వాదిలవరూ?—

ఇట్లు;

మీ కుమారుడు,
కుమార్

అనివుందా పుత్ర రంలో.

“బాబూ! నా మనస్సాక్షిని, నేను నా జీవిత కాలంలో మీరే లేకపోయాను. నీ మనస్సాక్షి నీకేంవెలితే అలా చెయ్యడానికి హక్కుంది నీకు! నిమిషం అశీర్వాదం నీన్ను?” బాధగా కళ్ళు మూసుకున్నా రాయన.

“ఏమండి చిన్నవాడేం రాశాడండి?” ఇంగరూగా అడుగుతూ వచ్చింది సుందరమ్మగారు అవిడ చేతిలో మరో మహాపుత్రరం వుంది. “ఏంలేదు సుందరం! మదాసులో వాడికేదో వుద్యోగం దొరికేలా పెట్టుకుని రాయబడింది కథ.

వుందిట, అందుకని మదాసు వెళ్ళాడు!” బాహుళంగా నవ్వు రాయన.

“రాముడు వెళ్ళిపోయాడండి! ఏడూ వెళ్ళాడా? అమ్మాయి గదిలో యీ పుత్రరం వుంది. అదీ ఎక్కడికీ వెళ్ళిపోలేదుకదా?” వచ్చే కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ ఆందోళనగా అడిగిందామె.

“చిట్టి తల్లీ నువ్వేమని వుపదేశించబోతున్నావ్?” అనుకుంటూ ఆ పుత్రరం విప్పారాయన.

“వాళ్ళగారూ! మీకు చెప్పకుండా పెళ్ళి చేసుకున్నందుకు త్షమించండి నన్ను. నా క్లాస్ మేటు సోమేశ్వరరావు నన్ను ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకునేలా చేశాను. ఇలా రాసినందుకు ఆభ్యర్థనకండి! ఈ రోజుల్లో కొంత మోసం, మరికొంత నటన ఉంటేతప్ప మనస్సి సంఘంలో పైకొచ్చి నుఖంగా బ్రతకలేదు. సోమేశ్వరరావు తండ్రి నానా వ్యాసారావు చేసే లక్షలు సంపాదించాడు. ఈ రోజు అందరికీ లక్షలుకనిపిస్తాయేకాని వాటి సంపాదన వెనకవున్న నైచ్యం కనబడదు. ఆ లక్షలు, అవి యిచ్చే సాంఘికహోదా కోసమే నేను సోమేశ్వరరావును ప్రేమించినట్టు నటించాను. అనకున్నది సాధించాను. వెర్రి వాళ్ళ గారూ యీ రోజుల్లో నిజాయితీకి విలువలేదండి! కనక మీరిష్ట బోయే స్వల్ప కట్నానికి వాకు వివాహం అయ్యే అవకాశము లేదు! కనుకనే యిలా చేశాను. మీ నిజాయితీ నేను చేసిన మోసాన్ని అసహ్యించుకున్నా, మీ పితృ హృదయం, నన్ను త్షమిస్తుందనే ఆశిస్తాను. మీ ఆశీర్వాదనకొసం ఎదురుచూసే—

మీ కుమార్తె
కమల.”

“ఏమండి కమల యేం రాసిందండి? ఎక్కడికేనా వెళ్ళిందా?

నిన్నుచూస్తుంది?” ఆత్మతతో అడిగింది సుందరమ్మగారు.

“కమల తన పెళ్ళి తనే చేసుకుంది సుందరం! ఈ ముసలి తండ్రి అనవాయిత గుర్తించింది”

కన్నీళ్ళు బయటకుబికాయి ఆయనకు!

(అత్యవసర పరిస్థితి ప్రకటనకు ముందున్న పరిస్థితుల్ని కృష్ణిలో రచయిత.)

బొడు కాబట్టి, అతను అస్తిని చేరబెట్టడంలేదు; అందువల్ల అతను బ్రహ్మదానికి, సంతానాన్ని కవడానికి కావలసిన శక్తిని సమకూర్చేదాన్ని పొందడానికి అవసరమైన పరమనల్ వేతనంలో మిగిలే సంపద ఉండదు కాబట్టి, దాన్ని తీసివేసే ప్రశ్న లేదు. అయితే శ్రామికుడు మూలధనాన్ని పెంచడానికి, పారిశ్రామిక పాలకవర్గం ప్రయోజనాల కొరకు జీవించి పనిచేసే వరిస్థితిని మూత్రమే తొలగించుతాము. బ్రతికివున్న శ్రామికులు, బూర్జువా సమాజంలో, సంచయనం చెందిన శ్రమశక్తిని పెంచడానికి పాధనము. కమ్యూనిస్టు సమాజంలో పంచయనం చెందిన శ్రమశక్తి శ్రామికుని అస్తిత్వాన్ని మెరుగుపర్చడానికి, విస్తృతం చేయడానికి, విస్తరణానికి పాధనము. అందువల్ల బూర్జువా సమాజంలో భూమికలం వర్తమానకాలం మీద పెత్తనం చేయగా, కమ్యూనిస్టు సమాజంలో వర్తమానకాలం భూమికలం మీద పెత్తనం చేస్తుంది. బూర్జువా సమాజంలో మూలధనానికి ప్రాప్తం, తృప్తి, వ్యక్తిత్వము ఉన్నాయి, కాని బ్రదికిఉన్న వ్యక్తి పరాధారుడు, అతనికి వ్యక్తిత్వంలేదు. ఇటువంటి అవాంఛనీయ వరిస్థితుల్ని రద్దు చేయడం వ్యక్తిత్వాన్ని, స్వేచ్ఛను రద్దు చేయడం అవుతుందా? ఈవాటి సమాజంలో జనాభాలో వదిలం తొమ్మిది వంతులకు ప్రయివేలు అస్తి లేకుండా చేయబడింది. కొద్దిమంది చేతుల్లో ఉన్న అస్తికి చాలా మందికి అనగా వదిలం తొమ్మిది వంతుల మంది చేతుల్లో అస్తి లేకపోవడమే కారణము. బూర్జువా అస్తిని రద్దు చేస్తామని మమ్ము నిందించితే, ఆలా చేయడము సరియైన పని అని వేనంటాము. సమాజం ఉత్పత్తులను తీసుకునేందుకు కమ్యూనిజం వివరిని అడ్డగించదు. ఆలా ఉత్పత్తిని తీసుకునే వాక్కు మనయోగించి యితరుల శ్రమశక్తిని దోచివేయడము మూత్రమే అని వేయబడుతుంది. ప్రయివేలు అస్తిని రద్దుచేస్తే, పని అంతా ఆగి పోతుందని విశ్వసాస్త్రమైన సోమరితనం విర్రుడుతుందని మమ్ము నిందిస్తున్నాము. పనిచేసేవారికి ఫలితం సరిగా ముట్టుకుండా, పని చేయనివారికి ఫలితాలన్నీ గిడుతున్నందున వదిలం తొమ్మిది వంతుల మందికి అస్తులు లేకుండాపోయిన స్థితిలో పని ఆగిపోవచ్చు, కమ్యూనిజం క్రింద సమాజపు అస్తి వదిలం పది వంతుల మందికి ఫలితాన్ని తగినట్లు ముటు జెప్పుతూ ఉంటే పని ఏలా ఆగిపోతుంది? వర్గ అస్తి రద్దుకావడం ఉత్పత్తి ముటుమాయమవ్వడమని ఏలా డొబుతున్నారో ఆలాగే వర్గ సంస్కృతి నశించడం సంస్కృతి అంతా నశించడమని బూర్జువాలు అబద్ధాలు చెబుతున్నారు. కుటుంబాన్ని రద్దు చేస్తామనికూడా మమ్ముల్ని నిందిస్తున్నారు. ప్రస్తుత బూర్జువా వ్యవస్థలో కుటుంబం దేమిదని నిలబడి ఉన్నది? మూల ధనంమీద, ప్రయివేలు లాభంమీద నిలబడి ఉన్నది. సంపూర్ణంగా అభివృద్ధిచెందిన రూపంలో యీ కుటుంబం బూర్జువాలలో మూత్రమే ఉన్నది. శ్రామికవర్గంలో కుటుంబం ప్రాక్టికల్ గా లేదు, వర్మిక్ వ్యధిచారంలోకూడా అంతే. (మార్క్సు, ఈంజెల్సు, మాని హెస్టి ఆఫ్ ది కమ్యూనిస్టుపార్టీ, ప్రోగ్రెస్ పబ్లిషర్స్, మాస్కో, పే. 73). ప్రయివేలు లాభం పోతే బూర్జువా కుటుంబం అంత రించిపోతుంది. మూలధనం పోతే యీ రెండూకూడా పోతాయి. (ఇది వేది మాడవలసిన విషయం. ఇతమిద్దంగా చెప్పడానికి వీలు లేదు - వ్యాసరచయిత) పిల్లల్ని తల్లిదండ్రులు దోయడాన్ని అవు

తున్నామని మమ్ము నిందిస్తున్నారా? అవక తప్పదు. ఇంటివద్ద జరిగే విద్యాబోధన స్థానంలో సాంఘికంగా విద్య నందరికి అందించడం ద్వారా బోలుగావున్న సంబంధాలను మేము రద్దు చేస్తున్నాము మమ్ము నిందించడం దేనికి? మీ విద్య! అది సాంఘికంకూడా! దాన్ని సాంఘిక వరిస్థితులు నిర్దారణ చెయ్యడం లేదా! ఇండులో సాంఘికంగా ప్రత్యక్ష, సరోక్ష బోక్యాలు లేరా? పాలకవర్గం బోక్యంనుండి విద్యను రక్షించాలని మేము కోరుతున్నాము. కమ్యూనిస్టులు మహిళలను 'కమ్యూనిటీగా' ఉపయోగించే వద్దతని ప్రవేశ పెడుతున్నారని నిందిస్తున్నారు. బూర్జువాకు భార్య ఉత్పత్తి సాధనము మూత్రమే. అందరూ 'కామన్'గా ఉత్పత్తి సాధనాలను ఉపయోగించాలనే విషయం బూర్జువాకు వివబడతుంది. అందువల్ల స్త్రీలకూడా అందరికీ 'కామన్'గా ఉండాలంటున్నామని అతడు విద్ధయించుకుంటాడు. స్త్రీల స్థితి కేవలం ఉత్పత్తి సాధనాలుగా ఉండకుండా చేయడం మా ఉద్దేశ్యమనే అనమానం కూడా బూర్జువాకు లేదు! పోతే 'స్త్రీ సమాజం' విషయం ఉంది. 'దాన్ని' ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరంలేదు. (బూర్జువాల లెంగిక దురాచారాలను గురించి మార్క్సు యింకా గట్టి మాటల్లో చెప్పాడు. కాని వాటిని వేచివుంటున్నాం - వాయడంలేదు - రచయిత) ప్రస్తుత ఉత్పత్తి వ్యవస్థను రద్దుచేయగానే, ఆ వ్యవస్థనుండి ఉద్భవించిన "స్త్రీ సమాజం" అనగా పబ్లిక్, ప్రయివేలు వ్యధిచారం అంతమౌతుంది.

ఒక వ్యక్తిని మరొకవ్యక్తి దోయడం అంతం చేయబడగానే, అదే నిష్పత్తిలో ఒక దేశాన్ని మరొకదేశం దోసిడి చేయడం అంత మౌతుంది. ఒక దేశంలోని వర్గాలమధ్య వైమమ్యాలు నశించగానే,

భారతి

చందా వివరములు

ఏజంటుద్వారా పోస్టులో

విడి ప్రతి రు. 1-50 -

6మాసములచందా రు. 9-00 9-60

సంవత్సరచందా రు. 18-00 19-20

మేనేజరు

భారతి

ఒక దేశానికి మరొక దేశానికి మధ్యగల వైరుధ్యాలు కూడా నశిస్తాయి. మానవుని భౌతిక నిర్మాణంతోను, సాంఘిక సంబంధాలతోను, సాంఘిక జీవితంలోను మార్పురాగానే అతని చైతన్యం కూడా మారుతుంది.

భౌతికోత్పత్తి, మారకానే, తదనుసారితో మేధక్యుడ్యారా జరిగే ఉత్పత్తి మారుతుందని కాక భావాల చరిత్ర (ఆలోచనా చరిత్ర) మరేం చెబుతోంది? ప్రతియుగంలోని భావాలు ఆ యుగంలోని పాఠశాల భావాలు చూతమే సంస్కృతి నిర్వహాత్మకం చెయ్యాలని చెబుతున్నారటే, పాత సమాజంలోనే కొత్త అభి పాయాలు సృష్టించబడినాయని శ్రీమ.పాతమనుగడ పరిస్థితుల రద్దుబాటులో పాటు పాత అభి పాయా కూడా రద్దవుతాయి. అన్నిరకాల సమాజంలోను స్వేచ్ఛ, న్యాయము మొదలైనవి వున్నవి. అయితే కన్య నిజం శాశ్వత సర్వంగా నమ్మబడుతున్నా వాటిని, మతావ్వంతటినీ. నీటి నంతటిని రద్దు చేస్తుందని చెప్పడము లేవమను మమ్మల్ని నింఠించడం మాత్రమే అవుతుంది. సాంప్రదాయక అస్తి సంబంధాలలో కన్యూనిజానికి అగాడా ఉన్నది. అందువల్ల సాంప్రదాయక భావాలలో దానికి తగయిదా ఉండటం ఆశ్చర్యకరంకాదు.

కన్యూనిజం శామిక విప్లవంద్యారా శామికులను పాలక వర్గంగా చేస్తుంది. సమాస్యమికం కొరకు జరిగే పోరాటంలో గెలవడానికి యీ పరి చేయబడుతుంది. శామికవర్గం అందలు, అందలుగా, అక అనికారాన్ని ఉపయోగించి మూఢభావాన్ని తీసివేయకుంటుంది. ఉన్నది సాధనాలను రాజ్యాంగయంత్రం చేతుల్లో తేండ్రి క్షులం చేస్తుంది. రయిలే యీ రాజ్యాంగయంత్రం శామికుల చేతుల్లో ఉంటుంది తద్వారా వీరైనంత శ్రమగా మొత్తం ఉత్పాదక కర్మలను నింపడం జరుగుతుంది. ఇందుకుగాను వివిధ దేశాల్లో వివిధ రకాల చర్యలు తీసుకోబడతాయి. అయితే చాలా ముందరింజ చేసిన దేశాల్లో యీ చర్యలు తీసుకోబడతాయి.

(1) భూమి రూపంలో ఉన్న ప్రయవేటు అస్తి రద్దు చేయబడుతుంది భూమినుండి వచ్చే భాటకము పబ్లిక్ ప్రయోజన కార్మిక కాలకు అనువర్తించవలెబడుతుంది అనగా ఉపయోగించబడుతుంది (2) చాలా భారంగాఉండే సురోగమిక లేక అదాయ అంబెల ననుసరించే అదాయపు పప్పు విధించబడుతుంది. (3) వార సత్యపు హక్కుంతా రద్దు చేయబడుతుంది. (4) దేశం నడతి పారి పోయినవారి అస్తి, రిగుబాటుదారుల అస్తి లాగివేయబడుతుంది (5) ప్రపతి అలా రాజ్యాంగయంత్రం చేయంద్యారానే అభ్యవూ రుంది. ఇందుకుగాను రాజ్యాంగయంత్రం తన మూలధనంలో, సుత్తాదిసత్యంగల జాతీయ క్యాంకును విర్యానుచేస్తుంది. (6)వార్తా ప్రసారాలు (అనగా వార్తలను ఒకచోటునుండి మరొక చోటుకు లాగించుట) రరాడా రాజ్యాంగయంత్రం చేతుల్లో తేండ్రి క్షులం చేయబడతాయి. (7) రాజ్యాంగయంత్రం యూజుమాన్యంలో వుండే స్వేచ్ఛలను మొదలైన ఉత్పత్తి సాధనాలు నిస్పృతం చేయబడతాయి.

బంజరు భూములు సాగుచేయబడతాయి. కామన్ ప్రజాళిక ప్రకారము భూపారము మెరుగు పర్వబడుతుంది. (8) అందరికీ కూడా శ్రమచేయవలసిన బాధ్యత సమానంగా ఉంటుంది. పారిశామిక స్వేచ్ఛాలను (అనగా శామిక దళాలను) ముఖ్యంగా వ్యవసాయ నిర్వహణకు నిర్వర్ణుట. (9) వ్యవసాయాన్ని వస్తు ఉత్పత్తి, పరిశ్రమలలో జత చేయుట, కమంగా పట్టణానికి. పల్లెకు మధ్యగల వ్యత్యాసాన్ని తొలగించుట, ఈ పని నిరవేరదానికి జవాబాను దేశమంతటా సమానంగా పంచి నివసించజేయుట. (10) పబ్లిక్ పాఠశాలల్లో పిల్లలందరికీ ఉచితంగా విద్యాబోధన చేయుట. ప్రస్తుతం పిల్లలు స్వేచ్ఛలీలలో పని చేస్తున్న పద్ధతిని రద్దు చేయుట. విద్యను పారి శామికోత్పత్తిలో ముడిచేయుట మొదలైనవి.

ఒక వర్గాన్ని అణచివేయడానికి మరొకవర్గం సంఘటితపర్వర క్తి రాజకీయాదికారం. అది వుద్ది గమనంలో ఉత్పత్తి మొత్తం జాతి చేతుల్లోకివచ్చి, వర్గవేదాలు అంతరించినట్లయితే పబ్లిక్ చక్రికి రాజకీయరక్షణం లేకుండాపోతుంది. శామికులకు బూర్జువాతో ఏర్పడిన స్పర్ధకాలంలో పరిస్థితులు శామికుల్ని ఒక వర్గంగా నిర్వర్ణిరాయి. విప్లవంద్యారా శామికవర్గం పాలకవర్గమైనట్లయితే, అస్తిలితో వారు పాత ఉత్పత్తి పరిస్థితుల్ని తొలగించి నట్లయితే, ఆ తొలగింపులేబాటు వర్గ వర్గ వైరుధ్యాలు, వివిధ వర్గాలు కూడా తొలగిపోతాయి. అప్పుడు శామికులు ఒకవర్గంగా పిత్రనం చేయడం కూడా లేకుండాపోతుంది.అటువంటి పరిస్థితుల్లో పాతబూర్జువా సమాజం స్థానంలో-వర్గాలు, వర్గ వైరుధ్యాలుఉన్నా సమాజం స్థానంలో-ప్రజల కలయిక ఏర్పడుతుంది. ఆ కలయిక మధ్యన ప్రతి ఒక్కరి అభివృద్ధి ప్రాతిపదికమీద అందరూ అభివృద్ధి చెందుతారు.

కారల్ మార్క్సు ఘృడల్ సోషలిజాన్ని, పెటే బూర్జువా సోషలిజాన్ని, జర్మన్ లేక "నిజమైన" సోషలిజాన్ని, కన్యర్యేటివ్ లేక బూర్జువా సోషలిజాన్ని (పాథాన్ సోషలిజాన్ని) పనికి రానివిగా ప్రోపవేశాడు. యుటోపియన్ సోషలిస్టుల ఆలోచనలను చాలవరకు అంగీకరిస్తూనే, వారు శామికవర్గంమీద అధారపడకుండా సోషలి జాన్ని నిర్మించదలచారని, మంచి మనుషుల దయార్ధర్మాలపై అధార పడి సోషలిజాన్ని నిర్మించదలచారని, అందువల్ల వారి ప్రయత్నాలు సోషలిజాన్ని నిర్మించలేకపోయినాయని చెప్పారు. రాజకీయశక్తిగా పెరిగిన శామికవర్గమే సోషలిజాన్ని నిర్మించగలదని, బూర్జువా సమాజం పరిపక్వతలో రాజకీయశక్తిగా పెరిగిన శామికవర్గం సోషలిస్టు సమాజాన్ని నిర్మించదంద్యారా తన చారిత్రక పాత్రను జయప్రదంగా నిర్వహిస్తుందని, యందులో ఒకరు చెప్పి ప్రత్యేకత ఏమిలేదని, యిది సమాజ పరిణామ ప్రవాహంలో తప్పనిసరిగా జరిగే పని అని చరిత్ర చెబుతోందని శాస్త్రీయదృక్పథంలో చాలి తక్కువనం తీరును పరిశీలించిన సాంఘిక శాస్త్రజ్ఞులు యీ సత్యాన్ని అంగీకరిస్తారని మార్క్సు చెప్పారు.

CHANDRIKA

OFFERS YOU THE BEST OF BOTH WORLDS

సాంప్రదాయ ఆయుర్వేద
అపూర్వ శ్రేష్ఠత మరియు అధునిక
వస్తువుల సున్నిత సుగంధ సమ్మిశ్రితము

ఒకటిగా కనబడే
రెండు ప్రయోజనాల
సము

చర, సౌందర్యానికి
పరిశుభ్రతకు
పేరుగాంచినది
“చంద్రికా సము”

CHANDRIKA AYURVEDIC TOILET SOAP

లాల్ పాడక్కు

రాజ్ ఆఫీసు కొచ్చిన్
(ఫోన్: హైదరాబాద్).

జైలు!

శ్రీ కె. శివారెడ్డి

క్రిటికీ కంట్రోంచి చూస్తే

చేతులెల్లి నిల్చున్న అస్తిపంజరల్లా
ఆకురాల్చిన చెట్టు -

గదినిండా

ఊపిరాడని గాలి

దారులు వెతుక్కుంటుంది పీచుకలా -

స్వహంతా

నిర్జీవ వస్తువులమీద పారబోసుకుని పాలలా

కలం అరచేతో ఎత్తి కాయితంలో నింపాలని తపన.

ఏండిన ఏరుల్లా రోడ్డు -

ఆనలనీ ఇంకి కనుగుడ్డులోనకి పోయి

శబ్దాన్నిచూత్రం మిగుల్చుకున్న రోడ్డు -

కరెంటుతీగలమీద చచ్చి వేళ్ళాడుతున్న కబోదుల్లా

రోడ్లూ చెట్లూ - కలిసి

గదిమీద దాడి చేస్తున్నాయో

గదే స్కోర్కు చేతో ఎత్తి

నోట్లో పెట్టుకుంటుందో అర్థంకాదు -

బండల్లా రాలుతున్న మాటలకింద

స్వజనంతా - స్వజనంతా - స్వజనంతా

వ్యక్తిత్వం కోసం విలవిల్లాడుతుంది -

గది గుండెంతా శిలామయమే

స్తబ్ద నదులన్నీ శిలామయాలే

చూపుల్లేని చేతులన్నీ శిలామయాలే

వర్షించని స్నానాన్నీ శిలామయాలే -

నీసాలో బంధించబడ్డ ఈదలా నా స్వహా !

ఏడాఖరు

శ్రీ భండారు పర్వతాలరావు

ఈ గ్రామం ఊర్లోకి వస్తుంటే ఉన్నట్లు

ఉగాదినాడు ఎంతో సందడి

ఏమీలేనివాడు ఎంతో వలస పోతున్నట్లు

ఏడాఖరు ఎరుగదు ఏడుకోలు సవ్వడి

ఉన్నవాడు ఏంచేసినా చెల్లెనట్లు

ఉగాదినాడు చేడు పెట్టినా తింటారు

ఏమీలేని నాని మాటల వలె

ఏడాఖరు గోడు ఏవరు వింటారు ?

విదిగిసోయే ధరలకుగూడ

ఏడాఖరుదే తప్పంటారు

ఉగాది వస్తున్నదని రేట్లు

ఊరకే పెంచేసినా కొంటారు

ఉగాది అంటే నాకు ఉర్వాహమేగాని

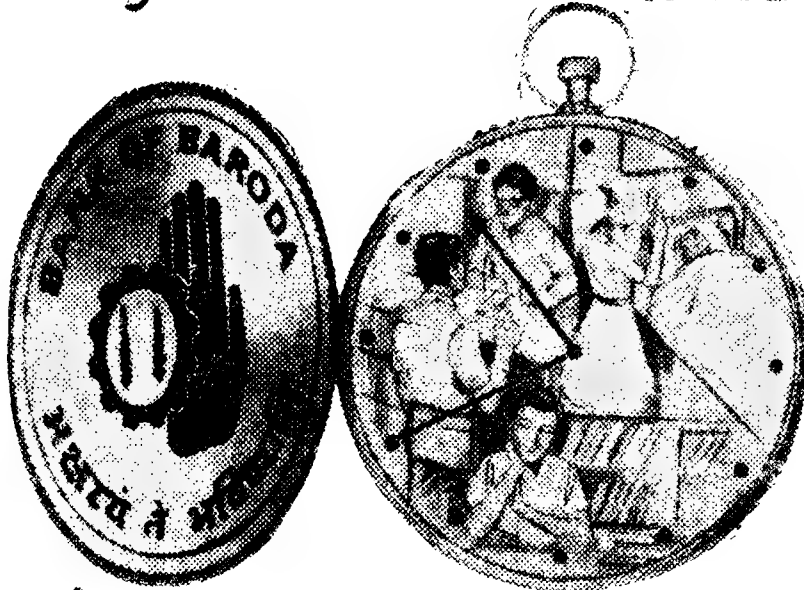
ఏడాఖరు అంటే విందుకో జాలి

అయినా ఏంచేస్తాం, యిప్పుడు

తోలు తున్నది ఉగాది గాలి

Attention: Salaried Class Meet your need of the hour

Join FAMILY BUDGET PLAN

We offer a need-based scheme, specially tailored for the salaried class.

This scheme gives you multiple benefits—it helps you save uninterruptedly. A minimum of 5% of your take-home salary is credited monthly to a recurring deposit account. And you earn handsome interest on it.

It offers you protection to meet contingencies—like payment of insurance premia, travel, hospitalisation and any other unforeseen expenses. We allow you a stand-by credit up to one month's "take-home" salary, or Rs. 5,000/-, whichever is lower.

Your savings thus remain undisturbed interests continue. Plus you enjoy protection to meet contingencies.

You can open a Family Budget Plan account at any of our branches.

Bank of Baroda

Helping you bridge today and tomorrow

మ నిషి

శ్రీ వఃతి ఆర్. వసంధరాదేవి

డాక్టర్ నీలవేణి డ్యూటీ ముగి చుకుని ఇంటికి వెళడానికి బయటపడ్డది. నాగేశ్వరం ఆ రోజు ఆపరేషన్ చేయబడిన ఒక పేషెంట్ గురించి నిమో ఆడుగుతున్నది. "హెల్త్ డాక్టర్" అంటూ రోగికి వచ్చాడతను. ఒక్క నిమిషం అగి "నీలవేణి" అన్నాడు మెల్లగా.

నీలవేణి తల స్త్రోత్తి అతన్ని ప్రశ్నార్థకంగా చూచింది. గుర్తు పట్టింది.

"రాజశేఖరం... డాక్టర్... చాలాకాలానికి కనిపించారు... పదిహేనేళ్లు..." ఎన్నో జ్ఞానకాల నీడలు ఆమె ముఖంలో తారట్టాడాయి. దీనిలో నిగ్రహించుకున్నది. "ఇప్పుడెక్కడున్నాడు?" ఆమె స్వరంలో ఏ భావమూ లేదు.

"తెనాలిలో. కవలా నర్సింగ్ హోమ్. ఇద్దరు అసిస్టెంట్స్ ను పెట్టుకున్నాను... నీవు యిక్కడున్నట్లు నాకు తెలియదు వచ్చాక తెలిసింది... నాకు చాలా సంతోషంగా వుంది..." ఏదో సుకోచం అడ్డు పెడతున్నా ఆమె కనిపించినందుకు సంతోషం స్పష్టంగా కన్పిస్తోంది అతనిలో.

ఆమెలో తృప్తి రేఖామృతంగా కదిలింది అంతలోనే అనూనూ రోగింది. నెలవరించుకున్నది. "పనిమీద వచ్చారా?" అన్నది ప్రుచేస్తున్నట్లు.

అతను చిన్మబుచ్చుకున్నాడు. "నా మిసెన్ కు డెలివరీ టైమ్ ట్రిక్ సిజేరియస్ డయ్యాయంటుంది. బి.పి., ఎడేమా కూడా నైట్ చాల బాధపడతోంది. నీవు వెంటనే వచ్చి చూడాలి... డాక్టర్లు టైమ్ వెయ్యాలి... సమయానికి నీవే యిక్కడ వుండటం నా అదృష్టం..." త్వర త్వరగా అన్నాడు.

'పదులు... థి...' అనుకుంది నీలవేణి.

"నేనెక్కడున్నానని వారి సంతోషిస్తున్నారు. వాడ్యూటీ టైమ్ అని పోయింది. నేను వెళ్ళబోతున్నాను. క్వార్టర్స్ లో డాక్టర్ సీత వుంటారు. పిలిచి చూపించండి. వేసు రేపు సెలవు పెట్టాను" అన్నది.

శేఖరం బాధగా ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. "నీలవేణి! నీవున్నావన గనే సంతో సంతోషించాను. నీవేనా యిలా మాట్లాడుతున్నావు! పాత స్నేహం, అభిమానం. (వేసు అన్నీ మరచిపోయావా?... ఒక్క సారి జ్ఞానం తప్పుకో... ఇది అర్జంట్ గా ఎమెంజీ అవసరమైన విషయం... గతాన్ని మరచిపో. క్షమించు. డాక్టరుగా నీ బాధ్యత మరువకు" అన్నాడు.

'గతాన్ని మరచిపో క్షమించు' కీర్ మాటలు .. పుత్ర మాటలు! (వేసు, త్యాగం. ఇద్దరూ మనిషి నిర్మిత మనుష్య సౌధాలు... మాటల కోటలు... పేకమేడలు.. కాదు, మురికి గుంటలు... మనిషి ఎక్కడున్నాడు? పందిలాగా ఆ మురికి గుంటల్లో పొద్దుతున్నాడు. ఎప్పుడు మనిషి ఈ అగర్భాల సౌధాల్ని కట్టడం పారంభించాడో అప్పుడే జీవితం నుంచీ నత్తం నుంచీ దూరం అయ్యాడు మానవత్వానికి వివాశనం (పారంభమైంది. సానుభూతి, అభిమానం కరువయ్యాయి. స్వార్థపు నీడ పడి ఆ సౌధాలే మురికి గుంటలయ్యాయి. మనిషి మానవత్వమనే పన్నీటిని మెచ్చలేని వాడయ్యాడు.

ఒకప్పుడు తాను యీ శేఖరాన్ని మనిషి అని భ్రమించింది, ఎంత గుడ్డితనం! నయస్సు- సెక్స్- సహించాన్ని నడిపిస్తున్న అదృశ్య శక్తి - అదే తనని గుడ్డిదాన్నిగా చేసింది... అందిమైన ఆకారం. అడ వార్తకంటే ఎక్కువగా అద్దంముందు కూర్చుని తలకి మొఖానికి ఎంతో సేవచేస్తాడు... ఆకారం వెనుక మనిషిలేడని గ్రహించలేక పోయింది. అతనింటే నిపరీతమైన అరాధన. ప్రాక్టికల్స్ లో అతని బాచ్ లోనే వుండటంలో ఎంత ఆనందం! మెడికల్ కాలేజీలో చేరిన ఆర్థికై అందరి ఎదుటా 'నీలా... నీలా' అంటూ మహా డబాయించే వాడు. ఆ చనువు తాను ఆనందంగా యిష్టంగా అతని కిచ్చింది.

'అమ్మాయ్, నీ బుట్టలో నేను నడచు. మీ కులం చేరు అదీ కాకుండా లక్షరూపాల కట్టం యిచ్చే వారనే నేను చేసుకునేది'... తాను నవ్వింది. నేనొక ఆడపిల్లని. నీనొక మగపిల్లవాడిని. నీవంటే నాకెంతోయిష్టం. ఎంతోయిష్టం... ఈ యిష్టంకంటే విలువైనది, నిజమైనది, సహజమైనది ఏముంటుంది!

తన తండ్రి తన తల్లిని కులంతరం చేసుకున్నాడు. ఎన్నో కష్టనష్టాలకు ఓర్చారు. తాము ధనవంతులు కాదు... అయినా తృప్తి పడింది. మనుషులమధ్యన సహజమైన అనుబంధం ఎలా వుంటుందో తనకు తెలుసు... శేఖరం మాటలు తనకు అర్థంకాలేదు. నిజంగా తోచలేదు.. నాలుగేళ్లు తనతో స్నేహంగా వున్నాడు. తన మనసు లోని అనురాగం అతని ముందుంచింది కాలం ఆనందంగా కదిలింది... చివరి సంవత్సరం చదువుతున్నప్పుడు తల్లిదండ్రులు ఎంచిన కుల మింటి పిల్లను లక్షరూపాయల కట్టంతో పెళ్లి చేసుకున్నాడు.

అతని తనకేదు. ముందేచెప్పాడు. అతన్ని మనిషి అనుకోవటంలో తానే పొరపడ్డాది.

నీలవేణికి కళ్లు తెరుచుకున్నాయి. సహజపు నిజస్వరూపం కనిపించింది. మనిషి అంతరాత్మను పోగొట్టుకుని స్వార్థపరుడై పోయాడు. ధనం గిడ్డెనెక్కి మిగిలివున్న మానవత్వాన్ని హరించి,

దిక్కుమొహం వేసుకుని మాస్తోంది. అంతా శేరిం పోలిక. భయం దిగులు మూర్ఛిస్తున్నాయిగా వున్నది. ఆ పిచ్చి మొహంలో అవ్యక్తమైన భయాంశోభనలు. నీలవేణి పాపవైపు నడిచింది.

“మీరు చాల అరిసిపోయి వున్నారు” మరో చెడద నెత్తికెత్తుకోవడం పట్టు పెచ్చరించింది క్యామల. ఈ నాలుగు నెలల్లోనే నీలవేణి సామర్థ్యం, మంచితనం అందరి గౌరవానికి పాతమైంది.

“ఆ పాపమే చూడు...పాపం” అంటూ పాపమంటూ చెయ్యి వేసి దగ్గరకు తీసుకుంది. “అమ్మలెదని భయంగా వుండొచ్చా? ఫరవాలేదులే, మీ అమ్మ లొండరగా వచ్చేస్తుంది...నిం చదువు తున్నావ్”

“థర్డ్ స్టాండర్డ్”

రాజశేఖరం నవ్వుతూ వచ్చారు. అతని ముఖంలో చుట్టూ, నంది గడ్డత మాయమైపోయాయి.

“మావేణీ. రాణి...” అన్నాడు.

“నరే. ఆమె నొక్కసారి చూచినాను, పదండి” అన్నది నీలవేణి.

కమల వచ్చగా, బొద్దుగా బాగావేపుంది. నిండుగర్జిణికుండే హుందాతనం అమెకు సురింత నిండుదనాన్నిస్తోంది. అయినా బాధతో, అలెటలతో మొహం దీనంగా వుంది.

‘ఈమె లక్ష రూపాయలతో ముక్కా మొహం ఏతగి మనిషిని సంతోషిస్తా కొనుక్కుంది. ఆమె డబ్బుమందు నా స్నేహం, అభిమానం కొరగాకుండా పోయాయి’ అనుకుంది నీలవేణి.

“డాక్టర్ నీలవేణి... కమల” శేఖరం సరివయం చేశాడు. కమల నవ్వుతూ భర్తను చూస్తూ “మీరో చదువుకున్నారని చెప్పిస్తే, అనిదేనా?” అన్నది.

తనగురించి ఏమేమో కోశాడన్నమాట! అనుకుంది నీలవేణి. కమల చూపుల్లో గర్వం, తిరస్కారం, కించిత అనూయ... మొహంలో యిదివరకటి దైన్యం పోయింది.

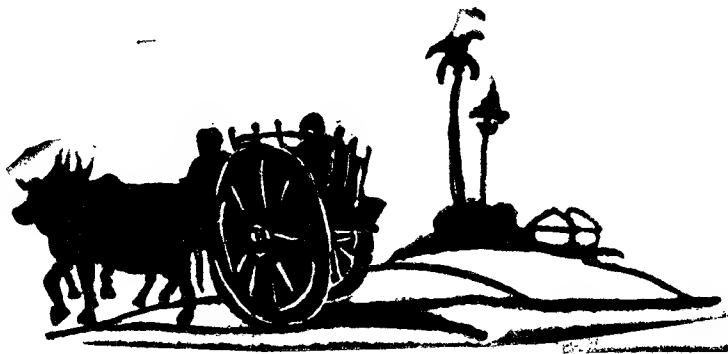
నీలవేణికి కోసమూ నవ్వుకూడా వచ్చాయి. ఆమెను చూస్తే...నేనువెళ్ళగానే ‘ఈ అవరేషన్లో నాకేమైనా అయితే అవిజ్ఞానా, అంతు చేసుకోవద్దు’ అనో, ‘నేను ఎలాగూ వుండను, తర్వాత అవిజ్ఞాన చేసుకోండి’ అనో ఏదో ఒక ఒత్పేయించుకుంటుంది ... జీవంతేని మాటల్లో చిక్కుబడిపోయిన మనుషులు. ఊహలోకపు మురికి గుంటల్లో దొర్లే పండులు. డబ్బు పిచ్చిలో మానవత్వాన్ని పారవేసుకున్న బుద్ధి హీనులు ...

కమలను పరీక్షచేసిన నీలవేణి క్యామలతో “డాక్టర్ నీలవేణి పిలిపించు. ఫియోటర్ రెజీ చెయ్యమను. నేను యింకో గంటలో వస్తాను” అన్నది.

నీలవేణివెంట బయటకు వెళ్ళాడు శేఖరం. “నీవు నాకు చేస్తున్న సహాయానికి చాలా కృతజ్ఞుణ్ణి, నీలా. నీ స్వభావం నాకు తెలియదా! నీవంటి రత్నాన్ని ఎలా జారవిడుచుకున్నావో నాకు అర్థం కావటంలేదు...” అన్నాడు మెల్లగా, ఆర్థ్రంగా.

నీలవేణి జాలిగా వచ్చింది. “మీలాటివాళ్ళ విషయాల రత్నాన్ని జారవిడుచుకుంటూనే వుంటారు - అవ్వడూ, బుచ్చడూ, విషయాలూ! మీకు అర్థంకాని విషయాలు చాలావువ్వే, శేఖరంగారూ. అందులో మొదటిది నేను మీకు సహాయం చెయ్యటంలేదు అన్నది. మేమిచ్చినది. మనిషిగా నాకు లోచింది చేసుకుంటూ పోతాను. అంతే” అనేపి వెళ్ళిపోయింది.

పదిహేనేళ్ళనుంచీ ఆమెను అనుసరిస్తూ వచ్చిన విషయాలే ఆ జాలిలో కలిసి మాయమై పోయింది.

శీరస్తు - శ్రీ త్రిపురసుందరీ పరశివాభ్యాం నమః

శ్రీ పింగలనామ సంవత్సర పూర్ణశాస్తీయ (ఆంధ్రపత్రికా) పంచాంగమ్

బ్రహ్మశ్రీ శ్రీమత్పిఠాచార్య శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి యః పత్రాభ్యాం

“దైవజ్ఞచిన్తామణి” శ్రీ చినకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి. “బాషాప్రవీణ” శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిభ్యాం ప్రచీతమ్

విశ్వేశ్వర విధిమార్తాండ చంద్రేంద్రవేంద్ర నందిత నమో గణపతే తుభ్యం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్తే.
వేదమయ్యాం నాదమయ్యాం పరవద్య దిందుయ్యాం
మంత్రమయ్యాం తంత్రమయ్యాం పశ్యతిమయ్యాం నామి విశ్వవిశ్రుతిమయ్యాం.

సంవత్సర ఫలము

ఈ సంవత్సరమున రాజా నూర్యడు. మంత్ర బుధుడు. సేనానాయకుడు, అర్హాధిపతి, మేహాధిపతియు కూడా. సప్తాధిపతి నీరసాధిపతి శని. రహి పతి చంద్రుడు. ధన్యాధిపతి గరుడు. ఇల్లు నవానాయకులతోడి అధిపత్యములు తుభులకయినవి. వివారణ చేయగా సర్వస్వ సముదాయము 16 వీనములలో 5 వీనముల $\frac{1}{19}$ పంట ఫలించును. పశుపాలకుడు, గొవ్వ ప్రాసకుడు, గొవ్వ బహిష్కర్తయు యముడు. రెండు కుంభముల వర్షము. సంవత్సరాది లగా శ్రేష్ఠ బ 30 స్వ. యావనయో విజ్ఞ గణికాహస్త మందును, తదాది శ్రావణ బ ౮ బుధవార పర్వ వార్షక్య వయో విజ్ఞ గణికాహస్త మందును తదాది ఆ వత్సరం బాధ్యవయో విజ్ఞ గణికాహస్త మందును కుంభముండును. చైత్ర బ 30 స్వ సోమవారమున $\frac{1}{9}$ గ్రాస యుతము చ్యవనానాస్త మయ సూర్య గూఢము. ఫాల్గున శు ౧౫ శుక్ర వారమున శివుస్సంక్రమణము సంభవించును. అధిక శ్రావణ శు ౧౨ శుక్ర శుక్రవారమున సార్వత్రికాపీఠీ నహిత సరస్వతీ నదీ పుష్కర ప్రవేశము కల్గును. రాత్రియందు ఆర్ద్రకార్త ప్రవేశము-నల్ల నక్షత్రములునల్ల భూములు ఫలించును. దేవమాతృకుల కంటె నదీమాతృకులవిశేషముగా ఫలించును.

మౌఢ్యములు

చైత్ర శు ౧౨ శుక్రవారము [1-4-1977] పౌర్ణమి చైత్ర బ ౫ శుక్ర వారము [8-4-1977] శుక్ర మౌఢ్యము. శ్రేష్ఠ శు 3 శనివారము [21-5-1977] పౌర్ణమి అపేడ శు ౨ శనివారము [18-6-1977] శు గురు మౌఢ్యము. మార్గశిర శు ౧౨ గురువారము [22-12-1977] పౌర్ణమి మాఘ శు ౧౫ బుధవారము [22-2-78] శుక్ర మౌఢ్యము.

శ కములు

కల్యాణ్యభా : గౌరవ శాలివాహన శక ౧౮౯౯
ఫలదీప ౧౩౮౫౮౬ హిజరీసన్ ౧౩౯౭౯౮
క్రీస్తుశక: 1977-78 భారత స్వతంత్ర శకం 30-31
N. B. 6 వ పేజీలో అధికమాన నిర్ణయమును చూడడు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, గాంధీనగరం, విజయవాడ - 3.

పంచాంగ వర్ధితి వివరణము

ఇందు కాలమానము యధాప్రకారముగా విజయవాడ, గుంటూరు, ఏలూరు మొదలగు అంద్ర గణంధులకు పూర్వ వర్ధితి పంచాంగము కూడా ఇందు సంగ్రహముగా చూపబడినది. ఇందు ప్రతేక మధ్యభాగమునకు చూపబడినది. తిది, నక్షత్రములు పుటకలలోను, గంటలలోను కూడ చూప బడినవి. తుభ మువారములు-దుర్బుహారములు-వర్షములు-మహాపాతలు గంటలలో మాత్రం చూపబడినవి. యోగకరణ, అమృత, గ్రహ ప్రవేశములు పుటకలలో మాత్రం చూపబడినవి. భారత ప్రభుత్వముచే నియమించబడిన కాలెండరు రిఫార్మ కమిటీవారి నిర్ణయము ననుసరించి ప్రకటింపబడిన ఇండియన్ ఎపెరిమెటు అండ్ నాటికల్ అల్మానాక్కునకు సరిపడునట్లు చూపబడినవి. నూతన వేదశాఖ యందు కనుగొనబడిన భాషాకేంద్రమునకు సరిపడు వాస్తవిక లయ చంద్రుల పాఠించబడిన తిథ్యాధికము, గ్రహసంవారము ఇందు ప్రాధాన్యముగా చూపబడినవి. ఈ తిథ్యాధి గ్రహ సందారములే పంచాంగమున ప్రాసినట్లు అకనమున సరిపడుచున్నవి. న్యాయమును రోకము తెలిసికొనుటకొరకు జేదమును గురించ వాస్తవికమున సరిపడుచున్నవి.

తెల్ల దీక ము నందు దేశాంతర చక్రము

	వైశ్రవ	వైశాఖ	జ్యేష్ఠ	ఆషాఢ	శ్రావణ	భాద్ర	ఆశ్విజ	కార్తిక	మార్గశిర	పాష	మాఘ	పార్వా
	మేష	మృగశిర	మిథున	కర్కట	సింహ	కన్య	తుల	వృశ్చిక	ధను	మకర	కుంభ	మీన
మైసూరు	-3F	-3F	-4E	-4F	-4E	-3F	-3F	-30	-33	-30	-33	-30
బెంగళూరు	-30	-30	-38	-38	-38	-30	-30	-30	-33	-30	-33	-30
అనంతపురం	-30	-30	-32	-3F	-32	-30	-30	-30	-33	-30	-33	-30
బళ్ళారి	-32	-30	-33	-38	-33	-30	-32	-30	-33	-30	-33	-30
కర్నూలు	-32	-30	-33	-38	-33	-30	-32	-30	-33	-30	-33	-30
హైదరాబాద్	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
వరంగల్లు	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
తిరుపతి	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
నెల్లూరు	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
కుంభకోణం	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
కాంచీపురం	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
పల్నాడు	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
భీమవరం	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
బందరు	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
రాజమండ్రి	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
విజయనగరం	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30
బరహంపురం	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30	-30

మా చ న

విజయవాడ నుండి భారత ప్రభుత్వము వారిచే నిర్ణయించబడిన తెల్లదీక మాసారంభము (అనగా మేషాది సాయన మాసారంభము). యందు కలుగు దేశాంతర విమలీకలు యీ పై చక్రమునందు చూపబడినవి. స్వగ్రామమునకు సమీపమందున్న పట్టణమునకు అభిష్ట మాసాదియందు గల విమలీకలను యీ చక్రముననుసరించి విజయవాడకు వచ్చిన దేశములయందుగల వారు యీ పంచాంగ మందలి తిథ్యులలో తీసివేయగాను, ప్రాగ్దేశములవారు కలువగాను స్వస్థానమునకు సూర్యోదయాది తిథ్యాది కాలము లగుచున్నవి. యీ విజయవాడ యామ్యే త్తర రేఖకు సమీపమందుగల దక్షిణోత్తరదేశముల వారు ఇందు ఆయా మాసములలో చూపిన +ధన - రుణ విప్లవము గుర్తించి సంస్కరించుకొన వలయును. ఇందుచూపిన విమలీకలు మాసాదియందు చూపబడినవి. మాసమధ్యయందు తెల్లదీకను దేశాంతరమును గ్రహించి సంస్కరించినచో సూర్యోదయాది స్ఫుటతిథ్యాది కాలములగును. ఇష్టగ్రామమునకు సూర్యోదయ గంటలు పై ప్రకారము దేశాంతర విమలీకల కగు నిమిషములను ఈ విజయవాడ కగు సూర్యోదయ గంటలలో ధనరుణ విప్లవకు వ్యత్యస్తముగా (అనగా విజయవాడకు వచ్చిన దేశమునందుగల వారు కలువగాను, ప్రాగ్దేశముల: (తీసివేయ గను) సంస్కరించిన యెడల స్థిరదర్శి పైము ననుసరించి ఇష్ట గ్రామమునకు సూర్యోదయ గంటలగును; ఈ ప్రకారము సూర్యస్తమయ కాలమును చేయరాదు.

లగ్నాంతర కాలములయందు దేశాంతర చక్రము

	మీన	మేష	మృగ	మిథు	కర్క	సింహ	కన్య	తుల	వృశ్చిక	ధను	మక	కుంభ
మైసూరు	+19	+22	+24	+23	+20	+17	+13	+10	+8	+4	+11	+15
బెంగళూరు	+14	+17	+19	+18	+16	+13	+10	+7	+5	+6	+8	+11
అనంతపురం	+13	+15	+15	+15	+14	+12	+11	+9	+2	+9	+10	+11
బళ్ళారి	+16	+17	+17	+17	+16	+15	+14	+13	+12	+13	+13	+15
కర్నూలు	+11	+11	+12	+11	+11	+10	+10	+9	+9	+1	+10	+10
హైదరాబాద్	+8	+7	+7	+7	+8	+3	+9	+10	+10	+10	+9	+9
వరంగల్లు	+3	+2	+3	+1	+2	+4	+5	+6	+7	+6	+5	+4
తిరుపతి	+7	+9	+11	+10	+8	+6	+3	+1	-0	+0	+2	+5
నెల్లూరు	+4	+5	+6	+6	+5	+3	+1	-1	-1	-1	+0	+2
మదరాస్	+4	+6	+8	+7	+5	+2	+1	-4	-5	-4	-2	+1
కుంభకోణం	+9	+13	+15	+14	+11	+6	+1	-3	-5	-4	-1	+4
కాంచీపురం	+6	+9	+10	+10	+7	+4	+1	-2	-3	-3	-0	+3
భీమవరం	-2	-3	-3	-3	-2	-1	-0	+1	+1	+1	+0	-1
బందరు	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-3	-3	-3	-3	-2
రాజమండ్రి	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-4	-4	-4	-4	-4	-4
విజయనగరం	-12	-14	-14	-14	-13	-12	-10	-9	-8	-8	-9	-11
బరహంపురం	-19	-21	-22	-22	-20	-17	-15	-13	-11	-12	-14	-16

ఇందు చూపబడిన లగ్నాంతరకాలములు స్థిరదర్శి పైము ననుసరించి విజయవాడకు లగ్నాంతరకాలము లగుచున్నవి. ఇతర దేశముల వారు ఈ చూపబడిన దేశాంతర చక్రము ననుసరించి, ఆయా లగ్నాంతర కాలములకు చూపబడిన నిమిషములను, విజయవాడకు వచ్చిన దేశమున నుండువారలు ఆయా కాలములలో కలువగాను, ప్రాగ్దేశములయందుండువారు తీసివేయగాను, స్థిరదర్శి పైముననుసరించి ఇష్టగ్రామమునకు సూర్యోదయ గంటలకు లగ్నాంతర కాలము లగును. తిథ్యులలో ప్రతిమాసము దిగువను ప్రతిరోజున లగ్నాంతర కాలములు చూపబడినవి.

వారతదేశమున ఆయా అక్షాంశ ప్రదేశములకు మేషాది నిరయణ రాశి ప్రమాణములు - ఘటికలు - విమటికలు - పరలు

శ్రీ లంకా ద్వీపం	మేషము	వృషభము	మిథునము	కర్కాటకము	సింహము	కన్య	తుల	వృశ్చికం	ధనుస్సు	మకరం	కుంభం	మీనం
ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.	ఘ. విభు. పర.
10	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
11	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
12	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
13	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
14	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
15	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
16	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
17	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
18	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
19	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
20	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
21	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
22	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
23	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
24	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
25	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
26	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
27	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
28	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
29	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00
30	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00	ర. 33-00

విజయవాడ ప్రాంతములకు మేషాది నిరయణ రాశి ప్రమాణములు - పుష్యరలు

విషయము	పుష్యర	మేషములు
మేషము	ర. 33-00	ర. 33-00
పుష్యభిము	ర. 33-00	ర. 33-00
మిథునము	ర. 33-00	ర. 33-00
కర్కాటకము	ర. 33-00	ర. 33-00
సింహము	ర. 33-00	ర. 33-00
కన్య	ర. 33-00	ర. 33-00
తుల	ర. 33-00	ర. 33-00
వృశ్చికం	ర. 33-00	ర. 33-00
ధనుస్సు	ర. 33-00	ర. 33-00
మకరము	ర. 33-00	ర. 33-00

మేషము ర. 33-00 నుండి 1-39 వరకు
 పుష్యము ర. 33-00 నుండి 1-37 వరకు

N. B. :- గత లగ్నాంత కాలములో మహారాష్ట్ర లగ్న నిరయణమున పుష్యర గంటలను కలిపిన కుడ మహారాష్ట్ర లగ్నముందు పుష్యర సమయము కనుక్కు

రాజమండ్రి ప్రాంతములకు	విజయనగర ప్రాంతములకు
మేషాది నిరయణ రాశి ప్రమాణములు	మేషాది నిరయణ రాశి ప్రమాణములు
మేషము	మేషము
పుష్యభిము	పుష్యభిము
మిథునము	మిథునము
కర్కాటకము	కర్కాటకము
సింహము	సింహము
కన్య	కన్య
తుల	తుల
వృశ్చికం	వృశ్చికం
ధనుస్సు	ధనుస్సు
మకరము	మకరము

၁၁၁၁၁၁၁၁

అంధ్రప్రదేశ్ - భారత రేణుకా పౌభాగ్యవంశ

[illegible][illegible]

153

1977 న	11	క్రొత్త కార్లు
	24	రోహిణి కార్లు
జూన్	7	మృత్యు కార్లు
	21	అర్జు కార్లు
జూలై	5	మృత్యు కార్లు
	19	పుష్ప కార్లు
ఆగస్టు	2	అశ్విన్ కార్లు
	16	మఘ కార్లు
	30	పుబ్బ కార్లు
సెప్టెంబరు	13	షరత్ కార్లు
	26	మాఘ కార్లు
అక్టోబరు	10	చిత్త కార్లు
	23	ద్వితీ కార్లు
నవంబరు	6	విశాఖ కార్లు
	19	అనూరాధ కార్లు

3
4
5
6
7
8
9

[illegible]

రాజ పూజ్యానమానములు

మహావ్య	రా ౫ అ ౭	పిహ్య	రా 3 అ ౬	ధమ్మ	రా ౦ అ ౫
వృషభ్య	రా ౦ అ 3	కర్మయోగ	రా ౬ అ ౬	మహర్ష	రా ౪ అ ౫
విభువ్య	రా ౪ అ 3	తూలయోగ	రా ౨ అ ౬	కుంభ్య	రా ౭ అ ౫
కర్మాట్య	రా ౭ అ 3	వృత్తికృ	రా ౫ అ ౬	పిహ్య	రా 3 అ ౦

సంవత్సర ఫలము

అగ్నిని	పుష్యమి	స్వాతి	అశ్విని	మహాస్థూ
భరణి	ఆశ్వి	విశా	ద్రుణానాం	రాజ పూజ్యం
కృత్తిక	మమ	ఆనూరా	ధమిస్తాం	యార్ద భయం
రోహి	పూ.నల్లది	కేసం	శతారణం	అంతారప్రాప్తి
మృగశి	ఉ.నల్లది	మూల	పూ.తాదానం	రోగభయం
ఆర్ద్ర	హస్త	పూ.షిశ	ఉ.తాదానం	ఆయుర్వృద్ధి
పుష్య	చిత్త	ఉ.షిశ	కేసనాం	ధనభాగం

సంక్రమి: యజ్ఞయోగ మధుకృత కృత కర్మవధ వివాహం సం! ప్రాప్తయ్యుత్పత్తిక ముక్తవిగ్రహ
 త్యాగార్థ పుత్రం యజ్ఞయోగ! కాలం సర్వాదీ సుక్తా ప్రాప్తయోగయేద్యుత్పత్తి! కేసంసం దశమం
 నియమ వాస్తవ్యై కైవల్య! ఆయుర్వృద్ధిం పుత్రప్రాప్తివృద్ధిం విత్తార్థం సంసం దివ్య సాయం!
 అగ్నివ్యామూర్తానామస్తంయస్సంకేతవర్తరాశిముఖ్య!

కుంభ ముహూర్తాని

- 1977 మార్చి తైత్తిలమాసము
- 20 తు.పా. అది. ఉపా. వర్షాదిత్యుల మహాప్రభుల భరణి రాజవర్షాదీనాం వృషభి ౭ నం
 10-14 విభవం పతాం ౩ నం 1-4
- 25 సం. తు. రో. వృత్తికృత రా నం 10-16 మహాపూ కర్మాదీనాం భవకర్మా రా నం
 1-27 మహా చక్ర
- 26 మ. త. మృగ. రోహి రోహిదాదీనాం విభవం ౭ నం 12-41 గర్భాదాదీనాం వృత్తిక రా నం
 10-11 హలకర్మాదీనాం భవకర్మా రా నం 1-22
- 27 మ. అది. మృగ. అశ్వి. సేవ. వివాహ హలకర్మాదీనాం వృషభి ౭ నం 9-46 కుంభ్య

విశేషార్థం నెం

- 4 వార్షి. సే. హస్త. సీమంతాష్టప్రసాద హలకర్మాదీనాం వృషభి ౭ నం 9-15 కుంభ్య
- 11 బి. అది. సే. ఉపా. గర్భాదాదీనాం వృత్తికర్మాదీనాం భవకర్మా రా నం 9-8

తైత్తిల మాసము

- 21 తు. తది. ను. రోహి. వివాహ హలకర్మాదీనాం భవకర్మా రా నం 11-39 మహాచక్ర కుంభ్య
- రహిత రా నం 3-28
- 22 బి. తు. మృగ. గర్భాదాదీనాం వృత్తిక రా నం 8-29 మహా గర్భాదాదీనాం భవకర్మా రా నం 11-39 మహాచక్ర

- 23 సం. తది. అర్ధ గర్భాదాదీనాం రా నం 11-32
- 24 మహి. అది. అర్ధ అర్ధాదాదీనాం విభవం ౭ నం 10-45 అర్ధ హలకర్మాదీనాం భవకర్మా రా నం 11-27

- " పుష. సవ వర్షాప్రసాదాదీనాం కుంభ రా నం 3-15
- 25 మహి. సే. పుష. అశ్వి. సేవ. కేసంసం అర్ధ గర్భాదాదీనాం వృషభి ౭ నం 7-51
- 28 మ. గురు. మమ. వివాహ్య ధమ్మ రా నం 11-12
- 30 పి. తది. ఉపా. అశ్వి. సేవ. సేవ. వివాహాదీనాం విభవం ౭ నం 10-22 మహా భృగ్వి. హలకర్మా
- చేవెం
- 6 బి. తది. తు. పూ. వివాహాదీనాం కుంభ రా నం 2-27
- 8 మహి. అది. ఉపా. సవ వర్షాప్రసాదాదీనాం కుంభ రా నం 2-21 త్యా. సం
- 9 మృ. సే. ఉపా. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం వృషభి ౭ నం 6-56 వివాహాదీనాం భవ
- రా నం 10-28
- 11 మ. బి. తది. అశ్వి. సేవ. సేవ. వివాహాదీనాం వృషభి ౭ నం 6-49 మహాచక్ర హలకర్మా
- రా నం 2-9 అర్ధ చక్ర

జ్యేష్ఠ మాసము

- మ 22 తు. పా. అ. పుష. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం విభవం చోరా ౭ నం 8-55 అర్ధ హలకర్మా
- 23 సం. సే. హస్త. పుష. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం విభవం ౭ నం 8-51 మహాచక్ర

ఆషాఢ మాసము

- జాన్ నెం
- 19 తు. తది. అ. పుష. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం పిహ్య ౭ నం 11-14 రోహి. పుషా చక్ర
- 25 అశ్వి. తది. హస్త. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం పిహ్య ౭ నం 10-50 సర్వాచక్ర
- 27 పి. సే. హస్త. పుత్తి. సీమంతాదీనాం పిహ్య ౭ నం 10-41
- జాన్ నెం
- 3 బి. తది. అది. పుష. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం పిహ్య ౭ నం 10-18 మహాచక్ర
- 4 బి. సే. తది. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం పిహ్య ౭ నం 10-15
- 9 మ. తది. అర్ధ. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం పిహ్య ౭ నం 9-55 మహా భృగ్వి

ఆది క శ్రావణ మాసము

- అశ్వి నెం
- 1 బి. తది. సే. తది. అశ్వి. సేవ. వివాహాదీనాం పిహ్య ౭ నం 8-25
- విజ శ్రావణ మాసము
- 18 తు. తది. గురు. హస్త. వివాహ గర్భాదాదీనాం పిహ్య ౭ నం 10-49 మహాచక్ర
- నల్ల వివాహాదీనాం విభవం రా నం 3-7 సర్వాచక్ర
- 20 పి. తది. తది. పుత్తి. వివాహాదీనాం విభవం అంత రా నం 3-0
- 22 అశ్వి. సే. తది. వివాహాదీనాం అంత రా నం 11-28

- 26 ద్వార. తుక్ర. క్రమ. గర్భాధాన్య మేషకోటా రా గం 10-19
27 చతు. తి. క్రమ. అన్నప్రసాదీనా తులా ప గం 11-9
28 పూర్తి. అది. తి. పవనధూప్రసాదీనా మేష: రా గం 10-11
29 ది పాద్య. సో. శత అన్నప్రసాదీనా తులా ప గం 11-1
31 తది. బధ. ఉష. అన్నప్రసాదీనా తులా మతా ప గం 10-53 మష. చక్ర: పూర్ణాంబ

సెప్టెంబరు నెల

- 5 నవ. సోమ. రోహి. వివాహదీనా వృషభ: రా గం 11-6 అన్నచంద్ర:

భాద్ర పద మాసము

సెప్టెంబరు నెల

- 17 తు. చి. తి. పౌర్ణి. అన్నప్రసాదీనా తులా ప గం 9-45 అన్నచక్ర:
18 పంచ. అది. అయా. అన్నప్రసాదీనా తులా మతా ప గం 9-41
22 దశ. గురు. ఉష. అన్నప్రసాదీనా తులా ప గం 9-26

ఆశ్వయుజ మాసము

అక్టోబరు నెల

- 14 తు. చి. తుక్ర. సో. గర్భాధాన్య మేషభావతా రా గం 8-33 మష. చక్ర:
15 తది. తి. అయా. వివాహగర్భాధానీనా విభవం రాతా రా గం 11-14 మష. చక్ర:
16 చి. అది. అయా. అన్నప్రసాదీనా వృషభ: ప గం 8-48 అన్నచక్ర:
19 పవ. బుధ. ఉష. అన్నప్రసాదీనా వృషభ: ప గం 8-37 భువ్మ.
" " " వివాహదీనా వృషభ: మతా రా గం 8-13
21 దశ. తుక్ర. ఉష. విభయదశమిత్వేన నవవస్త్రాభరణధారణ రా దివ్యనాదీనా పీఠమతా సా గం 4-11 వివాహ గర్భాధానీనా వృషభ: రా గం 8-5 విభవం మతా రా గం 10-55
22 నీ. తి. శత. సీమంతాదీనా వృషభ: ప గం 8-25 పవనధూప్రసాదీనా వృషభ: మతా సా గం 8-1 విభవమపి రహితం రా గం 10-51.

- 26 పూర్తి. బుధ. అన్న. వివాహదీనా వృషభ: మతా సా గం 7-45 రోహి. చక్ర: విభవమపి రహితం రా గం 10-35 అనయోద్ధారణ:

- 29 బ. తి. తి. రోహి. వివాహ గర్భాధానీనా వృషభ: సా గం 7-33 అన్నచక్ర: విభవమతా రా గం 10-23 రోహి. చక్ర:

- 30 తది. అది. రోహి. అన్నప్రసాదీనా వృషభ: ఉ గం 7-53
" " " పుగ. వివాహ గర్భాధానీనా విభవం రాతా రా గం 10-20 రోహి. చక్ర: వారణ:

- 31 పది. సోమ. పుగ. వివాహ గర్భాధానీనా వృషభ: సా గం 7-25 విభవమపి మతా రా గం 10-15 అన్న చక్ర:

నవంబరు నెల

- 2 మషి. బుధ. పువ. పవనధూప్రసాదీనా వృషభ: గర్భాధానీనా విభవం రా గం 10-7 అన్నచక్ర:
6 దశ. అది. పూర్ణ. గర్భాధాన్య విభవం రా గం 9-51

కార్తిక మాసము

- 13 తు. తది. అది. మూల. వివాహదీనా విభవం మతా రా గం 9-25 మషి. చక్ర:
17 పవ. గు. తి. వివాహాన్య తులామతా తె గం 5-42
22 ద్వార. మూ. అన్న. నవధూప్రసాదీనా తులా తె గం 5-22
27 బహ. చి. అది. పుగ. వివాహదీనా తులామతా తె గం 5-2
28 తది. సోమ. ఆర్ద్ర. గర్భాధాన్య విభవం రా గం 8-26 అన్న చక్ర:
30 చి. బుధ. పువ. పవనధూప్రసాదీనా తులా తె గం 4-51

మార్గశిర మాసము

ఈ మాసమున అగ్నిముఖ కాలేబ లేపు గవ ముహూర్తములు లేవు.

పౌష మాసము

1978 జనవరి నెల

- 28 బ. చి. తి. ఉష. అన్నప్రసాదీనా సీమంతాదీనా మేషకోటా ప గం 12-11
30 మషి. సోమ. చిత్ర. అన్నప్రసాదీనా మేష: ప గం 12-3 మషి. చక్ర:-

మాఘ మాసము

ఫిబ్రవరి నెల

- 20 తు. క్రమ. సో. పుష. అన్నప్రసాదీనా సీమంతాదీనా మేషకోటా ప గం 10-39
25 బ. చి. తి. ఉష. అన్నప్రసాదీనా సీమంతాదీనా మేష: ప గం 10-19 మషి. చక్ర: వృషభ: ప గం 11-46

- 27 పది. సోమ. చిత్ర. అన్నప్రసాదీనా సీమంతాదీనా మేష: మతా ప గం 10-11 అక్షర ద్వార వివాహదీనాపి వృషభ: ప గం 11-38 మషి. చక్ర:

ఫాల్గుణ మాసము

మార్చి నెల

- 11 తు. తది. తి. అన్న. వివాహదీనా మహావతా రా గం 3-53
12 చి. అది. అన్న. అన్నప్రసాదీనాపి వివాహదీనా మేష: ప గం 9-19 అన్నచక్ర: వృషభ: ప గం 10-46 రోహి. చక్ర:
15 మషి. బుధ. రోహి. అన్న. అన్నప్రసాదీనా వివాహదీనా మేష: ప గం 9-8 వృషభ: పవనధూప్రసాదీనా 10-35 అన్నచక్ర: వివాహదీనా మహావతా రా గం 3-37
16 నవ. గురు. పుగ. అన్నప్రసాదీనా మేష: ప గం 9-3

మంగళం మహల్ శ్రీ: శ్రీ: శ్రీ:

N. B :- ఈ ముహూర్తములలో 2వ వేళతో చూపబడిన అన్నింటికంటే కూడబడిన ఆయా అగ్నిముఖగల వివిధములను సంస్కరించిన తద్దేశములకు ముహూర్తకాలమగును. సామాన్యముగా రాజమండ్రు 5 వివిధములు, విజయనగరమునకు 11 వివిధములు తీసివేయవలెను. వరంగల్లుకు 3 వివిధములు, హైదరాబాదునకు 7 వివిధములు కలిపిన ముహూర్తకాలమగును.

గోరీ వలచాంగం కాలము - ౧ కి
ఘడియలు ౩. ౩/౪ గంట ౧ నిమిషములు ౩౦

ప క టి ము హా ర్త ము లు								రా త్రి ము హా ర్త ము లు							
వారములు	ఆది	సోమ	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని	వారములు	ఆది	సోమ	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని
౧	ఉద్యో	అమృ	రోగం	విషం	విషం	రోగం	విషం	౧	శుభం	రోగం	జ్వరం	లాభం	శుభం	అమృ	విషం
౨	లాభం	విషం	ఉద్యో	అమృ	ఉద్యో	జ్వరం	అమృ	౨	అమృ	లాభం	ఉద్యో	రోగం	రోగం	జ్వరం	ఉద్యో
౩	విషం	ఉద్యో	జ్వరం	శుభం	జ్వరం	అమృ	జ్వరం	౩	జ్వరం	ఉద్యో	కలహం	విషం	కలహం	కలహం	విషం
౪	అమృ	లాభం	లాభం	ఉద్యో	లాభం	కలహం	ఉద్యో	౪	రోగం	ధనం	లాభం	ఉద్యో	లాభం	లాభం	అమృ
౫	సుఖం	జ్వరం	అమృ	రోగం	అమృ	లాభం	శుభం	౫	కలహం	రోగం	రోగం	శుభం	ఉద్యో	శుభం	కలహం
౬	ధనం	అమృ	ఉద్యో	సుఖం	విషం	సుఖం	లాభం	౬	లాభం	అమృ	లాభం	లాభం	జ్వరం	ధనం	రోగం
౭	అమృ	లాభం	విషం	ధనం	కలహం	ధనం	ధనం	౭	ఉద్యో	విషం	ఉద్యో	ధనం	లాభం	అమృ	అమృ
౮	విషం	ధనం	లాభం	అమృ	జ్వరం	అమృ	లాభం	౮	రోగం	జ్వరం	ధనం	లాభం	ఉద్యో	విషం	లాభం

ఇది జ్వర విషయమైన చక్రము. జ్వరమున రవి, చంద్ర జన్మ వక్షతములు ఏక రేఖ యందుండిన రోగి జీవించదు.

ఆ నం దా ది యో గ ము లు

ఆది	సోమ	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని
౧	౨	౩	౪	౫	౬	౭
౮	౯	౧౦	౧౧	౧౨	౧౩	౧౪
౧౫	౧౬	౧౭	౧౮	౧౯	౨౦	౨౧
౨౨	౨౩	౨౪	౨౫	౨౬	౨౭	౨౮
౨౯	౩౦	౩౧	౩౨	౩౩	౩౪	౩౫
౩౬	౩౭	౩౮	౩౯	౪౦	౪౧	౪౨
౪౩	౪౪	౪౫	౪౬	౪౭	౪౮	౪౯
౫౦	౫౧	౫౨	౫౩	౫౪	౫౫	౫౬
౫౭	౫౮	౫౯	౬౦	౬౧	౬౨	౬౩
౬౪	౬౫	౬౬	౬౭	౬౮	౬౯	౭౦
౭౧	౭౨	౭౩	౭౪	౭౫	౭౬	౭౭
౭౮	౭౯	౮౦	౮౧	౮౨	౮౩	౮౪
౮౫	౮౬	౮౭	౮౮	౮౯	౯౦	౯౧
౯౨	౯౩	౯౪	౯౫	౯౬	౯౭	౯౮
౯౯	౧౦౦	౧౦౧	౧౦౨	౧౦౩	౧౦౪	౧౦౫

ఆనందయోగము: ౧౫ దినములలో కార్యసిద్ధి కాలదండయోగము ౨౭ దినములలో కార్యసిద్ధి అవశకునం ధూమయోగము ౧౫ ది. వరకు పనికాదు. సామ్యున్నట్లై ధూమయోగము ౧౫ ది. లో కార్యముగను. నీళ్లకుండలు కనబడును సామ్యయోగము ౧౫ ది లో కార్యముగను. సర్వసౌఖ్యము ధ్యాంక్షయోగము, కార్యనాశనం, దుష్టాపహి ధ్యక్షయోగము: ౨౭ ది. లో కార్యసిద్ధి చేయగలుగుము శ్రీవల్మీకియోగము. లాభము: వృజయోగము. కార్యనాశనం చేసిన జంతువులు కనిపించును ముద్గరయోగము కలహము: దుష్టశత్రునము: చక్రయోగము ౨౭ ది. శ్రీ లాభము కమల దర్శనము మిత్రయోగము ౨౭ ది లో శ్రీ దర్శనము కన్పింతు లాభము మానవయోగము కార్యలాభము వద్యయోగము ౧౫ దినములలో శత్రువ్యవధము లంబయోగము కార్యనిలంబము అవశకునము ఉత్పాతయోగము ద్రవ్యనాశనం అవమానం మృత్యుయోగము చోవి సర్వదర్శనము కాలయోగము అవమానము వృద్ధ బ్రాహ్మణ దర్శనము సిద్ధయోగము ౧౦ ది. లో పని యుగము మూసిన దర్శనము ఉభయోగము ౧౦ దినములలో పని యుగము అమృతయోగము కార్యసిద్ధి కల్గి లాభము మోవలయోగము దుఃఖము గదాయోగము చెరువు కలగను మాతంగయోగము అశ్వలాభము బ్రాహ్మణ దర్శనము రాక్షసయోగము చెడ్డది మిత్రకలహము వరయోగము దుర్భాగ్య శత్రునము స్థిరయోగము ఉభయభిమిత్రము కన్పించును వర్ధమానయోగము నివాదర్శనము ఉత్తము

వారములు	రాహు కాలము		గురు కాలము		యమకాలము	
	మొదలు	వరకు	మొదలు	వరకు	మొదలు	వరకు
ఆదివారము	4.30	6.00	3.00	4.30	12.00	1.30
సోమవారము	7.30	9.00	1.30	3.00	10.30	12.00
మంగళవారము	3.00	4.30	12.00	1.30	9.00	10.30
బుధవారము	12.00	1.30	10.30	12.00	7.30	9.00
గురువారము	1.30	3.00	9.00	10.30	6.00	7.30
శుక్రవారము	10.30	12.00	7.30	9.00	3.00	4.30
శనివారము	9.00	10.30	6.00	7.30	1.30	3.00

నూర్వేద యము 6 ఘంటలకు ఆయ్యే దినములు

తారాబలము చూచుకునే క్రమము	చంద్రబలము చూచుకునే క్రమము
జన్మనక్షత్రము లాగాయతు విత్తనక్షత్రమువరకు లెక్కపెట్టి 9 వే భాగంవగా మిగిలిన శేషం 1 అన్నతార 2 సంవత్సర 3 వివతార 4 క్షేమతార 5 ప్రత్యక్షతార 6 సాధవతార 7 వైధవతార 8 మిత్రతార 9 పరమమిత్రతార అనుచున్నవి. ఈ తారలలో 2-4-6-8-9 తారలు మంచివి. 1-3-5-7 తారలు దుష్టములు అగును. కృష్ణవర్ణంకోసం శ్రీ లక్ష్మీ తారాబలం ముఖ్యము. 7 తార మిక్కిలిదుష్టం.	తనజన్మరాలిగాయతుచంద్రుడున్నరాలి వర్కుగణనచేయగా 1-3-6-7-10-11 రాసులయందుచంద్రుడుండగా శుభమునచేయును. మిగతారాసులయందు మంచిదికాద విశ్వమేమనగా అక్షవృత్తమున 2-5-9 రాసులయందు కృష్ణవృత్తమున 4-8-12 రాసులయందు చంద్రుడుండగా తల్లి కుమారుని రక్షించుటకు చంద్రుడు మనలను రక్షించును. శుక్లవృత్తములోను పుట్టినవలకు చంద్రబలము ముఖ్యము.

శక ౧౮౯౯ శ్రావణ మాసమున (A. D. 1977-జూలై-అగస్టు)
అయినాంశలు 23°-32'-43" నిరయణ రవాణి స్థుల గ్రహములు

ఇండియన్ స్టాండర్డు టైము 5-29.3 A. M. లకు

శ. తే.	సూర్యుడు	చంద్రుడు	బుధుడు	గురుడు	శుక్రుడు	శని
శ. తే.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.
౧	౩. 6.29	5.26. 0	1.10.11	౩.28.36	2. 1. 0	1.24.18
౨	౩. 7.27	6. 9.48	1.10.52	౩.29.53	2. 1.13	1.25.25
౩	౩. 8.24	6.23.52	1.11.33	4. 1.30	2. 1.25	1.26.32
౪	౩. 9.21	7. 8.13	1.12.14	4. 2.59	2. 1.38	1.27.39
౫	౩.10.18	7.22.47	1.12.55	4. 4.26	2. 1.50	1.28.46
౬	౩.11.16	౮. 7.32	1.13.36	4. 5.51	2. 2. 2	1.29.53
౭	౩.12.13	౮.22.19	1.14.17	4. 7.15	2. 2.14	1. 1. 1
౮	౩.13.11	9. 7. 1	1.14.58	4. 8.36	2. 2.25	2. 2. 9
౯	౩.14. 8	9.21.29	1.15.39	4. 9.55	2. 2.38	2. 3.16
౧౦	౩.15. 5	10. 5.38	1.16.19	4.11.12	2. 2.50	2. 4.24
౧౧	౩.16. 3	10.19.23	1.17. 0	4.12.27	2. ౩. 2	2. 5.32
౧౨	౩.17. 0	11. 2.42	1.17.40	4.13.40	2. ౩.14	2. 6.41
౧౩	౩.17.58	11.15.36	1.18.21	4.14.50	2. ౩.25	2. 7.49
౧౪	౩.18.55	11.28. 7	1.19. 1	4.15.59	2. ౩.37	2. 8.57
౧౫	౩.19.53	0.10.21	1.19.41	4.17. 4	2. ౩.49	2.10. 6
౧౬	౩.20.50	0.22.21	1.20.21	4.18. 8	2. 4. 0	2.11.11
౧౭	౩.21.48	1. 4.14	1.21. 1	4.19. 8	2. 4.12	2.12.24
౧౮	౩.22.45	1.16. 4	1.21.41	4.20. 6	2. 4.23	2.13.32
౧౯	౩.23.43	1.27.57	1.22.21	4.21. 1	2. 4.34	2.14.42
౨౦	౩.24.40	2. 9.55	1.23. 0	4.21.53	2. 4.45	2.15.51
౨౧	౩.25.38	2.22. 4	1.23.40	4.22.42	2. 4.57	2.17. 0
౨౨	౩.26.35	౩. 4.24	1.24.19	4.23.27	2. 5. 8	2.18. 9
౨౩	౩.27.33	౩.16.57	1.24.58	4.24. 9	2. 5.18	2.19.19
౨౪	౩.28.31	౩.29. 4	1.25.38	4.24.47	2. 5.29	2.20.29
౨౫	౩.29.28	4.12.45	1.26.17	4.25.22	2. 5.40	2.21.38
౨౬	4. 0.26	4.25.57	1.26.56	4.25.52	2. 5.51	2.22.48
౨౭	4. 1.24	5. 9.21	1.27.35	4.26.18	2. 6. 1	2.23.58
౨౮	4. 2.22	5.22.56	1.28.13	4.26.59	2. 6.11	2.25. 8
౨౯	4. 3.19	6. 8.41	1.28.52	4.26.55	2. 6.22	2.26.18
౩౦	4. 4.17	6.20.96	1.29.31	4.27. 7	2. 6.32	2.27.28
౩౧	4. 5.15	7. 4.89	2. 0. 9	4.27.13	2. 6.42	2.28.39

శక ౧౮౯౯ భాద్రపద మాసమున (A. D. 1977-అగస్టు-సెప్టెంబరు)
అయినాంశలు 23°-32'-46" నిరయణ రవాణి స్థుల గ్రహములు

ఇండియన్ స్టాండర్డు టైము 5-29.3 A. M. లకు

శ. తే.	సూర్యుడు	చంద్రుడు	బుధుడు	గురుడు	శుక్రుడు	శని
శ. తే.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.	రా.భా.లి.
౧	౨౩	4. 6.13	7.18.51	2. 0.47	4.27.13	౩.28. 6
౨	౨4	4. 7.11	౮. ౩. 9	2. 1.26	4.27. 8	౩.28.13
౩	౨5	4. 8. 8	౮.17.31	2. 2. 4	4.26.57	౩.28.21
౪	౨6	4. 9. 6	9. 1.52	2. 2.42	4.26.40	౩.28.28
౫	౨7	4.10. 4	9.16. 8	2. ౩.19	4.26.17	౩.28.36
౬	౨8	4.11. 2	10. 0.12	2. ౩.57	4.25.48	౩.28.44
౭	౨9	4.12. 0	10.14. 2	2. 4.35	4.25.14	౩.28.51
౮	౩0	4.12.58	10.27.22	2. 5.12	4.24.34	౩.28.59
౯	౩1	4.13.56	11.10.41	2. 5.49	4.23.49	౩.29. 6
౧౦	1	4.14.54	11.23.30	2. 6.27	4.22.59	౩.29.14
౧౧	2	4.15.52	0. 6. 0	2. 7. 4	4.22. 6	౩.29.21
౧౨	౩	4.16.50	0.18.14	2. 7.41	4.21.10	౩.29.29
౧౩	4	4.17.48	1. 0.13	2. 8.19	4.20.12	౩.29.౩5
౧౪	5	4.18.46	1.12.10	2. 8.54	4.19.14	౩.29.43
౧౫	6	4.19.45	1.24. 2	2. 9.31	4.18.16	౩.29.51
౧౬	7	4.20.43	2. 5.56	2.10. 7	4.17.21	౩.29.58
౧౭	౮	4.21.41	2.17.56	2.10.43	4.16.29	౩.29.6
౧౮	9	4.22.39	౩. 0. 8	2.11.20	4.15.41	౩.29.13
౧౯	10	4.23.38	౩.12.35	2.11.56	4.14.59	౩.29.20
౨౦	11	4.24.36	౩.25.18	2.12.31	4.14.23	౩.29.27
౨౧	12	4.25.34	4. 8.19	2.13. 7	4.13.56	౩.29.34
౨౨	13	4.26.33	4.21.38	2.13.43	4.13.36	౩.29.41
౨౩	14	4.27.31	5. 5.14	2.14.18	4.13.26	౩.29.48
౨౪	15	4.28.30	5.19. ౩	2.14.53	4.13.25	౩.29.55
౨౫	16	4.29.28	6. ౩. 4	2.15.28	4.13.39	౩.29.6
౨౬	17	5. 0.27	6.17.12	2.16. 8	4.13.51	౩.29.13
౨౭	18	5. 1.25	7. 1.23	2.16.38	4.14.18	౩.29.20
౨౮	19	5. 2.24	7.15.40	2.17.12	4.14.54	౩.29.27
౨౯	20	5. ౩.23	7.29.54	2.17.47	4.15.39	౩.29.34
౩౦	21	5. 4.21	౮.14. 5	2.18.21	4.16.31	౩.29.41
౩౧	22	5. 5.20	౮.28.10	2.18.55	4.17.81	౩.29.48

శక ౧౮౯౯ మార్గశిర మాసమున (A. D. 1977 నవంబరు-డిశంబరు)
అయినాంశలు 23°-32'-5౮" నిరయణ రవ్యాధి స్థుల గ్రహములు
ఇండియన్ స్టాండర్డ్ టైమ్ ను 5-29.3 A. M. లకు

శ. తే. కం. తే.	సూర్యుడు	చంద్రుడు	కుజుడు	బుధుడు	గురుడు	శుక్రుడు	శని
౧	౭. 6. 1	11.24.౩5	8.15.2౩	7.24.24	2.11.15	6.21.17	4. 6.39
౨	౭. 7. 2	౦. 6.52	8.15.౩7	7.25.48	2.11.10	6.22.32	4. 6.41
౩	౭. 8. ౩	౦.19. 1	8.15.51	7.27.11	2.11. 4	6.2౩.48	4. 6.43
౪	౭. 9. ౩	1. 1. ౩	8.16. 4	7.28.౩2	2.10.58	6.25. ౩	4. 6.45
౫	౭.10. 4	1.18. 1	8.16.16	7.29.52	2.10.52	6.26.18	4. 6.46
౬	౭.11. 5	1.24.54	8.16.27	8. 1.11	2.10.46	6.27.౩4	4. 6.48
౭	౭.12. 5	2. 6.46	8.16.౩8	8. 2.29	2.10.40	6.28.49	4. 6.50
౮	౭.1౩. 6	2.18.౩8	8.16.4౩	8. ౩.44	2.10.౩4	7. 0. 4	4. 6.51
౯	౭.14. 7	౩. 0.౩2	8.16.59	8. 4.57	2.10.27	7. 1.20	4. 6.53
౧౦	౭.15. 8	౩.13.౩0	8.17. 8	8. 6. 8	2.10.20	7. 2.౩5	4. 6.54
౧౧	౭.16. 9	౩.24.౩7	8.17.16	8. 7.16	2.10.14	7. ౩.50	4. 6.55
౧౨	౭.17. 9	4.6. 55	8.17.24	8. 8.20	2.10. 7	7. 5. 6	4. 6.56
౧౩	౭.18.10	4.19.౩0	8.17.౩1	8. 9.21	2.10. 0	7. 6.21	4. 6.57
౧౪	౭.19.11	5. 2.26	8.17.౩7	8.10.17	2. 9.5౩	7. 7.౩7	4. 6.58
౧౫	౭.20.12	5.15.47	8.17.4౩	8.11. 9	2. 9.45	7. 8.52	4. 6.58
౧౬	౭.21.1౩	5.29.౩7	8.17.48	8.11.55	2. 9.౩8	7.10. 8	4. 6.59
౧౭	౭.22.14	6.13.56	8.17.52	8.12.౩5	2. 9.౩1	7.11.2౩	4. 6.59
౧౮	౭.23.15	6.28.41	8.17.55	8.1౩. 7	2. 9.2౩	7.12.౩9	4. 7. 0
౧౯	౭.24.16	7.13.49	8.17.58	8.1౩.౩2	2. 9.15	7.1౩.54	4. 7. 0
౨౦	౭.25.17	7.29. 8	8.17.59	8.1౩.48	2. 9. 8	7.15. 9	4. 7. 0
౨౧	౭.26.18	8.14.28	8.18. 0	8.1౩.54	2. 9. 0	7.16.25	4. 7. 0.౩
౨౨	౭.27.19	8.29.౩7	8.18. 1	8.1౩.50.౩	2. 8.52	7.17.40	4. 7. 0
౨౩	౭.28.20	9.14.25	8.18. 0	8.1౩.౩4	2. 8.44	7.18.56	4. 7. 0
౨౪	౭.29.21	9.౩౮.47	8.17.59	8.1౩. 7	2. 8.౩6	7.20.11	4. 6.59
౨౫	౮. 0.౩2	10.1౩.౩9	8.17.57	8.1౩.28	2. 8.28	7.21.27	4. 6.59
౨౬	౮. 1.౩౩	10.26. ౩	8.17.54	8.1౩.౩9	2. 8.౨0	7.22.42	4. 6.58
౨౭	౮. 2.౩4	11. 9. 1	8.17.50	8.1౩.౩6	2. 8.12	7.2౩.58	4. 6.58
౨౮	౮. ౩.౩5	1౧.24.౩7	8.17.45	8. 9.౨9	2. 8. 4	7.25.1౩	4. 6.57
౨౯	౮. 4.౩6	౦. ౩.౫౫	8.17.40	8. 8.౩8	2. 7.56	7.26.29	4. 6.56
౩౦	౮. 5.౩7	౦.16. 5	8.1౭.౩౩	8. 6.52	2. 7.48	7.27.44	4. 6.55

శక ౧౮౯౯ పౌష మాసమున (A. D. 1977 డిశంబరు-78 జనవరి)
అయినాంశలు 23°-33'-0" నిరయణ రవ్యాధి స్థుల గ్రహములు
ఇండియన్ స్టాండర్డ్ టైమ్ ను 5-29.3 A. M. లకు

శ. తే. కం. తే.	సూర్యుడు	చంద్రుడు	కుజుడు	బుధుడు	గురుడు	శుక్రుడు	శని
౧	౮. 6.29	0.౩8. 4	8.17.26	8. 5.29	2. 7.40	7.29. 0	4. 6.54
౨	౮. 7.౨9	1. 9.59	8.17.18	8. 4. 8	2. 7.౩2	8. 0.15	4. 6.52
౩	౮. 8.౩1	1.21.51	8.17. 9	8. 2.49	2. 7.28	8. 1.౩1	4. 6.51
౪	౮. 9.౩2	2. ౩.4౩	8.17. 0	8. 1.87	2. 7.15	8. 2.46	4. 6.50
౫	౮.10.౩౩	2.15.౩7	8.16.49	8. 0.82	2. 7. 7	8. 4. 2	4. 6.48
౬	౮.11.౩4	2.౨7.౩2	8.16.౩8	7.29.౩7	2. 6.59	8. 5.17	4. 6.47
౭	౮.12.౩5	౩. 9.౩౩	8.16.26	7.28.52	2. 6.51	8. 6.౩౩	4. 6.45
౮	౮.1౩.౩6	౩.21.౩5	8.16.13	7.28.17	2. 6.4౩	8. 7.48	4. 6.4౩
౯	౮.14.౩7	4. ౩.46	౩.16. 0	7.27.58	2. 6.౩5	8. 9. 4	4. 6.41
౧౦	౮.15.౩9	4.16. 7	౩.15.45	7.27.౩9	2. 6.27	8.10.19	4. 6.౩9
౧౧	౮.16.40	4.28.12	౩.15.౩0	7.27.౩౫	2. 6.19	8.11.౩5	4. 6.౩7
౧౨	౮.17.41	5.11.౩4	౩.15.14	7.27.41	2. 6.11	8.12.50	4. 6.౩4
౧౩	౮.18.42	5.24.47	౩.14.58	7.27.54	2. 6. ౩	8.14. 6	4. 6.౩2
౧౪	౮.19.4౩	6. ౩.25	౩.14.40	7.28.16	2. 5.56	8.15.21	4. 6.౩0
౧౫	౮.20.44	6.22.౨9	౩.14.22	7.28.41	2. 5.48	8.16.౩7	4. 6.27
౧౬	౮.21.45	7. 7. 1	౩.14. ౩	7.29.19	2. 5.40	8.17.62	4. 6.24
౧౭	౮.22.47	7.21.56	౩.1౩.44	7.29.59	2. 5.౩౩	8.19. 8	4. 6.22
౧౮	౮.2౩.48	8. 7.28	౩.1౩.24	8. 0.45	2. 5.25	8.20.2౩	4. 6.19
౧౯	౮.24.49	8.22.26	౩.1౩. 4	8. 1.౩5	2. 5.18	8.21.౩9	4. 6.16
౨౦	౮.25.50	9. 7.౩9	౩.12.4౩	8. 2.29	2. 5.11	8.22.54	4. 6.1౩
౨౧	౮.26.51	9.22.౩6	౩.12.21	8. ౩.౨7	2. 5. 4	8.24.10	4. 6.10
౨౨	౮.27.52	10. 7. 8	౩.11.59	8. 4.28	2. 4.57	8.25.25	4. 6. 6
౨౩	౮.28.54	10.21.11	౩.11.౩7	8. 5.౩1	2. 4.50	8.౨6.41	4. 6. 8
౨౪	౮.29.55	11. 4.44	౩.11.14	8. 6.౩8	2. 4.4౩	8.27.56	4. 6. 0
౨౫	౮. 0.56	11.17.49	౩.10.51	8. 7.47	2. 4.౩7	8.29.12	4. 5.56
౨౬	౮. 1.57	0. 0.౨9	౩.10.27	8. 8.57	2. 4.౩0	9. 0.27	4. 5.5౩
౨౭	౮. 2.58	0.12.50	౩.10. 4	8.10.10	2. 4.24	9. 1.42	4. 5.49
౨౮	౮. ౩.59	0.24.56	౩. 9.40	8.11.25	2. 4.1౩	9. 2.58	4. 5.45
౨౯	౮. ౪. ౦	1. 6.5౩	౩. 9.16	8.12.41	2. 4.12	9. 4.1౩	4. 5.42
౩౦	౮. 5. 1	1.18.45	౩. 8.52	8.1౩.58	2. 4. 6	9. 5.29	4. 5.౩8

శ్రీ ౧౮౮౯ హామీసాసము (A. D. 1978 జనవరి-ఫిబ్రవరి)

ఆరునాంకలు 23-3-39-9 నిరయణ రవ్యాది స్థులు (జూమలు)

ఇండియన్ స్టాండర్డ్ టైము 5-29.3 A. M. లకు

శ. తే. శం. తే.	సూర్యుడు	చంద్రుడు	కుజుడు	బుధుడు	గురుడు	శుక్రుడు	శని
౧	౨౦ 10.7.26	౩.2.50	2.29.25	10.1.42	2.2.81	10.14.22	4.3.16
౨	౨౧ 10.8.27	౩.14.58	2.29.17	10.౩.27	2.2.81	10.15.37	4.3.11
౩	౨౨ 10.9.27	౩.27.16	2.29.10	10.5.14	2.2.82	10.16.52	4.3.7
౪	౨౩ 10.10.28	4.9.46	2.29.4	10.7.2	2.2.82	10.18.7	4.3.2
౫	౨౪ 10.11.28	4.22.27	2.28.59	10.8.51	2.2.83	10.19.23	4.2.57
౬	౨౫ 10.12.28	5.6.20	2.28.54	10.10.40	2.2.84	10.20.37	4.2.52
౭	౨౬ 10.13.29	5.18.25	2.28.51	10.12.41	2.2.85	10.21.52	4.2.47
౮	౨౭ 10.14.29	6.1.42	2.28.48	10.14.22	2.2.86	10.23.7	4.2.43
౯	౨౮ 10.15.29	6.15.12	2.28.46	10.16.15	2.2.87	10.24.22	4.2.38
౧౦	౧ 10.16.29	6.28.54	2.28.44	10.18.8	2.2.89	10.25.37	4.2.38
౧౧	౨ 10.17.30	7.12.55	2.28.43	10.20.2	2.2.41	10.26.52	4.2.39
౧౨	౩ 10.18.30	7.26.57	2.28.42	10.21.56	2.2.43	10.28.37	4.2.24
౧౩	౪ 10.19.30	8.11.15	2.28.44	10.23.52	2.2.45	10.29.21	4.2.20
౧౪	౫ 10.20.30	8.25.40	2.28.46	10.25.48	2.2.48	11.0.6	4.2.15
౧౫	౬ 10.21.30	9.10.9	2.28.48	10.27.44	2.2.50	11.1.51	4.2.11
౧౬	౭ 10.22.30	9.24.37	2.28.51	10.29.40	2.2.53	11.౩.6	4.2.6
౧౭	౮ 10.23.30	10.8.58	2.28.55	11.1.36	2.2.56	11.4.21	4.2.2
౧౮	౯ 10.24.30	10.23.5	2.28.59	11.౩.33	2.2.59	11.5.35	4.1.58
౧౯	౧౦ 10.25.30	11.6.56	2.29.4	11.5.28	2.౩.౩	11.6.50	4.1.53
౨౦	౧౧ 10.26.30	11.20.26	2.29.10	11.7.23	2.౩.6	11.8.5	4.1.49
౨౧	౧౨ 10.27.30	0.౩.35	2.29.16	11.9.17	2.౩.10	11.9.50	4.1.45
౨౨	౧౩ 10.28.30	0.16.23	2.29.23	11.11.9	2.౩.14	11.10.34	4.1.41
౨౩	౧౪ 10.29.30	0.28.52	2.29.31	11.13.0	2.౩.18	11.11.49	4.1.37
౨౪	౧౫ 11.0.30	1.11.6	2.29.39	11.14.48	2.౩.22	11.13.౩	4.1.33
౨౫	౧౬ 11.1.30	1.23.౩	2.29.48	11.16.33	2.౩.27	11.14.18	4.1.28
౨౬	౧౭ 11.2.29	2.5.5	2.29.57	11.18.15	2.౩.31	11.15.33	4.1.15
౨౭	౧౮ 11.౩.29	2.16.55	౩.0.7	11.19.55	2.౩.36	11.16.47	4.1.21
౨౮	౧౯ 11.4.29	2.28.50	౩.0.18	11.21.27	2.౩.41	11.18.2	4.1.18
౨౯	౨౦ 11.5.28	౩.10.52	౩.0.29	11.22.57	2.౩.46	11.19.16	4.1.14
౩౦	౨౧ 11.6.28	౩.23.4	౩.0.40	11.24.21	2.౩.52	11.20.90	4.1.11
౩౧	౨౨ 11.7.27	4.5.29	౩.0.58	11.25.39	2.౩.57	11.21.46	4.1.7

శ్రీ ౧౮౮౯ హామీసాసము (A. D. 1978 జనవరి-ఫిబ్రవరి)

ఆరునాంకలు 23-3-39-9 నిరయణ రవ్యాది స్థులు (జూమలు)

ఇండియన్ స్టాండర్డ్ టైము 5-29.3 A. M. లకు

శ. తే. శం. తే.	సూర్యుడు	చంద్రుడు	కుజుడు	బుధుడు	గురుడు	శుక్రుడు	శని
౨౧	9.7.2	2.0.36	౩.8.28	8.15.17	2.4.0	9.6.44	4.5.34
౨౨	9.8.౩	2.12.8	౩.8.4	8.16.37	2.౩.54	9.8.0	4.5.30
౨౩	9.9.4	2.24.34	౩.7.40	8.17.69	2.౩.49	9.9.15	4.5.26
౨౪	9.10.5	౩.6.25	౩.7.16	8.19.21	2.౩.44	9.10.80	4.5.22
౨౫	9.11.6	౩.18.34	౩.6.52	8.20.44	2.౩.౩9	9.11.46	4.5.18
౨౬	9.12.7	4.0.49	౩.6.29	8.22.9	2.౩.౩4	9.13.1	4.5.13
౨౭	9.13.8	4.13.13	౩.6.6	8.23.34	2.౩.29	9.14.16	4.5.9
౨౮	9.14.9	4.25.46	౩.5.42	8.25.0	2.౩.24	9.15.32	4.5.5
౨౯	9.15.10	5.8.31	౩.5.20	8.26.27	2.౩.20	9.16.47	4.4.59
౩౦	9.16.11	5.21.29	౩.4.27	8.27.55	2.౩.16	9.18.౩	4.4.56
౩౧	9.17.12	6.4.44	౩.4.35	8.29.28	2.౩.12	9.19.18	4.4.52
౧	9.18.18	6.18.17	౩.4.14	9.0.53	2.౩.8	9.20.33	4.4.47
౨	9.19.14	7.2.11	౩.౩.55	9.2.26	2.౩.4	9.21.48	4.4.42
౩	9.20.15	7.16.26	౩.౩.32	9.4.54	2.౩.0	9.23.4	4.4.38
౪	9.21.16	8.1.1	౩.౩.12	9.5.26	2.2.57	9.24.19	4.4.33
౫	9.22.16	8.15.30	౩.2.58	9.6.58	2.2.54	9.25.34	4.4.28
౬	9.23.17	9.0.47	౩.2.౩4	9.8.31	2.2.51	9.26.50	4.4.24
౭	9.24.18	9.15.46	౩.2.15	9.10.5	2.2.48	9.28.5	4.4.19
౮	9.25.19	10.0.30	౩.1.58	9.11.40	2.2.46	9.29.20	4.4.14
౯	9.26.20	10.14.58	౩.1.41	9.13.16	2.2.44	10.0.35	4.4.9
౧౦	9.27.20	10.29.2	౩.1.25	9.14.52	2.2.41	10.1.51	4.4.5
౧౧	9.28.21	11.12.40	౩.1.9	9.16.29	2.2.39	10.౩.6	4.4.0
౧౨	9.29.22	11.25.51	౩.0.55	9.18.7	2.2.36	10.4.21	4.౩.55
౧౩	10.0.22	0.8.38	౩.0.41	9.13.46	2.2.౩6	10.5.36	4.౩.50
౧౪	10.1.26	0.20.54	౩.0.27	9.21.25	2.2.౩5	10.6.32	4.౩.45
౧౫	10.2.24	1.౩.14	౩.0.15	9.23.6	2.2.౩4	10.8.7	4.౩.40
౧౬	10.౩.24	1.15.18	౩.0.౩	9.24.47	2.2.౩3	10.9.22	4.౩.36
౧౭	10.4.26	1.27.6	2.29.53	9.26.30	2.2.32	10.10.37	4.౩.31
౧౮	10.5.26	2.8.57	2.29.42	9.28.13	2.2.౩2	10.11.52	4.౩.25
౧౯	10.6.26	2.20.51	2.29.౩8	9.29.57	2.2.౩1	10.13.7	4.౩.21

[illegible]

5-35	6-36	6	౧౬	కుటుంబ సం. సా. సం. 10-18 (అ. సం. 12-50) వంతులకు 4-50, 6-24 కు అప్పు 10-౪౦ దిన విశ్రాంతి అప్పు 3 కుటుంబ
5-35	6-36	7	౧౭	అ. సం. ౪-౩౩ వంతులకు ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-37	8	౧౮	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-37	9	౧౯	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-38	10	౨౦	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-38	11	౨౧	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-38	12	౨౨	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-38	13	౨౩	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-39	14	౨౪	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-39	15	౨౫	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ
5-36	6-39	16	౨౬	౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ ౪-౩౩ అప్పు ౩ కుటుంబ

(హంద్ర) ౧౮౯౯ 1899 శ్రీ పింగళాను సంవత్సర జ్యేష్ఠ. మాసమునందగు నిరయణ లగ్నములు-గంటలు-నిమిషములు (విజయవాడకు)

మాసమునందు లగ్నములు										మాసమునందు లగ్నములు									
శ్రీ	తే	వృష	మిథు	కర్క	సింహ	కన్య	తుల	వృశ్చ	ధను	మక	కుంభ	మీన	వృష	మిథు	కర్క	సింహ	కన్య	తుల	వృశ్చ
19	౨౯	7-20	9-32	11-44	1-50	3-54	6-4	8-17	10-24	12-15	1-54	3-31	5-16	7-21	9-28	11-19	12-58	2-35	4-20
20	౩౦	7-16	9-24	11-40	1-46	3-50	5-59	8-13	10-19	12-11	1-50	3-27	5-12	7-17	9-24	11-16	12-55	2-31	4-16
21	౩౧	7-12	9-24	11-36	1-42	3-46	5-55	8-9	10-15	12-7	1-46	3-23	5-7	7-13	9-20	11-12	12-51	2-27	4-12
22	౧	7-8	9-20	11-31	1-38	3-42	5-51	8-4	10-11	12-3	1-42	3-19	5-3	7-9	9-16	11-8	12-47	2-23	4-8
23	౨	7-4	9-16	11-27	1-33	3-38	5-47	8-0	10-7	11-59	1-36	3-14	4-59	7-5	9-12	11-4	12-43	2-19	4-4
24	౩	7-0	9-12	11-23	1-29	3-34	5-43	7-56	10-3	11-55	1-34	3-10	4-55	7-2	9-9	11-0	12-39	2-16	4-1
25	౪	6-56	9-8	11-19	1-25	3-30	5-39	7-52	9-59	11-51	1-30	3-6	4-51	6-58	9-5	10-56	12-35	2-12	3-57
26	౫	6-52	9-4	11-15	1-21	3-26	5-35	7-48	9-56	11-47	1-26	3-2	4-47	6-54	9-1	10-53	12-32	2-8	3-53
27	౬	6-48	9-0	11-11	1-17	3-22	5-31	7-44	9-51	11-43	1-22	2-58	4-43	6-50	8-57	10-49	12-28	2-4	3-49
28	౭	6-44	8-56	11-7	1-13	3-18	5-27	7-40	9-47	11-39	1-18	2-54	4-39	6-47	8-53	10-45	12-24	2-0	3-46
29	౮	6-40	8-52	11-3	1-10	3-14	5-23	7-36	9-43	11-35	1-14	2-50	4-36	6-43	8-50	10-41	12-20	1-57	3-42
30	౯	6-36	8-48	11-0	1-6	3-10	5-19	7-33	9-39	11-31	1-10	2-47	4-32	6-40	8-46	10-38	12-17	1-53	3-38
31	౧౦	6-32	8-44	10-56	1-2	3-6	5-15	7-29	9-36	11-27	1-6	2-43	4-28	6-37	8-42	10-34	12-13	1-49	3-34
1	౧౧	6-28	8-40	10-52	12-58	9-2	5-12	7-25	9-32	11-23	1-2	2-39	4-24	6-34	8-34	10-26	12-5	1-41	3-26

పూర్వపద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలవామ సంవత్సర జ్యేష్ఠ శుక్ల పక్షః క్రీ. శ. 1977

19. కు. పా. ను రోగి. రోహిణి రావ 1-46 ల 3-33 కు రావ 4-51 ల
 20. వి. కు రోహిణి రావ 6-37 కు సత్యనాథులీ పులి
 21. కు. క. రోహిణి రావ 10-23 ల 7-2-8 కు సత్యనాథులీ పులి
 22. కు. క. రోహిణి రావ 4-23 ల 6-9 కు సత్యనాథులీ పులి
 23. కు. క. రోహిణి రావ 1-52 ల 3-34 కు సత్యనాథులీ పులి
 24. కు. క. రోహిణి రావ 7-59 ల 9-39 కు సత్యనాథులీ పులి
 25. కు. క. రోహిణి రావ 7-50 ల 9-28 కు సత్యనాథులీ పులి
 26. కు. క. రోహిణి రావ 4-2 ల 5-38 కు సత్యనాథులీ పులి
 27. కు. క. రోహిణి రావ 3-1 ల 4-35 కు సత్యనాథులీ పులి
 28. కు. క. రోహిణి రావ 3-38 ల 5-10 కు సత్యనాథులీ పులి
 29. కు. క. రోహిణి రావ 2-17 ల 3-48 కు సత్యనాథులీ పులి
 30. కు. క. రోహిణి రావ 10-47 ల 12-17 కు
 31. కు. క. రోహిణి రావ 9-20 ల 10-50 కు శ్రీ సత్యనాథులీ పులి
- శ్రీ సత్యనాథులీ పులి
1. పూర్వ. కు. రోహిణి రావ 6-14 ల 7-43 కు సత్యనాథులీ పులి

పూర్వపద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలవామ సంవత్సర అధిక అషాఢ శుక్ల పక్షః క్రీ. శ. 1977

17. కు. పా. ను రోహిణి రావ 5-44 ల 7-29 కు సత్యనాథులీ పులి
 18. కు. క. రోహిణి రావ 11-49 ల 1-33 కు
 19. కు. క. రోహిణి రావ 9-20 ల 11-2 కు
 20. కు. క. రోహిణి రావ 3-43 ల 5-23 కు
 21. కు. క. రోహిణి రావ 3-40 ల 5-18 కు సత్యనాథులీ పులి
 22. కు. క. రోహిణి రావ 11-57 ల 1-33 కు
 23. కు. క. రోహిణి రావ 11-4 ల 12-38 కు
 24. కు. క. రోహిణి రావ 11-44 ల 1-17 కు
 25. కు. క. రోహిణి రావ 10-27 ల 11-59 కు
 26. కు. క. రోహిణి రావ 6-59 ల 8-29 కు
 27. కు. క. రోహిణి రావ 5-35 ల 7-5 కు సత్యనాథులీ పులి
 28. కు. క. రోహిణి రావ 2-33 ల 4-2 కు
 29. కు. క. రోహిణి రావ 2-23 ల 3-52 కు సత్యనాథులీ పులి
 30. కు. క. రోహిణి రావ 2-58 ల 4-28 కు సత్యనాథులీ పులి
1. పూర్వ. కు. రోహిణి రావ 2-54 ల 4-24 కు

పూర్వపద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలవామ సంవత్సర జ్యేష్ఠ శుక్ల పక్షః క్రీ. శ. 1977

2. కు. పా. ను రోహిణి రావ 6-3 ల 7-32 కు సత్యనాథులీ పులి
3. కు. క. రోహిణి రావ 6-39 ల 8-9 కు సత్యనాథులీ పులి
4. కు. క. రోహిణి రావ 6-38 ల 8-8 కు సత్యనాథులీ పులి
5. కు. క. రోహిణి రావ 10-53 ల 12-26 కు
6. కు. క. రోహిణి రావ 10-7 ల 11-41 కు సత్యనాథులీ పులి
7. కు. క. రోహిణి రావ 12-56 ల 2-32 కు సత్యనాథులీ పులి
8. కు. క. రోహిణి రావ 12-15 ల 1-53 కు సత్యనాథులీ పులి
9. కు. క. రోహిణి రావ 4-10 ల 5-38 కు
10. కు. క. రోహిణి రావ 5-50 కు సత్యనాథులీ పులి
11. కు. క. రోహిణి రావ 7-52 ల 9-34 కు సత్యనాథులీ పులి
12. కు. క. రోహిణి రావ 6-11 ల 7-55 కు సత్యనాథులీ పులి
13. కు. క. రోహిణి రావ 9-1 ల 10-46 కు
14. కు. క. రోహిణి రావ 2-3 ల 3-49 కు సత్యనాథులీ పులి
15. కు. క. రోహిణి రావ 9-5 ల 10-51 కు సత్యనాథులీ పులి
16. కు. క. రోహిణి రావ 12-10 ల 1-56 కు సత్యనాథులీ పులి

పూర్వపద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలవామ సంవత్సర అధిక అషాఢ శుక్ల పక్షః క్రీ. శ. 1977

2. కు. పా. ను రోహిణి రావ 12-0 ల 1-31 కు
3. కు. క. రోహిణి రావ 7-2 ల 8-34 కు
4. కు. క. రోహిణి రావ 6-10 ల 7-44 కు
5. కు. క. రోహిణి రావ 8-54 ల 10-29 కు
6. కు. క. రోహిణి రావ 8-4 ల 9-41 కు
7. కు. క. రోహిణి రావ 11-49 ల 1-28 కు
8. కు. క. రోహిణి రావ 3-24 ల 5-6 కు సత్యనాథులీ పులి
9. కు. క. రోహిణి రావ 1-36 ల 3-19 కు
10. కు. క. రోహిణి రావ 4-29 ల 6-14 కు
11. కు. క. రోహిణి రావ 9-28 ల 11-14 కు
12. కు. క. రోహిణి రావ 4-27 ల 5-38 కు
13. కు. క. రోహిణి రావ 6-14 కు సత్యనాథులీ పులి
14. కు. క. రోహిణి రావ 1-9 ల 2-55 కు సత్యనాథులీ పులి
15. కు. క. రోహిణి రావ 7-20 ల 9-4 కు సత్యనాథులీ పులి
16. కు. క. రోహిణి రావ 4-56 ల 6-1 కు సత్యనాథులీ పులి

(పాద) శక 1899, శి పింగల నామ సంవత్సరాధిక శ్రావణ మాసమండగు నిరయాణ లగ్నాంతకాలములు-గంటలు-నిమిషములు (విజయవాడకు)

హైదరాబాదు లాగూంటకాలములు												రాత్రియందు లాగూంటకాలములు																
ఇ.తే	శి.తే	కర్క.	సింహ	కన్య	తూ	పు	ధను	మక	కుంభ	మి	ఇ.తే	శి.తే	కర్క.	సింహ	కన్య	తూ	పు	ధను	మక	కుంభ	మి							
17	౧౭	7.53	9.59	12.౨	2.12	4.36	6.౩2	8.24	10.౩	11.40	1.24	౩.25	5.37	౭.౩1	౯	6.58	9.౪	11.9	1.16	౩.81	5.38	7.౩0	9.౪	10.45	12.౩0	2.80	4.42	
18	౧౮	7.49	9.55	11.59	2.౧	4.22	6.29	8.20	9.59	11.౩6	1.21	౩.21	5.౩8	౭.౩౧	౧౦	6.54	9.౪	11.5	1.14	౩.౭7	5.౩4	7.26	9.5	10.41	12.26	2.౭6	4.౩8	
19	౧౯	7.45	9.51	11.56	2.5	4.18	6.25	8.16	9.55	11.౩2	1.17	౩.17	5.29	౭.౨	౧౧	6.50	8.56	11.1	1.10	౩.౭3	5.౩0	7.22	9.1	10.౩7	11.22	2.22	4.౩4	
20	౨౦	7.41	9.47	11.52	2.1	4.14	6.21	8.12	9.51	11.౨8	1.13	౩.13	5.25	౭.౧	౧౨	6.46	8.52	10.57	1.6	౩.19	5.26	7.18	8.57	10.౩8	12.18	2.18	4.౩1	
21	౨౧	7.౩7	9.46	11.48	1.57	4.10	6.17	8.౧	9.47	11.24	1.౧	౩.౧	5.21	౭.౦	౧౩	6.42	8.48	10.53	1.౨	౩.15	5.22	7.14	8.53	10.29	12.14	2.15	4.27	
22	౨౨	7.౩౩	9.౩9	11.44	1.53	4.౦	6.13	8.౦	9.44	11.20	1.౦	౩.౦	5.17	౭.౦	౧౪	6.౩8	8.44	10.49	12.58	౩.11	5.18	7.10	8.49	10.26	12.10	2.11	4.2౩	
23	౨౩	7.౩౧	9.౩8	11.40	1.49	4.౦	6.౧	8.1	9.40	11.16	1.1	౩.౨	5.14	౭.౦	౧౫	6.౩5	8.41	10.45	12.54	౩.౭	5.14	7.౦	8.45	10.21	12.౦	2.౭	4.19	
24	౨౪	7.26	9.౩1	11.౩6	1.45	౩.58	6.౦	7.57	9.౩6	11.12	12.57	2.58	5.10	౭.౦	౧౬	6.౩1	8.౩7	10.41	12.50	౩.౩	5.10	7.౨	8.41	10.17	12.౦	2.౪	4.15	
25	౨౫	7.22	9.28	11.౩2	1.41	౩.54	6.1	7.53	9.౩2	11.౦	12.58	2.54	5.౦	౭.౦	౧౭	6.27	8.౩3	10.౩7	12.46	2.59	5.౦	6.58	౭.37	10.18	11.58	1.59	4.11	
26	౨౬	7.18	9.24	11.28	1.౩7	౩.51	5.67	7.49	9.28	11.౦	12.49	2.50	5.౨	౭.౦	౧౮	6.23	8.29	10.౩3	12.42	2.56	5.౨	6.54	8.౩3	10.౧	11.54	1.55	4.౭	
27	౨౭	7.11	9.20	11.24	1.౩౩	౩.47	5.64	7.45	9.24	11.1	12.45	2.46	4.58	౭.౦	౧౯	6.19	8.25	10.29	12.౩8	2.52	4.58	6.50	8.29	10.౦	11.50	1.51	4.౩	
28	౨౮	7.10	9.16	11.20	1.౩0	౩.4౩	5.60	7.41	9.20	10.57	12.42	2.42	4.54	౭.౦	౨౦	6.15	8.21	10.25	12.౩4	2.48	4.54	6.4౩	8.26	10.౨	11.46	1.47	౩.59	
29	౨౯	7.౦	9.12	11.16	1.26	౩.౩9	5.46	7.౩7	9.16	10.53	12.౩8	2.౩8	4.50	౭.౦	౨౧	6.11	8.17	10.21	12.౩0	2.44	4.50	6.42	8.21	౩.58	11.42	1.4౩	౩.55	
30	౩౦	7.౨	9.౦	11.1౩	1.22	౩.౩5	5.42	7.౩౩	9.12	10.49	12.౩4	2.౩4	4.46	౭.౦	౨౨	6.౦	8.1౩	10.17	12.26	2.40	4.46	6.౩8	8.17	౩.54	11.౩8	1.౩9	౩.51	
																౭౩	6.౩	౮.౦	10.1౩	12.22	2.౩౮	4.42	6.౩4	8.1౩	౩.50	11.౩4	1.౩6	౩.47

(చాంద్ర) శక 1899 శ్రీ పీఠంగాను సంవత్సర భాదపద మాసమందగు విరయణ లగ్నాంత కాలములు - గంటలు - నిమిషములు (విజయవాడను)

[illegible]

పూర్వపద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలనామ సంవత్సర విశాఖ శుక్ల పక్ష: క్రీ.శ. 1977

17	కు. పా. అ. అశ్వి. ౧౪ పూర్వ ౪౦.౪౦ ను 6-38 కు తాత్పర్యము యాగశాల
18	విది. సో. అశ్వి. ౩౦ అ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 11-28 ౧ 1-9 కు ద్వితీయా తిథి: రథ యాత్రా
19	తది. మం. అశ్వి. ౩౦ మహా ౪౫.౦౦ ను 11-32 ౧ 1-10 కు తృతీయా తిథి:
20	చది. మం. అశ్వి. ౪౦ పూర్వ ౪౫.౩౭ ను 7-55 ౧ 9-32 కు తదిద్యము
21	వం. ను. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-8 ౧ 8-43 కు వషీ తిథి:
22	వ. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-52 ౧ 9-25 కు చదవనారాధనాపూర్వ తిథి: నీ
23	వ. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 6-39 ౧ 8-11 కు రావ 3-13 ౧ 4-44 కు
24	అష్టమి. అ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 1-52 ౧ 3-22 కు చత్వరీతా తిథి: పూ
25	వం. సో. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 10-48 ౧ 12-18 కు
26	వీతా. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 10-39 ౧ 12-8 కు స్వీర్తరంతి. శయనంతి
27	త్యా. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 11-15 ౧ 12-45 కు స్వీర్తనాం ద్వాదశి పాలనాంతి
28	త్రయోదశి. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 12-40 ౧ 2-10 కు రావ 11-10 ౧ 12-40 కు
29	చతు. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 8-15 ౧ 9-46 కు
30	పూర్ణిమ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 3-15 ౧ 4-47 కు పూర్ణిమా తిథి: అన్యధానం వ్యాసపూర్ణిమా శ్రీ పుండరీకాక్షర్ శ్రీ అభ్యుదయ తిథి:

పూర్వ పద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలనామ సంవత్సర శ్రావణ శుక్ల పక్ష: క్రీ. శ. 1977

15	కు. పా. సో. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-7 ౧ 8-46 కు యాగశాల
16	విది. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 3-35 ౧ 5-12 కు అంతర్ముఖానికి వాచియార్ కందార్త తిథి: పూ
17	తది. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 2-54 ౧ 4-29 కు పింహలూ అశి మధ్యాహ్నం త్యాగపూర్వం సంప్రమణ పూర్వం
18	వం. ను. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 3-44 ౧ 5-20 కు వాగ ౪ ౪
19	వం. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 2-38 ౧ 4-10 కు
20	వ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 11-18 ౧ 12-49 కు
21	వ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 10-2 ౧ 11-32 కు నవమి తిథి: పూ
22	వ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-59 ౧ 8-29 కు
23	వ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-51 ౧ 8-20 కు తదిద్యము
24	వ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-22 ౧ 8-51 కు రావ 8-47 ౧ 10-16 కు
25	వీతా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-15 ౧ 8-45 కు రావ 4-17 ౧ 5-48 కు మత్రతయ రంతి
26	త్యా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 11-14 ౧ 12-46 కు
27	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 10-14 ౧ 11-47 కు నవమి తానం అన్యధానా మనవర్త
28	పూర్ణిమ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 12-42 ౧ 2-17 కు అన్యధానం వ్యాసపూర్ణిమా శ్రీ పుండరీకాక్షర్

పూర్వపద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలనామ సంవత్సర కృత్తిక పక్ష: క్రీ.శ. 1977

31	కు. పా. సో. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 2-18 ౧ 3-52 కు తదిద్యము యాగశాల
1	విది. సో. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 4-54 ౧ 6-29 కు తృతీయా తిథి:
2	తది. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 4-0 ౧ 5-37 కు చతుర్థి తిథి:
3	వం. ను. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-41 ౧ 9-20 కు పంచమి తిథి:
4	వం. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 11-7 ౧ 12-48 కు షష్ఠి తిథి: జయ తిథి:
5	వ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 9-10 ౧ 10-53 కు రావ 11-53 ౧ 1-37 కు
6	త్యా. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 4-46 ౧ 6-31 కు
7	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 11-42 ౧ 1-28 కు రావ 2-46 ౧ 4-32 కు
8	వీతా. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను ౪౩.౪౦ త్యాగపూర్వం మత్రతయ రంతి
9	త్యా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 8-27 ౧ 10-13 కు
10	తది. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 2-45 ౧ 4-30 కు
11	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 12-26 ౧ 2-9 కు వైశాఖ శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-7 ౧ 8-49 కు అన్యధానం. పిండవీర్యము
12	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-35 ౧ 8-15 కు
13	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 4-28 ౧ 6-10 కు
14	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-8 ౧ 8-52 కు
15	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 11-55 ౧ 1-41 కు
16	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-48 ౧ 8-34 కు వైశాఖ శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-7 ౧ 8-49 కు అన్యధానం. పిండవీర్యము
17	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-59 ౧ 8-29 కు
18	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-51 ౧ 8-20 కు తదిద్యము
19	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-22 ౧ 8-51 కు రావ 8-47 ౧ 10-16 కు
20	వీతా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-15 ౧ 8-45 కు రావ 4-17 ౧ 5-48 కు మత్రతయ రంతి
21	త్యా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 11-14 ౧ 12-46 కు
22	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 10-14 ౧ 11-47 కు నవమి తానం అన్యధానా మనవర్త
23	పూర్ణిమ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 12-42 ౧ 2-17 కు అన్యధానం వ్యాసపూర్ణిమా శ్రీ పుండరీకాక్షర్

పూర్వపద్ధతి రీత్యా శ్రీ పింగలనామ సంవత్సర శ్రావణ శుక్ల పక్ష: క్రీ. శ. 1977

29	కు. పా. సో. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 11-43 ౧ 1-19 కు యాగశాల
30	విది. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 3-15 ౧ 4-53 కు రావ 3-15 ౧ 4-53 కు రావ 3-15 ౧ 4-53 కు
31	తది. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 4-0 ౧ 5-37 కు చతుర్థి తిథి:
1	వం. ను. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-41 ౧ 9-20 కు పంచమి తిథి:
2	వం. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 11-7 ౧ 12-48 కు షష్ఠి తిథి: జయ తిథి:
3	వ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 9-10 ౧ 10-53 కు రావ 11-53 ౧ 1-37 కు
4	త్యా. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 4-46 ౧ 6-31 కు
5	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 11-42 ౧ 1-28 కు రావ 2-46 ౧ 4-32 కు
6	వీతా. మం. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను ౪౩.౪౦ త్యాగపూర్వం మత్రతయ రంతి
7	త్యా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 8-27 ౧ 10-13 కు
8	తది. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 2-45 ౧ 4-30 కు
9	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 12-26 ౧ 2-9 కు వైశాఖ శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-7 ౧ 8-49 కు అన్యధానం. పిండవీర్యము
10	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-35 ౧ 8-15 కు
11	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 4-28 ౧ 6-10 కు
12	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-8 ౧ 8-52 కు
13	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 11-55 ౧ 1-41 కు
14	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-48 ౧ 8-34 కు వైశాఖ శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-7 ౧ 8-49 కు అన్యధానం. పిండవీర్యము
15	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-59 ౧ 8-29 కు
16	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 6-51 ౧ 8-20 కు తదిద్యము
17	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 7-22 ౧ 8-51 కు రావ 8-47 ౧ 10-16 కు
18	వీతా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 7-15 ౧ 8-45 కు రావ 4-17 ౧ 5-48 కు మత్రతయ రంతి
19	త్యా. శు. అశ్వి. ౩౩ ఉత్తర ౪౪.౪౦ ను 11-14 ౧ 12-46 కు
20	వం. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 10-14 ౧ 11-47 కు నవమి తానం అన్యధానా మనవర్త
21	పూర్ణిమ. శ్రీ ౪౩.౪౦ ను 12-42 ౧ 2-17 కు అన్యధానం వ్యాసపూర్ణిమా శ్రీ పుండరీకాక్షర్

[illegible]

పూర్వసద్దలితీర్వా శ్రీ సింగరాజు చండ్రాచార్యముని పుక్కుపక్ష: క్రీ. ప. 1977

13	బి. పి. సి. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 6-22 రు 7-55 కు రు 3-0 రు 4-40 కు
14	దూకనూరు కాలనీయల్ (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్ 2-23 రు 3-15 రు 3-25 కు
15	బి. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 10-50 రు 12-20 కు
16	కె. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 10-53 రు 12-22 కు
17	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 11-26 రు 12-55 కు రు 1-10 రు
18	ప్రైవేట్ క్యూరేట్ ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
19	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
20	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
21	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
22	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
23	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
24	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
25	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు
26	సి. ఆర్. కె.ఎల్.ఎల్. ట్రాన్స్ ఫార్మర్స్ లిమిటెడ్ 12-48 రు 2-17 కు రు 11-16 రు 12-46 కు

పూర్వస్వ లిఖిత్యా శ్రీ వేంగినాథుడు సంపద్యరాయణ పుష్ప పక్షః క్రీ.శ. 1977

[illegible]

శ్రీ పింగలవాసు సంవత్సర మార్గ శిర మాసమునందగు శిరయణి అగ్రాంతకాలములు - గంటలు - నిమిషములు (విజయవాడకు)

[illegible]

(చాంద్ర: తపస్యమాస: శిఖరర్షభ:)

శ్రీ పింగునామ సంవత్సర పౌషమాస: శుక్ల: చతుర్థి: శుభవార: భూబాహు: 1978

మా. ఉ. మా. అ.	భ. తే.	చ. తే.	గ్రహ	ర. బు	శు	చి	మి	మే	మూ
6-40	5-49	10	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-50	11	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-51	12	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-51	13	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-51	14	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-52	15	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-53	16	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-53	17	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-54	18	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-54	19	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-55	20	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-55	21	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-56	22	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-57	23	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-57	24	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-58	25	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-58	26	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	5-59	27	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	6-0	28	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు
6-41	6-0	29	శు	శు	శు	శు	శు	శు	శు

హైదరాబాదు లాంఛనకాంక్షలు										రా. లిమిటెడ్ లాంఛనకాంక్షలు									
క్ర.సం.	చి.తే.	ధనము	మకము	కూడము	మొ.న.	మొ.న.	మొ.న.	మొ.న.	మొ.న.	చి.తే.	ధనము	మకము	కూడము	మొ.న.	మొ.న.	మొ.న.	మొ.న.	మొ.న.	
10	10	6.57	8.49	10.28	12.4	1.49	8.49	6.2	8.13	10.19	12.24	2.33	4.46	25	7.51	9.90	11.7	12.51	2.52
11	11	6.53	8.45	10.24	12.0	1.45	8.45	5.58	8.9	10.15	12.20	2.29	4.42	26	7.47	9.26	11.3	12.48	2.48
12	12	6.49	8.41	10.20	11.56	1.41	8.41	5.53	8.5	10.11	12.15	2.25	4.38	27	7.43	9.22	10.59	12.44	2.44
13	13	6.45	8.37	10.15	11.52	1.37	8.37	5.49	8.1	10.7	12.11	2.21	4.34	28	7.39	9.18	10.55	12.40	2.40
14	14	6.41	8.32	10.11	11.48	1.33	8.33	5.45	7.57	10.3	12.8	2.17	4.30	29	7.38	9.14	10.51	12.36	2.36
15	15	6.37	8.28	10.07	11.44	1.29	8.30	5.42	7.53	9.59	12.4	2.13	4.26	30	7.31	9.10	10.47	12.32	2.32
16	16	6.33	8.24	10.03	11.40	1.25	8.26	5.38	7.50	9.56	12.0	2.9	4.23	31	7.27	9.6	10.43	12.28	2.28
17	17	6.29	8.20	10.00	11.37	1.22	8.22	5.34	7.46	9.52	11.57	2.6	4.19	1	7.23	9.2	10.39	12.24	2.24
18	18	6.25	8.16	10.00	11.33	1.18	8.19	5.31	7.42	9.48	11.53	2.2	4.15	2	7.19	8.58	10.35	12.20	2.20
19	19	6.21	8.12	10.00	11.29	1.14	8.15	5.27	7.38	9.45	11.49	1.58	4.12	3	7.15	8.54	10.31	12.16	2.16
20	20	6.17	8.08	10.00	11.25	1.11	8.11	5.23	7.35	9.41	11.45	1.55	4.8	4	7.11	8.50	10.27	12.12	2.12
21	21	6.13	8.04	10.00	11.21	1.09	8.7	5.19	7.31	9.37	11.41	1.51	4.4	5	7.7	8.46	10.23	12.8	2.8
22	22	6.09	8.00	10.00	11.17	1.05	8.3	5.15	7.27	9.33	11.38	1.47	4.0	6	7.3	8.42	10.19	12.4	2.4
23	23	6.05	7.96	10.00	11.13	1.01	8.0	5.12	7.23	9.29	11.34	1.43	3.56	7	6.59	8.38	10.15	11.55	2.00
24	24	6.01	7.92	10.00	11.09	0.97	7.96	5.08	7.19	9.26	11.30	1.39	3.53	8	6.53	8.38	10.15	11.55	2.00

[illegible]

8. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 12-21 e 1-54 కు యోగం
9. వి. క. త-ఎ-గి త్త త-ఎ-గి రావ 10-49 e 12-23 కు
10. త్త. క. త-ఎ-గి త్త త-ఎ-గి రావ 1-38 e 3-74 కు
11. పి. క. త-ఎ-గి త్త త-ఎ-గి రావ 4-12 e 5-50 కు
12. పి. క. త-ఎ-గి త్త త-ఎ-గి రావ 3-23 e 5-50 కు
13. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
14. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
15. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
16. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
17. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
18. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
19. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
20. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
21. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
22. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు
23. పి. పి. బి 3-6-0 ధ త్త-ఎ-గి రావ 1-10 e 2-50 కు రావ 3-29 e 5-11 కు

మిచ్చలు, కొబ్బరి చురుకుతో నిలబాటు అవరాలు చురుకు కూరగాయలు చురుకుతో మందము దుంప నరుకులు చురుకు—

జ్వేష్ట మౌనము:— ధాన్యము మందం! జెల్లము, పంచదార చురుకు! బంగారము నిలబాటు పట్టు, ఉప్పి మందముతో చురుకు! నూలు చురుకు! నవ్వులు మందము! కొబ్బరి వందం! మిర్చి చురుకు! చింతనందు మందం! నిత్యావసర వస్తువులు నిలబాటుతో చురుకు! అవరాలు చురుకుతో మందము దుంపనరకులు చురుకు—

అక్షరభాషామయము:— ధాన్యము నిలబాటు జెల్లము, శర్కర చురుకుతో మందము! ఉప్పి నిలబాటు పట్టు పాత్రు చురుకుతో నిలబాటు నూలు: మందము! మిర్చి నిలబాటుతో తేనీ! చింతనందు మందముతో చురుకు! నవ్వులు సరదా అయి చురుకు! నిత్యావసర వస్తువులు నిలబాటు కూరగాయలు మందము! బంగారము నిలబాటు దుంప నరకులు చురుకు—

అధిక శాతము:— ధాన్యము నిలబాటుతో చురుకు, జెల్లము, శర్కర మందముతో ధరపెరగనటు. చింతనందు వందము. మిర్చి నిలబాటు. బంగారము చురుకు. నవ్వులు నిలబాటుతో మందము. కొబ్బరి చురుకు. దుంప జాతులు చురుకు. అవరాలు మందము. నిత్యావసర వస్తువులు మందము—

నిత్య శ్రావణ మానము:— ధాన్యము చురుకు, జెల్లము పంచదార నిలబాటుతో చురుకు. చింతనందు మందము. మిర్చి నిలబాటు. కంకుళ్ళు చురుకు. బంగారము చురుకు. నవ్వులు మందము. కొబ్బరి చురుకు. దుంప జాతులు తేనీ. పట్టులు మందము. అవరాలు మందము. నిత్యావసరవస్తువులు దుర్లభము ఉప్పి మందము. నూలు చురుకు—

ధాన్యదగడ మానము:— ధాన్యము చురుకు, జెల్లము చురుకు. పంచదార నిలబాటు. చింతనందు మిర్చి చురుకు. బంగారము నిలబాటు. ఉప్పి నిలబాటు. పట్టు చురుకు. నూలు నిలబాటు. నూనె మందము. కొబ్బరి చురుకుతో మందము. దుంపజాతి చురుకు. అవరాలు మందము. పట్టులు నిలబాటు. నిత్యావసర వస్తువులు చురుకు.

అత్యుయోజ మానము:— ధాన్యము చురుకుతో మందము. జెల్లముచురుకు. పంచదార నిలబాటు. చింతనందు మందముతో చురుకు. మిర్చి నిలబాటు. బంగారము చురుకు. ఉప్పి చురుకు. పట్టు చురుకు. నూలు నిలబాటు. నవ్వులు దుంప నరుకులు చురుకు. కొబ్బరి చురుకు. నిత్యావసర వస్తువులు మందము. అవరాలు చురుకు—

కారి క్రమానము:— ధాన్యము మందము, జెల్లము పంచదార నిలబాటు. చింతనందు నిలబాటుతో చురుకు. బంగారము చురుకు. ఉప్పి చురుకు. పట్టు మందం. నూలు నిలబాటు. నవ్వులు: దుంప నరుకులు చురుకు. కొబ్బరి చురుకు. అవరాలు చురుకు. పట్టులు మందముతో చురుకు. నిత్యావసర వస్తువులు చురుకు.

మార్గ శిర మానము:— ధాన్యము మందముతో నిలబాటు, జెల్లము చురుకు. పంచదార నిలబాటు. చింతనందు చురుకు. మిర్చి బంగారము చురుకు. ఉప్పి చురుకు. పట్టు మందము. నూలు, నవ్వులు చురుకు. దుంప నరుకులు మందము. కొబ్బరి చురుకు. అవరాలు నిలబాటు. పట్టు జాతులు చురుకు. నిత్యావసర వస్తువులు చురుకు—

పాప మానము:— ధాన్యము చురుకు. జెల్లము పంచదార నిలబాటు. చింతనందు ప్రియము. మిర్చి సులభము. బంగారము నిలబాటు. ఉప్పి పట్టు మందము. నూలు నిలబాటు. నవ్వులు, దుంప నర్ములు నిలబాటుతో చురుకు. కొబ్బరి మందం. అవరాలు మందము. పట్టులు చురుకు. నిత్యావసర వస్తువులు మందము—

మాఘ మానము:— ధాన్యము నిలబాటు జెల్లము నిలబాటు. పంచదార చురుకు. మిర్చి మందము చింతనందు నిలబాటు. బంగారము చురుకు. ఉప్పి పట్టు నిలబాటు. నూలు చురుకు. నవ్వులు చురుకు. దుంప నరుకులు చురుకు. కొబ్బరి నిలబాటు. అవరాలు మందము-సులభము. నిత్యావసర వస్తువులు మందము. కూరగాయలు సులభం. కంకుళ్ళు మందము.

పౌర్ణమానము:— ధాన్యము మందముతో చురుకు. జెల్లము, పంచదార చురుకుతో మందము. మిర్చి రవాణా—ప్రియము, చింతనందు మందము బంగారము. చురుకు. ఉప్పి నూలు చురుకు. పట్టు చురుకు. నిత్యావసర వస్తువులు మందము. అవరాలు మందముతో చురుకు. నిత్యావసర వస్తువులు మందము.

నిలబాటు. నవ్వులు మందము. కొబ్బరి చురుకు. అవరాలు మందముతో చురుకు. నిత్యావసర వస్తువులు కొలదిగా చురుకు. కూరగాయలు మందము.

N B. — ధరలు విమర్శించినవలెనైన వర్షాతుల చాత గలవు. అందులో గ్రహయోగముల బట్టి యే ప్రాస నాము. ఈ విషయమును వర్షాతుల ప్రజలు గుర్తించవలయును. మిగిలిన వర్షాతులవే మిర్చిండులు ఈ పంచదార గలవా కాలముందు ఎంతమాత్రము సాధ్యముకాదు. ఈ ంములోనికి ప్రవేశించినది లాగాయతు క్రమేషియు ధరలరలు తగ్గు నూచులు గలవు—

— గో చార ఫలము —

N. B. :— ఇందు ఫలములను స్థితి గోచార వశమున వేదగోచార వశమున అన్ని సజ్జత గోచర సమసరించియు ప్రాసించాము. ఇందు అష్ట కవర్గ గోచరమును గ్రహ గోచరమును గ్రహ గోచరమును మును మేనవించి మామకానైన బులుజానైన బులుజానైన సార వాంఛ గోచరముల వేగవించి మామకానైనవెను.

మేషవసు: — సార గోచారము — మేషము మాసములో పుట్టినవారికి

వాంఛ గోచారము (అర్చి 4 పా, భరణి 4 పా, కృ 1 పాదం)

వత్సరాది ప్రతి అధిక శ్రావణ శుక్ల మంగళవారము 77 జాతై 18 వ్యతియమన గురుడు మవర్గమూర్తి పూర్తి శుభుడు తదారభ్యావత్సరము తృతీయమున గురుడు రాహుమూర్తి పూర్తి పాపి వత్సరాది ప్రతి విశాఖ శుక్ల బహువారము 77 సెప్టెంబరు 7 కు అర్ధాష్టమమున శని రజిత మూర్తి. అల్ప శుభుడు తదారభ్యావత్సరము పంచమమున తామసమూర్తియై శని సంవత్సరము అల్ప శుభుడు వత్సరాది ప్రతి వైశాఖ శు. ౧౦ శనివారము 77 ఏప్రి 30 కు రాహు కేట వులు 7—1 రాశుల యందు తామసమూర్తి-పాపాలు తదారభ్యావత్సరము రాహు కేటవలు 6-12 రాశులయందు సువర్గమూర్తిలు త్రిపాద శుభులు వేద గోచరమున వేద వత్సరమున శని రాహు కేటవలు శుభులు వత్సరాది ప్రతి జాతై 18 కు గురుడు శుభుడు వర్షవేక్షణవేయగా గణనవత్సరమున సంభించిన వివాహాది మంగళ కార్యములు పూర్వమున నెరవేరగలవు క్రమేషియు ప్రతి పనియందు అనుకూల వాతావరణము కనిపించును వృషసాయదారాలకు వైరకృత్తు లొందు బాగుడును! కంఠ్రా కర్తకు పూర్వమున రాధ కాతము మెండుగా మండి ప్రత్యాకరముగా మండును. ఉద్యోగం కథిరాల మవ్వుల లభించును ప్రజానాయకులకు వర్షాధ్యక్షమున ప్రజా గౌరవ మున్నత పదవీస్వీకారమునకు అందును వ్యర్థకు, దాక్షర్థకు విశేష సమసార్వమునకు వీలైన రోజులు గృహ నిర్మాణాది మంగళకార్యములకు అనుకూలత కనిపించునది ఉత్తరాధ్యక్షమున ప్రయత్నములు మందముగా కొనసాగలవు. పిరి కర్తాష్టమ శని ప్రభావము తగ్గుట వలన వంత శ్రమ యనిపించదు. విద్యార్థులకు మార్గదర్శి అనుకూలము! వర్ష కులకు వర్షాధ్యక్షమున సమముగానండి పూర్వమున మిగులు కనిపించును! రైలవర్తకులకు అక్షర బంధి రాభిముకనిపించును. ఈ రాశివారు పూర్వార్థమున శనితో ప్రముఖ, తర్వాతమున గురుజనము చేయించిన శిక్ష ఫలము పొందగలరు! ఈ రాశి వారికి 2—6—13—21—25 తారీఖులు సోమ బుధ శనివారములు ప్రశస్తములు — అగ్నివారంకు:— 77 ఏప్రి 20 లా జూన్ 18 కు గురుడు శుభుడు వత్సరమున శనిరాహువుల శుభులు. ఏప్రియ 30 లా అ వత్సరము కేటపు పాపి. భరణివారింకు:— వత్సరాది ప్రతి ఏప్రి 20 కు గురుడు శుభుడు! సెప్టెంబరు 7 లా అ వత్సరము శుభుడు! వత్సరమున రాహువు-శుభుడు! వత్సరాది లా! ఏప్రియ 30 కు కేటపు పాపి.

వృషభము — సార గోచారము — వృషభ మాసములో పుట్టినవారికి

వాంఛ గోచారము (కృ 2, 3, 4 పా. రోహి 4 పా. మృగ 1, 2 పా)

వత్సరాది ప్రతి అధిక శ్రావణ శుక్ల మంగళవారము 77 జాతై 18 కు గురుడు జన్మమున రాహు మూర్తి—పూర్తిపాపి తదారభ్యావత్సరము తృతీయమున తామసమూర్తి. అర్ధ శుభుడు! వత్సరాది ప్రతి

స్వార్థారంభము—ఏప్రిల్ 20లగా!! జూన్ 18కు తీర్మానము గురుడు శుభము!
 పరిశ్రమలకు—ఏప్రిల్ 20లగా!! జూన్ 18కు తీర్మానము గురుడు శుభము!

విశాఖవారలకు— వత్సరాది ప్రజాతై 18 గు గుడుడుభుడు! వత్సరమంత శని కేతువులగుభులు! మి 30 లా ౭ వత్సరం రాహువు భుడు.

పృథ్వికము - పౌర గోచారము — వృద్ధి కమాసముతో పుష్టిగవారికి.

చాంద్రగోచరము — (విశ్వా 4 పా. అర్చ 4 పా. జ్యేష్ఠ 4 పా.)

పట్టరాదిప్రసిద్ధికావటము ౨ మం77కాలై 18కు సమమునగురుడుమనవరమూరి! పూరి విజ
భుభుడు తరారభూసత్పురయు అప్రమమున గురుడు రజకమూరి! సమస్యకు! పట్టరాది ప్రసిద్ధి విజ
(కావణం బుధవారము 77నెప్పై7కు భాగమున జన్మించిన మూరి! అర్చకుడు తరారభూసత్పురయు
రాజ్యమున జన్మించిన మూరి! పై కావణంబున మూరి! పై కావణంబున మూరి! పై కావణంబున మూరి! పై కావణంబున మూరి!
12-6 రాజయందు రోహమూరిలు పూరిపేపులు తరారభూసత్పురము 11-5 రాజయందు
రహాకేతువులు మనవరమూరిలు త్రివరభులు! వేగవారమువే పట్టరమంజురురుడుపే! పట్టరమంజ
భుభుడు! ఉండింగ! ఏయె30కు రహాపేస! ఏయె30గా! పట్టరమంజురురుడుపే! పట్టరమంజ
పరిశీలించగా ఈ పూర్వమువే వివాది మంగళార్థములు గృహిరాధికములు పూరిగా వరదెర
గలవు! అంగము అనుకూలముగానుండును కలులు పూర్వము హెచ్చుగానుండును! ప్రజలలో పూర్వార్థ
మున గరములు దైవభక్తి అనుష్ఠించిరి! పూర్వము హెచ్చుగానుండును! పూర్వము హెచ్చుగానుండును! పూర్వము హెచ్చుగానుండును!
పెక్కుస! రాజీయాయకలకు పేరు ప్రజలకు పెక్కుసగానుండును! విద్యార్థులు విశేషమునైనా
మూర్తి! రేంకలకు పాండ్యులు! ఉద్దేశము పూర్వమునా భిద్ధిగా నుండును! ఉత్తరమున సమ
భూముగానుండును! బంగారువర కలకు పూర్వమునా భిద్ధిగా నుండును! మత రోహమున దైవర కలకు
సమస్యముగానుండును. కంప్రార్థ పూర్వమునా భిద్ధి రాజ్యమునూచి యుత్తర హిమ ముంద
దురు నేయుటకాదు. రాజ్యభక్తికొరకు పూర్వమున పలుకుబడిహెచ్చులయు జన్మ భుజమున ముగా
పూర్వమునా భిద్ధి 1-9-20-28 తరారభులు సమ. బుధ. జన్మములు యోగ
దాయములు! రుద్రాభిషేకము జన్మమునాభిద్ధి విశేషరాజ్యముండును.

అడూరాధవారము: — వత్సరమంత గురుడువేసి రాహువుశుభుడు వత్సరాది ప్రతి పెద్దెంబరు 7కు ఇది వేసి ఏ నీయ 30గా॥ ఆ వత్సరం క్షేమవుతుడు.

జ్ఞాపకము :- వత్సరముంత గురుకేతువులుపావులు! వత్సరముంత కనిరాహువులు శుభులు.

ధనుస్సు - ధనుస్వారము - ధనుస్వారములో పుట్టి నవారికి.

వాంద్రగోచరము (మూల 4 పే. 4 పే. 4 పే. 1 గే)

పత్తరాది ప్రతి అర్థిక శ్రావణ కు ౨ మంథరము 77 జూలై 18 కు పశ్చిమం
 గురుడు రణమూర్తి - పాఠశాలకు తరగతి పట్టుము పు మును గురు. లోపూర్తి.
 అర్థ కుభుడు. పత్తరాది ప్రతి నిజశాసన బి ౯ బుధవారము 77 సెప్టెంబరు 7 కు

వివరములు మందముగా కొనసాగును. ఉద్యోగమున తర్వాతమున ప్రమాదము కలిగిన తావులకు బదిలీయై రాగావు. వ్యవసాయదారులకు లోకలి పైరులు సహన మార్గముగా బాగుండును. రాజకీయ నాయకులకు రాజీలు పెంచిరి. కోర్టు వ్యాపారులకు వాయిదాలు కోరి పోషించుట నుంచిది. విద్యార్థుల విశేషములకు రాజీలు పెంచిరి. కంప్రకర్షకు పూర్వార్థముకంటే సుతర్వాతమున విశేషముగా కృషి యొనర్చిన సత్పీర్థులు కానియు కంప్రకర్షకు పూర్వార్థమున కనిపించును. -ఈ రాజ్మొరటి 6-10-17-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-

[illegible]

కన్య — పౌర గోచారము — కన్యాశుమలో పుట్టినవారికి.

చెంబరము - (ఉప 2, 3, 4 నె. 4 నె. చిప్ల 1, 2 నె.)

[illegible]

హస్తపారకు:-- అగ 16 లగా డిశం 29కు గురుడుశుభుడు! వశ్యరమంత శని రాహువులు శుభులు! జవనరి 8 లగా ఆ వశ్యరం కేతువు పాసి!

ప్రచారము:—జూన్ 18^{గా} అగ్రికల్చర్ డిశ్ 29^{గా} ఆ వృత్తి గురుడు శుభము.
 దత్తరమంత చి పి. రాహు కేతువులు శుభము.

తరు - పొర గోచారము - తులామాసములో పుట్టివ్వారికి

చాంద్రగోచరము - (చిత్ర 3, 4 పే. పృష్ఠ 4 పే. విశ్వా 1, 2, 3)

వల్లిరాద్రిపిల్లి అధిక శాతమునుగోదారము 77 జూలై 18 కుగరుయందును మునున తామమూరి
 తరలభ్యావల్లియందును గురుమ తామమూరి, ఆరొట్టకుడు, వల్లిరాద్రిపిల్లి, విజాకూడు బో
 వారము 77 సెప్టెంబరు 7 కు రాజ్యమున ఉన్న తామమూరి, సామాన్యము తరలభ్యావల్లియును గోదారు
 మునున తామమూరి, కుటుంబము 77 ఏప్రిల్ 30 కు రావూ కేటపుల
 12-6 గోదారుయందు రావూ కేట
 18 కు గురుయందు వల్లిరాద్రిపిల్లి జూలై 18 కు గురుయందు వల్లిరా
 18 కు గురుయందు వల్లిరాద్రిపిల్లి జూలై 18 కు గురుయందు వల్లిరా
 18 కు గురుయందు వల్లిరాద్రిపిల్లి జూలై 18 కు గురుయందు వల్లిరా

రేవతి వారతకము:— జూన్ 18 లగా 18 లగా 16 కు తిరి డిశంబరు 29 లగా 16 వచ్చరము గురుడు శుభము. వత్రరమంత శని రావొ కేతువులు శుభులు.

విక్షేపము	తీర్థములు	వారములు	సంక్షేపములు	అగ్నిములు	విశేషములు
గృహారంభం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	సో-బు-గు	అగ్ని రో మృ పున ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ శ్ర ధ శత రే	పు. మి. కన్యా. ధ. కుం.	అష్టమశుద్ధి. కర్కరీమీన మిథున ధనుర్మాసములు నింద్యములు
గృహప్రవేశం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	సో-బు-గు	రో మృ ఉత్తరారతయం చి అనూ ధ శత రే (పుష్య)	పు. మి. సిం. క. పు.	అష్టమశుద్ధి కలశ చక్రశుద్ధి (చతుర శుద్ధి) పుష్యశుక్లశుద్ధి
నిషేకము	అ-3-౫-౧౦	సో-బు-గు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ మూ శ్ర ధ శత రే	ధ. కుం. మీ.	సంధ్యావర్ష వ్రతం వ్రత శ్రాద్ధ దినములు నింద్యములు
గర్భాధానము	అ-3-౫-2-౧౦-౧౩	అ-సో-బు	రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ శ్ర ధ శత రే	మ. పుష్య. మి. తు.	సంధ్యావర్ష వ్రత శ్రాద్ధ దినములు నింద్యములు
పుంసవనం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	గు-శు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ శ్ర ధ శత రే	మే. పుష్య. మి. తు.	పుంసవనమునకు 3 మాసం.
సీమంతము	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	అ-సో-బు	(అగ్ని రో చి స్వా ఉత్తరారతయం)	ధ. కుం. మీ.	సీమంతం ౪, ౬, ౮ మాసములు
జాతకర్మ	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩	గు-శు	అగ్ని రో మృ పున పు హ చి స్వా అనూ ఉత్తరారతయం శ్ర ధ శత రే	శుభలగ్నములు	అష్టమశుద్ధి
నామకరణము	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	అ-సో-బు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి అనూ రే స్వా శ్ర	"	"
దోలాంబోహణము	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	గు-శు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి అనూ రే స్వా శ్ర	మే. పుష్య. కర్క.	రవ మాసం శుభం
నిష్క్రమణం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩	అ-సో-బు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ శ్ర ధ రే	తు. ధ. మీ	3వ మాసమున్ను శుభము
అష్టపాశం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౩-౧౫	గు-శు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ శ్ర ధ శత రే	మీన. మే. పుష్య	దశమశుద్ధి పూర్వాష్టాం పురుషులకు సరి నెలలు, స్త్రీలకు జేసి
కర్మవేద	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩	అ-సో-బు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి శ్ర ధ అనూ రే (అర్ధ)	పు.మి.క.క.తు.ధ.	౬-౭-౮ మాసములు అష్టమశుద్ధి
కేశాంధనం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౩-౧౫	సో-బు-గు	అగ్ని మృ పున పు హ చి స్వా శ్ర ధ శత రే (జ్యే)	మీ. (మే. మ)	శుభలగ్నములు ఉత్తరాయణం పూర్వాష్టాం విషమవర్షములు అష్టమశుద్ధి
అక్షరాభ్యాసము	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩	సో-బు-గు	అగ్ని పున పు హ చి స్వా అనూ శ్ర రే (అర్ధ మృ ధ శ)	మి. కన్యా. ధ. మీ.	అష్టమశుద్ధి ఉత్తరాయణం ౫వ సంవత్సరము శుభము
విద్యారంభం	అ-3-౫-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	బు-గు-శు	అగ్ని మృ అర్ధ పున పు అగ్రపూర్వా త్రయం హ చి స్వా అనూ శ్ర (ధశత అనూ)	మే. మి. క. క. తు. ధ.	దివాభాగము
ఉపనయనం	అ-3-౫-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	సో-బు-గు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ శ్ర ధ శత రే	మి. మీ.	అష్టమశుద్ధి మీన శైత్రముశుభం
వివాహం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	బు-గు-శు	రో మృ మ ఉత్తరారతయం హ స్వా అనూ మూ రే (అగ్ని శ్ర చి ధ)	శుభలగ్నములు.	జామిత్రశుద్ధి మీనశైత్రము నింద్యము
నవవర్షాప్రవేశము	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩	సో-బు-గు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ మూ శ్ర ధ శత రే	"	ద్వాదశశుద్ధి విషమవర్ష మాసములు
నవమి స్నానం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	బు-గు-శు	అగ్ని హ చి స్వా చి అనూ ధ రే (సరి స్వే, రో పున పు ఉత్తరారతయం)	పు.మి.క.క.తు.ధ.	తృతీయశుద్ధి
వాపీకూసాదికము	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	సో-బు-గు	అగ్ని రో మృ పుష్యమ ఉత్తరారతయం హ అనూ మూ శ్ర ధ శత రే (జ్యే)	మి.	అగ్ని, దక్షిణ, నిర్వతి, వాయు దిక్కులు గృహమధ్యం కూడవు
బీజావాసం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	సో-బు-గు	రో పుష్యమ ఉత్తరారతయం హ స్వా అనూ మూ శ్ర శ రే అగ్ని మృ పున ధని	పు.కర్క.సిం.మ.	అష్టమశుద్ధి 3-౬ శత రో శుభము కూడదు
వృక్షలతాదిస్థానం	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	సో-బు-గు	అగ్ని రో మృ పుష్యమ ఉత్తరారతయం హ చి చి అనూ మూ శ్ర శత రే	(తు. మి. కుం)	చతుర్థమునకు శుభధృష్టి నలయును.
దేవతాప్రతిష్ఠ	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	అ-సో-బు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా అనూ శ్ర ధ శత రే (దేవనక్షత్ర)	పుష్య.పు.సిం.మి.	సామ్యదేవతలకు ఉత్తరాయణం ఉగ్రదేవతలకు దక్షిణాయాణం
యూత	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩	బు-గు-శు	అగ్ని మృ పున పు హ అనూ ధ శ రే (రో ఉత్తరారతయం మూశ)	మే. పుష్య. కర్క.	పంచమశుద్ధి, సుశకునం
పాలకర్మ	అ-3-౫-2-౧౦-౧౧-౧౩-౧౫	అ-మం-బు	అగ్ని రో మృ పున పు ఉత్తరారతయం హ చి స్వా చి అనూ మూ శ్ర ధ శత రే	తు. ధ. మి. మీ.	కర్కరీ కూడదు.

శుభ ముహూర్తములకు మహా దోషములను విడువవలయును. ఆయా శుభ కర్మలకై ఇందు చేపట్టదీనవియు తగ్గిన మునకున్నవియు నగు తిథి (వక్రాది) లెక్కింప వలెను. వక్రత్ర, వార, అగ్ని సంఖ్యలనుగలిపి 9వే భాగించి వగు శేషము 1 మృత్యు, 2 అగ్ని, 4 రాజ, 6 చోర, 8 రోగములను చేయును. 1, 2 శేష మగుట మిక్కిలి దోషము. 3, 5, 7, 9 శేషమగుట శుభము. గత తిథి సంఖ్యను అగ్ని సంఖ్యను గలిపి 9వే భాగించుట మతాంతరము. ధ్రువకమును చేర్చరాదు. తిథి మాసాదిగ లెక్కింపకుట శాస్త్రీయముగాదు. కొన్నిట వక్రాదిగను—కొన్నిట మాసాదిగను వ్యవస్థ లేక పోవుట మిక్కిలి శాస్త్ర నిషిద్ధము

నామనక్షత్రపరిజ్ఞానము

మా, చే, వో, లో	అశ్విని	రూ, రె, రో, లో	మిథుని
లి, లో, లో, లో	భరణి	తీ, తూ, తే, లో	విశాఖ
అ, ఈ, ఆ, ఏ	కృత్తిక	నా, నీ, నూ, నే	అనూరాధ
ఓ, వా, వీ, వు	రోహిణి	వో, యో, యో, యు	జ్యేష్ఠ
వే, వో, వా, కి	మృగశిర	యే, యో, లో, లి	మూల
కూ, ఖం, ఖి, పు	ఆర్ద్ర	బూ, ధ, ధ, ధా	పూష్య
కే, కో, హా, హి	పునర్వసు	జే, బో, బో, బే	ఉషా
హూ, హే, హూ, హా	పుష్యమి	జా, జె, జో, జి	ఆర్ధిశిర్
కి, కూ, కే, కో	ఆశ్లేష	లి, లూ, లో, లో	కర్క
మూ, మీ, మూ, మే	మఘ	గో, గీ, గూ, గే	ధనిష్ఠ
వో, వూ, వీ, వు	పుబ్బ	సే, సీ, సూ, సే	శతభిషం
ఓ, ఓ, పా, పి	ఉత్తర	దూ, డూ, డూ, డి	పూ. భాద్ర
పూ, పూ, పూ, పూ	హస్త	జే, వో, వా, వీ	ఉ. భాద్ర
వే, వే, వా, వీ	చిత్త		రేవతి

వారివారి పేర్ల ననుసరించి పేరుయొక్క మొదటి అక్షరము చెప్పబడిన 27 నక్షత్రములలో 5 నక్షత్రమున, 5 పాదములు చెందినదగుచున్నది. దానినిబట్టి యూహించవలయును. ప్రతి నక్షత్రమునకును 4 అక్షరములు 4 పాదములుగా తెలియవలెను. అక్షరసంఖ్య గల పేర్లకు, (కృత్తిక, పూష్య, రోహిణి, భరణి, అశ్విని) నిర్దిష్ట నక్షత్రములున్నవి. జన్మనక్షత్రమును గుర్తించివారలకున్న నామ నక్షత్ర ప్రధానము కాన్పి కన్పి విషయములకున్న పాదనక్షత్రమును బట్టియే ఫలితముల నాలోచించి చెప్పవలెను.

గ్రహములకు మిత్రత్వ శత్రుత్వ సమత్వములు

మార్కులు — శుక్ర, శనిలు శత్రువులు. బుధుడు సముడు. ఇతరులు మిత్రులు. చంద్రుడు సము — సూర్యుడు మిత్రులు. ఇతరులు సములు. శత్రువు లేడు. కుజుడు — రవి, చంద్ర, గురులు మిత్రులు. బుధుడు శత్రువు. శుక్ర, శనిలు సములు. బుధుడు — రవి, శుక్రులు మిత్రులు. చంద్రుడు శత్రువు. ఇతరులు సములు. గురుడు — బుధ, శుక్రులు శత్రువులు. శని సముడు. ఇతరులు మిత్రులు. శుక్రుడు — బుధ, శనిలు మిత్రులు. కుజ, గురులు సములు. ఇతరులు శత్రువులు. శనికీ — బుధ, శుక్రులు మిత్రులు. గురుడు సముడు. ఇతరులు. శత్రువులు. (మూల త్రికోణానికి సంధి, “స్వస్థాంశ్య ధీదర్శి స్వప్రాయుష్యుపాః” అను సూత్రముచే చెప్పబడినది వివరింపబడెను.)

తాత్కాలిక మిత్రత్వ శత్రుత్వ సమత్వములు

అవ్యవస్థ ధనస్థులయందు సూచక వ్యాపార బంధుస్థితా ప్రత్యక్ష సహృద్యులగుండునవ్వేనే రయ స్వస్థిధాన్య ద్రవ్యములకు భవించుచున్నాత్మను రి పూర్వంబింక వై సఖికాం ప్రత్యక్ష పుష్కరా నది సుహృద్ధిలాది: కల్పయేత్.

తా! జరికాకు 2, 12, 11, 3, 10, 4 స్థానములందున్న తాత్కాలిక (జననాది సములు లందు) మిత్రులగుదురు. తమ ఉత్పరాధులందున్న గ్రహము తమకు మిత్రమని కొందరి మతము. చెప్ప బడిన వాటికంటె ఎవర స్థానములందున్న గ్రహములు తాత్కాలిక శత్రువులు. తన మూల త్రికోణానికి సంధి 2, 12, 5, 9, 8 ఉన్న రాశ్యధిపతులు మిత్రులు. ఇతరులు శత్రువులు. రెండు లక్షణము లున్న గ్రహములు సములు అను విషయము “స్వస్థాంశ్య ధీదర్శి స్వప్రాయుష్యుపాః” సూత్రమున గలదు. దీనివే వరు శత్రు మిత్రలాది విచారము పై శోధములతో వివరింప బడినది. దానివే వరు శత్రు లాదులు , ఈ శోధమువే వరు తాత్కాలిక శత్రువులగుదురు గనునెంచి అభిమిత్ర, అది శత్రువు

దిక్కును నిర్ణయించవలెను. ఎక్కువగా — చెప్పబడిన మిత్రస్థానములందు మిత్ర గ్రహమున్న అభిమిత్రము, సములున్న మిత్రము, శత్రువున్న సముడును అగును. ఇతరులగు శత్రుస్థానములందు మిత్రుడున్న సముడు, సముడున్న శత్రువు, శత్రువున్న అభిశత్రువులగును.

లగ్న ద్వాదశభావములకు అధిపత్యములు

జన్మలగ్నము మొదలుకొని క్రమముగా ద్వాదశ భావములకు తమ, ధన, భ్రాతృ, మాతృ, పుత్ర, శత్రు, కళత్ర, ఆయు, ర్యాగ్, రాజ్య లాభ వ్యయములకెడు సంజ్ఞ లగును.

మేష లగ్నమునకు:— లగ్నాష్టమాధిపతి కుజుడు, తృతీయ వషటివిబుధుడు, ధనవస్త్ర మాధిపతి శుక్రుడు, వాహనాధిపతి చంద్రుడు, పంచమాధిపతి సూర్యుడు, భాగ్య వ్యయాధిపతి బ్రహ్మసూరి, రాజ్య లాభాధిపతి శని.

వృషభలగ్నమునకు:— లగ్న వషటిధిపతి శుక్రుడు. ధన పంచమాధిపతి బుధుడు, తృతీయాధిపతి చంద్రుడు, వాహనాధిపతి సూర్యుడు, సప్తమ వ్యయాధిపతి కుజుడు, అష్టమ లాభాధిపతి బ్రహ్మసూరి, భాగ్య రాజ్యాధిపతి శని.

మిథున లగ్న మునకు:— లగ్న వాహనాధిపతి బుధుడు, ధనాధిపతి చంద్రుడు. తృతీయాధిపతి సూర్యుడు, పంచమాధిపతి శుక్రుడు, వషటి లాభాధిపతి కుజుడు, సప్తమ రాజ్యాధిపతి బ్రహ్మసూరి, అష్టమ భాగ్యాధిపతి శని.

కర్కాటక లగ్నమునకు:— లగ్నాధిపతి చంద్రుడు, ధనాధిపతి సూర్యుడు, తృతీయ వ్యయాధిపతి బుధుడు, వాహన లాభాధిపతి శుక్రుడు, పంచమ రాజ్యాధిపతి కుజుడు, వషటి భాగ్యాధిపతి బ్రహ్మసూరి, సప్తమాధిపతి శని.

సింహులగ్నమునకు:— లగ్నాధిపతి సూర్యుడు. ధన లాభాధిపతి బుధుడు, తృతీయ రాజ్యాధిపతి శుక్రుడు, వాహన భాగ్యాధిపతి కుజుడు, పంచమాష్టమాధిపతి బ్రహ్మసూరి, వషటి సప్తమాధిపతి శని, వ్యయాధిపతి చంద్రుడు.

కన్యారాశిమునకు:— లగ్న రాజ్యాధిపతి బుధుడు, ధన భాగ్యాధిపతి శుక్రుడు, తృతీయాష్టమాధిపతి కుజుడు, వాహన సప్తమాధిపతి బ్రహ్మసూరి, పంచమ వషటిధిపతి శని, లాభాధిపతి చంద్రుడు, వ్యయాధిపతి సూర్యుడు.

తుల లగ్నమునకు:— లగ్నాష్టమాధిపతి శుక్రుడు, ధన సప్తమాధిపతి కుజుడు. తృతీయ వషటిధిపతి బ్రహ్మసూరి, వాహన పంచమాధిపతి శని, భాగ్యవ్యయాధిపతి బుధుడు, రాజ్యాధిపతి చంద్రుడు, లాభాధిపతి సూర్యుడు.

పుశ్చిక లగ్నమునకు:— లగ్న వషటిధిపతి కుజుడు, ధన పంచమాధిపతి బ్రహ్మసూరి, తృతీయ వాహనాధిపతి శని, సప్తమ వ్యయాధిపతి శుక్రుడు, అష్టమ లాభాధిపతి బుధుడు, భాగ్యాధిపతి చంద్రుడు. రాజ్యాధిపతి సూర్యుడు.

ధనుర్దగ్ధమునకు:— లగ్న వాహనాధిపతి బ్రహ్మసూరి, ద్వితీయ తృతీయాధిపతి శని, పంచమ వ్యయాధిపతి అంగురము, వషటి లాభాధిపతి శుక్రుడు, సప్తమ రాజ్యాధిపతి బుధుడు, అష్టమాధిపతి చంద్రుడు భాగ్యాధిపతి సూర్యుడు.

మకర లగ్నమునకు:— లగ్న ద్వితీయాధిపతి శని, తృతీయ వ్యయాధిపతి బ్రహ్మసూరి, వాహనలాభాధిపతి కుజుడు, పంచమ రాజ్యాధిపతి శుక్రుడు, వషటి భాగ్యాధిపతి బుధుడు, సప్తమాధిపతి చంద్రుడు, అష్టమాధిపతి సూర్యుడు.

కుంభ లగ్నమునకు:— లగ్న వ్యయాధిపతి శని, ధన లాభాధిపతి బ్రహ్మసూరి, తృతీయ రాజ్యాధిపతి కుజుడు, వాహనభాగ్యాధిపతి శుక్రుడు, పంచమాష్టమాధిపతి బుధుడు, వషటిధిపతి చంద్రుడు, సప్తమాధిపతి సూర్యుడు.

మీన లగ్నమునకు:— లగ్న రాజ్యాధిపతి బ్రహ్మసూరి, ధన భాగ్యాధిపతి కుజుడు, తృతీయాష్టమాధిపతి శుక్రుడు, వాహన సప్తమాధిపతి బుధుడు, పంచమాధిపతి చంద్రుడు, వషటి ద్వితీయ సూర్యుడు, లాభ వ్యయాధిపతి శని

రోహిణి, స్క. 10, శ్రవణం - చంద్రదశ సం. 10 భుక్తులు అంతరములు

మృగశిర, చిత్ర, ధనిష్ఠ, - కుజదశ సం॥ 7 భుక్తులు - అంతరములు

భుక్తు లివ్వము		కుబాదు		రాహా		గురు		జి		బుధుడు		శక్తు		పుక్రడు		మూర్త్యులు		చంద్రుడు	
వె	ది	వె	ది	వె	ది	వె	ది	వె	ది	వె	ది	వె	ది	వె	ది	వె	ది	వె	ది
4	27	కుబ	0-8-34½	రా	1-26-42	గురు	1-14-48	జి	2-3-10½	బుధ	1-20-34½	శక్తు	0-8-34½	పుక్ర	2-10-0	మూ	0-6-18	చంద్ర	0-17-30
12	18	రా	0-22-3	గురు	1-20-24	జి	1-23-12	బుధ	1-26-31½	శక్తు	0-20-49½	పుక్ర	0-24-30	మూ	0-21-0	చంద్ర	0-10-30	చంద్ర	0-12-15
11	6	గురు	0-19-36	జి	1-29-51	బుధ	1-17-36	శక్తు	0-23-16½	పుక్ర	1-29-30	మూ	0-7-21	చంద్ర	1-5-0	కుబ	0-7-21	రా	1-1-30
13	9	జి	0-23-16½	బుధ	1-23-33	శక్తు	0-19-36	పుక్ర	2-6-30	మూ	0-17-51	చంద్ర	0-12-15	కుబ	0-24-30	రా	0-18-54	గురు	0-28-0
11	27	బుధ	0-20-49½	శక్తు	0-20-3	పుక్ర	1-26-0	మూ	0-19-57	చంద్ర	0-29-45	కుబ	0-8-34½	రా	2-3-0	గురు	0-16-48	జి	1-3-15
4	27	శక్తు	0-8-34½	పుక్ర	2-3-0	మూ	0-16-48	చంద్ర	1-3-15	కుబ	0-20-49½	రా	0-22-0	పుక్ర	1-26-0	బుధ	0-19-57	బుధ	0-29-45
14	0	మూ	0-24-30	చంద్ర	0-18-54	చంద్ర	0-28-0	కుబ	0-23-16½	రా	1-23-33	గురు	0-19-36	జి	2-6-30	బుధ	0-17-51	శక్తు	0-12-15
4	6	చంద్ర	0-7-21	కుబ	1-1-30	బుధ	0-19-36	రా	1-29-51	గురు	1-17-36	జి	0-23-16½	బుధ	1-29-30	శక్తు	0-7-21	పుక్ర	1-5-0
7	0	చంద్ర	0-12-15	కుబ	0-22-3	బుధ	1-20-24	రా	1-23-12	గురు	1-26-31½	జి	0-20-49½	బుధ	1-24-30	శక్తు	0-21-0	మూ	0-10-30
7	0	మూ	4-27-0	చంద్ర	12-18-0	బుధ	11-6-0	రా	13-9-0	గురు	11-27-0	జి	4-27-0	పుక్ర	14-0-0	బుధ	4-6-0	చంద్ర	7-0-0

ఆర్థిక, సాంకేతి, శతబిషం - రాహుదశ సం॥ 18 భుక్తులు-అంతరములు

భుక్తుల వివరములు	రాహుదశ	గురుదశ	శని	బుధుదశ	కేతు	శుక్రదశ	సూర్యుదశ	చంద్రుదశ	కూడ
సం॥ 32	సం॥ 32-12-0	సం॥ 28-24-0	సం॥ 34-6-0	సం॥ 30-18-0	సం॥ 12-18-0	సం॥ 36-0-0	సం॥ 10-24-0	సం॥ 18-0-0	సం॥ 12-18-0
రాహు	సం॥ 4-25-48	సం॥ 3-25-12	సం॥ 5-12-27	సం॥ 4-10-3	సం॥ 0-22-3	సం॥ 6-0-0	సం॥ 0-16-12	సం॥ 1-15-0	సం॥ 0-22-0
గురు	సం॥ 4-9-36	సం॥ 4-16-48	సం॥ 4-25-21	సం॥ 1-23-33	సం॥ 2-3-0	సం॥ 1-24-0	సం॥ 0-27-0	సం॥ 1-1-30	సం॥ 1-26-4
శని	సం॥ 5-3-54	సం॥ 4-2-24	సం॥ 1-29-51	సం॥ 5-3-0	సం॥ 0-18-54	సం॥ 3-0-0	సం॥ 0-18-54	సం॥ 2-21-0	సం॥ 1-20-2
బుధుదశ	సం॥ 4-17-42	సం॥ 1-20-24	సం॥ 5-21-0	సం॥ 1-15-54	సం॥ 1-1-30	సం॥ 2-3-0	సం॥ 1-18-36	సం॥ 2-12-0	సం॥ 1-29-5
కేతు	సం॥ 4-26-42	సం॥ 4-24-0	సం॥ 1-21-18	సం॥ 2-16-30	సం॥ 0-22-3	సం॥ 5-12-0	సం॥ 1-13-12	సం॥ 2-25-30	సం॥ 1-23-3
శుక్రదశ	సం॥ 5-12-0	సం॥ 1-13-12	సం॥ 2-25-30	సం॥ 1-23-33	సం॥ 1-20-24	సం॥ 4-24-0	సం॥ 1-21-18	సం॥ 2-6-30	సం॥ 0-22-0
సూర్యుదశ	సం॥ 1-18-36	సం॥ 2-12-0	సం॥ 1-29-51	సం॥ 4-17-42	సం॥ 5-21-0	సం॥ 5-21-0	సం॥ 1-15-54	సం॥ 1-1-30	సం॥ 2-3-0
చంద్రుదశ	సం॥ 2-21-0	సం॥ 1-20-24	సం॥ 5-3-54	సం॥ 4-2-24	సం॥ 1-29-51	సం॥ 5-3-0	సం॥ 0-18-54	సం॥ 3-0-0	సం॥ 0-18-54
కూడ	సం॥ 1-26-42	సం॥ 4-9-36	సం॥ 4-16-48	సం॥ 4-25-21	సం॥ 1-23-33	సం॥ 2-3-0	సం॥ 1-24-0	సం॥ 0-27-0	సం॥ 1-1-3
మొలిగి	సం॥ 18-0-0	సం॥ 28-24-0	సం॥ 34-6-0	సం॥ 30-18-0	సం॥ 12-18-0	సం॥ 36-0-0	సం॥ 10-24-0	సం॥ 18-0-0	సం॥ 12-18-0

పునర్యును, విశాఖ, పూర్వాషాఢ - సురుదశ సం॥ 16 భుక్తులు-అంతరములు

భుక్తుల వివరములు	గురుదశ	శని	బుధుదశ	కేతు	శుక్రదశ	సూర్యుదశ	చంద్రుదశ	కూడ	రాహు
సం॥ 25	సం॥ 3-12-24	సం॥ 4-24-24	సం॥ 3-25-36	సం॥ 0-19-36	సం॥ 5-10-0	సం॥ 0-14-24	సం॥ 1-10-0	సం॥ 0-19-36	సం॥ 4-9-36
గురు	సం॥ 4-1-36	సం॥ 4-9-12	సం॥ 1-17-36	సం॥ 1-26-0	సం॥ 1-18-0	సం॥ 0-24-0	సం॥ 0-28-0	సం॥ 1-20-24	సం॥ 3-25-12
శని	సం॥ 3-18-48	సం॥ 1-23-12	సం॥ 4-16-0	సం॥ 0-16-48	సం॥ 2-20-0	సం॥ 0-16-48	సం॥ 2-12-0	సం॥ 1-14-48	సం॥ 4-16-48
బుధుదశ	సం॥ 1-14-48	సం॥ 5-2-0	సం॥ 1-10-48	సం॥ 0-28-0	సం॥ 1-26-0	సం॥ 1-13-12	సం॥ 2-4-0	సం॥ 1-23-12	సం॥ 4-2-24
కేతు	సం॥ 4-8-0	సం॥ 1-15-36	సం॥ 2-8-0	సం॥ 0-19-36	సం॥ 4-24-0	సం॥ 1-8-24	సం॥ 2-16-0	సం॥ 1-17-36	సం॥ 1-20-24
శుక్రదశ	సం॥ 1-8-24	సం॥ 2-16-0	సం॥ 1-17-36	సం॥ 1-20-24	సం॥ 4-8-0	సం॥ 1-15-36	సం॥ 2-8-0	సం॥ 0-19-36	సం॥ 4-24-0
సూర్యుదశ	సం॥ 2-4-0	సం॥ 1-23-12	సం॥ 4-2-24	సం॥ 1-14-48	సం॥ 5-2-0	సం॥ 1-10-48	సం॥ 0-28-0	సం॥ 1-26-0	సం॥ 1-13-12
చంద్రుదశ	సం॥ 1-14-48	సం॥ 4-16-48	సం॥ 3-18-48	సం॥ 1-23-12	సం॥ 4-16-0	సం॥ 0-16-48	సం॥ 2-20-0	సం॥ 0-16-48	సం॥ 2-12-0
కూడ	సం॥ 3-25-12	సం॥ 4-1-36	సం॥ 4-9-12	సం॥ 1-17-36	సం॥ 1-26-0	సం॥ 1-18-0	సం॥ 0-24-0	సం॥ 0-28-0	సం॥ 1-20-24
రాహు	సం॥ 25-18-0	సం॥ 30-12-0	సం॥ 27-6-0	సం॥ 11-6-0	సం॥ 32-0-0	సం॥ 9-18-0	సం॥ 16-0-0	సం॥ 11-6-0	సం॥ 28-24-0
మొలిగి	సం॥ 16-0-0	సం॥ 25-18-0	సం॥ 30-12-0	సం॥ 27-6-0	సం॥ 11-6-0	సం॥ 9-18-0	సం॥ 16-0-0	సం॥ 11-6-0	సం॥ 28-24-0

పుష్యమి, అనూరాధ, ఉత్తరాషాఢ - శనిదశ సం॥ 19 భుక్తులు-అంతరములు

భుక్తుల వివరములు	శని	బుధుదశ	కేతు	శుక్రదశ	సూర్యుదశ	చంద్రుదశ	కూడ	రాహు	గురుదశ
సం॥ 36	సం॥ 5-21-28	సం॥ 4-17-16	సం॥ 0-23-16	సం॥ 6-10-0	సం॥ 0-17-6	సం॥ 1-17-30	సం॥ 0-23-16	సం॥ 5-3-54	సం॥ 4-1-36
శని	సం॥ 5-21-28	సం॥ 4-17-16	సం॥ 0-23-16	సం॥ 6-10-0	సం॥ 0-17-6	సం॥ 1-17-30	సం॥ 0-23-16	సం॥ 5-3-54	సం॥ 4-1-36
బుధుదశ	సం॥ 5-3-25	సం॥ 1-26-31	సం॥ 2-6-30	సం॥ 1-27-0	సం॥ 0-28-30	సం॥ 1-3-15	సం॥ 1-29-51	సం॥ 4-16-48	సం॥ 4-24-24
కేతు	సం॥ 2-3-10	సం॥ 5-11-30	సం॥ 0-19-57	సం॥ 3-5-0	సం॥ 0-19-57	సం॥ 2-25-30	సం॥ 1-23-12	సం॥ 5-12-27	సం॥ 4-9-12
శుక్రదశ	సం॥ 6-0-30	సం॥ 1-18-27	సం॥ 1-3-15	సం॥ 2-6-30	సం॥ 1-21-18	సం॥ 2-16-0	సం॥ 2-3-10	సం॥ 4-25-21	సం॥ 2-23-12
సూర్యుదశ	సం॥ 1-24-9	సం॥ 2-20-45	సం॥ 0-23-16	సం॥ 5-21-0	సం॥ 1-15-36	సం॥ 3-0-15	సం॥ 1-26-31	సం॥ 1-29-51	సం॥ 5-2-0
చంద్రుదశ	సం॥ 3-0-15	సం॥ 1-26-31	సం॥ 1-29-51	సం॥ 5-2-0	సం॥ 1-24-9	సం॥ 2-20-45	సం॥ 0-23-16	సం॥ 5-21-0	సం॥ 1-15-36
కూడ	సం॥ 2-3-10	సం॥ 4-25-21	సం॥ 1-23-12	సం॥ 6-0-30	సం॥ 1-18-27	సం॥ 1-3-15	సం॥ 2-25-30	సం॥ 1-21-18	సం॥ 2-16-0
రాహు	సం॥ 5-12-27	సం॥ 4-9-12	సం॥ 2-3-10	సం॥ 5-11-30	సం॥ 0-19-57	సం॥ 2-25-30	సం॥ 1-23-12	సం॥ 5-12-27	సం॥ 4-16-48
గురుదశ	సం॥ 4-24-24	సం॥ 5-3-25	సం॥ 1-26-31	సం॥ 2-6-30	సం॥ 1-27-0	సం॥ 0-28-30	సం॥ 1-29-51	సం॥ 4-16-48	సం॥ 30-12-0
మొలిగి	సం॥ 19-0-0	సం॥ 36-3-0	సం॥ 32-9-0	సం॥ 13-9-0	సం॥ 11-12-0	సం॥ 19-0-0	సం॥ 13-9-0	సం॥ 34-6-0	సం॥ 30-12-0

అగ్రేషన్, ట్రేషన్, కేసుల బుధదానం 17 భుక్తులు అంతరములు

భుక్తులు వివరము	బుధదానం	కేసు	కృత్యము	నూర్మము	చంద్రము	కూడము	రాహు	గురుడు	బు
నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది
28	27	27	27	27	27	27	27	27	27
బుధుడు	28	27	27	27	27	27	27	27	27
కేసు	11	27	27	27	27	27	27	27	27
కృత్యము	34	0	0	0	0	0	0	0	0
నూర్మము	10	6	6	6	6	6	6	6	6
చంద్రము	17	0	0	0	0	0	0	0	0
కూడము	11	27	27	27	27	27	27	27	27
రాహు	30	18	18	18	18	18	18	18	18
గురుడు	27	6	6	6	6	6	6	6	6
బు	32	9	9	9	9	9	9	9	9
నెది	17	0	0	0	0	0	0	0	0
నెది	28-27-0	11-27-0	34-0-0	10-6-0	17-0-0	11-27-0	30-13-0	27-6-0	32-9-0

అగ్రేషన్, ముఖ. మూల - కేసుదశ సం 7 భుక్తులు అంతరములు

భుక్తులు వివరము	కేసు	కృత్యము	నూర్మము	చంద్రము	కూడము	రాహు	గురుడు	బు	బుధుడు
నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది
4	27	27	27	27	27	27	27	27	27
కేసు	14	0	0	0	0	0	0	0	0
కృత్యము	4	6	6	6	6	6	6	6	6
నూర్మము	7	0	0	0	0	0	0	0	0
చంద్రము	4	27	27	27	27	27	27	27	27
కూడము	12	18	18	18	18	18	18	18	18
రాహు	11	6	6	6	6	6	6	6	6
గురుడు	13	7	7	7	7	7	7	7	7
బు	11	27	27	27	27	27	27	27	27
నెది	7	0	0	0	0	0	0	0	0
నెది	4-27-0	14-0-0	4-6-0	7-0-0	4-27-0	12-18-0	11-6-0	13-9-0	11-27-0

భరణి, పుబ్బ, పూర్వాషాఢ క్రదశ సం 20 భుక్తులు అంతరములు

భుక్తులు వివరము	కృత్యము	నూర్మము	చంద్రము	కూడము	రాహు	గురుడు	బు	బుధుడు	కేసు
నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది	నెది
40	0	0	0	0	0	0	0	0	0
కృత్యము	12	0	0	0	0	0	0	0	0
నూర్మము	20	0	0	0	0	0	0	0	0
చంద్రము	14	0	0	0	0	0	0	0	0
కూడము	36	0	0	0	0	0	0	0	0
రాహు	32	0	0	0	0	0	0	0	0
గురుడు	38	0	0	0	0	0	0	0	0
బు	34	0	0	0	0	0	0	0	0
కేసు	14	0	0	0	0	0	0	0	0
నెది	20	0	0	0	0	0	0	0	0
నెది	40-0-0	12-0-0	20-0-0	14-0-0	36-0-0	32-0-0	38-0-0	34-0-0	14-0-0

ఆంధ్రపత్రిక

ఆంధ్రపత్రిక ఇప్పటికీ ఇంచుమించు ఏడు దశాబ్దాలుగా తెలుగు వారికి సేవ చేస్తోంది. 1965లో ఆంధ్రపత్రిక విజయవాడ ఎడిషన్, 1975లో హైదరాబాద్ ఎడిషన్ మొదలయ్యాయి.

తాజా వార్తలు, పక్షపాతం లేని వ్యాఖ్యలకి ఆంధ్రపత్రిక పెట్టింది పేరు.

ఇవి కాక అన్ని రకాల అభిరుచులనీ సంతృప్తిపరచే ఇతర శీర్షికలు ఎన్నో మీరు ఆంధ్రపత్రికలో చదవగలరు !

★ చిత్ర విచిత్రం	★ ఇది వారీ దృశ్యం	★ జై స్కృష్ణ కార్పొర్
★ ఇన్ సైక్ట్ విక్రమ్	★ డాక్టరు కబుర్లు	★ మూజా
★ దిన ఫలం	★ మా ఊరి సమస్య	★ వార ఫలం
★ అడగలని ఉందా?	★ ఆ యోధ్య కాండ	★ వింత యదార్థం

★ ఇంకా - సీరియల్ నవల, కథలు, గేయాలు, కార్పొర్స్

ఎప్పటికప్పుడు ఆంధ్రపత్రికలో సరికొత్త ఆకర్షణలు ప్రవేశపెడుతున్నాం కంటాము ! ఆంధ్రపత్రిక ఆదివారం అనుబంధం ఆఫ్ సెట్ ముద్రణతో వెలువడుతుంది. ఈ అనుబంధంతో సహా ఆంధ్రపత్రిక వెం ముప్పయి పైసలు మాత్రమే !

ఆంధ్రపత్రిక చందాదారుగా చేరి చూడండి ! మీకే తెలియగలదు ! మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక

ఆంధ్రసచిత్రవారపత్రిక

[స్థాపితం : 1908]

గాంధీనగరం, విజయవాడ - 3

ఇంట్లో అందరికీ ఆనందాన్ని ఇచ్చే శీర్షికలు ! కథలు !! బొమ్మలు !!!

- ★ సాహిత్య విలువలున్న సీరియల్ కథలు
- ★ వైవిధ్యం వున్న కథానికలు

★ అన్ని తరాలవారినీ అలరించే "ప్రశ్నావళి" "ధర్మపథం" కార్టూన్లు మొదలైన వాటితో ఏవారానికి ఆ వారమే కొత్తదానాన్ని పుణికిపుచ్చుకుని మీకు అందుతుంది !

విడి ప్రతి వెల 75 పైసలు
సంవత్సర చందా (పోస్టుద్వారా)

రు. 41-60 పై.

ఆరు మాసాలకు రు. 20-80 పై

మీ స్థానిక విజంటుద్వారా తెప్పించుకుంటే

ప్రతివారం తెల్లారేసరికల్లా మీముందు వుంటుంది

రచనలు ఎంపే విరువామా :

ఎడిటర్, ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

గాంధీనగరం, విజయవాడ 3.

ఇతర వివరాలకు :

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక

గాంధీనగరం, విజయవాడ 3.